

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

Gorsaf Niwclear Newydd yn Wylfa: Canllawiau Cynllunio Atodol

 ioacc

 @angleseycouncil

Gorffennaf 2014

www.ynysmon.gov.uk

www.anglesey.gov.uk

Cynnwys

Rhagair	4
1 Cyflwyniad	6
1.1 Prosiect Gorsaf Niwclear Newydd Wylfa	7
1.2 Pwrpas y Canllawiau Cynllunio Atodol hyn	10
1.3 Paratoi'r Canllawiau Cynllunio Atodol hyn	12
1.4 Trefn y Canllawiau Cynllunio Atodol hyn	17
2 Fframwaith Polisi	19
2.1 Datganiadau Polisi Cenedlaethol	19
2.2 Polisi Cenedlaethol	20
2.3 Polisi Lleol	20
3 Gweledigaeth ac Amcanion	26
3.1 Gweledigaeth	26
3.2 Amcanion	28
4 Canllawiau ar gyfer y Prosiect Cyfan	42
4.1 Datblygu Economaidd	44
4.2 Twristiaeth	52
4.3 Poblogaeth a Chymunedau	56
4.4 Llety i Weithwyr Adeiladu a Marchnad Dai Ynys Môn	65
4.5 Y Gymraeg a'i Diwylliant	73
4.6 Trafnidiaeth	75
4.7 Cyfleustodau	79
4.8 Gwastraff	81
4.9 Y Newid yn yr Hinsawdd	85
4.10 Yr Amgylchedd Naturiol	90
4.11 Yr Amgylchedd Hanesyddol	96
4.12 Hwyluso Datblygu	99
4.13 Gweithredu a Monitro	105

5	Canllawiau ar Leoli	106
5.1	Prif Safle GNN Wylfa	109
5.2	Caergybi a'r Cylch	114
5.3	Llangefni a'r Cylch	124
5.4	Amlwch a'r Cylch	132
5.5	Coridor yr A55/A5	139
5.6	Coridor yr A5025	148
5.7	Cemaes a'r Cylch	154
5.8	Gweddill Ynys Môn	161
	Rhestr Byrfoddau	168
	Atodiad A	170

Rhagair

Mae'r Orsaf Niwclear Newydd (GNN) yn Wylfa, ynghyd â datblygiadau mawr eraill sydd wedi'u cynnig yn Ynys Môn, yn gyfle unwaith mewn oes i drawsnewid economi a chymunedau Ynys Môn.

Er mwyn helpu i sicrhau trawsnewid o'r fath a gofalu bod unrhyw effeithiau niweidiol sy'n gysylltiedig â'r datblygiadau arfaethedig yn cael eu hystyried yn llawn a'u lliniaru, mae angen Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA) penodol.

Rhaid gosod canllawiau o'r fath yng nghyd-destun polisiau cenedlaethol Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, gan eu seilio ar bolisi lleol presennol a'i ategu. Felly rhaid i'r canllawiau fod yn gynhwysfawr o ystyried graddfa a natur a goblygiadau pellgyrhaeddol GNN Wylfa, a rhaid eu seilio ar dystiolaeth gadarn.

Felly, pwrpas y Canllawiau Cynllunio Atodol ar gyfer Gorsaf Niwclear Newydd Wylfa (CCA GNN Wylfa) yw rhoi cyngor atodol ar faterion pwysig sy'n ymwneud yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol ag ardaloedd lleol, ac egluro ymateb Cyngor Sir Ynys Môn (y Cyngor Sir) i'r strategaethau a'r polisiau lleol a chenedlaethol yng nghyd-destun Prosiect GNN Wylfa. Bydd y CCA hyn yn galluogi'r Cyngor Sir i chwarae rhan lawn yn y prosesau caniatâd cynllunio ar gyfer GNN Wylfa, boed fel ymgynghorai ar gyfer y Gorchymyn Caniatâd Datblygu, neu wrth ystyried ceisiadau o dan y Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref am ddatblygiadau cysylltiedig.

Nid yn unig mae CCA GNN Wylfa yn darparu rhan o fframwaith ar gyfer penderfyniadau'r Cyngor Sir yn y dyfodol, byddant hefyd yn helpu i lywio ceisiadau a phenderfyniadau hyrwyddwr y prosiect drwy egluro'n fanwl ein dyheadau a'n disgwyliadau o'r orsaf niwclear newydd arfaethedig.

Bydd GNN Wylfa yn arwain at oblygiadau pwysig i economi Ynys Môn, ei chymunedau a'i hamgylchedd. Mae'r Cyngor Sir wedi ymrwymo i sicrhau bod effeithiau niweidiol posibl GNN Wylfa a'r datblygiadau cysylltiedig yn cael eu nodi a'u hosgoi lle bynnag y bo modd. Os na fydd modd osgoi effeithiau niweidiol, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl (mae hyn yn cael ei adlewyrchu yn y CCA hyn) i hyrwyddwr y prosiect roi mesurau lliniaru a/neu gydbwyso priodol ar waith. Bydd y Cyngor Sir hefyd yn ceisio sicrhau bod y buddion economaidd-gymdeithasol sy'n gysylltiedig â'r gwaith o adeiladu a rhedeg yr orsaf bŵer newydd yn cael eu gwireddu'n llawn er mwyn cynnig cefnogaeth hirdymor i Ynys Môn a'i chymunedau. Yn y cyd-destun hwn, mae CCA GNN Wylfa wedi'u seilio ar y buddion sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa, ac yn ceisio amlhau'r buddion hynny.

Bydd y CCA hyn yn allweddol i sicrhau bod y Cyngor Sir yn gwybod pa gyfleoedd a heriau a fydd yn codi yn sgîl yr orsaf niwclear newydd arfaethedig yn Wylfa, ac yn ymateb yn briodol iddynt.

1 Cyflwyniad

- 1.1.1 Mae Llywodraeth y DU wedi ymrwymo i gyrraedd y targed sydd wedi'i osod mewn cyfraith i dorri allyriadau nwyon tŷ gwydr 80% o leiaf erbyn 2050, o'u cymharu â'r lefelau ym 1990¹. Gan fod pŵer niwclear yn ffynhonnell ynni carbon isel, mae'r Llywodraeth wedi datgan yn glir fod lle pwysig iddo mewn amrywio'r galw am drydan a'i ddatgarboneiddio. Mae cynhyrchu pŵer niwclear hefyd yn gallu helpu i sicrhau bod cyflenwad ynni'r DU yn ddibynadwy.
- 1.1.2 Polisi Llywodraeth y DU² yw y bydd pŵer niwclear yn cyfrannu'n helaeth at ateb yr angen cenedlaethol am allu cyflenwi newydd, fel un o nifer o fathau o ynni sy'n cynnwys ynni adnewyddadwy a thanwyddau ffosil gyda chyfleusterau dal a storio carbon. Yn ogystal â hyn, mae Llywodraeth y DU yn credu ei bod yn bwysig bod datblygiadau niwclear newydd yn cael eu rhoi ar waith cyn gynted â phosibl. Mae hyn wedi'i ailddatgan yn y Datganiad Polisi Cenedlaethol Cyffredinol (NPS) am Ynni – EN-1 (2011) ac mae'r Llywodraeth wedi cyhoeddi Datganiad Polisi Cenedlaethol (NPS) ar gyfer Cynhyrchu Pŵer Niwclear – EN-6 (2011) er mwyn egluro polisi a cheisio hwyluso'r broses o ddarparu gorsafoedd pŵer newydd yn amserol.
- 1.1.3 Mae NPS EN-6 yn enwi wyth safle a all fod yn addas i ddatblygu gorsafoedd niwclear newydd, ac mae un o'r rhain ar benrhyn yr Wylfa ger adeiladau'r orsaf bŵer Magnox bresennol. Mae camau'n cael eu cymryd ar hyn o bryd i ddatblygu'r safle Gorsaf Niwclear Newydd (GNN) yn Wylfa gan Pŵer Niwclear Horizon (Horizon).
- 1.1.4 Mae Llywodraeth Cymru, drwy ei strategaeth newid i economi carbon isel³, a Chyngor Sir Ynys Môn (y Cyngor Sir) ill dau'n cydnabod y cyfraniad pwysig posibl gan orsafoedd pŵer niwclear newydd at y cymysgedd ynni yn y DU ac at ddiogelu'r cyflenwad trydan, ac mae'r ddau ohonynt o blaid yr egwyddor o ddatblygu gorsaf pŵer niwclear newydd yn Wylfa. Maent hefyd yn rhagweld y bydd datblygu gorsaf pŵer niwclear newydd yn Wylfa a'r datblygiadau cysylltiedig (sydd, at ddibenion y ddogfen hon, yn cael eu

¹ Wedi'i bennu yn *Neddf Newid yn yr Hinsawdd 2008*.

² Gweler Llywodraeth y DU (2011) *The Carbon Plan: Delivering Our Low Carbon Future*: DECC: Llundain.

³ Llywodraeth Cymru (2012) *Ynni Cymru: Newid i Economi Carbon Isel*. Llywodraeth Cymru: Caerdydd.

galw'n 'Prosiect GNN Wylfa') yn ffactor allweddol ar gyfer sbarduno twf economaidd yn Ynys Môn ac yn rhanbarth Gogledd Cymru yn gyffredinol. Mae pwysigrwydd strategol allweddol Prosiect GNN Wylfa wedi'i gydnabod yn llawn yn rhaglen [Ynys Ynni Môn](#) (YYM) ac yn [Ardaloedd Menter](#)⁴ Llywodraeth Cymru sydd, gyda'i gilydd, yn ceisio creu canolbwynt rhagoriaeth daearyddol ar gyfer datblygu, gweithredu a chynnal a chadw mentrau ynni carbon isel.

- 1.1.5 Rhagwelir y byddai YYM yn gallu cyfrannu at ddenu buddsoddiad o gymaint â £2.5 biliwn i economïau Ynys Môn a Gogledd Cymru dros y 15 mlynedd nesaf, gan gynnig cyfle heb ei ail i sicrhau manteision hirdymor cynaliadwy i wead economaidd-gymdeithasol Ynys Môn a'r rhanbarth. Er hynny, mae'n hanfodol sicrhau, wrth gyflawni Prosiect GNN Wylfa, y bydd cydnabyddiaeth ac ymwybyddiaeth o'r posibilrwydd o gael effeithiau niweidiol ar adnoddau amgylcheddol a diwylliannol unigryw Ynys Môn a'i chymunedau a'i gweithgareddau economaidd sefydledig.
- 1.1.6 Bwriad y Canllawiau Cynllunio Atodol (CCA) hyn yw ategu polisi cynllunio cenedlaethol a lleol presennol er mwyn helpu i lywio'r gwaith o uwchgynllunio, dylunio a sicrhau effeithlonrwydd ar gyfer Prosiect GNN Wylfa a sicrhau manteision dros gyfnod hir i Ynys Môn a rhanbarth Gogledd Cymru. Mae **Atodiad A** yn dangos sut mae Egwyddorion Arweiniol y CCA yn berthnasol i bolisi cynllunio lleol a chenedlaethol.

1.1 Prosiect Gorsaf Niwclear Newydd Wylfa

- 1.1.7 Mae'r safle 254 hectar (ha) sydd wedi'i nodi fel lleoliad ar gyfer gorsaf pŵer niwclear newydd yn Wylfa wedi'i ddangos yn **Ffigur 1.1**. Mae Horizon yn bwriadu darparu dau Adweithydd Dŵr Berw Uwch a fydd yn cynhyrchu o leiaf 2,700MW ar y safle hwn.

⁴ Mae rhaglen Ynys Ynni Môn yn bartneriaeth gyhoeddus-preifat sy'n ceisio rhoi Ynys Môn ar y blaen o ran ymchwil a datblygu, cynhyrchu a chynnal a chadw ym maes ynni. Mae'n rhan o Fframwaith Ynys Fenter y Cyngor Sir ar gyfer defnyddio statws Ardal Fenter i gyflymu'r buddsoddi sydd ei angen i sicrhau dyfodol i'r ynys fel lleoliad blaenllaw ar gyfer arloesi, cynhyrchu ac arddangos ym maes ynni carbon isel. Bydd hyn yn cynnwys anghenion o ran adfywio, seilwaith ac adeiladau, yn ogystal â TGCh, pŵer, trafnidiaeth a dŵr ar gyfer safleoedd allweddol yn yr Ardal Fenter.

Ffigur 1.1 Lleoliad Safle'r Orsaf Niwclear Newydd Arfaethedig

1.1.8 Mae adeiladu gorsaf pŵer niwclear newydd yn Brosiect Seilwaith Cenedlaethol ei Arwyddocâd (PSCA) o dan Ddeddf Cynllunio 2008. O dan y ddeddfwriaeth, mae prosiectau fel GNN Wylfa yn cael eu hystyried mor bwysig i'r DU o ran eu harwyddocâd posibl fel bod proses wahanol i'r un "arferol" o roi caniatâd gan awdurdod cynllunio lleol yn cael ei defnyddio. Drwy'r broses hon, mae Horizon yn cynnig cyflwyno cais am Orchymyn Caniatâd Datblygu (GCD) ar gyfer codi'r orsaf bŵer i'r Ysgrifennydd Gwladol dros Ynni a Newid Hinsawdd (yr Ysgrifennydd Gwladol). Cyflwynir y cais drwy'r Arolygiaeth Gynllunio a fydd yn rhoi argymhelliad i'r Ysgrifennydd Gwladol, ar ôl archwilio'r cais, ynghylch a ddylid rhoi caniatâd datblygu neu beidio. Yr Ysgrifennydd Gwladol fydd yn penderfynu'n derfynol ynghylch rhoi neu wrthod caniatâd datblygu⁵.

⁵ Mae mwy o wybodaeth ar gael am broses ymgeisio'r GCD ar wefan yr Arolygiaeth Gynllunio: <http://infrastructure.planningportal.gov.uk/application-process/the-process/>.

- 1.1.9 Er nad y Cyngor Sir yw'r awdurdod a fydd yn penderfynu ynghylch caniatáu'r PSCA, bydd yn ceisio sicrhau ei fod yn cael ei ddatblygu mewn ffordd sy'n parhau polisiau strategol ac egwyddorion y Cynllun Datblygu sydd, ar hyn o bryd, yn cynnwys Cynllun Fframwaith Gwynedd (1993) a Chynllun Lleol Ynys Môn (1996), y Datganiadau Polisi Cenedlaethol perthnasol, polisi a chanllawiau cynllunio cenedlaethol Cymru, y Cynllun Datblygu Unedol a Ataliwyd (CDU), Canllawiau Cynllunio Atodol a'r Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) sy'n cael ei ddatblygu ar gyfer Ynys Môn a Gwynedd. Y CDLIC fydd y cynllun gofodol a fydd yn gweithredu Strategaeth Adfywio Economaidd Ynys Môn ac YYM, ymysg pethau eraill. Bydd y CCA hyn yn cael eu hadolygu ac, os bydd angen, eu diweddarau ar ôl mabwysiadu'r CDLIC.
- 1.1.10 Yn ogystal â'r cais am GCD, bydd yn ofynnol bod Horizon ac unrhyw drydydd parti sy'n hyrwyddo prosiectau sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa (er enghraifft, ceisiadau am llety i weithwyr adeiladu) yn cael caniatâd, o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (fel y'i diwygiwyd), ar gyfer gwaith sy'n gysylltiedig â'r datblygiad (datblygiadau cysylltiedig). Gellir gwneud cais am ddatblygu cysylltiedig ar brif safle GNN Wylfa cyn cymeradwyo'r cais am GCD a/neu am waith ar dir y tu allan i'r safle. Nid yw ceisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiedig yn dod o dan Ddeddf Cynllunio 2008 yng Nghymru, ac felly'r Cyngor Sir fydd yn penderfynu arnynt (oni bai fod Llywodraeth Cymru wedi galw'r cais i mewn).
- 1.1.11 Nid yw'r holl fathau o ddatblygu cysylltiedig y bydd ei angen ar gyfer Prosiect GNN Wylfa wedi'u diffinio eto ond gallai gynnwys:
- Gwaith hwyluso a pharatoi ar y safle ar gyfer yr orsaf bŵer newydd;
 - Gwella ffyrdd a rheilffyrdd;
 - Canolfan Logisteg Cludo Nwyddau;
 - Cyfleusterau Parcio a Theithio;
 - Llety i'r gweithlu;
 - Safleoedd ac adeiladau i gwrdd ag anghenion cadwynau cyflenwi;
 - Cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol.
- 1.1.12 Yn y cyd-destun hwn, wrth alw'r prosiect yn GNN Wylfa yn y CCA hyn, golygir y gwaith datblygu ar safle Wylfa yn ogystal â cheisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiedig. Er hynny, nid yw Prosiect GNN Wylfa yn cynnwys y gwaith datblygu i greu cysylltiadau â'r seilwaith trosglwyddo trydan (h.y. y Grid Cenedlaethol), y bydd eu hangen i wasanaethu'r orsaf pŵer niwclear newydd.

Mae'r PSCA hwn (Prosiect Cysylltiad Gogledd Cymru) yn cael ei hyrwyddo gan y Grid Cenedlaethol a bydd yn dilyn proses ymgeisio ar wahân am GCD.

- 1.1.13 Mae'r term 'hyrwyddwr prosiect' yn cynnwys Horizon ac unrhyw drydydd parti sy'n gwneud cais am ddatblygu mewn ymateb uniongyrchol i ddatblygiad GNN Wylfa (er enghraifft, am ddarparu llety i weithwyr adeiladu neu fathau eraill o ddefnydd sy'n ymwneud â chyflogaeth).

1.2 Pwrpas y Canllawiau Cynllunio Atodol hyn

- 1.2.1 Pwrpas Canllawiau Cynllunio Atodol yw rhoi canllawiau manwl ynghylch themâu neu safleoedd penodol sy'n ymwneud â'r ffordd y bydd polisiau mewn cynlluniau datblygu yn cael eu cymhwyso mewn amgylchiadau neu ardaloedd penodol. **Pwrpas Canllawiau Cynllunio Atodol Gorsaf Niwclear Newydd Wylfa (CCA GNN Wylfa) yw rhoi cyngor atodol ar faterion pwysig sy'n ymwneud yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol ag ardaloedd lleol, ac egluro ymateb y Cyngor Sir i'r strategaethau a'r polisi lleol a chenedlaethol yng nghyd-destun Prosiect GNN Wylfa.** Er nad yw dogfen y CCA yn atodol i'r CDLIC sy'n cael ei baratoi ar hyn o bryd, mae'n fwriad iddi fod yn gyson â'r cyfeiriad polisi sydd yn y cynllun sy'n datblygu.

- 1.2.2 Pwrpas CCA GNN Wylfa yw:

- Cyfrannu at benderfynu'r safbwynt y bydd y Cyngor Sir yn ei fabwysiadu yn ei Adroddiad ar yr Effaith Leol⁶ a'r adrannau perthnasol yn y Datganiad Tir Cyffredin⁷;
- Darparu fframwaith cynllunio (ochr yn ochr â'r Cynllun Datblygu a chanllawiau eraill ar bolisi cynllunio) a fydd yn helpu i gyfarwyddo'r ymgeisydd/ymgeiswyr ac yn dylanwadu ar y broses o ddylunio a datblygu elfennau o Brosiect GNN Wylfa er mwyn sicrhau canlyniadau cynaliadwy, gan roi sylw i ddatblygu cysylltiedig yn bennaf;
- Llywio trafodaethau cyn ymgeisio sy'n ymwneud â phrif safle GNN Wylfa a'r datblygiadau cysylltiedig;
- Cynnig canllawiau atodol ar lefel leol, sy'n gyson â'r Datganiadau Polisi Cenedlaethol perthnasol, y gall yr Arolygiaeth Gynllunio a'r Ysgrifennydd Gwladol eu hystyried yn bwysig a pherthnasol i'r broses benderfynu;

⁶ Yn ystod proses Deddf Cynllunio 2008, bydd y Cyngor Sir yn cael ei wahodd i gyflwyno Adroddiad ar yr Effaith Leol a fydd yn manylu ar effaith debygol Prosiect yr orsaf niwclear newydd arfaethedig yn Wylfa, Ynys Môn. Mae mwy o wybodaeth am baratoi adroddiadau ar yr effaith leol ar gael ar wefan yr Arolygiaeth Gynllunio: <http://infrastructure.planningportal.gov.uk/wp-content/uploads/2013/04/Advice-note-1v2.pdf>.

⁷ Mae datganiad tir cyffredin yn ddatganiad ysgrifenedig sy'n cael ei baratoi ar y cyd gan yr ymgeisydd a pharti neu bartïon eraill fel y Cyngor Sir, sy'n nodi unrhyw faterion y maent yn cytuno arnynt. Mae datganiadau tir cyffredin yn gymorth wrth ystyried y gwahaniaethau barn pwysig rhwng y prif bartïon.

- Bod yn ystyriaeth berthnasol wrth asesu unrhyw geisiadau cynllunio o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref sy'n ymwneud â Phrosiect GNN Wylfa a gyflwynir gan Horizon neu hyrwyddwyr datblygu neu fusnesau eraill sydd â buddiant yn y prosiect neu sy'n ceisio cael buddiant ynddo.
- 1.2.3 Dylid nodi na ellir defnyddio'r CCA i ffurfio polisiâu newydd nac i 'neilltuo' tir ar gyfer datblygu; ni ddylid ystyried bod arweiniad yn y CCA hyn yn gwneud hynny. Ni ellir defnyddio'r CCA chwaith i farnu ar addasrwydd ac egwyddorion y bwriad i ddatblygu gorsaf bŵer newydd, sef y brif elfen ym Mhrosiect GNN Wylfa. Mae hyn yn fater i'w ystyried gan yr Arolygiaeth Gynllunio a'r Ysgrifennydd Gwladol yn unol â'r Datganiadau Polisi Cenedlaethol perthnasol.
- 1.2.4 Mae hefyd yn bwysig nodi, gan mai PSCA sydd dan sylw, fod y ddatl o blaid codi gorsafoedd pŵer niwclear newydd, gan gynnwys un yn Wylfa, wedi'i derbyn eisoes ar lefel y DU drwy Ddatganiadau Polisi Cenedlaethol sy'n sail i benderfyniadau'r Arolygiaeth Gynllunio. O ganlyniad i hyn, nid yw polisi'r Cynllun Datblygu na'r CCA yn cynnwys meini prawf polisi ynghylch a yw adeiladu a rhedeg gorsaf pŵer niwclear yn dderbyniol. Er hynny, mae Adran 104(2)(b) a (d) o Ddeddf Cynllunio 2008 yn datgan bod rhaid i'r Arolygiaeth Gynllunio/Ysgrifennydd Gwladol roi sylw i unrhyw Adroddiad ar yr Effaith Leol sydd wedi'i baratoi gan yr awdurdod cynllunio lleol perthnasol ynghyd ag unrhyw faterion eraill y maent yn credu eu bod yn bwysig ac yn berthnasol i'w penderfyniad. Yn ogystal â hyn, bydd angen cael caniatâd gan y Cyngor Sir ar gyfer gwaith hwyluso a datblygiadau cysylltiedig o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref 1990 (fel y'i diwygiwyd). Mae hefyd yn bosibl y bydd angen sicrhau mathau eraill o ganiatâd cyn i'r datblygiad fynd yn ei flaen.
- 1.2.5 Felly mae'r CCA hyn (ynghyd â'r Cynllun Datblygu a chanllawiau eraill ar bolisi cynllunio) yn galluogi'r Cyngor Sir i wneud penderfyniadau cadarn ynghylch pob datblygiad cysylltiedig sy'n ymwneud â GNN Wylfa, gan gynnwys ceisiadau am waith hwyluso o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref. Mae'r CCA yn nodi rhai o effeithiau posibl Prosiect GNN Wylfa rydym eisoes yn gwybod amdanynt ac yn disgrifio mesurau posibl ar gyfer lliniaru a gwella er mwyn osgoi effeithiau niweidiol arwyddocaol, neu eu lleihau os na ellir eu hosgoi, ac er mwyn gwireddu'r buddion economaidd-gymdeithasol sy'n gysylltiedig ag adeiladu a rhedeg yr orsaf bŵer newydd.
- 1.2.6 Er nad yw'n briodol i'r CCA hyn roi arweiniad ar gyfer datblygiadau y tu hwnt i Ynys Môn, mae pwysigrwydd Prosiect GNN Wylfa yn golygu ei fod yn debygol o gael effeithiau pellgyrhaeddol y tu hwnt i Ynys Môn. Hefyd, er mwyn gwireddu nifer o'r buddion economaidd-gymdeithasol sy'n gysylltiedig ag adeiladu a gweithredu'r orsaf bŵer newydd, bydd angen cynlluniau strategol a chydweithio trawsffiniol â Chyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy, er enghraifft, fel yr awdurdodau lleol cyfagos. Felly, mae'r CCA hyn

yn nodi'r effeithiau trawsffiniol posibl er mwyn llywio'r cydweithio rhwng y Cyngor Sir, hyrwyddwr y prosiect a rhanddeiliaid eraill ar draws rhanbarth Gogledd Cymru.

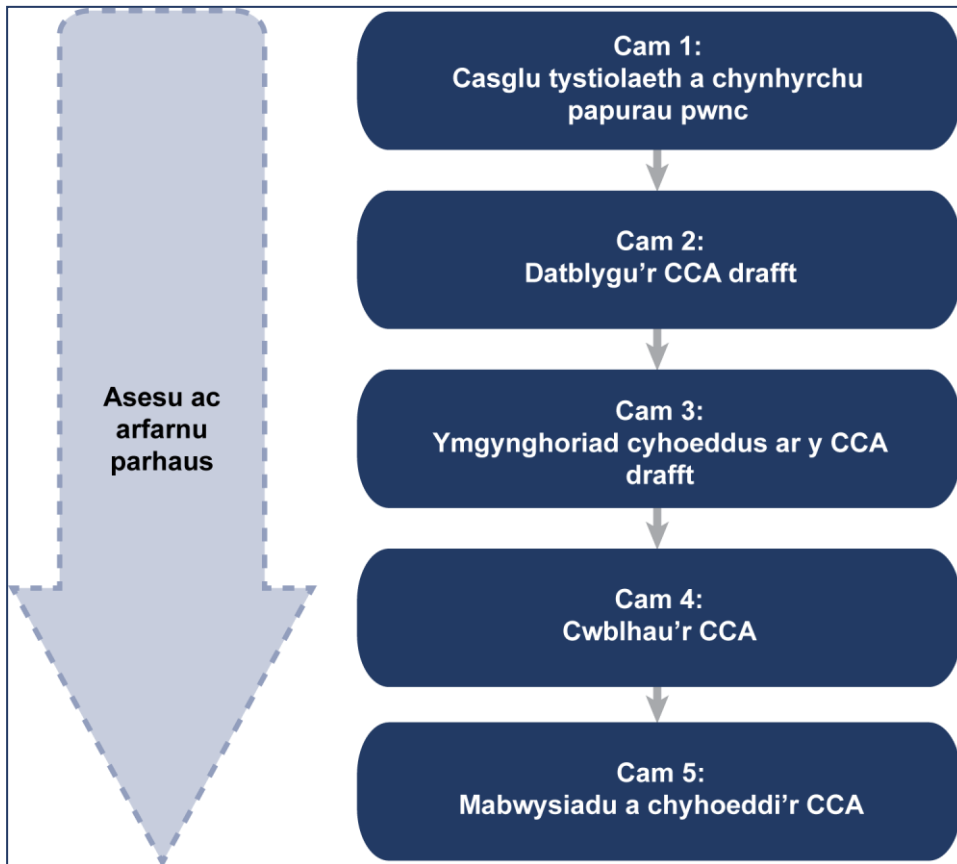
- 1.2.7 Nid yw'r CCA ar gyfer GNN Wylfa yn ymdrin â datgomisiynu'r orsaf gan ei bod yn anodd rhagweld cyfeiriad polisi cynllunio yn y dyfodol a'r prif amodau amgylcheddol ac economaidd-gymdeithasol a fydd yn bod ar adeg datgomisiynu (mwy na 50 mlynedd i'r dyfodol yn ôl pob tebyg). Rhagwelir hefyd y bydd rheolaethau digonol ar waith o hyd i ddatgomisiynu'r orsaf pŵer niwclear yn ddiogel, yn unol â chynllun datgomisiynu y cytunir arno. Er hynny, mae'r CCA hyn yn gosod canllawiau ynghylch datgomisiynu datblygiadau dros dro y bydd eu hangen ar gyfer adeiladu GNN Wylfa.

1.3 Paratoi'r Canllawiau Cynllunio Atodol hyn

- 1.3.1 Mae'r broses o baratoi'r CCA ar gyfer GNN Wylfa wedi cynnwys pum cam allweddol, sydd wedi'u dangos yn Ffigur 1.2. Maent wedi'u seilio'n bennaf ar y canlynol:

- Papurau pwnc;
- Astudiaethau sylfaen dystiolaeth;
- Asesiadau ac arfarniadau;
- Ymgynghoriad cyhoeddus.

Ffigur 1.2 Camau Allweddol wrth Ddatblygu'r CCA ar gyfer GNN Wylfa

Papurau Pwnc

1.3.2 Datblygwyd y papurau pwnc er mwyn dod â'r sylfaen dystiolaeth a'r cydestun polisi at ei gilydd mewn 10 maes pwnc. Nod y papurau pwnc oedd ategu'r gwaith canlynol:

- Pennu'r prif faterion i'w hystyried wrth ddrafftio'r CCA;
- Darparu canllaw ynghylch sut y gallai'r CCA ymateb i'r heriau a chyfleoedd a nodir;
- Cyflwyno mwy o wybodaeth i sefydliadau rhanddeiliaid ac i'r cyhoedd ar gyfer yr ymgynghoriad ar y CCA drafft.

1.3.3 Mae **Blwch 1** yn cynnwys rhestr lawn o'r papurau pwnc a gafodd eu paratoi ar gyfer y CCA.

Blwch 1 Papurau Pwnc a baratowyd ar gyfer CCA GNN Wylfa

Papur Pwnc 1: Yr Amgylchedd Naturiol
 Papur Pwnc 2: Yr Amgylchedd Hanesyddol
 Papur Pwnc 3: Tai
 Papur Pwnc 4: Datblygu Economaidd
 Papur Pwnc 5: Trafnidiaeth
 Papur Pwnc 6: Amwynder
 Papur Pwnc 7: Newid yn yr Hinsawdd
 Papur Pwnc 8: Seilwaith
 Papur Pwnc 9: Gwastraff
 Papur Pwnc 10: Poblogaeth a Chymunedau

Astudiaethau Sylfaen Dystiolaeth

- 1.3.4 Ymgwymerwyd â nifer o astudiaethau sylfaen dystiolaeth dechnegol ar gyfer y CCA gan gynnwys rhai sy'n ymwneud ag adnoddau dŵr, gwastraff, seilwaith cymunedol a chlodiant ar reilffyrdd ac ar ddŵr. Gwnaed defnydd hefyd o ganfyddiadau o astudiaethau sylfaen dystiolaeth sydd wedi'u paratoi ar gyfer y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu lle'r oedd hynny'n briodol.
- 1.3.5 Mae rhestr lawn o ddogfennau'r sylfaen dystiolaeth ar gael ar wefan y Cyngor Sir.

Asesu ac Arfarnu

- 1.3.6 Wrth ddatblygu'r CCA hyn, cynhaliodd y Cyngor Sir nifer o asesiadau technegol i sicrhau bod y gwahanol effeithiau economaidd-gymdeithasol ac amgylcheddol a allai ddeillio ohonynt yn cael eu deall, bod effeithiau niweidiol arwyddocaol yn cael eu lliniaru a bod effeithiau cadarnhaol yn cael eu hyrwyddo. Roedd yr asesiadau hyn yn cynnwys y canlynol:
- Arfarniad o Gynaliadwyedd sy'n cynnwys Asesiad Amgylcheddol Strategol;
 - Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd;
 - Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg;
 - Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb;
 - Asesiad Cyflym o'r Effaith ar Iechyd.

Arfarniad o Gynaliadwyedd

- 1.3.7 O dan adran 62(6) o Ddeddf Cynllunio a Phrynu Gorfodol 2004, mae'n ofynnol bod awdurdod cynllunio lleol, wrth ddatblygu cynllun datblygu lleol (CDLI) ar gyfer ei ardal:
- a) yn cynnal arfarniad o'r cynllun ar sail cynaliadwyedd;
 - b) yn paratoi adroddiad ar ganfyddiadau'r arfarniad.
- 1.3.8 Wrth gwrdd â'r gofyniad hwn, rhaid i'r awdurdod cynllunio lleol hefyd fodloni gofynion Gyfarwyddeb yr Undeb Ewropeaidd 2001/42/EC ar Asesu Effeithiau Cynlluniau a Rhaglenni Penodol ar yr Amgylchedd, a elwir fel arfer yn Gyfarwyddeb Asesu Amgylcheddol Strategol. Mae'r gyfarwyddeb hon wedi'i gweithredu yng Nghymru drwy Reoliadau Asesiadau Amgylcheddol o Gynlluniau a Rhaglenni (Cymru) 2004.
- 1.3.9 Ni fwriedir i'r CCA ar gyfer GNN Wylfa ategu'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu ac nid yw'n ofyniad statudol i gynnal Arfarniad o Gynaliadwyedd. Er hynny, o ystyried graddfa, cwmpas ac effeithiau posibl y ddogfen a'r ffaith ei bod yn cyfateb yn fras i'r diffiniad o gynlluniau a rhaglenni perthnasol sydd yn y Gyfarwyddeb Asesu Amgylcheddol Strategol ac mewn rheoliadau cenedlaethol, penderfynodd y Cyngor Sir y dylid cynnal Arfarniad o Gynaliadwyedd o'r CCA hefyd (gan gwrdd â gofynion y Gyfarwyddeb Asesu Amgylcheddol Strategol).
- 1.3.10 Yn dilyn hynny, cafodd effeithiau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol tebygol y canllawiau drafft eu nodi, eu disgrifio a'u harfarnu gan gofnodi'r canfyddiadau mewn Adroddiad ar yr Arfarniad o Gynaliadwyedd⁸. Mae argymhellion yr Arfarniad o Gynaliadwyedd wedi cael eu cynnwys yn y ddogfen hon lle bo'n briodol.

Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd

- 1.3.11 I gydymffurfio â Rheoliad 61(1) o Reoliadau Gwarchod Cynefinoedd a Rhywogaethau 2010 (SI 2010 Rhif 490) ('Y Rheoliadau Cynefinoedd'), mae'r Cyngor Sir wedi cynnal ymarfer sgrinio o dan Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd (ARhC)⁹. Roedd yr ymarfer hwn yn ceisio penderfynu a fyddai'r CCA ar gyfer GNN Wylfa yn debygol o gael effaith arwyddocaol ar unrhyw safleoedd â dynodiad Ewropeaidd, gan gynnwys:

⁸ Cyngor Sir Ynys Môn (2014) *Arfarniad o Gynaliadwyedd y Canllawiau Cynllunio Atodol ar gyfer Gorsaf Niwclear Newydd yn Wylfa - Adroddiad Arfarniad o Gynaliadwyedd*.

⁹ Cyngor Sir Ynys Môn (2014) *Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd ar gyfer Canllawiau Cynllunio Atodol Drafft Gorsaf Niwclear Newydd yn Wylfa – Adroddiad Sgrinio*.

- Ardaloedd Cadwraeth Arbennig (ACA) sydd wedi'u dynodi o dan Gyfarwyddeb y Cyngor 92/43/EEC ar Warchod Cynefinoedd Naturiol a Phlanhigion ac Anifeiliaid;
- Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig (AGA) sydd wedi'u dynodi o dan Gyfarwyddeb y Cyngor 2009/147/EC ar Gadwraeth Adar Gwyllt;
- Safleoedd Ramsar sydd wedi'u dynodi o dan Gonfensiwn Ramsar 1976 (nid yw safleoedd Ramsar yn safleoedd Ewropeaidd ond maent wedi'u diogelu i'r un graddau o dan bolisi'r DU).

1.3.12 Nodwyd argymhellion yn ystod y broses sgrinio, ac maent wedi'u cynnwys yn y ddogfen hon er mwyn sicrhau nad yw'r CCA ar gyfer GNN Wylfa yn debygol o gael unrhyw effeithiau arwyddocaol ar unrhyw safleoedd Ewropeaidd.

Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg

1.3.13 Cynhaliwyd Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg (AEIG)¹⁰ i bennu effaith y CCA ar gyfer GNN Wylfa ar yr iaith Gymraeg yn Ynys Môn. Canfu'r AEIG y byddai'r CCA drafft yn debygol o gael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg, a nododd nifer o argymhellion sydd wedi bod yn sail i'r ddogfen hon.

1.3.14 Mae AEIG y CCA drafft yn gwbl ar wahân i unrhyw AEIG sy'n ymwneud â Phrosiect GNN Wylfa, ac mae'r Cyngor Sir yn llwyr ddisgwyl y bydd hyrwyddwr y prosiect yn cynnal AEIG ar gyfer Prosiect GNN Wylfa. Yn y cyd-destun hwn, mae [Adran 4.5](#) o'r CCA hyn yn ystyried ymhellach effeithiau posibl Prosiect GNN Wylfa ar y Gymraeg a'i diwylliant, ac yn rhoi arweiniad penodol o ran AEIG y prosiect.

Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

1.3.15 Mae'r ddyletswydd i gynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb (AEG) yn deillio o Ddeddf Cysylltiadau Hiliol (Diwygio) 2000, a Deddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 2005 a Deddf Cydraddoldeb 2010. Yn yr AEG, rhaid ystyried yr effeithiau ar bob aelod o'r gymuned beth bynnag fo'i hil, oed, anabledd, rhywedd, cyfeiriadedd rhywiol a chrefydd neu gred er mwyn helpu i sicrhau cynhwysiant cymdeithasol a chydlyniant cymunedol.

1.3.16 Cynhaliwyd AEG yng nghyswllt y CCA drafft ar gyfer GNN Wylfa yn unol â'r canllawiau ym mhecyn cymorth y Cyngor Sir ar gyfer cynnal AEG, a nododd

¹⁰ Cyngor Sir Ynys Môn (2014) *Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg ar gyfer Gorsaf Niwclear Newydd yn Wylfa: Canllawiau Cynllunio Atodol – Adroddiad yr Asesiad.*

Adroddiad yr AEG¹¹ y byddai'r CCA drafft yn annhebygol o gael effaith niweidiol ar gydraddoldeb.

Asesiad Cyflym o'r Effaith ar Iechyd

1.3.17 Cynigiwyd y diffiniad canlynol o swyddogaeth yr Asesiad o'r Effaith ar Iechyd (AEI):

“assess the potential health impacts – positive and negative – of policies, programmes and projects....and to improve the quality of public decision making through recommendations to enhance predicted positive health impacts and minimise negative ones” (Scott-Samuel et al., 1998).

1.3.18 Mae'r Cyngor Sir wedi datblygu ei becyn cymorth ei hun ar gyfer cynnal AEI, ac fe'i defnyddiwyd i gynnal asesiad cyflym o effaith y CCA drafft ar gyfer GNN Wylfa ar iechyd. Mae argymhellion yr asesiad yn cael eu cyflwyno yn Adroddiad yr AEI¹² ac maent wedi bod yn sail i'r ddogfen hon.

Ymgynghoriad Cyhoeddus

1.3.19 Cynhaliodd y Cyngor Sir ymgynghoriad ffurfiol ar y CCA drafft ar gyfer GNN Wylfa dros gyfnod o chwe wythnos, rhwng 17^{eg} Chwefror ac 31^{ain} Mawrth 2014. Fel rhan o'r ymgynghoriad, cafodd y CCA drafft eu cyhoeddi i bobl gyflwyno sylwadau arnynt (gan gynnwys holiadur ar-lein) a chynhaliwyd tair arddangosfa gyhoeddus yng Nghemaes, Caerdybi a Llangefni.

1.3.20 Mae Rhestr o'r Ymatebion i'r Ymgynghoriad¹³ wedi cael ei pharatoi ac mae'n nodi sut mae'r sylwadau a gafwyd yn ystod yr ymgynghoriad wedi bod yn sail i'r fersiwn derfynol hon o'r CCA.

1.4 Trefn y Canllawiau Cynllunio Atodol hyn

1.4.1 Mae'r CCA hyn:

- yn disgrifio'r fframwaith polisi cenedlaethol, rhanbarthol a lleol (gan gynnwys Datganiadau Polisi Cenedlaethol) sy'n gyd-destun i'r canllawiau hyn ([Adran 2](#));
- yn egluro Gweledigaeth y Cyngor Sir a'r amcanion cysylltiedig ar gyfer Prosiect GNN Wylfa a'r CCA hyn ([Adran 3](#));

¹¹ Cyngor Sir Ynys Môn (2014) *Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb y Canllawiau Cynllunio Atodol Drafft ar gyfer Gorsaf Niwclear Newydd yn Wylfa – Adroddiad yr Asesiad.*

¹² Cyngor Sir Ynys Môn (2014) *Asesiad Cyflym o'r Effaith ar Iechyd: Canllawiau Cynllunio Atodol ar gyfer Gorsaf Niwclear Newydd.*

¹³ Cyngor Sir Ynys Môn (2014) *Gorsaf Niwclear Newydd yn Wylfa: Canllawiau Cynllunio Atodol Drafft – Rhestr o'r Ymatebion i'r Ymgynghoriad.*

- yn darparu canllawiau ar gyfer y prosiect cyfan sy'n ymwneud â'r prif effeithiau posibl tebygol sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa ac yn ceisio helpu i sicrhau bod datblygiadau cysylltiedig wedi'u lleoli'n gynaliadwy, gan ystyried y sylfaen dystiolaeth bresennol a thystiolaeth newydd a pholisi cynllunio cenedlaethol a lleol ([Adran 4](#));
- yn darparu canllawiau ar ddatblygu prif safle GNN Wylfa ac yn nodi Ardaloedd Chwilio a fydd o gymorth i gyfeirio datblygu cysylltiedig er mwyn sicrhau bod ei leoliad a'i raddfa'n briodol, gan ystyried yr amodau amgylcheddol a chymdeithasol presennol a rhai y mae'n rhesymol eu rhagweld ([Adran 5](#)).

Sut i ddefnyddio'r CCA hyn

Wrth baratoi ceisiadau ar gyfer Prosiect GNN Wylfa, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect roi ystyriaeth lawn i'r canllawiau ar gyfer y prosiect cyfan yn [Adran 4 a hefyd](#) i'r canllawiau ar leoli yn [Adran 5](#), ynghyd â Datganiadau Polisi Cenedlaethol a pholisi cynllunio cenedlaethol a lleol (gan gynnwys polisi sy'n cael ei ddatblygu) sy'n berthnasol.

Bydd y Cyngor Sir yn defnyddio'r canllawiau ar gyfer y prosiect cyfan a'r canllawiau ar leoli sydd yn y CCA hyn, a pholisi cynllunio cenedlaethol a lleol perthnasol (gan gynnwys polisi sy'n cael ei ddatblygu) i:

- ymateb i unrhyw ymgynghori gan hyrwyddwr y prosiect;
- paratoi ei Adroddiad ar yr Effaith Leol a Datganiad Tir Cyffredin;
- i'w helpu i wneud penderfyniadau ar geisiadau gan hyrwyddwr y prosiect (gan gynnwys trydydd partïon) am ganiatâd cynllunio ar gyfer datblygu cysylltiedig o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref;

Ni fydd y canllawiau'n berthnasol i'r un graddau i bob cais y mae'r Cyngor Sir yn ei gael, am fod y ceisiadau'n debygol o amrywio o ran eu natur a'u graddfa, felly penderfynir arnynt fesul un.

- 1.4.2 Os hoffech chi gael y ddogfen hon mewn iaith arall, mewn print bras neu mewn fformat gwahanol, cysylltwch â'r:

**Swyddfa Rheoli Prosiectau,
Gwasanaeth Adfywio Economaidd a Chymunedol,
Cyngor Sir Ynys Môn,
Canolfan Fusnes Môn,
Llangefni,
LL77 7XA,**

**✉ PMO@anglesey.gov.uk
☎ (01248) 752435**

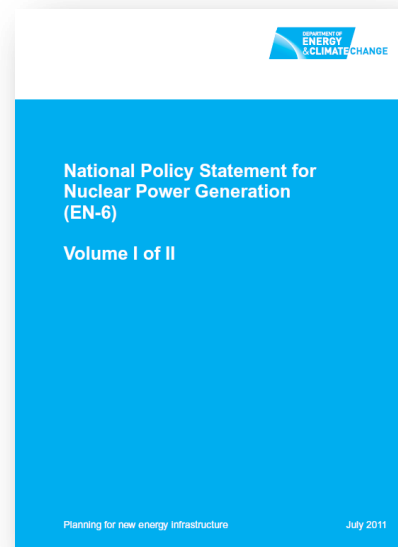
2 Fframwaith Polisi

2.1.1 Mae'r CCA ar GNN Wylfa yn ymhelaethu ac yn darparu cyd-destun lleol ar gyfer y Datganiadau Polisi Cenedlaethol perthnasol a pholisi cynllunio cenedlaethol, yn ogystal â pholisi sydd wedi'i fabwysiadu yn y Cynllun Datblygu a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu. Hefyd bydd y CCA a chynlluniau a rhaglenni eraill (rhai sy'n ymwneud â chynllunio ac eraill) yn gallu dylanwadu ar ei gilydd ar lefel ryngwladol/Ewropeaidd, genedlaethol, ranbarthol a lleol. Yn yr adran hon rydym yn cynnig trosolwg byr ar y prif gyd-destun polisi i'r CCA. Mae cynlluniau a rhaglenni eraill o bob math wedi'u hystyried hefyd wrth ddatblygu dogfen y CCA hyn, ac mae'r rhain wedi'u nodi yn y papurau pwnc sydd gyda'r ddogfen hon ac yn [Adran 4](#) ac [Adran 5](#) fel y bo'n briodol.

2.1 Datganiadau Polisi Cenedlaethol

Datganiadau Polisi Cenedlaethol ar Ynni (EN-1) ac ar gyfer Cynhyrchu Pŵer Niwclear (EN-6)

2.1.2 Mae Datganiadau Polisi Cenedlaethol yn gosod y meini prawf ar gyfer penderfynu ar geisiadau am brosiectau seilwaith cenedlaethol eu harwyddocâd gan yr Ysgrifennydd Gwladol. Mae NPS EN-1 (2011) yn ymwneud â seilwaith ynni ac NPS EN-6 yn trafod cynhyrchu pŵer niwclear: y ddwy ddogfen hyn fydd y prif fframwaith ar gyfer penderfyniadau gan yr Arolygiaeth Gynllunio ar GNN Wylfa. Maent yn rhoi cyngor ar nifer o effeithiau cyffredinol a rhai sy'n ymwneud yn benodol â phŵer niwclear a allai godi o brosiectau gorsafoedd pŵer niwclear newydd gan gynnwys materion fel bioamrywiaeth a chadwraeth ddaearegol, ansawdd ac adnoddau dŵr ac effeithiau economaidd-gymdeithasol.

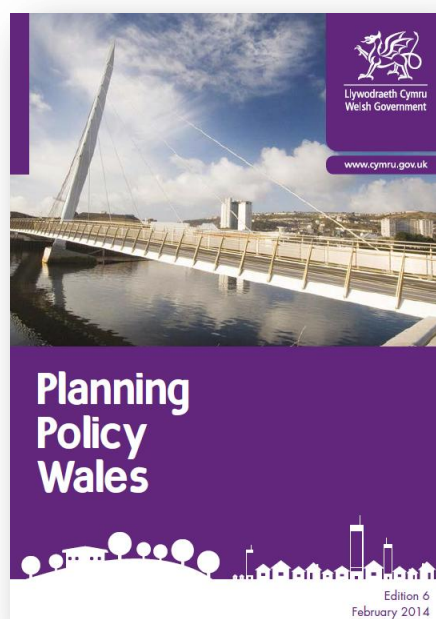

2.1.3 Fel y nodwyd yn [Adran 1](#), mae NPS EN-6 yn nodi bod tir ger adeiladau'r orsaf pŵer niwclear bresennol yn Wylfa yn safle addas ar gyfer datblygiad niwclear newydd, ar yr amod bod materion dylunio sy'n ymwneud â'r safle a thechnoleg ac asesiadau o effeithiau cysylltiedig yn cael eu cwblhau'n foddhaol.

2.2 Polisi Cenedlaethol

Polisi Cynllunio Cymru

2.2.1 Polisi Cynllunio Cymru (2014), ynghyd â Nodiadau Cyngor Technegol, Cylchlythyrau a dogfennau ategol eraill yw'r fframwaith polisi cynllunio cenedlaethol ar gyfer paratoi cynlluniau datblygu ac maent yn cynnwys polisiau Llywodraeth Cymru ar gynllunio defnydd tir. Nod y cwbl o'r dogfennau hyn yw hybu datblygu cynaliadwy yng Nghymru drwy hyrwyddo cyfiawnder cymdeithasol a chyfle cyfartal, a gwella'r amgylchedd naturiol a diwylliannol.

Cynllun Gofodol Cymru (2008)

2.2.2 Mae Cynllun Gofodol Cymru yn cyflwyno fframwaith strategol i lywio datblygu ac ymyriadau polisi yng Nghymru yn y dyfodol. Mae Ynys Môn yn rhan o Ardal Gogledd-orllewin Cymru: Eryri a Môn. Mae'r cynllun yn pennu'r weledigaeth ganlynol ar gyfer yr ardal hon:

“A high-quality natural and physical environment supporting a cultural and knowledge-based economy that will help the area to maintain and enhance its distinctive character, retain and attract back young people and sustain the Welsh language”.

2.3 Polisi Lleol

Y Cynllun Datblygu

2.3.1 Mae'r fframwaith polisi presennol ar gyfer cynllunio yn Ynys Môn yn cynnwys Cynllun Fframwaith Gwynedd (1993) a Chynllun Lleol Ynys Môn (1996); y dogfennau hyn gyda'i gilydd yw'r 'Cynllun Datblygu' ar gyfer Ynys Môn. Roedd Cynllun Fframwaith Gwynedd yn darparu arweiniad strategol ar ddatblygu yn Ynys Môn ar gyfer y cyfnod rhwng 1991 a 2006. Mae'r Cynllun Lleol yn gosod polisiau ar gyfer datblygu yn Ynys Môn i ategu'r Cynllun Fframwaith ehangach. Yn y Cynllun Lleol, nodwyd ei bod yn bosibl y byddai dyfodol yr orsaf pŵer niwclear bresennol yn Wylfa yn cael ei benderfynu yn ystod oes y cynllun (hyd at 2001), a bod cau'r orsaf yn fgythiad sylweddol i economi Ynys Môn.

2.3.2 Er nad yw'r Cynllun Fframwaith na'r Cynllun Lleol yn cynnwys polisi ynghylch GNN yn Wylfa, mae nifer mawr o'u polisïau'n berthnasol o hyd i wahanol agweddau ar Brosiect GNN Wylfa a'i effeithiau posibl. Mae mwy o fanylion am y polisïau hynny sy'n berthnasol i GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig yn **Atodiad A** a'r papurau pwnc sydd gyda'r ddogfen hon.

Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Ataliwyd

2.3.3 Roedd y CDU a Ataliwyd yn cael ei ddatblygu i ddarparu fframwaith ar gyfer datblygu a chadwraeth o 2001-2016. Cynhaliwyd ymchwiliad cyhoeddus a chafwyd adroddiad ar yr ymchwiliad gan yr Arolygydd. Fodd bynnag, yn 2005 penderfynodd y Cyngor Sir atal y gwaith ar y CDU er mwyn mabwysiadu system newydd y cynllun datblygu lleol. Mae cynnwys y CDU a Ataliwyd yn ystyriaeth berthnasol yng nghyswllt rheoli datblygu, ond nid yw ei statws mor uchel â chynlluniau sydd wedi'u mabwysiadu.

2.3.4 Mae'r CDU a Ataliwyd yn cyflwyno'r weledigaeth ganlynol ar gyfer Ynys Môn: *"Hyrwyddo cymunedau cynaliadwy ar Ynys Môn trwy hybu datblygiad cynaliadwy sy'n gwella a chynyddu'r economi leol er mwyn atal gostyngiad yn y boblogaeth a darparu diogelwch neu welliannau effeithiol i'r amgylchedd"*. Mae'r weledigaeth hon wedi'i hategu gan 15 o amcanion a gallai pob un ohonynt fod yn berthnasol i Brosiect GNN Wylfa a'r CCA hyn. Dyma'r amcanion mwyaf perthnasol i geisiadau sy'n ymwneud â GNN Wylfa:

- Hyrwyddo cyfleoedd economaidd fydd yn help i ddarparu swyddi gwerth chweil sy'n ddiogel ac yn talu'n dda, a thrwy hynny lleihau nifer y bobl sy'n gadael yr Ynys i chwilio am waith;
- Diogelu a hybu'r iaith Gymraeg a'i diwylliant;
- Diogelu a gwella'r amgylchedd naturiol, diwylliannol, hanesyddol a gweledol;
- Rhoi cefnogaeth i barhad cymunedau cynaliadwy a sicrhau bod ystod eang o wasanaethau o fewn cyrraedd;
- Sicrhau gwelliannau yn seilwaith sylfaenol yr Ynys er mwyn diogelu'r amgylchedd a chefnogi gwelliannau i'r economi;
- Hyrwyddo ac annog datblygu a defnyddio ffynonellau ynni adnewyddadwy ac anadnewyddadwy (pan fo'n briodol) a hyrwyddo datblygu a dylunio ynni-effeithlon.

2.3.5 Ceir nifer o bolisïau ar bynciau penodol hefyd yn y CDU a Ataliwyd a all fod yn berthnasol i Brosiect GNN Wylfa gan gynnwys, er enghraifft, y rheini sy'n

ymwneud â diogelu a gwella'r amgylchedd, er nad yw'r un ohonynt yn ymwneud yn benodol â chynigion ar gyfer gorsaf niwclear newydd.

Rhaglen Ynys Ynni Môn

2.3.6 Pwrpas Rhaglen Ynys Ynni Môn (YYM) yw datblygu'r sector ynni carbon isel yn Ynys Môn. Nod y rhaglen yw creu canolfan ragoriaeth ar gyfer cynhyrchu, arddangos a chynnal a chadw mentrau ynni carbon isel. Mae'n cwmpasu datblygiadau arfaethedig ar gyfer ynni carbon isel sy'n amrywio o orsaf pŵer niwclear newydd, arâe lanw, biomas ac ynni gwynt ar y môr, a fydd yn cyfrannu'n helaeth at yr economi leol. Yn ogystal â swyddi yn y diwydiant ynni, mae'r rhaglen yn tynnu sylw at gyfleoedd i wella seilwaith trafndiaeth lleol, tai, a chyfleusterau twristiaeth a hamdden.

Ardal Fenter Ynys Môn

2.3.7 Nod yr Ardal Fenter yw ategu rhaglen YYM a hybu twf y sector ynni carbon isel yn Ynys Môn. Mae'n ceisio hyrwyddo buddsoddi mewn cynhyrchu ynni carbon isel; sefydlu cyfleusterau o'r radd flaenaf i arloesi ac arddangos ym maes ynni carbon isel; a sicrhau bod y gadwyn gyflenwi yn cynnwys cyfleoedd ar gyfer gwaith cynnal a chadw.

2.3.8 Mae Ardal Fenter Ynys Môn yn cynnwys y sir gyfan a'r nod yw canoli buddsoddiadau mewn wyth safle allweddol sydd wedi'u dewis am eu bod yn addas i ddiwallu anghenion busnesau. Mae'r safleoedd hyn yn cynnwys:

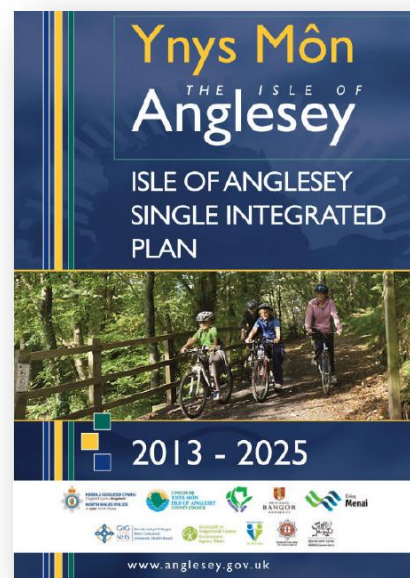
- Aliwminiwm Môn (AF1);
- Parc Cybi (AF2);
- Ystad Ddiwydiannol Penrhos (AF3);
- Porthladd Caergybi (AF4);
- Ystad Ddiwydiannol Bryn Cefni (AF5);
- Tir yr Hufenfa i'r Gogledd o Fferm Lledwigan (AF6);
- Ystad Ddiwydiannol Gaerwen (AF7);
- Rhos-goch (AF8).

Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn - 2013 i 2025 (2012)

2.3.9 Mae [Cynllun Integredig Sengl](#) (CIS) Ynys Môn yn cyfuno pedwar cynllun lleol a'u blaenoriaethau cyffredin (y Strategaeth Gymunedol; y Strategaeth Iechyd,

Gofal Cymdeithasol a Lles; y Cynllun Plant a Phobl Ifanc; a'r Cynllun Diogelwch Cymunedol). Mae'n canolbwyntio ar wella ansawdd bywyd pobl leol a chymunedau drwy hyrwyddo lles economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol yn y ffyrdd canlynol:

- Gwella perfformiad economaidd a sgiliau i greu a chynnal swyddi, gan ganolbwyntio ar gyfleoedd dysgu gydol oes;
- Galluogi cymunedau ac unigolion i gynnal a datblygu eu hannibyniaeth;
- Sicrhau bod cyfleoedd ar gael i bobl ifanc aros yn Ynys Môn i fyw a gweithio;
- Diwallu anghenion unigolion a chymunedau gan ddefnyddio llai o arian cyhoeddus;
- Lleihau tlodi a darparu gwasanaethau effeithiol sy'n diwallu anghenion grwpiau sy'n agored i niwed;
- Hyrwyddo a chynnal amgylchedd a diwylliant cyfoethog Ynys Môn.

2.3.10 Mae'r Ardal Fenter a chyfleoedd yn y sector ynni carbon isel yn cael eu hystyried yn hanfodol i wella perfformiad economaidd a sgiliau'r gweithlu yn Ynys Môn. Mae'r CIS yn cydnabod rhaglen YYM a'r posibilrwydd y bydd yn cyfrannu £2.5 biliwn i economïau Ynys Môn a Gogledd Cymru yn y 15 mlynedd nesaf, a'i nod yw elwa o'r holl gynigion ar gyfer buddsoddi mewn seilwaith ynni strategol yn Ynys Môn, gan gynnwys GNN Wylfa.

2.3.11 Dylid nodi bod gwaith yn mynd ymlaen ar hyn o bryd i lunio CIS ar y cyd ar gyfer Ynys Môn a Gwynedd a fydd, ar ôl ei fabwysiadu, yn cymryd lle CIS Ynys Môn.

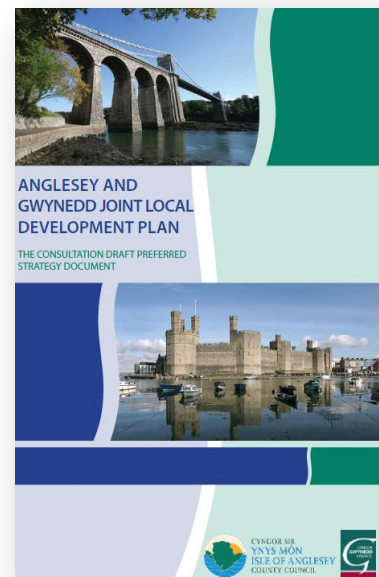
Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd

2.3.12 Ar ôl ei fabwysiadu, bydd y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd (CDLIC) ar gyfer Ynys Môn a Gwynedd yn cymryd lle Cynllun Fframwaith Gwynedd, Cynllun Lleol Ynys Môn a'r CDU a Ataliwyd. Bydd yn gosod y fframwaith polisi a'r nodau strategol ar gyfer datblygu a defnydd tir rhwng 2011 a 2026.

2.3.13 Ymgynghorwyd ar Hoff Strategaeth ddrafft y CDLIC ym Mai 2013. Mae'r Hoff Strategaeth yn cynnig y weledigaeth ganlynol ar gyfer ardal y Cynllun:

“Erbyn 2026, bydd Ynys Môn a Gwynedd yn cael eu cydnabod am eu cymunedau ffyniannus a llawn bywyd sy’n dathlu eu diwylliant, treftadaeth a’u hamgylchedd unigryw ac yn rhywle y bydd pobl yn dewis byw ynddynt. Mae hyn yn golygu y bydd ardal y Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd yn:

- lle mae anghenion tai cymunedau lleol yr ardal yn cael eu diwallu’n well o ran cyflenwad, math, ansawdd, effeithlonrwydd ynni, lleoliad a fforddiadwyedd;*
- lle mae’r preswylwyr a busnesau’n gallu achub ar y cyfleoedd economaidd newydd i ffynnu;*
- sy’n brolio gweithlu medrus priodol ac economi amrywiol, eang, gynaliadwy gyda chysylltiadau da sy’n gwneud y defnydd gorau o gryfderau lleol a chyfleoedd lle mae’r manteision sy’n deillio ohonynt yn aros yn lleol;*
- sy’n gartref i rwydweithiau egniol o gymunedau cynhwysol lle mae’r preswylwyr yn mwynhau iechyd a lles da;*
- lle mae’r iaith Gymraeg yn rhan annatod o gymunedau;*
- sy’n addasu ac yn ymateb yn gadarnhaol i’r sialensiau a gyflwynir gan y newid hinsawdd;*
- lle mae cymeriad unigryw ei threftadaeth adeiledig a diwylliannol, ei chefn gwlad a’i thirwedd, a’i hamgylchedd, yn cael ei werthfawrogi, ei warchod a’i wella;*
- lle mae pobl eisiau byw, gweithio ac ymweld â hi.”*

2.3.14 Mae’r weledigaeth hon wedi’i hategu gan nifer o amcanion gan gynnwys un ar gyfer *“arallgyfeirio economi wledig a threfol ardal y CDLI ar y Cyd er mwyn hwyluso economi gymysg a ffyniannus sy’n adeiladu ar gyfleoedd, gan gynnwys y rhai a gyflwynir gan y sectorau ynni adnewyddadwy a charbon isel a’r diwydiannau gwybodaeth.”* Mae Polisi Strategol PS7, sy’n ymwneud yn benodol â datblygu ynni niwclear yn Wylfa, yn pennu nifer o feini prawf y bydd y Cyngor Sir yn ceisio eu bodloni wrth gyflawni ei rôl fel awdurdod penderfynu ar gyfer datblygu cysylltiedig, neu fel prif ymgynghorai yng nghyswllt y cais am GCD. Un o’r meini prawf hyn yw y bydd CCA perthnasol *“yn siapio’r agwedd tuag at ddatblygu cynigion ar gyfer datblygiad yn ymwneud â niwclear ac*

unrhyw ddatblygiad neu isadeiledd cysylltiedig (er y dylid nodi nad yw'r CCA hyn yn rhai atodol i'r CDLIC).

2.3.15 Ar ôl ymgynghori ar Hoff Strategaeth Ddrafft y CDLIC, mae'r Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd yn gweithio'n awr ar baratoi'r Cynllun Adneuo. Disgwylir i'r Cynllun gael ei gyflwyno i Lywodraeth Cymru ei archwilio ym mis Rhagfyr 2015, gyda'r nod o'i fabwysiadu ym mis Rhagfyr 2016.

Cynllun Corfforaethol Ynys Môn 2013-2017

2.3.16 Mae Cynllun Corfforaethol Ynys Môn ar gyfer 2013-17 yn cydnabod pwysigrwydd rhaglen YYM o ran cynnig cyfle unwaith mewn cenhedlaeth i greu nifer sylweddol o swyddi newydd o ganlyniad i'r buddsoddi arfaethedig a thwf posibl yn y sector ynni carbon isel. Mae'r Cynllun Corfforaethol yn nodi bod angen i'r Cyngor Sir ddatblygu cynlluniau a fydd yn creu mwy o gyfleoedd gwaith i bobl ifanc, yn gwella seilwaith ac yn cynnal y gadwyn gyflenwi.

3 Gweledigaeth ac Amcanion

- 3.1.1 Mae'r orsaf niwclear newydd arfaethedig yn Wylfa yn cynnig cyfle unigryw ar gyfer cydweithio rhwng y Cyngor Sir a hyrwyddwyr y prosiect i gyfrannu at drawsnewid economaidd-gymdeithasol yn Ynys Môn a rhanbarth Gogledd Cymru yn gyffredinol. Er mwyn crisialu'r cyfle hwn, mae'r Cyngor Sir wedi datblygu Gweledigaeth ar gyfer Prosiect GNN Wylfa. Mae'r Weledigaeth hon yn disgrifio'n glir ac yn gryno beth yw dyheadau'r Cyngor ar gyfer y prosiect, ac mae'r rhain wedi'u hategu gan set o amcanion sy'n dangos sut y bydd y Weledigaeth hon yn cael ei gwireddu.
- 3.1.2 Mae'r Weledigaeth a'r amcanion wedi'u datblygu drwy adolygu amcanion presennol, gan gynnwys y rheini sydd wedi'u nodi yn y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu a'r CIS, yn ogystal â Datganiadau Polisi Cenedlaethol perthnasol, polisi cynllunio cenedlaethol a chynlluniau a rhaglenni eraill. Roeddent hefyd yn destun ymgynghoriad cyhoeddus ac ymgynghoriad â rhanddeiliaid yn ystod y broses o ddatblygu'r CCA hyn.

3.1 Gweledigaeth

- 3.1.3 Mae Gweledigaeth y Cyngor Sir ar gyfer Prosiect GNN Wylfa yn glir ac uchelgeisiol ac yn gyson â'i ddyheadau cyffredinol ar gyfer gwelliannau economaidd-gymdeithasol a'r gwaddol yng nghyswllt pob datblygiad sylweddol yn Ynys Môn. Dyma'r Weledigaeth:

Mae'r Orsaf Niwclear Newydd yn Wylfa yn sbardun ar gyfer trawsnewid yr economi a chymunedau yn Ynys Môn a fydd yn darparu cyfleoedd gwaith cynaliadwy, yn gwella ansawdd bywyd cenedlaethau'r presennol a'r dyfodol ac yn hyrwyddo hunaniaeth a nodweddion unigryw lleol.

- 3.1.4 Mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd y gwaith o adeiladu a rhedeg yr orsaf pŵer niwclear newydd a datblygiadau cysylltiedig:
- yn cyfrannu at ddiwallu angen y DU am ynni carbon isel dibynadwy a fforddiadwy;
 - yn bodloni'r holl ofynion am ddiogelwch pobl ac eiddo er mwyn sicrhau bod y prosiect yn sicr a diogel ac y bydd darpariaethau effeithiol ar gyfer cynllunio at argyfwng yn ystod y cyfnod o adeiladu a rhedeg y prosiect;

- yn cyfrannu'n sylweddol at dwf economaidd cynaliadwy hirdymor a ffyniant lleol drwy ddarparu cyfleoedd o ansawdd da ar gyfer cyflogaeth, hyfforddi a datblygu'r gweithlu;
- yn hyrwyddo ffyniant busnesau lleol drwy ddarparu cyfleoedd priodol drwy'r gadwyn gyflenwi a mewnfuddsoddi;
- yn hybu cynaliadwyedd, egni ac ansawdd bywyd yn Ynys Môn a'i chymunedau (gan gynnwys cymorth ar gyfer y Gymraeg a'i diwylliant) ac yn hyrwyddo ffyrdd o fyw ac ymddwyn sy'n isel ar garbon;
- yn ystyried effeithiau amgylcheddol, cymdeithasol, economaidd ac iechyd ac yn lliniaru a/neu gydbwyso unrhyw effeithiau niweidiol gan amlhau manteision cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol;
- yn cyfrannu at wella seilwaith, cyfleusterau a gwasanaethau cymunedau lleol;
- yn hyrwyddo moddau trafndiaeth cynaliadwy ac yn gwella seilwaith er mwyn lleihau effaith y datblygiad ar allu a chydnerthedd lleol a hybu cysylltedd;
- yn cyfrannu'n gadarnhaol at fioamrywiaeth yn Ynys Môn ac at ansawdd ei hamgylchedd naturiol;
- yn cydnabod y gefnogaeth gan gymunedau lleol ar gyfer cynnal Prosiect GNN Wylfa (yn ystod y cyfnod o'i adeiladu a'i redeg a hyd at adeg ei ddatgomisiynu) drwy gydbwyso effeithiau nad oes modd eu lliniaru a sicrhau ewyllys da a dealltwriaeth poblogaeth yr Ynys gyfan.

3.1.5 Caiff y Weledigaeth ei gwireddu drwy ymrwymiad gan yr holl bartion perthnasol i sicrhau'r canlyniadau hyn drwy ddulliau statudol a gwirfoddol¹⁴.

¹⁴ D.S. Wrth ddatblygu a hyrwyddo'r weledigaeth hon, nid yw'r Cyngor Sir yn ymrwmo i weithredu mewn unrhyw ffordd nad yw'n unol â'i bwerau a dyletswyddau statudol.

3.2 Amcanion

3.2.1 Mae'r Cyngor Sir yn rhagweld y bydd y Weledigaeth yn cael ei gwireddu drwy'r saith amcan isod:

1. Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn cyfrannu at gyflawni rhaglen Ynys Ynni Môn, ac Ardal Fenter Ynys Môn, gan roi Ynys Môn ar y blaen o ran ymchwil a datblygu, cynhyrchu a chynnal a chadw ym maes ynni;
2. Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn sbarduno trawsnewid yn economïau Ynys Môn a Gogledd Cymru ac yn amlhau cyfleoedd ar gyfer cyflogi ac uwchsgilio pobl leol;
3. Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn dod â buddion sylweddol a pharhaus i seilwaith cymunedau yn Ynys Môn;
4. Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn cefnogi gwella ansawdd bywyd (gan gynnwys iechyd, tai, lles ac amwynder) preswylwyr, ymwelwyr a gweithwyr yn Ynys Môn yn ystod y cyfnod y bydd yn cael ei adeiladu a'i weithredu;
5. Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn cydnabod ac yn cryfhau hunaniaeth unigryw Ynys Môn a'i chymunedau;
6. Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn hyrwyddo ffyrdd cynaliadwy o symud pobl a deunyddiau a'i fod yn darparu seilwaith cludiant cydnerth sy'n gallu ysgogi a chynnal twf economaidd a chreu cymunedau cynaliadwy;
7. Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn cadw a gwella amgylchedd ac adnoddau unigryw Ynys Môn, gan ystyried y newid yn yr hinsawdd.

Amcan 1: Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn cyfrannu at gyflawni rhaglen Ynys Ynni Môn, ac Ardal Fenter Ynys Môn, gan roi Ynys Môn ar y blaen o ran ymchwil a datblygu, cynhyrchu a chynnal a chadw ym maes ynni.

3.2.2 Cyflawnir hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Ysgogi twf a mewnfuddsoddi yn enwedig yn y sector ynni ac mewn diwydiannau seiliedig ar wybodaeth;
- Amlhau cyfleoedd ar gyfer gweithgareddau ymchwil a datblygu ym maes ynni carbon isel;
- Datblygu hyfforddiant ar gyfer sgiliau sydd eu hangen i gyflawni Prosiect GNN Wylfa, a chynnal y sgiliau hyn ar ôl cyflawni'r Prosiect;
- Hyrwyddo prosiectau ynni carbon isel;
- Sicrhau'r seilwaith strategol sydd ei angen i gynnal Prosiect GNN Wylfa a hybu twf economaidd ehangach;
- Canfod cyfleoedd i gydweithio ag Ardaloedd Menter eraill yng Ngogledd Cymru.

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (gweler Atodiad A)
<ul style="list-style-type: none"> • EA 1 i 4; • EA 25 i 33. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyngor Sir Ynys Môn; • Hyrwyddwr Prosiect GNN Wylfa; • Darparwyr Addysg; • Llywodraeth Cymru; • Fforwm Strategol yr Ynys Ynni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Fframwaith Gwynedd; • Cynllun Lleol Ynys Môn; • Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Ataliwyd; • Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd; • Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn; • Strategaeth Adfywio Economaidd Ynys Môn 2004-15; • Cynllun Corfforaethol Cyngor Sir Ynys Môn; • Ardal Fenter Ynys Môn; • Rhaglen Ynys Ynni Môn.

Amcan 2: Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn sbarduno trawsnewid yn economïau Ynys Môn a Gogledd Cymru ac yn amlhau cyfleoedd ar gyfer cyflogi ac uwchsgilio pobl leol.

3.2.3 Cyflawnir hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Uwchsgilio gweithlu'r rhanbarth a sicrhau bod cyfleoedd gwaith newydd yn dod â budd i breswylwyr presennol neu rai blaenorol/sy'n dychwelyd ac yn enwedig pobl ifanc lle bynnag y bo modd;
- Lleihau tlodi ac anweithgarwch economaidd drwy helpu preswylwyr i aildechrau gweithio;
- Amlhau'r buddion o ddatblygu i fusnesau yng Ngogledd Cymru drwy arferion caffael cadarnhaol;
- Manteisio ar gyfleoedd sy'n gysylltiedig â datgomisiynu'r orsaf bŵer bresennol gan gynnwys ailhyfforddi staff sydd wedi'u cyflogi ar y safle presennol i weithio yn yr orsaf pŵer niwclear newydd;
- Mynd ati'n uniongyrchol i hybu twf busnesau yn y gadwyn gyflenwi a mathau o ddefnydd cyflogaeth sy'n gysylltiedig;
- Sicrhau bod safleoedd datblygu cysylltiedig (fel rhai at ddefnydd cyflogaeth, trafniadaeth a logisteg) mewn lleoliadau addas i gael mynediad effeithiol at brif safle GNN Wylfa a hefyd yn cyd-fynd â pholisi cynllunio cenedlaethol perthnasol a pholisïau cynllunio gofodol lleol perthnasol er mwyn darparu defnydd buddiol at gyflogaeth wedi i'r prosiect ddod i ben;
- Diogelu'r economi twristiaeth a chwilio am gyfleoedd i dyfu'r sector hwn drwy Brosiect GNN Wylfa;
- Rheoli effaith Prosiect GNN Wylfa ar y ddarpariaeth addysg.

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (gweler Atodiad A)
<ul style="list-style-type: none"> • EA 2 i 5; • EA 25 i 33. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyngor Sir Ynys Môn; • Hyrwyddwr Prosiect GNN Wylfa; • Darparwyr Addysg; • Llywodraeth Cymru; • Fforwm Strategol yr Ynys Ynni; • Menter Iaith Môn; 	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Fframwaith Gwynedd; • Cynllun Lleol Ynys Môn; • Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Ataliwyd; • Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd; • Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn;

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (<i>gweler Atodiad A</i>)
	<ul style="list-style-type: none"> • Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru. 	<ul style="list-style-type: none"> • Strategaeth Adfywio Economaidd Ynys Môn 2004-15; • Ardal Fenter Ynys Môn; • Rhaglen Ynys Ynni Môn; • Cynllun Corfforaethol Cyngor Sir Ynys Môn; • Cynllun Gweithredu Rheoli Cyrchfan Cyngor Sir Ynys Môn; • Siapio'r Dyfodol; • Cynllun Rhannu Prentisiaeth Adeiladu Gogledd Cymru.

Amcan 3: Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn dod â buddion sylweddol a pharhaus i seilwaith cymunedau yn Ynys Môn.

3.2.4 Cyflawnir hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Gwella cysylltedd a symudiadau pobl, gan alluogi preswylwyr i fanteisio ar y cyfleoedd sy'n codi o Brosiect GNN Wylfa a lleihau problemau teithio a thagfeydd;
- Darparu llety i weithwyr adeiladu heb i hynny gael effaith niweidiol ar y farchnad dai leol nac ar arlwy llety i dwristiaid Ynys Môn, a sicrhau bod y datblygiad hwn yn rhoi budd parhaol ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben;
- Darparu seilwaith a gwasanaethau cymunedol priodol sy'n angenrheidiol i gynnal Prosiect GNN Wylfa, a sicrhau bod cyfleusterau o'r fath wedi'u hintegreiddio yng nghymunedau presennol Ynys Môn;
- Sicrhau bod ceisiadau yn ategu gwasanaethau a chyfleusterau presennol, gan gynnwys y ddarpariaeth manwerthu yng nghanol trefi Ynys Môn;
- Sicrhau bod mesurau'n cael eu rhoi ar waith i liniaru a/neu gydbwyso effeithiau negyddol arwyddocaol ceisiadau, a chynorthwyo cymunedau lleol lle mae effeithiau o'r fath yn codi;
- Sicrhau bod seilwaith priodol (seilwaith trafndiaeth, cyfleustodau ayb) sydd ei angen ar gyfer Prosiect GNN Wylfa yn cael ei ddarparu a bod cymunedau Ynys Môn a Gogledd Cymru yn cael budd parhaus ohono wedi i'r prosiect ddod i ben;
- Annog lleoli datblygiadau cysylltiedig mewn modd sy'n helpu cymunedau yn nhrefi a chefn gwlad Ynys Môn i fod yn gynaliadwy.

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (gweler Atodiad A)
<ul style="list-style-type: none"> • EA 6; • EA 8 i 12; • EA 15 i 16; • EA 25 i 33. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyngor Sir Ynys Môn; • Hyrwyddwr Prosiect GNN Wylfa; • Bwrdd Gwasanaethau Lleol ar y Cyd; • Landlordiaid Cymdeithasol Cofrestredig; • Cymunedau yn Gyntaf; • Llywodraeth Cymru; • Darparwyr Cyfleustodau; • Fforwm Strategol yr Ynys Ynni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn; • Strategaeth Tai Ynys Môn; • Cynllun Corfforaethol Cyngor Sir Ynys Môn; • Cynllun Fframwaith Gwynedd; • Cynllun Lleol Ynys Môn; • Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Ataliwyd; • Canllawiau Cynllunio Atodol eraill; • Cynllun Datblygu Lleol ar y

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (<i>gweler Atodiad A</i>)
	<p>Cyd Ynys Môn a Gwynedd;</p> <ul style="list-style-type: none">• Datganiad Sefyllfa Cyngor Sir Ynys Môn ar Lety Gweithwyr Adeiladu;• Rhaglen Cronfeydd Strwythurol yr UE.	

Amcan 4: Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn cefnogi gwella ansawdd bywyd (gan gynnwys iechyd, tai, lles ac amwynder) preswylwyr, ymwelwyr a gweithwyr yn Ynys Môn yn ystod y cyfnod y bydd yn cael ei adeiladu a'i weithredu.

3.2.5 Cyflawnir hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Sicrhau bod mesurau'n cael eu rhoi ar waith i leihau'r effeithiau o ran sŵn, dirgryndod, amwynder gweledol ac ansawdd aer sy'n codi wrth adeiladu a rhedeg Prosiect GNN Wylfa drwy fesurau lliniaru priodol;
- Hyrwyddo a gwella'r ddarpariaeth o gyfleusterau cymunedol gan gynnwys manau agored, cyfleusterau hamdden ac adloniant, a gwasanaethau brys a gofal iechyd;
- Ceisio sicrhau pecyn cynhwysfawr o gyfleusterau o ansawdd uchel, sy'n cynnwys cyfleusterau newydd neu welliannau i gyfleusterau presennol, sy'n cwrdd ag anghenion gweithwyr adeiladu ac yn darparu cyfleoedd i'r gymuned ehangach eu defnyddio wedi i'r cyfnod adeiladu ddod i ben;
- Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn ategu blaenoriaethau lleol a blaenoriaethau Gogledd Cymru yn gyffredinol ar gyfer adfywio ac yn dod â buddion i gymunedau difreintiedig yn Ynys Môn;
- Diogelu'r atyniadau presennol i ymwelwyr a sicrhau bod digon o lety i ymwelwyr yn cael ei gadw sydd o fath ac sydd mewn lleoliad sy'n denu ymwelwyr;
- Sicrhau bod datblygiadau newydd yn cael eu dylunio mewn ffordd sy'n lleihau cyfleoedd ar gyfer troseddu ac anhrefn gyhoeddus;
- Sicrhau bod effeithiau niweidiol gweddilliol nad oes modd eu lliniaru yn cael eu cydbwyo.

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (gweler Atodiad A)
<ul style="list-style-type: none"> • EA 6 i 8; • EA 25 i 33. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyngor Sir Ynys Môn; • Hyrwyddwr Prosiect GNN Wylfa; • Bwrdd Gwasanaethau Lleol ar y Cyd; • Heddlu Gogledd Cymru; • Darparwyr Addysg; • Darparwyr Gwasanaethau Iechyd; 	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Fframwaith Gwynedd; • Cynllun Lleol Ynys Môn; • Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Ataliwyd; • Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd; • Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn.

**Egwyddor
Arweiniol (EA)
Allweddol y CCA
(gweler Adran 4
ac Adran 5)**

Prif Bartneriaid Cyflawni

**Cynlluniau a Rhaglenni Lleol
Allweddol (gweler Atodiad
A)**

- Llywodraeth Cymru;
- Fforwm Strategol yr Ynys Ynni.

Amcan 5: Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn cydnabod ac yn cryfhau hunaniaeth unigryw Ynys Môn a'i chymunedau.

3.2.6 Cyflawnir hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Diogelu a gwella tirweddau, amgylchedd arfordirol, trefluniau ac asedau treftadaeth ddiwylliannol Ynys Môn gan gynnwys safleoedd sydd wedi'u dynodi fel yr Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) yn Ynys Môn, yr Arfordir Treftadaeth, Gerddi Cestyll a Chastell Biwmares;
- Cynnal nodweddion unigryw lleol, a gwarchod a hyrwyddo cymeriad hanesyddol;
- Atal effeithiau niweidiol o lety dros dro ar gyfer gweithwyr adeiladu a'r mewnlifiad o weithwyr adeiladu ar les, cydlyniant a hunaniaeth cymunedau drwy sicrhau bod safleoedd datblygu cysylltiedig yn sensitif o ran eu lleoliad, graddfa, dyluniad a'r dull o'u rheoli;
- Sicrhau bod ceisiadau'n gwarchod ac yn cryfhau'r Gymraeg a'i diwylliant, gan gefnogi nod y Cyngor Sir i hyrwyddo a sicrhau dyfodol cynaliadwy i'r Gymraeg;
- Hyrwyddo dylunio o ansawdd uchel a gwella tir y cyhoedd;
- Sicrhau bod delwedd Ynys Môn yn cael ei chynnal a'i gwella;
- Hyrwyddo'r neges bod Ynys Môn yn 'agored i fusnes' ar gyfer twristiaeth cyn, yn ystod ac ar ôl y gwaith adeiladu;
- Sicrhau bod effeithiau niweidiol gweddilliol nad oes modd eu lliniaru yn cael eu cydbwysu.

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (gweler Atodiad A)
<ul style="list-style-type: none"> • EA 9 i 10; • EA 13; • EA 20 i 22; • EA 25 i 33. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyngor Sir Ynys Môn; • Hyrwyddwr Prosiect GNN Wylfa; • Cyfoeth Naturiol Cymru; • Cadw; • Fforwm Iaith Gymraeg; • Llywodraeth Cymru; • Fforwm Strategol yr Ynys Ynni; • Menter Iaith Môn. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Fframwaith Gwynedd; • Cynllun Lleol Ynys Môn; • Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Ataliwyd; • Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd; • Canllawiau Cynllunio Atodol eraill; • Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn;

**Egwyddor
Arweiniol (EA)
Allweddol y CCA
(gweler Adran 4
ac Adran 5)**

Prif Bartneriaid Cyflawni

**Cynlluniau a Rhaglenni Lleol
Allweddol (gweler Atodiad A)**

- Cynllun Rheoli Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Ynys Môn;
- Cynllun Corfforaethol Cyngor Sir Ynys Môn.

Amcan 6: Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn hyrwyddo ffyrdd cynaliadwy o symud pobl a deunyddiau a'i fod yn darparu seilwaith cludiant cydnerth sy'n gallu ysgogi a chynnal twf economaidd a chreu cymunedau cynaliadwy.

3.2.7 Cyflawnir hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Lleihau traffig ffyrdd a phroblemau teithio sy'n gysylltiedig â'r gwaith o adeiladu a rhedeg yr orsaf bŵer newydd a safleoedd datblygu cysylltiedig;
- Manteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd sydd ar gael o ran seilwaith cludiant presennol Ynys Môn gan gynnwys Porthladd Caergybi a'r rhwydwaith rheilffyrdd;
- Hyrwyddo a hwyluso'r defnydd o brif reilffordd Arfordir Gogledd Cymru yn gyswllt trafndiaeth i weithwyr yn ystod y cyfnod adeiladu;
- Darparu mynediad da i safle'r orsaf bŵer newydd a sicrhau bod cysylltiadau trafndiaeth cynaliadwy da ar gyfer datblygiadau cysylltiedig;
- Sicrhau bod cysylltiadau da rhwng llety i weithwyr adeiladu a chyfleusterau a gwasanaethau cymunedol ynghyd â phrif safle GNN Wylfa;
- Pennu gwelliannau allweddol yn y seilwaith trafndiaeth sydd eu hangen ar gyfer datblygu safle'r orsaf bŵer newydd ac a fydd o werth parhaol wedi i'r prosiect ddod i ben (gan gynnwys gwelliannau sydd wedi'u nodi eisoes yn y Datganiad Sefyllfa ar Drafnidiaeth ar gyfer Gorsaf Pŵer Niwclear Newydd Wylfa (2011), y Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd neu strategaethau penodol sy'n ymwneud â phriffyrdd/trafnidiaeth fel y Strategaeth Beicio sy'n cael ei datblygu);
- Cysoni ceisiadau sy'n ymwneud â thrafnidiaeth a strategaethau trafndiaeth cyffredinol ar gyfer Ynys Môn gan gynnwys Cynllun Trafnidiaeth Gogledd Cymru, ac ystyried ceisiadau eraill am ddatblygiadau seilwaith mawr yn Ynys Môn;
- Sicrhau bod effeithiau niweidiol gweddilliol nad oes modd eu lliniaru yn cael eu cydbwyo.

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (gweler Atodiad A)
<ul style="list-style-type: none"> • EA 3; • EA 6; • EA 8; • EA 10; 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyngor Sir Ynys Môn; • Hyrwyddwr Prosiect GNN Wylfa; • Llywodraeth Cymru; 	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Fframwaith Gwynedd; • Cynllun Lleol Ynys Môn; • Cynllun Datblygu Lleol ar y

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (<i>gweler Atodiad A</i>)
<ul style="list-style-type: none"> • EA 14; • EA 18; • EA 25 i 33. 	<ul style="list-style-type: none"> • Gweithredwyr Trafnidiaeth; • Fforwm Strategol yr Ynys Ynni. 	<p>Cyd Ynys Môn a Gwynedd;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Ataliwyd; • Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn; • Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd; • Strategaeth Beicio; • Cynllun Trafnidiaeth Gogledd Cymru; • Rhaglen Buddsoddi mewn Priffyrdd.

Amcan 7: Sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn cadw a gwella amgylchedd ac adnoddau unigryw Ynys Môn, gan ystyried y newid yn yr hinsawdd.

3.2.8 Cyflawnir hyn yn y ffyrdd canlynol:

- Cadw integreidd safleoedd yn Ynys Môn a'i chyffiniau sydd wedi'u dynodi ar lefel Ewropeaidd, genedlaethol neu leol oherwydd eu gwerth o ran cadwraeth natur;
- Lleihau effeithiau uniongyrchol sy'n arwain at gollu cynefinoedd bywyd gwylt ac effeithiau ar rywogaethau sy'n werthfawr o ran cadwraeth yn ystod cyfnod adeiladu a gweithredu'r prosiect a cheisio sicrhau mesurau i wella bioamrywiaeth yn barhaol gan gynnwys darparu seilwaith gwyrdd;
- Hyrwyddo defnydd cynaliadwy o adnoddau fel dŵr a deunyddiau crai drwy gydol oes y datblygiad, gan sicrhau bod cyfleusterau presennol yn cael eu hailddefnyddio i'r graddau mwyaf posibl a chwilio am gyfleoedd i integreiddio anghenion Prosiect GNN Wylfa a'r rhai ar gyfer datblygiadau eraill yn Ynys Môn;
- Lleihau maint y sylweddau a allai achosi llygredd sy'n cael eu rhyddhau i'r aer, ar dir ac i ddŵr;
- Lliniaru a gwrthsefyll effeithiau'r newid yn yr hinsawdd;
- Sicrhau rheolaeth gynaliadwy ar wastraff (yn unol â'r hierarchaeth gwastraff a strategaethau rheoli gwastraff sydd wedi'u gosod ar gyfer Ynys Môn);
- Lleihau'r perygl o lifogydd ar safleoedd sydd wedi'u cynnig ar gyfer datblygu a'r tu allan iddynt;
- Gwella tirwedd ac amgylchedd arfordirol unigryw Ynys Môn, gan gydnabod y cysylltiadau pwysig â'r amgylchedd hanesyddol;
- Sicrhau bod effeithiau niweidiol gweddilliol nad oes modd eu lliniaru yn cael eu cydbwysu.

Egwyddor Arweiniol (EA) Allweddol y CCA (gweler Adran 4 ac Adran 5)	Prif Bartneriaid Cyflawni	Cynlluniau a Rhaglenni Lleol Allweddol (gweler Atodiad A)
<ul style="list-style-type: none"> • EA 16 i 21; • EA 25 i 33. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cyngor Sir Ynys Môn; • Hyrwyddwr Prosiect GNN Wylfa; • Cyfoeth Naturiol Cymru; • Dŵr Cymru; • Llywodraeth Cymru; • Fforwm Strategol yr Ynys Ynni. 	<ul style="list-style-type: none"> • Cynllun Fframwaith Gwynedd; • Cynllun Lleol Ynys Môn; • Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd; • Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Ataliwyd; • Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn; • Prosiect Gwastraff Rhanbarthol Gogledd Cymru; • Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol Ynys Môn; • Cynllun Rheoli Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol Ynys Môn; • Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr – Dŵr Cymru; • Cynllun Rheoli Llifogydd Dalgylch Gogledd-orllewin Cymru; • Cynllun Rheoli Traethlin Gorllewin Cymru 2; • Cynllun Rheoli Basn Afon ar gyfer Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru.

4 Canllawiau ar gyfer y Prosiect Cyfan

4.1.1 Mae Prosiect GNN Wylfa yn gyfle unigryw i drawsnewid economi Ynys Môn a Gogledd Cymru yn gyffredinol, a sicrhau buddsoddi sylweddol mewn cyflogaeth, y gadwyn gyflenwi, gwasanaethau a seilwaith. Gall y prosiect fod yn gatalydd hefyd ar gyfer newid mewn diwylliant ac ymddygiad, gan sicrhau datblygu economaidd cynaliadwy, cydlyniant cymunedol ac ansawdd bywyd gwell i breswylwyr Ynys Môn. Fodd bynnag, mae'r gweithgareddau sy'n gysylltiedig ag adeiladu a rhedeg Prosiect GNN Wylfa yn rhai sylweddol a all gael effeithiau niweidiol ar amgylchedd adeiledig a naturiol unigryw Ynys Môn (a'r rhanbarth ehangach), ei chymunedau, ei seilwaith presennol, busnesau lleol a'r sector twristiaeth. Felly, mae'n hanfodol bod unrhyw effeithiau niweidiol posibl yn cael eu nodi a'u hasesu. Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa geisio osgoi effeithiau niweidiol yn y lle cyntaf. Os na fydd modd osgoi effeithiau niweidiol, dylid rhoi mesurau lliniaru priodol ar waith i wrthbwysu'r effeithiau niweidiol arwyddocaol sydd wedi'u pennu a'u cydnabod. Disgwylir mesurau cydbwysu o ran effeithiau gweddilliol nad oes modd eu lliniaru.

4.1.2 Yn yr adran hon o'r CCA mae canllawiau ar gyfer y prosiect cyfan sy'n cydfynd â'r hierarchaeth osgoi, lliniaru a chydbwysu, sydd hefyd yn ceisio amlhau'r buddion sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa. Mae'r canllawiau hyn ar ffurf cyfres o 'Egwyddorion Arweiniol' (EA) sydd, gyda'i gilydd, yn ceisio cyflawni'r Weledigaeth a'r amcanion sydd wedi'u disgrifio yn [Adran 3](#). Mae'r EA yn cynnwys y pynciau canlynol:

- Datblygu Economaidd;
- Twristiaeth;
- Poblogaeth a Chymunedau;
- Llety i Weithwyr Adeiladu a Marchnad Dai Ynys Môn;
- Y Gymraeg a'i Diwylliant;
- Trafnidiaeth;
- Cyfleustodau;
- Gwastraff;
- Y Newid yn yr Hinsawdd;
- Yr Amgylchedd Naturiol;

- Yr Amgylchedd Hanesyddol;
- Hwyluso Datblygu;
- Gweithredu a Monitro.

- 4.1.3 Bydd y Cyngor Sir yn defnyddio'r canllawiau hyn, ynghyd â'r canllawiau ar leoli yn [Adran 5](#) o'r ddogfen CCA hon a pholisi cynllunio cenedlaethol a lleol perthnasol (gan gynnwys polisi sy'n cael ei ddatblygu), i ymateb i ymgynghori gan hyrwyddwr y prosiect, i baratoi ei Adroddiad ar yr Effaith Leol ac i'w helpu i benderfynu ar geisiadau o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref ar gyfer datblygiadau cysylltiedig gan gynnwys ceisiadau am waith hwyluso a gwaith i baratoi safleoedd y gellid eu cyflwyno cyn gwneud cais am GCD (mae'r berthynas rhwng y canllawiau ar gyfer y prosiect cyfan a pholisi perthnasol arall mewn Datganiadau Polisi Cenedlaethol a dogfennau polisi cynllunio lleol a chenedlaethol wedi'i disgrifio yn **Atodiad A**). Bydd y graddau y mae'r EA yn berthnasol i bob cais y mae'r Cyngor Sir yn ei gael yn amrywio ac felly, am fod y ceisiadau'n debygol o amrywio o ran eu natur a'u graddfa, bydd yn rhaid penderfynu arnynt fesul un.
- 4.1.4 Mae'r canllawiau isod yn tynnu sylw at yr angen i ystyried yr effeithiau economaidd-gymdeithasol ac amgylcheddol cronol o Brosiect GNN Wylfa (gan gynnwys yr effeithiau ar y cyd a fydd yn deillio o'r gwaith o adeiladu a gweithredu prif safle GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig), seilwaith trosglwyddo trydan a cheisiadau datblygu eraill yn Ynys Môn gan gynnwys datblygiadau strategol mawr. Mae'r Cyngor Sir wedi datblygu Dull a Methodoleg ar gyfer Asesu Effeithiau Amgylcheddol ac Asesu Effeithiau Cronol y dylai hyrwyddwr y prosiect eu dilyn wrth bennu ac asesu effeithiau cronol.

4.1 Datblygu Economaidd

Rhaglen Ynys Ynni Môn ac Ardal Fenter Ynys Môn

- 4.1.5 Sicrhau dyfodol economaidd hirdymor Cymru drwy drawsnewid i economi carbon isel yw un o brif flaenoriaethau Llywodraeth Cymru (sydd wedi'i diffinio yn Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned, Cynllun Datblygu Cynaliadwy Newydd i Gymru (2009)). Yn Adnewyddu'r Economi: Cyfeiriad Newydd (2010), sy'n egluro gweledigaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer datblygu economaidd, nodir bod sector Ynni a'r Amgylchedd yn bwysig i Gymru a'i fod yn cynnig cyfleoedd mawr i'r economi. Er enghraifft, mae Llywodraeth Cymru wedi amcangyfrif y gellir cael buddsoddiadau o £50 biliwn mewn cynhyrchu ynni carbon isel yng Nghymru yn ystod y 10 i 15 mlynedd nesaf¹⁵.
- 4.1.6 Mae Prosiect GNN Wylfa yn fuddsoddiad mawr a allai helpu economi Ynys Môn a rhanbarth Gogledd Cymru yn gyffredinol, ac ategu nod Llywodraeth Cymru i drawsnewid i economi carbon isel. Mae Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru wedi nodi bod y prosiect yn flaenoriaeth strategol ar gyfer newid cydbwysedd economaidd Gogledd Cymru a'i fod yn cynnig cyfle hefyd i ddelio â rhai o'r problemau economaidd sy'n gysylltiedig â natur ymylol Ynys Môn. Mae'r Cyngor Sir wedi ymateb i'r cyfleoedd sy'n codi yn sgîl GNN Wylfa a phrosiectau eraill drwy sefydlu rhaglen Ynys Ynni Môn (YYM). Nod YYM yw creu canolfan ragoriaeth ar gyfer cynhyrchu, arddangos a chynnal a chadw mentrau ynni carbon isel yn ogystal â thynnu sylw at y lle pwysig sydd i fewnfuddsoddi o ran gwella seilwaith trafndiaeth lleol, tai, cyfleusterau twristiaeth a hamdden, hyfforddiant a sgiliau.
- 4.1.7 Mae'r pwysigrwydd y mae'r Cyngor Sir yn ei weld yn rhaglen YYM wedi'i adlewyrchu hefyd ym mhenderfyniad Llywodraeth Cymru i ddyfarnu statws Ardal Fenter i Ynys Môn. Mae Ardal Fenter Ynys Môn yn cynnwys y sir gyfan a'r nod yw canoli buddsoddiadau mewn wyth safle allweddol sydd wedi'u dewis am eu bod yn addas i ddiwallu anghenion busnesau (gweler **Ffigur 4.1**). Diben yr Ardal Fenter yw ategu rhaglen YYM a hybu twf yn y sector ynni carbon isel yn Ynys Môn. Ei phwrpas yw hyrwyddo buddsoddi mewn cynhyrchu ynni carbon isel; sefydlu cyfleusterau o'r radd flaenaf ar gyfer arloesi ac arddangos ym maes ynni carbon isel; a sicrhau bod y gadwyn gyflenwi yn cynnwys cyfleoedd ar gyfer gwaith cynnal a chadw. Y nod ar gyfer yr Ardal Fenter yw y bydd yn creu 1,300 o swyddi ac yn cynyddu Gwerth Ychwanegol Crynswth (GYC) 10 – 13% erbyn 2025 yn Ynys Môn.

¹⁵ Gweler <http://wales.gov.uk/topics/businessandconomy/sectors/energyandenvironment/?lang=en>.

Ffigur 4.1 Safleoedd Ardal Fenter Ynys Môn

4.1.8 Mae polisïau ar gyfer cyflawni rhaglenni YYM a'r Ardal Fenter yn y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu. Byddant yn darparu ar gyfer tir at gyflogaeth a'r seilwaith a chyfleusterau sydd eu hangen ar gyfer datblygu economaidd (gweler, er enghraifft, Polisi Strategol PS8: Darparu cyfle ar gyfer economi ffyniannus, Hoff Strategaeth ddrafft y CDLIC). Bydd hefyd yn gofyn am gydweithio trawsffiniol, gan gynnwys gyda Chyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy fel yr awdurdodau lleol cyfagos, er mwyn sicrhau bod buddion rhanbarthol ehangach y buddsoddiadau strategol mawr, gan gynnwys Prosiect GNN Wylfa, yn cael eu gwireddu.

EA 1 Cefnogi Rhaglen Ynys Ynni Môn ac Ardal Fenter Ynys Môn

Bydd y Cyngor Sir yn mynnu bod hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa yn helpu i gyflawni rhaglen Ynys Ynni Môn ac Ardal Fenter Ynys Môn, gan amlhau'r cyfleoedd economaidd i gymunedau lleol Ynys Môn. Gellir cyflawni hyn drwy nifer o fesurau ar y cyd, gan gynnwys:

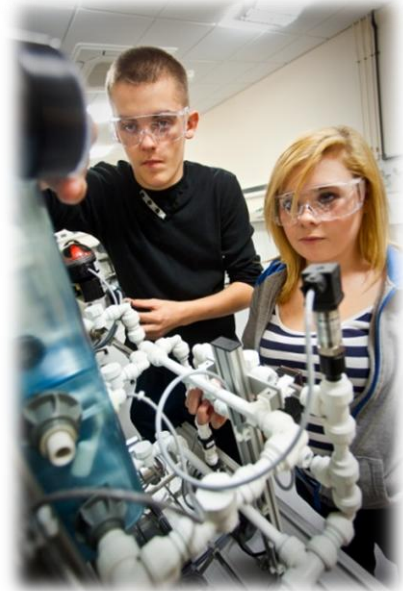
EA 1**Cefnogi Rhaglen Ynys Ynni Môn ac Ardal Fenter Ynys Môn**

- Buddsoddi mewn ymchwil a datblygu gan ganolbwyntio'n benodol ar dechnolegau carbon isel;
- Cymorth ar gyfer addysg a hyfforddiant mewn technoleg carbon isel a gwasanaethau cymorth gan gynnwys rhai ar gyfer ailhyfforddi cynweithwyr gorsaf Wylfa;
- Hyrwyddo cyfleoedd mewn cynhyrchu ynni adnewyddadwy (gan gynnwys ynni carbon isel);
- Sicrhau bod cyfleoedd o ran cyflogaeth, y gadwyn gyflenwi a chaffael yn cael eu hysbysebu ac ar gael yn lleol;
- Darparu cytundebau llafur lleol;
- Sefydlu Canolbwynt Corfforaethol yn Ynys Môn;
- Cyfrannu at gymorth ar gyfer hyfforddi ac uwchsgilio mewn technoleg carbon isel;
- Rhoi cymorth i hyrwyddo mewnfuddsoddi gan ganolbwyntio ar sefydlu/denu cwmnïau sy'n gysylltiedig â thechnoleg carbon isel ar safleoedd yr Ardal Fenter;
- Canfod cyfleoedd i gydweithio ag Ardaloedd Menter eraill yng Ngogledd Cymru.
- Rhaid cyflwyno asesiadau economaidd-gymdeithasol gyda cheisiadau cynllunio ym mhrosesau'r GCD a Deddf Cynllunio Gwlad a Thref. Rhaid i'r asesiadau hyn roi sylw, ymysg pethau eraill, i gyfnodau adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa ac effeithiau cronol y datblygiadau ar y cyd â datblygiadau mawr eraill sydd wedi'u cynnig yn Ynys Môn. Os nodir effeithiau negyddol a all fod yn arwyddocaol, bydd y Cyngor Sir yn mynnu bod mesurau lliniaru penodol yn cael eu pennu a'u gweithredu i ddelio â'r effeithiau hyn. Dylid nodi cynlluniau cydbwysu ar gyfer yr achosion pan na fydd modd lliniaru'r effeithiau.

Creu Swyddi a Datblygu Sgiliau

4.1.9 Er bod nifer y bobl sy'n economaidd anweithgar yn Ynys Môn yn llai na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru a'r DU, mae cyflogau'r rheini sydd mewn gwaith yn llai hefyd. Mae cyfran fawr o'r rheini sydd mewn gwaith yn cymudo yn ôl ac ymlaen i Ynys Môn bob dydd. Ceir all-lif net o gymudwyr o Ynys Môn, gan fod tua 200 o bob 1,000 o'r preswylwyr sydd mewn gwaith yn gadael i weithio mewn mannau eraill. Gan fod tua 9,400 yn cymudo o Ynys Môn a dim ond 3,500 yn cymudo i mewn, ceir all-lif net o tua 5,900 o bobl.

4.1.10 Mae NPS EN-1 yn nodi'r materion economaidd-gymdeithasol y dylai hyrwyddwr y prosiect eu hystyried. Mae'r materion hynny sy'n berthnasol i ddatblygu economaidd yn cynnwys cyfleoedd i greu swyddi a hyfforddi. Bydd anghenion sylweddol o ran cyflogaeth ar gyfer Prosiect GNN Wylfa (yn enwedig yn ystod y cyfnod adeiladu) a pho fwyaf o'r rhain y gellir eu diwallu drwy ddefnyddio gweithlu Ynys Môn, mwyaf fydd y budd economaidd o'r prosiect i economi Môn. Mae'n bwysig nodi bod gweithlu Ynys Môn yn cynnwys gweithwyr sydd â sgiliau yn y diwydiant niwclear. Fodd bynnag, er bod y sgiliau sydd eu hangen ar gyfer Prosiect GNN Wylfa yn gyfatebol, gallent fod yn wahanol oherwydd anghenion penodol ar gyfer cyflawni'r prosiect. Mae'r Cyngor Sir yn canolbwyntio ar sicrhau bod newydd-ddyfodiaid i'r farchnad swyddi yn cael y sgiliau sydd eu hangen i lenwi swyddi yn y cyfnodau adeiladu a gweithredu a ddylai fod ar gael iddynt.

4.1.11 Amcan y mesurau sydd wedi'u disgrifio yn EA2 isod yw helpu i sicrhau bod y gweithlu lleol – gan gynnwys preswylwyr sy'n ddi-waith ac yn economaidd anweithgar a grwpiau difreintiedig – yn gallu manteisio ar y cyfleoedd a all godi o brosiect GNN Wylfa gan helpu i fynd i'r afael â diweithdra, codi lefelau incwm a gostwng y gyfradd allgymudo, heb gael effaith andwyol ar fusnesau sydd eisoes yn bodoli. Mae'n hanfodol bod hyrwyddwr y prosiect yn ceisio rhoi'r camau hyn ar waith cyn gynted â phosibl er mwyn sicrhau bod cronfa o bobl leol fedrus ar gael ar ddechrau Prosiect GNN Wylfa. Felly bydd yn hanfodol cynnal trafodaethau cynnar rhwng hyrwyddwr y prosiect, darparwyr hyfforddiant a rhanddeiliaid eraill (gan gynnwys Undebau Llafur a hyrwyddwyr prosiectau buddsoddi strategol mawr eraill yn Ynys Môn, er enghraifft) er mwyn cyrraedd y nod hon.

EA 2 Creu Swyddi Lleol a Datblygu Sgiliau

Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa baratoi a gweithredu Strategaeth Cyflogaeth a Sgiliau. Nod y strategaeth hon fydd:

- Rhoi cefnogaeth amserol i sefydliadau addysgol presennol a darparwyr addysg lleol gyda phwyslais ar hyrwyddo Gwyddoniaeth, Technoleg, Peirianeg a Mathemateg. Gallai hyn gynnwys ehangu cyfleusterau i elwa o'r buddion sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa, a gwrthbwysu unrhyw effeithiau niweidiol ar y ddarpariaeth bresennol;
- Rhoi cymorth i ddatblygu Academi Alwedigaethol Rhaglen Ynys Ynni Môn a hysbysebu cyfleoedd i gael prentisiaethau ymysg pobl leol;
- Ategu gwaith asiantaethau sgiliau a mentrau lleol a rhanbarthol presennol sy'n cynnwys, ar hyn o bryd, prosiect Cyrraedd y Nod, Partneriaeth Addysg Gymunedol Ynys Môn a'r rhaglen Siapio'r Dyfodol;
- Gwneud y defnydd gorau o ganolfan ymwelwyr GNN Wylfa at ddibenion addysgol;
- Hwyluso a chefnogi'r gwaith o ailhyfforddi staff sydd wedi'u cyflogi yn yr orsaf pŵer niwclear Magnox bresennol fel y gallant elwa o gyfleoedd gwaith eraill sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa;
- Rhoi cymorth i gymunedau difreintiedig a phobl leol ifanc Ynys Môn gan gynnwys cymorth drwy raglenni allgymorth a mentrau hyfforddi lleol fel y gallant elwa o gyfleoedd gwaith sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa;
- Sicrhau bod gweithwyr adeiladu lleol a gweithwyr crefftus eraill yn gallu manteisio ar gyfleoedd gwaith yn ystod cyfnod adeiladu GNN Wylfa, a dod o hyd i waith arall ar ôl y cyfnod adeiladu;
- Sicrhau a hwyluso hyfforddiant parhaus i weithwyr yng ngorsaf bŵer GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig o ran y Gymraeg, a rhoi mesurau ar waith i hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle;
- Gwneud y defnydd mwyaf posibl o lafur lleol drwy gontractau cyflogaeth a chytundebau llafur lleol, mentrau cyflogaeth lleol, caffael oddi wrth fusnesau a gwasanaethau sy'n cyflogi pobl leol, a hysbysebu swyddi. Dylai hyn gynnwys sefydlu marchnad lafur i siaradwyr Cymraeg;
- Cefnogi busnesau lleol pan fydd y staff yn ymwneud â Phrosiect GNN. Dylai hyn gynnwys hyfforddi mewn meysydd sgiliau lle cydnabyddir bod prinder, er mwyn cynyddu nifer y bobl sydd ar gael yn gyffredinol.

Disgwylir i bob cais cynllunio ar gyfer datblygiad cysylltiedig a pherthnasol ddangos sut bydd y datblygiad arfaethedig yn cyflawni nodau'r Strategaeth Cyflogaeth a Sgiliau. Dylai lefel y manylder a gyflwynir i gefnogi unrhyw gais cynllunio fod yn gymesur â'r math o ddatblygiad a gynigir a'i faint.

Dylai hyrwyddwr y prosiect sicrhau hefyd fod cyfleoedd gwaith ar safle GNN Wylfa ac ar safleoedd datblygu cysylltiedig yn hawdd eu cyrraedd drwy foddau trafndiaeth cynaliadwy, yn enwedig ar gyfer y cymunedau mwyaf difreintiedig ac anodd eu cyrraedd yn Ynys Môn.

Defnyddio Tir ar gyfer Cyflogaeth, Logisteg a Thrafnidiaeth

- 4.1.12 Bydd y gwaith o adeiladu a rhedeg Prosiect GNN Wylfa yn creu galw am wahanol fathau o ddefnydd tir at gyflogaeth ledled Ynys Môn. Bydd y mathau defnydd hyn yn darparu gwasanaethau uniongyrchol neu anuniongyrchol ar gyfer adeiladu a rhedeg y prosiect. Hefyd bydd y prosiect yn galw am gludo nwyddau, deunyddiau a phobl i Ynys Môn ac ar ei thraws. Mae'n debygol y bydd gweithgareddau o'r fath yn cael eu hwyluso drwy ddarparu canolfannau rheoli ar gyfer gweithwyr, logisteg a chludo nwyddau gan gynnwys Canolbwynt Corfforaethol.
- 4.1.13 Mae'r Cyngor Sir yn credu mai ei rôl ef yw hwyluso datblygu o'r fath, ar yr amod y caiff ei leoli'n briodol a'i fod yn diwallu anghenion y prosiect a'r cymunedau lleol gan sicrhau hefyd y bydd defnydd a buddion ar gael ohono wedi i'r prosiect ddod i ben. Mae'r canllawiau sydd wedi'u mabwysiadu ar bolisi cynllunio yng Nghynllun Lleol Ynys Môn yn gefnogol i ddatblygiadau sy'n creu cyflogaeth ar safleoedd sydd o fewn neu ar gyrion aneddiadau cydnabyddedig os byddant ar raddfa ac o fath sy'n gydnaws â'r ardal o'u cwmpas a pholisïau eraill yn y cynllun. Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y cefnogir datblygu y tu allan i'r aneddiadau presennol, lle y mae cyfiawnhad clir dros yr angen i'w leoli yno a manteision i'r economi a seilwaith o wneud hynny.

EA 3

Cefnogi Defnydd Tir ar gyfer Cyflogaeth, Logisteg a Thrafnidiaeth

Bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau i ddarparu mathau o ddefnydd tir at gyflogaeth, logisteg a thrafnidiaeth ar gyfer Prosiect GNN Wylfa, ar yr amod bod y datblygu hwnnw'n gyson â pholisi cynllunio cenedlaethol a'r strategaeth ofodol a pholisïau yn y Cynllun Lleol a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, a'i fod yn unol â'r canllawiau ar leoli yn [Adran 5](#) o'r CCA hyn. Dylai ceisiadau fod yn rhai sydd:

- yn addasu a/neu'n aildefnyddio'r seilwaith sy'n gysylltiedig â'r orsaf bŵer Magnox bresennol os yw hyn yn ymarferol ac os nad yw'r mathau defnydd presennol yn amharu ar amwynder ac ansawdd bywyd;
- yn sicrhau bod y safleoedd datblygu cysylltiedig a ddewisir wedi'u hintegreiddio â defnydd cyflogaeth presennol, a bod modd eu cyrraedd yn hawdd drwy amrywiaeth o foddau trafndiaeth cynaliadwy. Dylid lliniaru a/neu gydbwysu unrhyw effeithiau niweidiol posibl ar gymeriad tirwedd a threfwedd yr ardal gyfagos;
- os cynigir gweithrediadau 24 awr, yn nodi a mynd i'r afael ag effeithiau ar amwynder ac ansawdd bywyd a busnesau presennol drwy ystyried lleoliad, lleoli adeiladau a gweithgareddau, protocolau gweithredu a ffyrdd i mewn ac allan, ymysg pethau eraill;
- yn helpu i gyflawni rhaglen Ardal Fenter Ynys Môn drwy ddefnyddio safleoedd yr Ardal Fenter, o dan yr amodau sydd wedi'u nodi uchod;

EA 3

Cefnogi Defnydd Tir ar gyfer Cyflogaeth, Logisteg a Thrafnidiaeth

- yn sicrhau defnydd buddiol o'r safleoedd wedi i'r prosiect ddod i ben, gan gynnwys y posibilrwydd o ddefnyddio canolfannau logisteg yn y dyfodol ar gyfer trawslwytho nwyddau drwy Borthladd Caergybi, neu waith priodol i adfer safle a oedd wedi'i ddatblygu o'r blaen sy'n addas i'w ddefnyddio yn y dyfodol.

Os yw natur lleoliad y safle arfaethedig a'r defnydd ohono yn golygu na fydd yn addas i'w ddefnyddio wedi i'r prosiect ddod i ben, bydd y Cyngor Sir yn gosod amodau perthnasol ar unrhyw ganiatâd i fynnu bod safleoedd yn cael eu hadfer yn briodol yn ôl bodlonrwydd y Cyngor Sir.

Busnesau Lleol sy'n Cynnig Gwasanaethau ac yn Rhan o'r Gadwyn Gyflenwi

4.1.14 Bydd Prosiect GNN Wylfa hefyd yn cynnig cyfleoedd yn anuniongyrchol i fusnesau a gwasanaethau yn y cyfnodau adeiladu a gweithredu. Ymysg y busnesau a allai elwa y mae arlwywyr, glanhawyr a chwmnïau cludo nwyddau. Mae'r Cyngor Sir yn awyddus i sicrhau'r cyfleoedd gwaith mwyaf posibl i'r gweithlu lleol ac, os bydd y galw'n arwain at sefydlu busnesau newydd neu at adleoli busnesau i Ynys Môn, y bydd y galw hwnnw'n creu cyfleoedd i gyflogi gweithwyr lleol.

4.1.15 Mae'r Cyngor Sir yn paratoi Rhaglen Datblygu Cadwynau Cyflenwi ar gyfer prosiectau ynni gyda'i bartneriaid yng Ngogledd Cymru, a'i phrif amcan yw sicrhau'r buddion a chyfleoedd mwyaf posibl i fusnesau yn Ynys Môn ac yn rhanbarth Gogledd Cymru.

EA 4 Cefnogi Busnesau Lleol sy'n Cynnig Gwasanaethau ac yn Rhan o'r Gadwyn Gyflenwi

Bydd y Cyngor Sir yn gefnogol i geisiadau am ddatblygu busnesau lleol newydd, neu i ehangu rhai presennol, sydd heb gysylltiad uniongyrchol â Phrosiect GNN Wylfa ond a allai elwa o weithgareddau sy'n gysylltiedig â'r cyfnodau adeiladu a gweithredu, er mwyn cynnig gwasanaethau a chymryd rhan yn y gadwyn gyflenwi. Dylai ceisiadau o'r fath fod yn gyson â pholisi cynllunio cenedlaethol a lleol, gan gynnwys y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, a dilyn y canllawiau ar leoli yn [Adran 5](#) o'r CCA hyn. Byddant yn cael eu hyrwyddo lle y maent:

- yn ategu amcanion cyffredinol rhaglen Ynys Ynni Môn ac Ardal Fenter Ynys Môn gan gynnwys mentrau cysylltiedig ar gyfer hyfforddi, sgiliau a'r gadwyn gyflenwi;
- yn cynnig cyfle i ffurfio clystyrau o wasanaethau cysylltiedig y gellir eu hysbysebu fel un o gynhyrchion Ynys Môn.

4.2 Twristiaeth

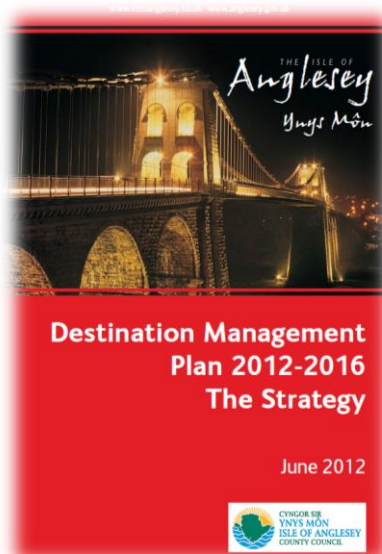
4.2.1 Twristiaeth yw un o'r prif ddiwydiannau sy'n creu cyfoeth yn Ynys Môn ar hyn o bryd, gan ei fod yn cyfrannu tua 4,043 o swyddi a refeniw o £256 miliwn i'w heconomi¹⁶. Mae twristiaeth Ynys Môn yn ddiwydiant mawr sy'n cynnwys nifer o fusnesau bach, ond pwysig, mewn nifer o sectorau gan gynnwys llety, atyniadau, bwyta, llongau mordeithiau ac arfordir a chefn gwlad unigryw Ynys Môn. Hefyd Ynys Môn yw'r prif borth i Iwerddon drwy Borthladd Caergybi, sy'n datblygu'r arlwy hwn ymhellach.

4.2.2 Mae'r diwydiant twristiaeth yn hollbwysig i economi Ynys Môn, ac un o brif elfennau arlwy twristiaeth yr ynys yw ansawdd ac amrywiaeth ei hamgylcheddau hanesyddol a naturiol. Mae hyn yn cynnwys Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) Ynys Môn, arfordir 125 milltir o hyd a'r traethau di-ri sy'n cael eu gwasanaethu gan drefi glan môr bach traddodiadol sydd wedi'u cysylltu gan Lwybr Arfordir Cymru.

4.2.3 Mae twristiaeth hefyd yn ffactor bwysig o ran cynnal ansawdd bywyd preswylwyr Ynys Môn. Mae presenoldeb ymwelwyr a'r arian maent yn ei wario yn Ynys Môn yn helpu i wneud y canlynol:

- Rhoi gwaith i'r gymuned leol;
- Sicrhau bod atyniadau, llefydd bwyta a siopau Ynys Môn yn dal yn hyfyw;
- Creu diddordeb mewn prosiectau amgylcheddol, adfywio ac arallgyfeirio gwledig;
- Denu diddordeb entrepreneuriaid o ddiwydiannau eraill, fel y nifer cynyddol o bobl sy'n ymwneud â chelf a chrefft sydd wedi dewis ymgartrefu yn Ynys Môn.

4.2.4 Mae [Strategaeth Llywodraeth Cymru ar gyfer Twristiaeth 2013-2030: Partneriaeth ar gyfer Twf](#) (2013) yn ceisio sicrhau "twf cynaliadwy mewn twristiaeth, a gwneud mwy o gyfraniad at les economaidd, cymdeithasol ac amgylcheddol Cymru". [Cynllun Gweithredu Rheoli Cyrchfan Ynys Môn](#) (CGRhC, 2012) yw'r strategaeth ar gyfer rheoli arlwy Ynys Môn i ymwelwyr mewn ffordd gydgyssylltiedig. Mae'n cyflwyno'r weledigaeth ganlynol ar gyfer economi ymwelwyr Ynys Môn:

¹⁶ Ar sail data ar gyfer 2013 yn *Adroddiad STEAM* Cyngor Sir Ynys Môn (2013).

“Cyrchfan sy’n adnabyddus yn rhyngwladol am arfordir prydfferth, treftadaeth a diwylliant arbennig; yn hawdd i’w gyrraedd ond yn braf o wahanol. Cyrchfan gwyliau i deuluoedd ac un sy’n arwain y farchnad o ran twristiaeth gweithgareddau awyr agored o bob math. Digon yn digwydd ar bob adeg o’r flwyddyn, beth bynnag fo’r tywydd, gyda diwylliant sy’n fywiog ac yn fyw. Man fydd yn cael sylw yn y cyfryngau oherwydd ansawdd y bwyd, y croeso a lleoedd diddorol i aros. Ynys sy’n gofalu am ei hadnoddau naturiol ac yn croesawu ymwelwyr.”

4.2.5 Er mwyn gwireddu nod Strategaeth y Bartneriaeth ar gyfer Twf a gweledigaeth CGRhC, bydd angen ymateb i nifer o heriau gan gynnwys yr angen i ddefnyddio’r broses gynllunio i reoli datblygiadau a allai fygwth ansawdd amgylchedd yr arfordir, sef y prif beth sy’n denu ymwelwyr i Ynys Môn, neu effeithio’n ormodol ar fusnesau twristiaeth cyhoeddus a phreifat. Yn hyn o beth, byddai’r gwaith o adeiladu a rhedeg Prosiect GNN Wylfa yn gallu creu goblygiadau pellgyrhaeddol ar gyfer economi twristiaeth Ynys Môn, gan gynnwys effeithiau ar y canlynol:

- Yr amgylcheddau naturiol ac adeiledig sy’n hanfodol i lwyddiant Ynys Môn fel cyrchfan i ymwelwyr;
- Amwynder ymwelwyr;
- Argaeledd llety i ymwelwyr;
- Canfyddiad ymwelwyr o Ynys Môn.

4.2.6 Mae Polisi Strategol PS9 Hoff Strategaeth ddrafft y CDLIC yn cynnig bod y Cyngor Sir yn hybu’r diwydiant twristiaeth gan gynnwys atal datblygu a fyddai’n cael effaith annerbyniol ar nodweddion neu ardaloedd o ddiddordeb i ymwelwyr neu ar eu hamgylchoedd. Yn NPS EN-1 (paragraff 5.12.3) nodir y bydd asesiadau economaidd-gymdeithasol o geisiadau am brosiectau seilwaith cenedlaethol eu harwyddocâd yn cynnwys ystyriaeth i effeithiau ar dwristiaeth a darparu cyfleusterau i ymwelwyr. Yn unol â’r CDLIC sy’n cael ei ddatblygu a’r canllawiau yn NPS EN-1, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl bod hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa yn rhoi ystyriaeth lawn i’r effeithiau posibl sy’n gysylltiedig ag adeiladu a gweithredu ar brif safle GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig ar dwristiaeth ac, os yw’n briodol, y bydd yn darparu mesurau lliniaru a/neu gydbwyso i ddelio ag effeithiau niweidiol arwyddocaol. Wrth wneud hynny, bydd y Cyngor Sir hefyd yn disgwyl y bydd hyrwyddwr y prosiect yn pennu ac yn cymryd mesurau i hyrwyddo Ynys Môn fel cyrchfan i ymwelwyr a hybu potensial Ynys Môn ar gyfer twristiaeth.

EA 5 Hybu'r Economi Twristiaeth

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa sicrhau na fydd y gwaith o adeiladu a rhedeg GNN Wylfa ac unrhyw ddatblygiadau cysylltiedig yn amharu ar werth a phwysigrwydd twristiaeth i Ynys Môn. Ym marn y Cyngor Sir, dylid cyflwyno asesiad manwl o'r effeithiau posibl o GNN Wylfa ac, os yw'n briodol, o ddatblygiadau cysylltiedig ar dwristiaeth (ar eu pen eu hunain ac ar y cyd â cheisiadau eraill) gyda'r cais am GCD a cheisiadau am ganiatâd cynllunio i'r Cyngor Sir o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref. Dylai'r asesiadau manwl gynnwys effeithiau o geisiadau ar y canlynol, ymysg pethau eraill:

- Trafnidiaeth, gan gynnwys creu problemau teithio, tagfeydd ac amseroedd teithio;
- Amwynder ymwelwyr, gan gynnwys sŵn ac effeithiau gweledol;
- Delwedd Ynys Môn a chanfyddiad ymwelwyr o'r diwydiant niwclear;
- Mynediad at asedau amgylcheddol naturiol ac adeiledig Ynys Môn, gan gynnwys Hawliau Tramwy (mae hyn yn cynnwys sut gall datblygu gyfrannu at gyflawni'r camau gweithredu sydd yng Nghynllun Gwella Hawliau Tramwy 2008-18 y Cyngor Sir;
- Cymeriad tirwedd/trefwedd a golygfeydd tuag at ac oddi wrth asedau amgylcheddol naturiol ac adeiledig;
- Diwylliant, hunaniaeth a nodweddion unigryw Ynys Môn;
- Atyniadau/cyfleusterau i ymwelwyr yn Ynys Môn;
- Llety i ymwelwyr (gweler hefyd [EA12](#)).

Os yw'n bosibl y bydd effeithiau niweidiol, dylid pennu a chyflawni mesurau lliniaru a/neu gydbwyso ar sail y camau gweithredu yng Nghynllun Gweithredu Rheoli Cyrchfan Ynys Môn drwy gytundeb rhwng hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa a'r Cyngor Sir, er mwyn diogelu economi ymwelwyr Ynys Môn a'i hyrwyddo. Dyma rai mesurau posibl:

- Diogelu a gwella asedau amgylcheddol naturiol ac adeiledig Ynys Môn (gweler hefyd [EA20](#) ac [EA21](#));
- Cynnal a gwella mynediad at yr arfordir ynghyd â gwella Llwybr Arfordir Cymru;
- Gwaith cynnal a chadw a gwelliannau strategol ar y rhwydwaith Hawliau Tramwy, llwybrau beicio a rhwydweithiau o lwybrau cerdded;
- Marchnata cyrchfannau ar lefel ryngwladol, genedlaethol, ranbarthol a lleol drwy gydgyssylltu â Croeso Cymru, Partneriaeth y Cynllun Gweithredu Rheoli Cyrchfan a'r Cyngor Sir, gan gynnwys gweithgareddau i ymdrin â safbwyntiau negyddol am GNN Wylfa;
- Hysbysebu prif gyrchfannau Ynys Môn ar gyfer ymwelwyr;
- Darparu/gwella seilwaith i gynnal twristiaeth gan gynnwys seilwaith trafndiaeth ar gyfer twristiaeth fel cyfleusterau rheilffyrdd a phorthladdoedd;
- Gwella adnoddau dynol ym maes twristiaeth, mewn cysylltiad â hyfforddiant a datblygu sgiliau yn gyffredinol (gan gynnwys o ran y

EA 5 Hybu'r Economi Twristiaeth

Gymraeg).

Dylai unrhyw fesurau a roddir ar waith i amddiffyn a gwella economi ymwelwyr Ynys Môn fodloni gofynion [EA20](#) a [EA21](#), a helpu i gyflawni potensial twristiaeth yr ynys heb gael effaith niweidiol ar unrhyw safleoedd cadwraeth natur sydd â dynodiad Ewropeaidd neu genedlaethol (na'u nodweddion nodedig), yn enwedig o ran pwysau yn sgîl nifer yr ymwelwyr.

Dyhead y Cyngor Sir yw y bydd canolfan arfaethedig i ymwelwyr yn Wylfa yn brif atyniad i ymwelwyr, a fydd yn ategu ac yn gwella'r arlwy presennol yn Ynys Môn. Dylai'r ganolfan ymwelwyr fod yn hawdd ei chyrraedd ar drafnidiaeth gyhoeddus ac wedi'i dylunio'n unol â'r cysyniad carbon isel sy'n sail i raglen Ynys Ynni Môn.

4.3 Poblogaeth a Chymunedau

Cyfleusterau a Gwasanaethau Cymunedol

- 4.3.1 Mae adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa yn cynnig cyfle unigryw i wneud cymunedau Ynys Môn yn fwy cynaliadwy. Bydd y cyfleoedd gwaith newydd a'r mewnlifiad o weithwyr adeiladu a gweithredu yn creu mwy o alw am gyfleusterau a gwasanaethau cymunedol pwysig fel iechyd ac addysg, gan gynnwys yn ardaloedd yr awdurdodau cyfagos, sef Cyngor Gwynedd a Chyngor Bwrdeistref Sirol Conwy. Mae'n bwysig nodi y bydd y buddsoddi mewn seilwaith o ganlyniad i Brosiect GNN Wylfa yn gallu cyfrannu at wella seilwaith, cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol, gan greu buddion i gymunedau Ynys Môn a fydd yn parhau wedi i'r prosiect ddod i ben.
- 4.3.2 Fodd bynnag, mae nodweddion poblogaeth a chymunedau Ynys Môn yn gosod nifer o heriau o ran darparu gwasanaethau a seilwaith. Er enghraifft, mae poblogaeth breswyl Ynys Môn, a oedd yn 69,750 ar adeg Cyfrifiad 2011, yn un wledig gan mwyaf ac mae hyn yn creu anawsterau o ran darparu gwasanaethau. Yn ogystal â hyn, mae amcanestyniadau'n dangos bod poblogaeth Ynys Môn yn mynd yn hŷn a rhagwelir y bydd yn cyrraedd uchafbwynt o 70,274 yn 2020 ac wedyn yn gostwng i lefelau sy'n is na'r ffigurau ar gyfer 2011 erbyn 2036 (i 68,053) ac mae hyn yn creu goblygiadau pwysig ar gyfer darparu gwasanaethau a galwadau ar y ddarpariaeth.
- 4.3.3 Mae'r Cyngor Sir yn credu ei bod yn hollbwysig bod Prosiect GNN Wylfa yn cael ei integreiddio â'r broses o ddarparu cyfleusterau a seilwaith cymunedol fel y ceir buddion parhaol i gymunedau Ynys Môn wedi i'r prosiect ddod i ben. Yn NPS EN-1 (paragraff 5.12.3) nodir y bydd asesiadau o effeithiau economaidd-gymdeithasol yn ystyried, ymysg pethau eraill, yr angen i ddarparu gwasanaethau lleol ychwanegol a gwelliannau mewn seilwaith lleol a'r effaith bosibl o gael mewnlifiad o weithwyr ar ddynmeg y boblogaeth leol a'r galw am wasanaethau a chyfleusterau. Yn ogystal â hynny, mae paragraff 5.12.8 yn ei gwneud yn ofynnol bod yr Arolygiaeth Gynllunio yn ystyried unrhyw ddarpariaethau cadarnhaol perthnasol y mae'r datblygwr wedi'u gwneud neu'n bwriadu eu gwneud i liniaru effeithiau arwyddocaol, ac unrhyw fuddion a all barhau wedi i'r prosiect ddod i ben.

EA 6 Cynnal a Gwella Cyfleusterau a Gwasanaethau Cymunedol

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa sicrhau bod gwasanaethau a chyfleusterau cymunedol, gan gynnwys cyfleusterau addysg, gofal iechyd a hamdden a gwasanaethau brys, yn barod ar gyfer cyfnodau adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig. Dylai'r ddarpariaeth o wasanaethau a chyfleusterau newydd fod yn gynaliadwy ac wedi'u hintegreiddio, gan roi buddion i gymunedau Ynys Môn a fydd yn parhau wedi i'r prosiect ddod i ben.

Yn benodol, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect wneud y canlynol drwy gydgyssylltu â darparwyr gwasanaethau allweddol ac ar sail asesiadau o'r cyflenwad a'r galw:

- Darparu cyfleusterau, gwasanaethau a seilwaith newydd, neu adleoli neu wella rhai presennol, er mwyn cwrdd ag anghenion gweithwyr adeiladu a gweithredu a lliniaru unrhyw effeithiau niweidiol ar y ddarpariaeth bresennol o ganlyniad i Brosiect GNN Wylfa un ai ar ei ben ei hun neu ar y cyd â cheisiadau eraill;
- Sicrhau y bydd cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol newydd, neu rai sydd wedi'u hadleoli, yn rhai a fydd ar gael i'w defnyddio gan y cyhoedd a darparu ar gyfer eu defnyddio'n barhaol wedi i'r prosiect ddod i ben gan sicrhau bod modd cynnal cyfleusterau a gwasanaethau o'r fath ar ôl y cyfnod adeiladu;
- Darparu cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol mewn mannau mae modd eu cyrraedd drwy foddau trafniadaeth cynaliadwy gan weithwyr a'r cyhoedd yn unol â strategaeth ofodol y Cyngor Sir (sydd wedi'i diffinio yn y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu);
- Sicrhau bod y seilwaith a'r cyfleusterau cymunedol newydd yn rhoi blaenoriaeth i ddefnyddio tir addas sydd wedi'i ddatblygu o'r blaen a dyluniadau o ansawdd uchel, ac yn amddiffyn a gwella amgylchedd naturiol ac adeiledig Ynys Môn;
- Sicrhau bod cyfleoedd i ategu mentrau presennol yn Ynys Môn, yn ogystal â buddsoddiadau sydd wedi'u creu gan geisiadau eraill sy'n cynnwys buddsoddiadau mawr, yn cael eu gwireddu.

Iechyd a Lles

- 4.3.4 Yn NPS EN-1 (paragraff 4.13.3) nodir bod adeiladu a gweithredu seilwaith ynni yn gallu arwain at amrywiaeth o effeithiau uniongyrchol ar iechyd gan gynnwys rhai sy'n gysylltiedig â chynnydd mewn traffig, llygredd aer a dŵr, llwch, sylweddau peryglus a gwastraff a sŵn. Mae'n pennu gofynion ar gyfer asesu effeithiau o'r fath a chymryd camau i liniaru effeithiau niweidiol os byddant yn codi. Mae polisiâu yng Nghynllun Lleol Ynys Môn hefyd yn ceisio diogelu iechyd cyhoeddus rhag effeithiau sy'n gysylltiedig â gweithfeydd peryglus ac mae gofyniad yn y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu i gynnal asesiad cynhwysfawr o'r effeithiau ar iechyd ac amwynder sy'n gysylltiedig â cheisiadau am brosiectau seilwaith mawr.
- 4.3.5 Mae pwysigrwydd iechyd a lles hefyd yn cynnwys y gweithwyr a fydd yn adeiladu ac yn gweithredu Prosiect GNN Wylfa, yn enwedig os yw problemau iechyd neu lefelau lles isel yn arwain at oblygiadau i gymunedau neu ddarpariaeth gwasanaethau Ynys Môn.
- 4.3.6 Felly mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa yn rhoi ystyriaeth lawn i'r effeithiau posibl o geisiadau ar iechyd a lles preswylwyr, ymwelwyr a gweithwyr yn Ynys Môn (gan gynnwys gweithlu GNN Wylfa). Dylid pennu amrywiaeth briodol o fesurau lliniaru i ddelio ag effeithiau niweidiol, gan ystyried effeithiau drwy aflonyddu yn ogystal â rhai cronol.
- 4.3.7 Mae diogelwch gorsafoedd pŵer niwclear yn cael ei reoleiddio gan y Swyddfa Rheoleiddio Niwclear (ONR) a Cyfoeth Naturiol Cymru ac mae'r prosesau rheoleiddio perthnasol yn gweithredu ar wahân i'r cais am GCD. Mae'r ONR hefyd yn pennu'r ardal ar gyfer cynlluniau argyfwng oddi ar y safle ar gyfer safleoedd niwclear lle mae posibilrwydd o ymbelydredd yn gollwng oddi ar y safle lle byddai'n rhaid gweithredu gwrth-fesurau, fel gwagio'r ardal o dan sylw, o bosibl. Gwneir hyn o dan Reoliadau Ymbelydredd (Parodwydd ar gyfer Argyfwng a Gwybodaeth Gyhoeddus) 2001 (REPPIR).
- 4.3.8 Ar ôl cael gwybod gan yr ONR am yr ardal sydd angen Cynllun Argyfwng, bydd y Cyngor Sir yn ymgynghori â phob asiantaeth a fydd yn rhan o'r broses o weithredu'r Cynllun. Ar ôl ymgynghori â'r asiantaethau perthnasol a'r gweithredwyr, bydd rhaid i'r Cyngor Sir lunio ei Gynllun Argyfwng oddi ar y safle o fewn chwe mis. Bydd y Cynllun yn ystyried amrywiaeth o wrth-fesurau a fydd yn gymesur i'r risgiau a nodwyd, gan gynnwys lloches neu wagio'r ardal o dan sylw. Bydd Cynllun Argyfwng y Cyngor Sir yn cael ei ystyried bob tair blynedd ar ôl i'r gweithredwr nodi'r peryglon ar y safle a'r risgiau i'r cyhoedd, neu pan fydd y gweithredwr yn gwneud newid o bwys i weithgarwch ar y safle. Mae hyn yn golygu y bydd unrhyw newidiadau sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa yn cael eu hystyried o dan REPPIR.

- 4.3.9 Nid yw diogelwch GNN Wylfa yn cael ei ystyried ymhellach yn y CCA hyn. Mae hyn yn gyson â'r canllawiau yn NPS EN-6 (paragraff 3.12.4) sy'n nodi bod rhaid rhoi'r systemau diogelwch ar waith ar gyfer dylunio gorsafoedd pŵer niwclear newydd ac, oherwydd y gofyniad i gydymffurfio â systemau deddfwriaethol a rheoleiddiol cadarn y DU, mae'r perygl o gael effaith radiolegol ar iechyd yn fach iawn. Er hynny, mae'r Cyngor Sir yn credu y dylai hyrwyddwr y prosiect geisio cyfleu'n glir i gymunedau, ymwelwyr a busnesau yn Ynys Môn sut bydd yn rheoli gweithrediadau GNN Wylfa (gan gynnwys beth yw'r risgiau sy'n gysylltiedig ag ymbelydredd) er mwyn lleddfu pryderon ac ymdrin â safbwyntiau negyddol posibl ynghylch cynhyrchu pŵer niwclear.

EA 7 Diogelu Iechyd

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa gynnal asesiadau cynhwysfawr o'r effeithiau o adeiladu a rhedeg GNN Wylfa, a datblygiadau cysylltiedig hefyd os yw'n briodol, ar iechyd ac amwynder. Rhaid ystyried effeithiau cronol posibl yn yr asesiadau hyn.

Yn unol ag NPS EN-6, dylai hyrwyddwr y prosiect gydweithio â'r Cyngor Sir a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i bennu unrhyw effeithiau arwyddocaol posibl ar iechyd a mesurau lliniaru priodol. Mae mesurau lliniaru yn debygol o ymwneud â'r canlynol:

- Darparu gwybodaeth am beryglon iechyd i gymunedau lleol, ymwelwyr a busnesau;
- Dyluniad ffisegol datblygiadau newydd (gan gynnwys ystyriaeth i fesurau sgrinio a chyfyngu, a threfnu datblygiadau fel eu bod yn cael yr effeithiau lleiaf posibl ar dderbynwyr sensitif);
- Mesurau lliniaru ar gyfer y rheini a fydd yn teimlo effeithiau (gan gynnwys insiwleiddio i leihau effeithiau sŵn) neu gydbwysu pan nad yw lliniaru yn ymarferol;
- Mesurau i gyfyngu oriau gwaith adeiladu a rheoli traffig;
- Monitro effeithiau posibl gan gynnwys rhai sy'n ymwneud â sŵn, ansawdd aer a llygredd golau.

Ni ddylid gwneud cais am ddatblygiadau cysylltiedig lle y byddai gweithgareddau adeiladu neu weithredu yn cael effeithiau annerbyniol o ran ansawdd aer, sŵn/dirgryndod a llygredd golau ac amwynder preswylwyr presennol, ymwelwyr, busnesau a gweithwyr adeiladu.

Dylid rhoi ystyriaeth fanwl i leoliad llety i weithwyr adeiladu er mwyn sicrhau na fydd mathau cyfredol neu arfaethedig o ddefnydd tir ar safleoedd cyfagos yn cael effaith niweidiol ar iechyd ac amwynder gweithwyr.

Er mwyn delio ag unrhyw effeithiau niweidiol posibl ar iechyd oddi wrth ddatblygiadau cysylltiedig, bydd y Cyngor Sir yn ceisio gosod amodau cynllunio priodol. Bydd amodau o'r fath yn delio â'r materion canlynol, ymysg eraill:

- Cyfanswm y symudiadau gan gerbydau bob dydd a symudiadau yn ystod y cyfnodau prysuraf;

EA 7 Diogelu Iechyd

- Terfynau ar bwysau traffig adeiladu;
- Pennu llwybrau traffig;
- Oriau adeiladu/gweithredu;
- Trefn gweithrediadau adeiladu;
- Rheoli sŵn, llwch ac aroglau;
- Ymgynghori â chymunedau ar faterion/gweithgareddau sy'n debygol o gael effaith arwyddocaol ar amwynder.

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa ofalu am iechyd a lles ei weithwyr. Gallai'r mesurau gynnwys y canlynol, er enghraifft:

- Paratoi Polisi Iechyd Corfforaethol;
- Rhoi Cod Ymddygiad ar gyfer Gweithwyr Adeiladu ar waith (gweler [EA9](#));
- Rhannu gwybodaeth am iechyd a diogelwch â'r gweithwyr;
- Darparu cyfleusterau a gwasanaethau i fodloni anghenion penodol gweithlu GNN Wylfa.

4.3.10 Er bod preswylwyr Ynys Môn yn iach ar y cyfan, mae nifer o broblemau sy'n gysylltiedig ag iechyd a allai ddwysáu o ganlyniad i Brosiect GNN Wylfa. Rhai o'r problemau hyn yw gwahaniaethau ac anghydraddoldebau iechyd rhwng y cymunedau mwyaf a lleiaf difreintiedig a'r ffaith bod rhan fawr (tua dwy ran o dair) o boblogaeth oedolion Ynys Môn heb fod yn ddigon corfforol egnïol. Yn benodol, byddai'r prosiect a'r mewnlfriad o weithwyr adeiladu yn gallu rhoi mwy o bwysau ar fannau agored a chyfleusterau hamdden sy'n hanfodol o ran hybu ffyrdd iach o fyw.

4.3.11 Mae canfyddiadau'r Astudiaeth o Seilwaith Cymunedol¹⁷ yn dangos bod angen gwella cyfleusterau hamdden yn Ynys Môn. Mae'n bwysig bod camau'n cael eu cymryd i sicrhau darpariaeth briodol i ddiwallu anghenion y boblogaeth a fydd yn dod i mewn.

¹⁷ AMEC (2014) *New Nuclear Build at Wylfa: Community Infrastructure Study*. Paratowyd ar ran Cyngor Sir Ynys Môn.

- 4.3.12 Mae'n bosibl hefyd y bydd y gwaith o adeiladu a rhedeg GNN Wylfa yn creu cyfleoedd i hybu iechyd a lles preswylwyr, ymwelwyr a gweithwyr yn Ynys Môn drwy fuddsoddi yn y mannau agored a chyfleusterau hamdden presennol a darparu cyfleusterau newydd at ddefnydd cymunedol.

EA 8 Cefnogi Ffyrdd Iach o Fyw

Yn unol â NPS EN-1, Polisi Cynllunio Cymru, TAN 16: Chwaraeon, Hamdden a Mannau Agored a pholisi cynllunio lleol, ni fydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau a all arwain at gollu mannau agored a chyfleusterau hamdden presennol, neu at effeithiau ar gysylltedd seilwaith gwyrdd oni bai fod darpariaeth briodol yn cael ei gwneud yn eu lle.

Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa gynnal asesiad cynhwysfawr o'r effeithiau posibl o Brosiect GNN Wylfa (gan gynnwys effeithiau ar y cyd â cheisiadau eraill am fuddsoddi yn Ynys Môn) ar fannau agored a chyfleusterau hamdden ac adloniant er mwyn sicrhau bod anghenion gweithwyr adeiladu wedi'u diwallu ac na fydd effeithiau niweidiol ar y ddarpariaeth bresennol.

Os bydd angen mwy o fuddsoddi mewn mannau agored a chyfleusterau hamdden ac adloniant i gynnal y prosiect, dylid chwilio am gyfleoedd i sicrhau'r buddion mwyaf posibl i gymunedau lleol. Wrth gynnal asesiad o'r fath, mae'r Cyngor Sir yn credu ei bod yn hanfodol bod hyrwyddwr y prosiect yn gweithio mewn partneriaeth â darparwyr gwasanaethau allweddol yn Ynys Môn ac yn ymgynghori â chymunedau er mwyn:

- Cael dealltwriaeth glir o oblygiadau Prosiect GNN Wylfa ar gyfer y ddarpariaeth bresennol;
- Canfod unrhyw gyfleoedd i fuddsoddi yn y cyfleusterau presennol;
- Integreiddio ceisiadau â strategaethau a chynlluniau buddsoddi presennol a newydd sy'n ymwneud â mannau agored, hamdden ac adloniant;
- Sicrhau bod y ddarpariaeth newydd mewn lleoliadau mae modd i weithwyr a chymunedau lleol eu cyrraedd drwy ddefnyddio moddau trafndiaeth cynaliadwy;
- Sicrhau bod cymunedau'n defnyddio'r cyfleusterau newydd;
- Sicrhau bod y cyfleusterau newydd yn cael eu rheoli a'u cynnal a chadw'n effeithiol yn y tymor hir ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben.

Bydd y Cyngor Sir yn ceisio sicrhau mynediad ar gyfer y gymuned i gyfleusterau newydd drwy ddulliau priodol fel rhwymedigaethau cynllunio.

Cydlyniant Cymunedol

- 4.3.13 Mae Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn yn datgan bod “*cydlyniant cymunedol yn hollbwysig er mwyn sicrhau bod perthynas dda yn bodoli rhwng pobl o wahanol gefndiroedd, lle mae amrywiaeth yn cael ei werthfawrogi ac unigolion yn rhannu ymdeimlad o berthyn ac yn gweithio gyda'i gilydd i wneud yr ardal yn well cymdogaeth.*”
- 4.3.14 Mae ymdeimlad cryf o hunaniaeth gymunedol yn Ynys Môn er bod ei chymunedau'n agored i effaith newidiadau. Byddai mewnlifiad o weithwyr yn gysylltiedig ag adeiladu Prosiect GNN Wylfa yn gallu creu tensiynau cymdeithasol a fyddai, yn eu tro, yn gallu effeithio ar gydlyniant ac erydu hunaniaeth gymunedol. Felly mae'r Cyngor Sir yn credu bod angen rhoi blaenoriaeth i ystyried effeithiau'r prosiect ar gydlyniant cymunedol. Mae NPS EN-1 (paragraff 5.12.3) yn ei gwneud yn ofynnol bod ymgeiswyr yn asesu'r effaith bosibl ar gydlyniant cymunedol o gael mewnlifiad cyfnewidiol o weithwyr yn ystod cyfnodau adeiladu a gweithredu prosiectau seilwaith ynni. Yn ogystal â hyn, mae Polisi Strategol PS7 yn y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu yn cynnig bod ceisiadau am adeiladu gorsafoedd niwclear newydd yn cynnwys mesurau priodol i hyrwyddo cydlyniant cymunedol a diogelwch cymunedol.
- 4.3.15 Mae nifer o nodweddion unigryw a phwysig i gymunedau Ynys Môn y mae'n rhaid eu hystyried wrth asesu'r effaith bosibl o Brosiect GNN Wylfa ar gydlyniant cymdeithasol. Ymhlith y nodweddion hyn y mae:
- Allfudo gan bobl ifanc oherwydd diffyg swyddi, cyfleoedd hyfforddi a thair fforddiadwy;
 - Ynysu unigolion a chymunedau difreintiedig, a chynnydd mewn anghydraddoldeb cymdeithasol;
 - Ardaloedd o amddifadedd difrifol. Mae Partneriaeth Cymunedau yn Gyntaf Môn yn cynnwys saith Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is (AGEHI), sef Morawelon, Porthyfelin 1, Tref Caergybi, Maeshyfyd, London Road a Kingsland yng Nghaergybi a Tudur yn Llangefni. Mae pedair o'r AGEHI hyn ymysg y 10% o wardiau mwyaf difreintiedig mewn un neu ragor o'r parthau blaenoriaeth Cymunedau yn Gyntaf o dan Fynegai Amddifadedd Lluosog Cymru ac ymysg y 10% neu 20% mwyaf difreintiedig yn yr holl barthau;
 - Cyfran o siaradwyr Cymraeg sy'n uchel ond yn gostwng;
 - Lefelau troseddu isel – Ynys Môn yw un o'r lleoedd mwyaf diogel i fyw a gweithio yng Ngogledd Cymru, ac er 2007 mae'r lefel troseddu gyffredinol wedi parhau i ostwng;

- Perifferoldeb gwledig, tlodi tanwydd a chostau trafndiaeth cynyddol sy'n gysylltiedig â byw yng nghefn gwlad.

4.3.16 Mae'n debygol y bydd y gweithwyr adeiladu yn dod o gefndiroedd diwylliannol amrywiol, felly mae'n bwysig bod hyrwyddwr y prosiect hefyd yn ystyried yn ofalus sut gellir sicrhau cydlyniant ac integreiddiad yn effeithiol ymysg gweithwyr GNN Wylfa.

4.3.17 Mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd hyrwyddwr y prosiect yn rhoi pob ystyriaeth i'r angen i sicrhau na fydd ceisiadau'n amharu ar gydlyniant cymunedol ac, os yw'n bosibl, y cymerir mesurau i wella integreiddio a mynd i'r afael ag anghydraddoldeb cymdeithasol.

EA 9 Cynnal a Chreu Cymunedau Cydlynol

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa roi pob ystyriaeth i'r posibilrwydd y bydd adeiladu a gweithredu GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig (llety i weithwyr adeiladu yn benodol) yn effeithio ar gydlyniant cymunedol ac anghydraddoldeb cymdeithasol. Mae hefyd yn hanfodol bod hyrwyddwr y prosiect yn ystyried yn llawn amrywiaeth ddiwylliannol y gweithwyr adeiladu er mwyn sicrhau cydlyniant ac integreiddiad effeithiol.

Mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd ceisiadau wedi'u seilio ar asesiad o effeithiau diwylliannol-gymdeithasol ac ar ymgynghori â chymunedau yn Ynys Môn, ac y byddant:

- yn integreiddio llety i weithwyr adeiladu â chyfleusterau a gwasanaethau cymunedol (sy'n cael eu rhannu) o fewn cymunedau presennol gan ei ddarparu'n unol â strategaeth ofodol y Cyngor Sir;
- yn peidio â chanoli llety i weithwyr adeiladu ar raddfa fawr oni bai fod modd sicrhau buddion economaidd-gymdeithasol sylweddol i'r gymuned lle y mae'r llety hwnnw;
- yn rhoi pob ystyriaeth i'r effeithiau posibl ar y Gymraeg a'i diwylliant (gweler [EA13](#));
- yn cynnwys dylunio o safon uchel sy'n lleihau achosion o droseddu, ymddygiad gwrthgymdeithasol ac ofn troseddu, yn ogystal â gwarchod a gwella amgylchedd naturiol ac adeiledig Ynys Môn;
- wedi'u lleoli a'u dylunio mewn modd sy'n golygu bod modd i bawb eu defnyddio, gan gynnwys pobl ag anableddau;
- yn cael eu hategu gan Gynlluniau Rheoli Diogelwch Cymunedol a Chod Ymddygiad Gweithwyr Adeiladu sydd wedi'u paratoi ac a fydd yn cael eu gweithredu;
- yn osgoi neu'n lliniaru unrhyw effeithiau niweidiol ar y ddarpariaeth o wasanaethau brys (gan gynnwys yr Heddlu, y gwasanaeth Ambiwlans, y Frigâd Dân a Gwylwyr y Glannau).

Mewn partneriaeth â sefydliadau perthnasol, mae'r Cyngor Sir yn credu y dylai hyrwyddwr y prosiect bennu cyfleoedd i wella cydlyniant cymdeithasol a mynd i'r

EA 9 Cynnal a Chreu Cymunedau Cydlynol

afael ag anghydraddoldeb cymdeithasol. Yn benodol, bydd y Cyngor Sir yn annog hyrwyddwr y prosiect i weithio ochr yn ochr â Phartneriaethau Cymunedau yn Gyntaf Môn i bennu sut y bydd Prosiect GNN Wylfa (ar ei ben ei hun ac ar y cyd â phrosiectau buddsoddi eraill yn Ynys Môn), yn gallu hwyluso adfywio yng nghymunedau mwyaf difreintiedig Môn, drwy ddarparu ym meysydd tai, addysg, swyddi, gwasanaethau a chyfleusterau.

4.4 Llety i Weithwyr Adeiladu a Marchnad Dai Ynys Môn

4.4.1 Heb gynnwys Prosiect GNN Wylfa, rhagwelir y bydd y galw am dai yn Ynys Môn yn cynyddu o ganlyniad i dwf yn nifer yr aelwydydd sy'n cael eu ffurfio a chynnydd yn y boblogaeth yn y tymor byr a chanolig. Yn y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu mabwysiadwyd opsiwn 'twf canolig' o 7,665 o anheddau dros gyfnod y cynllun (i'w darparu ledled Ynys Môn a Gwynedd ond heb gynnwys Parc Cenedlaethol Eryri). Yr opsiwn gofodol a ffefrir yw dosbarthu'r twf hwn yn unol â'r hierarchaeth aneddiadau ganlynol (sydd wedi'i diffinio ym Mholisi Strategol PS3: Strategaeth Aneddeleoedd yn Hoff Strategaeth y CDLIC):

- Canolfannau Gwasanaeth Trefol: Yn Ynys Môn y rhain yw Amlwch, Caergybi a Llangefni;
- Canolfannau Gwasanaeth Lleol: Yn Ynys Môn y rhain yw Biwmares, Benllech, Bodedern, Cemaes, y Gaerwen, Llanfairpwll, Porthaethwy, Pentraeth, Rhosneigr a'r Fali;
- Pentrefi: Mae'r rhain yn cynnwys pentrefi gwasanaethol (Gwalchmai, Niwbwrch, Llannerch-y-medd), pentrefi lleol a phentrefi arfordirol/gwledig.

4.4.2 Bydd y gwaith o adeiladu a gweithredu GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig yn denu gweithlu sylweddol i Ynys Môn. Mae'n debygol y bydd angen llety ar y gweithlu hwn ac, os na chaiff hyn ei gynllunio'n strategol, gallai gael effeithiau niweidiol sylweddol ar gymunedau ac amgylchedd Ynys Môn. Ym marn y Cyngor Sir, dylai'r llety gael ei leoli'n unol â strategaeth ofodol

gyffredinol y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu gan ganolbwyntio ar aneddiadau Caergybi, Llangefni ac Amlwch. Oherwydd rôl a maint y canolfannau hyn, maent yn fwy tebygol o allu darparu ar gyfer llety i weithwyr adeiladu (er enghraifft, am fod amrywiaeth o wasanaethau a chyfleusterau ar gael yno), gan leihau'r risg o effeithiau cymdeithasol ac amgylcheddol niweidiol. Drwy ganoli datblygu mewn aneddiadau mwy o'r fath, mae hefyd yn bosibl y bydd buddion yn cael eu creu i gymunedau a busnesau presennol, er enghraifft, drwy fuddsoddi mewn gwasanaethau a darparu tai ar gyfer y tymor hwy. Er cydnabod y gall fod angen ychydig o ddarpariaeth llety ar brif safle GNN Wylfa, yn enwedig am ei fod mewn man gwledig ac anghysbell, mae polisi

cynllunio cenedlaethol a lleol presennol a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu yn nodi y dylai datblygu o'r fath fod ar raddfa gyfyngedig.

- 4.4.3 Mae hefyd yn debygol y bydd math a deiliadaeth y tai yn Ynys Môn yn newid ac y bydd mwy o angen i ddiwallu anghenion teuluoedd llai o ganlyniad i ostyngiad ym maint teuluoedd ar gyfartaledd a newidiadau diweddar yn y system budd-daliadau. Ar hyn o bryd, mae mwy o dai sengl yn Ynys Môn na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru ac felly llai o fflatiau a thai teras na'r cyfartaledd. Er bod prisiau tai yn Ynys Môn wedi gostwng ar gyfartaledd, mae'r gallu i sicrhau a fforddio llety wedi'i gyfyngu am fod incymau'n is na'r cyfartaledd cenedlaethol. Mewn cysylltiad â hyn, mae'r Asesiad o'r Farchnad Dai Leol yn Ynys Môn (2013) yn dod i'r casgliad bod 24.8% o deuluoedd heb y gallu, mewn egwyddor, i fforddio tai ar y farchnad ac mae data o'r arolwg o aelwydydd a gynhaliwyd ar gyfer yr asesiad yn dangos nad yw 43.4% o'r teuluoedd sy'n bwriadu ffurfio yn Ynys Môn yn y ddwy flynedd nesaf yn gallu fforddio tai ar y farchnad (pe byddent yn symud tŷ yn awr). Mae'r Datganiad Darparu Tai Fforddiadwy 2007-2011 ar gyfer Ynys Môn yn egluro bod y Cyngor Sir wedi ymrwmo i sicrhau'r ddarpariaeth fwyaf posibl o dai fforddiadwy ar gyfer ei breswylwyr ac i greu cymunedau integredig a chynaliadwy wrth wneud hynny.
- 4.4.4 Polisiâu cynllunio cenedlaethol a lleol sy'n darparu'r mecanwaith i alluogi awdurdodau cynllunio lleol i fynnu bod canran benodol o dai newydd yn fforddiadwy. Ar lefel genedlaethol, mae Nodyn Cyngor Technegol (TAN) 2: Cynllunio a Thai Fforddiadwy yn ei gwneud yn ofynnol bod awdurdodau cynllunio lleol yn cynnwys targedau ar gyfer tai fforddiadwy ledled yr awdurdod yn eu cynlluniau datblygu gan eu seilio ar yr angen am dai a nodwyd yn yr Asesiad o'r Farchnad Dai Leol. Ymhlith y polisiâu cyfredol sydd gan y Cyngor Sir sy'n berthnasol i hyn y mae Cyfarwyddyd Cynllunio Atodol: Tai Fforddiadwy sy'n nodi y bydd yn rhaid cynnwys elfen o dai fforddiadwy ar safleoedd lle y mae 10 neu fwy o unedau (neu 5 neu fwy mewn pentrefi), yn unol â Pholisiâu 51 a 52 yng Nghynllun Lleol Ynys Môn. Mae Polisi Cynllunio Dros Dro: Safleoedd Mawr (Polisi PT1) yn datgan bod datblygiadau o 50 neu fwy o anheddau i'w lleoli o fewn neu'n gyfagos i Gaergybi, Llangefni ac Amlwch ac, ar safleoedd o'r fath, fod 50% o'r tai hynny i fod yn fforddiadwy oni bai fod hynny'n afresymol ar ôl ystyried yr holl ffactorau¹⁸. Ym Mholisi Strategol PS12 yn yr Hoff Strategaeth y ceir y polisi ar ddarparu tai

¹⁸ Mabwysiadwyd Polisi Cynllunio Dros Dro: Safleoedd Mawr gan y Cyngor Sir ym mis Chwefror 2011. Nid yw'n rhan o'r Cynllun Datblygu ond mae'n ystyriaeth berthnasol wrth ystyried materion cynllunio. Mae'r Polisi yn hwyluso ceisiadau am lety preswyl ar raddfa fawr (mwy na 50 o unedau neu ar safleoedd o 1.5 hectar neu fwy) o fewn neu'n gyfagos i'r ffin ddatblygu. Gan mai pwrpas y Polisi Cynllunio Dros Dro yw hwyluso darpariaeth o gyflenwad tir ar gyfer 5 mlynedd yn Ynys Môn yn ystod y cyfnod cyn mabwysiadu'r CDLIC, ni fyddai ceisiadau am lety pwrpasol i weithwyr adeiladu ar gyfer gweithwyr adeiladu yn unig yn gyson â'r Polisi Cynllunio Dros Dro.

fforddiadwy ar gyfer y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu. Mae hyn yn pennu'r cyfeiriad polisi ar gyfer darparu tai fforddiadwy yn y Canolfannau Gwasanaeth Trefol, y Canolfannau Gwasanaeth Lleol a'r Pentrefi Gwasanaethol yn Ynys Môn.

4.4.5 Bydd y Cyngor Sir yn ceisio sicrhau na fydd y mewnlifiad o weithwyr adeiladu yn cael effaith niweidiol ar y farchnad dai leol drwy ddadleoli aelwydydd presennol o lety presennol. Er mwyn sicrhau hynny, paratowyd Datganiad Sefyllfa ar Lety i Weithwyr Adeiladu GNN Wylfa gan y Cyngor Sir ym Mawrth 2011. Mae'r datganiad hwn yn ymwneud â gweithwyr adeiladu ac, ar sail astudiaethau a oedd wedi'u cynnal ar y pryd, yn galw am ddarparu llety y bydd un rhan o dair ohono wedi'i adeiladu'n bwrpasol, un rhan o dair yn dai rhent preifat ac un rhan o dair yn llety i ymwelwyr. Er mwyn lliniaru effeithiau'r GNN Wylfa arfaethedig ar y farchnad dai yn Ynys Môn, a helpu i gyd-drefnu'r defnydd gorau o'r sector rhent preifat, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect gyfrannu at ariannu Canolbwynt Tai. Bydd y Canolbwynt Tai:

- yn ceisio diwallu anghenion gweithwyr adeiladu am lety drwy gydol y cyfnod adeiladu gan ddelio â gofynion cyfnewidiol y cyflogwyr a'r angen am wasanaethau cymorth;
- yn rheoli adnoddau er mwyn lleihau'r pwysau ar y farchnad dai leol;
- yn rhoi cymorth i greu busnesau lleol a mentrau newydd i gwrdd â galwadau gweithlu GNN Wylfa;
- yn cwmpasu tai ac adfywio drwy ddatblygu model newydd a fydd yn cynnwys mentrau cymdeithasol a gwaith mewn partneriaeth rhwng y sectorau cyhoeddus a phreifat, gan gynnwys landlordiaid y sector preifat, er mwyn ymateb i'r heriau unigryw y bydd Ynys Môn a Phrosiect GNN Wylfa yn eu hwynebu. Ar ôl ei sefydlu, bydd y Ganolfan yn hunangynhaliol a bydd yn bosibl iddi gynnwys sectorau tai eraill.

4.4.6 Mae'n bosibl y bydd mewnlifiad o weithwyr adeiladu yn dwysáu problemau o ran fforddiadwyedd oherwydd y cynnydd yn y galw am dai. Lle y gwelir bod posibilrwydd o gael effaith niweidiol arwyddocaol sy'n anodd ei hosgoi, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect gyfrannu at gyflenwi tai fforddiadwy a thai at anghenion cymdeithasol, a fydd yn rhoi budd i gymunedau Ynys Môn wedi i'r cyfnod adeiladu ddod i ben.

4.4.7 Yn unol â pholisi cynllunio cenedlaethol, y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd ac egwyddorion arweiniol eraill yn y CCA hyn a CCA eraill, bydd y Cyngor Sir hefyd yn disgwyl bod y llety i weithwyr adeiladu yn ymgorffori safonau dylunio cynaliadwy o ansawdd uchel ac yn cael ei leoli fel y bydd yn hygyrch, yn lleihau'r angen am deithio, a heb effeithiau niweidiol ar hunaniaeth a chydlyniant cymunedol.

EA 10 Llety i Weithwyr Adeiladu a Marchnad Dai Ynys Môn

Dylid lleoli llety i weithwyr adeiladu'n unol â'r hierarchaeth aneddiadau a'r strategaeth ofodol sydd yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu (sydd wedi'u disgrifio yn y canllaw ar leoli yn [Adran 5](#) o'r CCA hyn), gan geisio canoli datblygiadau newydd yng Nghaergybi, Llangefni ac Amlwch, ynghyd â thwf ar raddfa lai mewn canolfannau gwasanaeth lleol a phentrefi gwasanaethol gan ffafrio safleoedd tir llwyd. Dylai'r llety i weithwyr adeiladu hanfodol ar brif safle GNN Wylfa fod ar raddfa gyfyngedig ac wedi'i seilio ar gyfiawnhad cadarn o'r angen.

Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl y bydd y Strategaeth Llety Gweithwyr Adeiladu a gyflwynir gan hyrwyddwr y prosiect yn cynnwys llety i weithwyr adeiladu sydd wedi'i rannu fel un rhan o dair yn adeiladau pwrpasol, un rhan o dair yn llety rhent preifat ac un rhan o dair yn llety i ymwelwyr, oni bai y bydd unrhyw newid i'r Datganiad Sefyllfa ar Llety Gweithwyr Adeiladu GNN Wylfa yn y dyfodol yn dangos (ar sail tystiolaeth gadarn) y byddai cyfuniad gwahanol yn fwy addas. Dylai'r llety newydd a gaiff ei adeiladu fod wedi'i ddylunio'n dda (o ran dyluniad pensaernïol, cynllun, graddfa, crynhoad a pherfformiad ynni) a dylid bod modd cyrraedd pob llety drwy foddau trafndiaeth cynaliadwy.

Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect gynnwys y gofynion uchod mewn Strategaeth Llety Gweithwyr Adeiladu a gyflwynir i ategu ceisiadau am ganiatâd. Dylid seilio'r Strategaeth hon ar ymchwil a gynhaliwyd gan y Cyngor Sir o ran goblygiadau posibl Prosiect GNN Wylfa i'r farchnad dai leol, a dylai'r Strategaeth hon:

- nodi mesurau i ddelio ag effeithiau niweidiol ar y farchnad dai leol, gan gynnwys darparu tai fforddiadwy, yn unol â'r polisi cynllunio lleol presennol a pholisi cynllunio lleol sy'n cael ei ddatblygu, ac yn ystyried y posibilrwydd o gael effeithiau cronol ar y cyd â cheisiadau eraill yn Ynys Môn;
- lle bo hynny'n bosibl, sicrhau bod modd defnyddio'r llety ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben drwy hyrwyddo llety newydd parhaol sy'n bodloni anghenion lleol, gan gynnwys tai fforddiadwy, tai i'r henoed a thai i bobl ag anghenion arbennig;
- sicrhau bod unrhyw lety dros dro i weithwyr adeiladu yn darparu buddion ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben, fel plotiau â gwasanaeth ar gyfer datblygiadau preswyl yn y dyfodol, lle bo hynny'n briodol;
- pennu cyfleoedd i ddefnyddio adeiladau diddefnydd presennol fel ysgolion drwy eu haddasu'n llety i weithwyr adeiladu;
- cyfrannu at greu cymunedau gwledig bywiog;
- hyrwyddo dylunio cynaliadwy o ansawdd uchel sy'n adlewyrchu polisi cynllunio cenedlaethol a lleol a chanllawiau yn y [CCA ar Ddylunio ar gyfer yr Amgylchedd Trefol a Gwledig](#) ac sy'n lleihau effeithiau newid yn yr hinsawdd ac yn addasu iddynt;
- sicrhau bod llety i weithwyr adeiladu wedi'i leoli fel ei fod yn lleihau'r angen am deithio ac yn hyrwyddo'r ddarpariaeth a'r defnydd o foddau trafndiaeth cynaliadwy;
- atal neu leihau effeithiau niweidiol ar amwynder, gan sicrhau bod cyfran

EA 10**Llety i Weithwyr Adeiladu a Marchnad Dai Ynys Môn**

y gweithwyr adeiladu sydd mewn lleoliad penodol yn gymesur â phroffil y gymuned bresennol;

- sicrhau bod y llety i weithwyr adeiladu a ddarperir yn gwarchod ac yn gwella amgylchedd naturiol ac adeiledig Ynys Môn ac yn cael eu cynllunio, eu lleoli a'u dylunio mewn modd sy'n lleihau effeithiau ar safleoedd cadwraeth natur dynodedig (neu eu nodweddion nodedig) yn enwedig o ran amwynder hamdden;
- hyrwyddo cydlyniant cymdeithasol ac integreiddio gan gynnwys, lle y bo'n briodol, datblygu sgiliau iaith Gymraeg a gwerthfawrogi diwylliant Cymraeg (gweler [EA9](#) ac [EA13](#));
- atal effeithiau niweidiol ar gyfleusterau a gwasanaethau cymunedol presennol drwy ddarparu llety mewn mannau lle y mae cyflenwad dros ben neu drwy ddarparu cyfleusterau a gwasanaethau priodol lle y gellid cael effeithiau niweidiol fel arall.

Disgwylir i bob cais cynllunio ar gyfer llety gweithwyr adeiladu ddangos sut bydd y datblygiad arfaethedig yn cyflawni'r Strategaeth Llety Gweithwyr Adeiladu.

Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect chwilio am gyfleoedd i ddarparu tai ar ôl cyfnod adeiladu'r prosiect. Gallai hyn olygu cadw llety (neu gadw plotiau â gwasanaeth y mae adeiladau dros dro wedi'u tynnu oddi arnynt) ar ôl y cyfnod adeiladu i'w defnyddio gan weithwyr gweithredu a/neu'r gymuned leol.

Wrth geisio sicrhau lle i un rhan o dair o'r gweithwyr adeiladu mewn llety rhent preifat, ac er mwyn delio â'r posibilrwydd o ddadleoli, dylai hyrwyddwr y prosiect roi cymorth i greu Canolbwynt Tai i helpu i gyd-drefnu'r defnydd gorau o lety yn y sector rhent preifat. Dylai hyrwyddwr y prosiect hefyd ystyried sefydlu Cronfa Tai/Llety er mwyn:

- hwyluso gwelliannau yn y sector rhent preifat yn Ynys Môn (o ran ansawdd a nifer y tai);
- hwyluso gostyngiad yn nifer y cartrefi gwag;
- creu'r gallu i ddarparu tai fforddiadwy.

Cyflenwad Cudd

- 4.4.8 Bydd y gweithlu sy'n gysylltiedig ag adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa yn creu cyfleoedd economaidd i gymunedau presennol drwy'r galw am lety. Mae cyflenwad tai cudd yn cynnwys, er enghraifft, ystafelloedd gwag sydd ar gael i'w rhentu ac a allai fod ar gael i weithwyr GNN Wylfa, gan helpu i gynyddu incwm deiliaid tai. Er mwyn galluogi cymunedau i fanteisio ar y cyfleoedd hyn a darparu dewis eang o lety addas i'r gweithlu, dylai hyrwyddwr y prosiect geisio delio â'r cyflenwad cudd, mewn partneriaeth â sefydliadau a mentrau eraill yn Ynys Môn gan gynnwys Cymunedau yn Gyntaf.

EA 11 Cyflenwad Cudd

Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa roi cymorth i gymunedau presennol i'w galluogi i fanteisio ar y cyfleoedd economaidd sy'n deillio o anghenion llety gweithlu GNN Wylfa. Dylai'r hyrwyddwr baratoi Strategaeth Cymorth Cymunedol a fydd yn ceisio:

- Darparu cyngor a hyfforddiant i landlordiaid presennol a dichonol sy'n dymuno darparu llety i weithwyr (gan gynnwys tai llety);
- Rhoi cymorth i sefydlu Gwasanaeth Cyngori Tai a fydd yn cynnwys swyddog tai/llety a fydd yn bwynt cyswllt cyntaf i weithwyr adeiladu ac i landlordiaid presennol a dichonol. Bydd y gwasanaeth yn llunio rhestr o'r llety sydd ar gael ac yn monitro dosbarthiad y gweithwyr ledled Môn.

Llety i Ymwelwyr

- 4.4.9 Mae'n hanfodol cael sylfaen llety sylweddol ac amrywiol os yw Ynys Môn am fodloni gofynion cynyddol ymwelwyr a datblygu'r farchnad dwristiaeth ymhellach. Mae'r polisi cynllunio lleol sydd yng Nghynllun Lleol Ynys Môn a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu yn cydnabod bod llety i ymwelwyr yn rhan bwysig o'r arlwy i ymwelwyr yn Ynys Môn ac mae o blaid cadw llety o ansawdd uchel i ymwelwyr a darparu llety newydd o'r fath.
- 4.4.10 Dangosodd ymchwil a gynhaliwyd yn 2011 i ddiweddarau gwybodaeth y Cyngor Sir am y sector llety¹⁹ bod cyfanswm o 34,242 o welyau posibl ar gael yn Ynys Môn ar sail llety hunanarlwyo / gwerysilla a charafanau (yn seiliedig ar fethodoleg Croeso Cymru). Dywedodd 75% o'r darparwyr llety y byddent yn awyddus i ddarparu llety i weithwyr adeiladu GNN Wylfa.
- 4.4.11 Mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd un rhan o dair o'r llety i weithwyr adeiladu'n cael ei ddarparu yn y sector twristiaeth oni bai, fel y nodwyd yn [EA10](#), y byddai unrhyw newid yn y dyfodol i'r [Datganiad Sefyllfa ar Lety Gweithwyr Adeiladu GNN Wylfa](#) yn dangos y byddai cyfuniad gwahanol yn fwy addas. Gall hyn fod o gymorth i economi twristiaeth Ynys Môn yn enwedig y tu allan i'r prif dymor gwyliau ac, os byddai'r llety newydd yn cael eu dylunio a'u lleoli'n briodol, mae'n bosibl y byddai modd eu defnyddio fel llety i ymwelwyr ar ôl cyfnod adeiladu'r prosiect, fel y bydd yn gwella'r arlwy i ymwelwyr yn Ynys Môn. Er hynny, mae'n bwysig sicrhau na fydd y defnydd o lety gan weithwyr adeiladu yn creu effeithiau niweidiol ar y sector twristiaeth drwy leihau'r arlwy llety i ymwelwyr ym Môn.

EA 12 Llety i Ymwelwyr

Wrth ddarparu llety i un rhan o dair o'r gweithwyr adeiladu yn y sector llety i ymwelwyr, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa sicrhau na fydd effeithiau niweidiol arwyddocaol ar y sector hwnnw. Gellir cyflawni hyn drwy'r mesurau canlynol:

- Paratoi asesiad o'r effeithiau o anghenion llety gweithwyr adeiladu ar y sector twristiaeth, gan gynnwys darparwyr llety i ymwelwyr;
- Os nodir y bydd effeithiau niweidiol arwyddocaol, cymryd mesurau lliniaru, a fydd wedi'u nodi mewn Strategaeth Llety i Ymwelwyr, a all gynnwys darparu llety ychwanegol, defnyddio llety i ymwelwyr am ran o'r flwyddyn yn unig a dosbarthu gweithwyr adeiladu'n briodol yn y sector llety i ymwelwyr fel na fydd gormod ohonynt mewn manau penodol.

Os darperir llety newydd, dylid ei ddylunio'n dda a'i leoli fel ei fod yn gynaliadwy. Yn unol ag [EA10](#), bydd y Cyngor Sir yn ystyried yn benodol:

- Gwedd allanol y llety newydd ac ansawdd y deunyddiau a ddefnyddir;

¹⁹ Cyngor Sir Ynys Môn (2012) *Arolwg o'r Stoc Gwelyau 2011*.

EA 12 **Llety i Ymwelwyr**

- Cymeriad tirwedd neu drefflun y safle a'i gyffiniau;
- Effeithiau ar amgylchedd naturiol ac adeiledig Ynys Môn, gan gynnwys safleoedd cadwraeth natur dynodedig (neu eu nodweddion nodedig);
- Darparu gwasanaethau a chyfleusterau priodol;
- Y posibilrwydd o aildefnyddio adeiladau diangen;
- Effeithiau ar amwynder, cydlyniant cymdeithasol a'r Gymraeg a'i diwylliant.

Dylid lleoli llety mewn mannau lle y bydd yn hawdd defnyddio moddau teithio cynaliadwy i gyrraedd cyfleusterau ac atyniadau sy'n berthnasol i ymwelwyr, gwasanaethau a chyfleusterau cymunedol a phrif safle GNN Wylfa.

Yn unol â'r polisi yng Nghynllun Lleol Ynys Môn, bydd rhagdybiaeth yn erbyn datblygu meysydd carafanau newydd, neu ehangu rhai presennol, i letya gweithwyr adeiladu, oni bai fod modd dangos y bydd hynny o fudd i economi twristiaeth Ynys Môn.

4.5 Y Gymraeg a'i Diwylliant

- 4.5.1 Mae'r Cyngor Sir yn cydnabod bod y Gymraeg a'i diwylliant a threftadaeth yn elfennau annatod yng ngwead cymdeithasol cymunedau Ynys Môn a'u bod yn rhan ganolog o'r ymdeimlad o hunaniaeth sydd gan lawer o bobl. Roedd Cyfrifiad 2011 yn dangos bod tua 57.2% o bobl Ynys Môn yn siarad Cymraeg ac mae hyn yn uwch o lawer na'r cyfartaledd ar gyfer Cymru (19%).
- 4.5.2 Un o amcanion craidd Cynllun Integredig Sengl Ynys Môn (2013) yw sicrhau bod Ynys Môn yn fan lle y mae'r Gymraeg a'i diwylliant yn ffynnu. Fodd bynnag, mae nifer y siaradwyr Cymraeg yn Ynys Môn wedi gostwng 2.9% ers Cyfrifiad 2001, cyfradd sy'n uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol (1.7%). Mae cyfran y siaradwyr Cymraeg yn amrywio hefyd o fewn Ynys Môn a cheir y cyfrannau mwyaf mewn ardaloedd mwy gwledig yng nghanol Môn.
- 4.5.3 Byddai mewnlfiaid o weithwyr a'u teuluoedd yn ystod cyfnod adeiladu Prosiect GNN Wylfa, ac i lai o raddau yn y cyfnod gweithredu, yn gallu cael effaith arwyddocaol ar y diwylliant Cymraeg a'r cydbwysedd ieithyddol yng nghymunedau Ynys Môn. Mae TAN 20: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2013) yn datgan bod rhaid ystyried anghenion a buddiannau'r Gymraeg lle y mae'r defnydd o'r Gymraeg yn rhan arwyddocaol o wead cymdeithasol y gymuned neu ran ohoni.
- 4.5.4 Nodir ym mharagraffau 4.1.2 a 4.2.1 o TAN 20 na ddylai Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg gael ei gynnal ar gyfer ceisiadau cynllunio gan y byddai hyn yn dyblygu'r asesu sy'n rhan o'r broses o baratoi'r CDLI. Fodd bynnag, yn achos Ynys Môn, nid yw'r CDLIC wedi'i fabwysiadu eto ac nid oedd Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg wedi'i gynnal ar gyfer NPS EN-1, NPS EN-6 na'r Cynllun Datblygu presennol. Yn ogystal â hyn, mae'r Cyngor Sir o'r farn bod pwysigrwydd y Gymraeg yn hunaniaeth Ynys Môn a graddfa Prosiect GNN Wylfa yn amgylchiad eithriadol sy'n cyfiawnhau ystyriaeth fanylach i effeithiau ieithyddol gan hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa yng nghyswllt y cais am GCD a cheisiadau am ddatblygiadau cysylltiedig.
- 4.5.5 Un o ofynion Canllawiau Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2007) yw y bydd Datganiad Iaith yn cael ei gyflwyno ar gyfer ceisiadau am ddatblygiadau penodol sydd heb eu dyrannu'n ffurfiol yn y Cynllun Datblygu (heblaw am geisiadau gan ddeiliaid tai a cheisiadau bach eraill). Mae'r CCA hyn hefyd yn nodi'r trothwyon datblygu ar gyfer ceisiadau lle y bydd angen Asesiad o'r Effaith ar Iaith manylach.

EA 13 Cynnal a Chryfhau'r Gymraeg a'i Diwylliant

Mae'r Cyngor Sir yn credu ei bod yn hanfodol bod Prosiect GNN Wylfa yn cynnal ac, os yw'n bosibl, yn cryfhau'r Gymraeg a'i diwylliant fel rhan bwysig o wead cymdeithasol a hunaniaeth gymunedol Ynys Môn. Ym marn y Cyngor Sir, dylai hyrwyddwr y prosiect gyflwyno asesiad manwl o effeithiau ieithyddol (gan gynnwys effeithiau cronol) gyda'r cais am GCD, a bod yr asesiad hwn yn ystyried yn llawn y cysylltiadau pwysig rhwng y Gymraeg a'i diwylliant a dyfodol cymunedau, datblygiad economaidd a darpariaeth gwasanaethau Ynys Môn.

Bydd y Cyngor Sir hefyd yn disgwyl i Ddatganiad Iaith Gymraeg (gan gynnwys adroddiad ar yr ymgynghoriad cyn ymgeisio â Chomisiynydd y Gymraeg) gael ei gyflwyno gyda phob cais perthnasol am ddatblygiad cysylltiedig, ac Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg manylach ar gyfer ceisiadau mwy, yn unol â'r trothwyon a nodwyd yn y Canllawiau Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2007).

Dylid cymryd camau rhagweithiol, y bydd hyrwyddwr y prosiect a'r Cyngor Sir yn cytuno arnynt, i liniaru effeithiau niweidiol posibl ar y Gymraeg a'i diwylliant, ac i'w cryfhau. Dylai'r camau hyn gael eu nodi mewn Strategaeth Iaith Gymraeg a luniwyd gan hyrwyddwr y prosiect, a gallent gynnwys:

- Sefydlu marchnad lafur i siaradwyr Cymraeg a chontractau llafur lleol;
- Marchnata i ddenu gweithwyr crefftus sy'n siarad Cymraeg a oedd yn arfer byw yn Ynys Môn yn ôl i'r ynys;
- Sefydlu canolfannau Cymraeg newydd a chefnogi'r rhai presennol;
- Cyrsiâu cynefino Cymraeg a gwersi i weithwyr adeiladu a gweithredu a'u teuluoedd;
- Helpu i ddarparu lle mewn ysgolion cyfrwng Cymraeg;
- Datblygu cynlluniau gweithredu ar gyfer dysgu Cymraeg i aelodau o weithlu GNN Wylfa nad ydynt yn gallu siarad Cymraeg;
- Mentrau/prosiectau iaith a diwylliant i hybu'r defnydd o'r Gymraeg mewn cymunedau;
- Mesurau a thargedau y cytunwyd arnynt ynghylch defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle;
- Darparu cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol (gan gynnwys gwasanaethau ieuenctid) sy'n cael eu cynnal drwy gyfrwng y Gymraeg;
- Darparu tai fforddiadwy i fodloni anghenion lleol (gweler [EA10](#));
- Mentrau i hybu ymwybyddiaeth o'r Gymraeg a'i diwylliant;
- Darparu arwyddion dwyieithog.

Disgwylir i bob cais cynllunio ar gyfer datblygiad cysylltiedig ddangos sut bydd y datblygiad arfaethedig yn cyflawni'r Strategaeth Iaith Gymraeg.

4.6 Trafnidiaeth

- 4.6.1 Mae adeiladu gorsaf pŵer niwclear newydd yn ymgymeriad peirianyddol mawr a fydd yn parhau am nifer o flynyddoedd ac yn galw am gyflogi nifer mawr o weithwyr a defnyddio llawer o ddeunyddiau adeiladu, nwyddau, offer a pheiriannau.
- 4.6.2 Yn ôl yr amcangyfrifon cychwynnol, rhagwelir y bydd angen mwy nag un miliwn o dunelli o ddeunyddiau i wneud concriid wrth adeiladu GNN Wylfa ac y bydd angen mwy na 5,000 o weithwyr ar y safle ar yr adegau prysuraf yn ystod y cyfnod adeiladu. Gallai cyfnod adeiladu'r prosiect bara tua 10 mlynedd. Yn ogystal â hyn, mae'n bosibl y bydd angen mwy na 200 o symudiadau Llwyth Anwahanadwy Anghyffredin i ddod â chydrannau mawr penodol i'r safle a gallai'r rhan fwyaf o'r symudiadau hyn ddigwydd o fewn cyfnod cymharol fyr o tua 12 mis.
- 4.6.3 Mae'r Cyngor Sir yn cydnabod bod posibilrwydd sylweddol o gael tagfeydd mewn rhannau o'r rhwydwaith ffyrdd presennol os bydd rhan helaeth o'r llwythi ar gyfer adeiladu a theithiau i gludo gweithwyr yn digwydd ar ffyrdd. Er enghraifft, pe byddai deunyddiau i wneud concriid yn cael eu cyflenwi ar ffyrdd, mae'n bosibl y byddai angen mwy na 50,000 o symudiadau cerbydau nwyddau trwm. Hefyd, mae natur ddwys y gwaith o adeiladu'r orsaf bŵer yn debygol o alw am oriau gweithio hirach ar y safle a phatrwm o ddwy neu dair shift. Felly, yn ogystal â thagfeydd ar y rhwydwaith ffyrdd, mae'n bosibl y ceir mwy o sŵn, ansawdd aer gwaeth, mwy o wahanu rhwng ardaloedd o boptu ffyrdd a gostyngiad mewn diogelwch ffyrdd a allai gael effaith niweidiol ar ansawdd bywyd preswylwyr Ynys Môn, yn enwedig y rheini sy'n byw'n agos i lwybrau'r ffyrdd sy'n gwasanaethu prif safle GNN Wylfa.
- 4.6.4 Ar lefel fyd-eang ac Ewropeaidd, derbynnir bod cludiant yn cyfrannu'n helaeth at allyriadau nwyon tŷ gwydr a bydd angen cynllunio'n strategol i sicrhau bod allyriadau'n gostwng yn unol â Phrotocol Kyoto a Phapur Gwyn y Comisiwn Ewropeaidd 2011. Mae'n debygol mai un o'r prif ffyrdd o leihau allyriadau fydd newid moddol o ffyrdd a rheilffyrdd i foddau trafndiaeth ar ddŵr, a llai o ddefnydd o geir a bysiau sy'n rhedeg ar danwydd confensiynol mewn trefi a dinasoedd.
- 4.6.5 Derbynnir bod angen gwaith parhaus i reoli a gwella'r rhwydwaith ffyrdd yng Nghymru gan gynnwys manau allweddol ar yr A55 sef y prif lwybr rhydweiliol (Euroroute 22) sy'n cysylltu Ynys Môn a rhanbarth Gogledd Cymru â'r rhwydwaith traffyrdd cenedlaethol a'r cytrefi mwyaf tua'r dwyrain. Heblaw am yr A55, mae'r holl ffyrdd yn Ynys Môn yn cael eu cynnal gan y Cyngor Sir fel awdurdod priffyrdd.

- 4.6.6 Y prif lwybrau ffyrdd sy'n debygol o gael eu defnyddio i gyrraedd prif safle GNN Wylfa yw'r A5, yr A55 a'r A5025. Ar hyn o bryd, mae'r problemau pennaf o ran tagfeydd ar ffyrdd yn gysylltiedig â'r ddwy bont sy'n croesi i Ynys Môn ar draws Afon Menai (Pont Britannia ar yr A55 a Phont Menai ar yr A5), y ddwy ohonynt yn ffyrdd unffrwd sy'n agos at derfyn eu capasiti ar yr oriau brig ac yn fwyaf prysur o ran traffig yn ystod tymor gwyliau'r haf.
- 4.6.7 Mae astudiaethau wedi dangos ei bod yn bosibl y bydd cyfyngiadau ar y rhwydwaith mewn manau. Mae'n bosibl y bydd y cyfyngiadau hyn yn galw am welliannau i briffyrdd, yn enwedig ar hyd yr A5025 ac ar rai cyffyrdd allweddol, er enghraifft Cyffordd 3 ar yr A55 (cyffordd yr A55/A5) a Chyffordd 1 ar yr A55 yng Nghaergybi lle y mae angen gwella'r trefniadau priffyrdd presennol i ddelio â thagfeydd sy'n gysylltiedig â thraffig y porthladd yn y cyfnodau prysuraf.
- 4.6.8 Byddai'r defnydd o foddau trafniadaeth heblaw ffyrdd yn cael ei ffafrio ar sail polisi cenedlaethol, rhanbarthol a lleol. Mae astudiaethau dichonoldeb a gynhaliwyd gan y Cyngor Sir a hyrwyddwr y prosiect²⁰ wedi dangos bod digon o gapasiti ar brif reilffordd Gogledd Cymru i gludo deunyddiau adeiladu swmpus i Ynys Môn ac mor bell â Chaergybi ac, yn benodol i safle blaenorol Aliwminiwm Môn. Nid oes digon o gapasiti ym Mhorthladd Caergybi ar hyn o bryd i ddadlwytho deunyddiau o'r fath oherwydd yr anghenion gweithredol presennol a'r arwynebedd cyfyngedig sydd ar gael i storio deunyddiau. Nid yw cyfleusterau presennol y porthladd yn ddelfrydol ychwaith ar gyfer trafod Llwythi Anwahanadwy Anghyffredin ond mae cyfleoedd ar gael i wella'r seilwaith presennol er mwyn gwneud y defnydd mwyaf posibl o'r porthladd i fewnforio nwyddau adeiladu. Hefyd, byddai'n rhaid i unrhyw ddull sy'n ymwneud â symud deunyddiau dros y môr ystyried pwysigrwydd llwybr Môr Iwerddon a symudiadau traffig ffordd sy'n gysylltiedig â hynny ar draws Ynys Môn, sy'n elfen hanfodol o seilwaith twristiaeth Ynys Môn.
- 4.6.9 Mae cyfyngiadau yn seilwaith presennol y rheilffyrdd a'r porthladd gan y bydd yn rhaid trosglwyddo deunyddiau/Llwythi Anwahanadwy Anghyffredin i ffyrdd

²⁰ Gweler Halcrow (2010) *The Heavy Route and MOLF Strategy Study, May 2010* a'r adolygiad ar ran y Cyngor Sir gan MDS Transmodal (2014) *Review of Heavy Route and MOLF Strategy Study Commissioned by Horizon Nuclear Power.*

i'w danfon ymlaen i brif safle GNN Wylfa ar hyd yr A5025 os na cheir gwelliannau ac ychwanegiadau sylweddol i'r seilwaith presennol. Fodd bynnag, mae'n bosibl y byddai Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF) wedi'i adeiladu'n bwrpasol yn Wylfa a/neu MOLF dros dro yn gallu derbyn deunyddiau adeiladu swmpus a Llwythi Anwahanadwy Anghyffredin.

- 4.6.10 Gellid lleihau nifer y teithiau ar hyd y rhwydwaith ffyrdd sirol i brif safle GNN Wylfa drwy sefydlu Canolbwynt Corfforaethol. Er enghraifft, os nad oes angen i weithwyr, ymwelwyr neu isgontractwyr fynd i'r safle ei hun, byddent yn gallu cynnal cyfarfodydd a sesiynau hyfforddi yn y Canolbwynt Corfforaethol. Gellid darparu cyfleuster Parcio a Theithio ar gyfer y Canolbwynt Corfforaethol hefyd ar gyfer teithio ymlaen i brif safle GNN Wylfa mewn bysiau.
- 4.6.11 Mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd y materion cludiant sy'n gysylltiedig ag adeiladu a rhedeg GNN Wylfa yn cael eu hasesu'n llawn ar ôl cael disgrifiad dibynadwy o broffil y deunyddiau, peiriannau, offer a gweithwyr sydd eu hangen i adeiladu Prosiect GNN Wylfa er mwyn gwneud penderfyniadau effeithiol. Wrth ddatblygu ei strategaeth trafndiaeth, dylai hyrwyddwr y prosiect roi ystyriaeth lawn i'r Datganiad Sefyllfa Trafndiaeth ar gyfer Gorsaf Niwclear Wylfa (2011), sy'n disgrifio'r dull o reoli y mae'r Cyngor Sir yn ei ffafrio ar gyfer symud nwyddau a phobl yn ôl ac ymlaen o brif safle GNN Wylfa. Dylid rhoi ystyriaeth hefyd i geisiadau eraill am ddatblygu yn Ynys Môn a chynlluniau a rhaglenni perthnasol sydd wedi'u paratoi gan y Cyngor Sir, gan gynnwys y Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd, y Strategaeth Beicio a'r Cynllun Gwella Hawliau Tramwy 2008-18.

EA 14 Trafndiaeth

Ar sail proffil dibynadwy o'r galw am ddeunyddiau adeiladu, peiriannau ac offer (gan gynnwys Llwythi Anwahanadwy Anghyffredin), dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa ddiffinio dull logistaidd o gludo i brif safle GNN Wylfa a safleoedd datblygu cysylltiedig sy'n gwneud y defnydd mwyaf posibl o foddau trafndiaeth ar reilffyrdd a dŵr. Dylid rhoi blaenoriaeth i ddefnyddio moddau trafndiaeth ar reilffyrdd a dŵr yn unol â pholisi cynllunio cenedlaethol a'r angen i leihau trafndiaeth ar ffyrdd. Dylid egluro'r dull hwn mewn Cynllun Trafndiaeth manwl sy'n rhoi disgrifiad clir o'r sail resymegol i'r dulliau a ddewiswyd a sut y gwneir defnydd o'r gwahanol foddau trafndiaeth. Bydd y Cynllun Trafndiaeth yn nodi'n glir sut y cydymffurfir â chynlluniau a strategaethau trafndiaeth presennol.

Dylai hyrwyddwr y prosiect wneud y defnydd gorau o ddarpariaeth y seilwaith presennol a gwella'r ddarpariaeth er mwyn rhoi buddion yn y cyfnod wedi i'r prosiect ddod i ben. Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl hefyd i hyrwyddwr y prosiect achub ar gyfleoedd i sicrhau buddsoddi cydgysylltiedig mewn seilwaith, gan ystyried buddsoddiadau strategol mawr eraill yn Ynys Môn.

Os bydd angen cyflwyno unrhyw geisiadau am ddatblygiadau trafndiaeth mawr ar gyfer adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa, dylent gael eu hasesu gan

EA 14 Trafnidiaeth

ddefnyddio methodoleg NATA/WeITAG. Dylai unrhyw geisiadau gynnwys cynlluniau a dyluniadau cynaliadwy a cheisio gwarchod a, lle bo'n bosibl, gwella amgylchedd naturiol ac adeiledig Ynys Môn drwy roi blaenoriaeth i ddefnyddio tir llwyd addas, er enghraifft. Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i geisiadau gael eu gweithredu cyn cychwyn ar weithgareddau a fyddai'n arwain fel arall at effeithiau negyddol. Mae'n bwysig hefyd y bydd ceisiadau yn rhoi buddion i gymunedau ac economi Ynys Môn ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben.

Os bydd angen defnyddio trafndiaeth ffyrdd, dylai hyrwyddwr y prosiect asesu effeithiau posibl ar y seilwaith priffyrdd (ar eu pen eu hunain ac ar y cyd â cheisiadau eraill) a sicrhau bod gwelliannau i briffyrdd yn cael eu darparu lle y bo'n briodol i leihau tagfeydd, sicrhau diogelwch a lleihau effeithiau ar yr amgylchedd sy'n gysylltiedig â sŵn, ansawdd aer a gwahanu ardaloedd o boptu ffyrdd.

Bydd disgwyl i hyrwyddwr y prosiect baratoi Cynlluniau Teithio Gwyrdd ar gyfer y datblygiad ym mhrif safle GNN ac ar gyfer datblygiadau cysylltiedig. Dylid sicrhau bod cyn lleied â phosibl o deithio o bell mewn car i brif safle GNN Wylfa a disgwylir y bydd hyrwyddwr y prosiect yn rhoi ystyriaeth fanwl i'r angen am gyfleusterau, a'u lleoliadau, gan gynnwys cyfleusterau Parcio a Theithio, Parcio a Rhannu, cyfuno llwythi a Chanolbwynt Corfforaethol er mwyn lleihau maint y traffig ffyrdd a fydd yn defnyddio rhannau o'r rhwydwaith ffyrdd lle y gellir cael tagfeydd a/neu effeithiau amgylcheddol. Bydd angen llunio Cynllun Rheoli Traffig a fydd yn disgrifio ffyrdd o liniaru effeithiau niweidiol ar rannau allweddol o'r rhwydwaith (gan gynnwys, ymysg ffyrdd eraill, yr A55, yr A5 a'r A5025).

Drwy baratoi cynlluniau teithio priodol, dylai hyrwyddwr y prosiect ddangos sut y gwneir y defnydd gorau o foddau trafndiaeth cynaliadwy i gyrraedd safle GNN Wylfa a safleoedd datblygu cysylltiedig. Rhai o'r mesurau i'w hystyried yw:

- Lleoli llety i weithwyr yn strategol er mwyn lleihau'r angen i weithwyr deithio mewn ceir preifat;
- Cyfyngu ar nifer y manau parcio ceir ar brif safle GNN Wylfa;
- Hyrwyddo cyfleoedd i gerdded a beicio gan gynnwys camau i ddarparu llwybrau newydd i gerddwyr a beicwyr, a gwella'r rhai presennol yn unol â strategaethau presennol lle y bo'n briodol;
- Gwella gwasanaethau trafndiaeth gyhoeddus, yn enwedig bysiau a rheilffyrdd .

4.7 Cyfleustodau

- 4.7.1 Mae darparu cyfleustodau'n hollbwysig mewn sawl ffordd ar gyfer cyflawni Prosiect GNN Wylfa. Yn gyntaf, mae cyfleustodau (fel y seilwaith cyflenwi dŵr) a fydd yn hanfodol ar gyfer adeiladu a rhedeg yr orsaf pŵer niwclear newydd yn ogystal â safleoedd datblygu cysylltiedig fel rhai ar gyfer llety i weithwyr adeiladu. Yn ail, bydd y swyddi newydd a gaiff eu creu a'r mewnlifiad o weithwyr adeiladu a gweithredu, yn creu mwy o alw am gyfleustodau gan gynnwys cyflenwad dŵr, trin dŵr gwastraff, trydan, nwy a thelathrebu na fydd modd ei ddiwallu, o bosibl, drwy'r ddarpariaeth bresennol. Mae'n bwysig nodi y bydd y buddsoddi yn y seilwaith cyfleustodau o ganlyniad i Brosiect GNN Wylfa yn gallu sicrhau buddion hefyd i gymunedau lleol, yr amgylchedd a'r economi yn Ynys Môn a fydd yn parhau wedi i gyfnod y prosiect ddod i ben.
- 4.7.2 Mae NPS EN-6 (paragraff 3.15.2) yn ei gwneud yn ofynnol bod ymgeiswyr yn dangos na fydd ceisiadau'n cael effaith niweidiol ar seilwaith pwysig. Mae Polisi Strategol PS20: Isadeiledd Cymunedol yn yr Hoff Strategaeth ar gyfer y CDLIC hefyd yn mynnu bod seilwaith ffisegol priodol (gan gynnwys cyfleustodau) yn cael ei ddarparu'n amserol lle y mae ei angen ar gyfer datblygiad newydd. Felly bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect ddangos na fyddai GNN Wylfa na'r datblygiadau cysylltiedig yn cael effaith niweidiol ar y ddarpariaeth bresennol o gyfleustodau yn Ynys Môn, ac y bydd y gwaith angenrheidiol i wella'r gallu presennol i ddarparu ar gyfer Prosiect GNN Wylfa yn cael ei gyflawni'n amserol.
- 4.7.3 Bydd angen rhoi ystyriaeth ofalus i gyflenwadau dŵr a'r defnydd ohonynt. Mae Dŵr Cymru yn nodi yn ei Gynllun Rheoli Adnoddau Dŵr (2014) y bydd diffyg rhwng y cyflenwad a'r galw am ddŵr yn Ynys Môn yn 2023/24 ond y gallai'r diffyg fod yn fwy a digwydd ynghynt o ganlyniad i weithredu'r orsaf bŵer newydd. Mae Astudiaeth o'r Cylch Dŵr²¹ a baratowyd ar gyfer y CCA hyn wedi dangos y bydd y galw ychwanegol yn ystod y cyfnod adeiladu, gan gynnwys y galw gan weithwyr adeiladu, yn gallu rhoi pwysau mawr ar gyflenwadau dŵr a'i bod yn bosibl y bydd angen mesurau ychwanegol i gynyddu'r cyflenwad dŵr ar ben y rheini a nodwyd yn y Cynllun Rheoli Adnoddau Dŵr. Yn ogystal â hyn, mae'n bosibl y bydd angen ehangu system y rhwydwaith carthffosiaeth mewn rhai mannau a gwella'r seilwaith trin dŵr gwastraff, yn ôl y dosbarthiad o weithwyr adeiladu.
- 4.7.4 Byddai'r datblygu newydd sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa yn gallu cael effaith yn syth ar y seilwaith trydanol presennol mewn rhai mannau. Yn benodol, mae'r Cyngor Sir yn ymwybodol o gyfyngiadau ar gapasiti yng Nghaergybi, Llangefni, Gaerwen, ardal Llanfairpwll/Porthaethwy ac Amlwch.

²¹ AMEC (2014) *Outline Water Cycle Study*.

- 4.7.5 Mae'n bosibl y bydd angen cysylltu rhai safleoedd datblygu â'r brif bibell dosbarthu nwy.
- 4.7.6 Byddai'r datblygu newydd sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa yn gallu cael effaith ar rwydwaith presennol y seilwaith telathrebu mewn rhai manau.
- 4.7.7 Lle y mae hynny'n bosibl, dylai hyrwyddwr y prosiect bennu cyfleoedd, drwy gydgyssylltu â darparwyr cyfleustodau, ar gyfer unrhyw fuddsoddi mewn seilwaith sydd ei angen ar gyfer Prosiect GNN Wylfa (er enghraifft, telathrebu) er mwyn dod â buddion parhaol ehangach i gymunedau.

EA 15 Darparu Cyfleustodau

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa ddangos, drwy gydgyssylltu â darparwyr gwasanaethau allweddol ac ar sail asesiad dibynadwy o'r cyflenwad a'r galw, na fydd effaith niweidiol oherwydd ymyrraeth neu gynnydd yn y galw ar y seilwaith cyfleustodau (cyflenwad dŵr, gan gynnwys cyflenwad dŵr preifat, trin dŵr gwastraff, trydan, nwy a thelathrebu) o ganlyniad i adeiladu a gweithredu GNN Wylfa neu ddatblygiadau cysylltiedig.

Lle y mae angen uwchraddio'r seilwaith cyfleustodau presennol, neu ddarparu seilwaith newydd, i ddelio ag effeithiau a nodwyd sy'n gysylltiedig â'r prosiect, dylid cytuno ar hyn gyda'r darparwr gwasanaeth perthnasol a'i gyflawni'n amserol er mwyn sicrhau bod y prosiect yn dilyn ei amserlen ac na fydd effeithiau niweidiol yn y cyfamser ar y ddarpariaeth bresennol, yr amgylchedd nac ar wasanaethau ecosystem²². Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl hefyd i hyrwyddwr y prosiect chwilio am gyfleoedd i fuddsoddi mewn ffordd gydgyssylltiedig i ddarparu cyfleustodau, gan ystyried buddsoddiadau strategol mawr eraill yn Ynys Môn.

Bydd angen rhoi ystyriaeth fanwl i'r seilwaith cyflenwi dŵr a thrin dŵr gwastraff yn Ynys Môn a dylai hyrwyddwr y prosiect gynnal trafodaethau cynnar â Dŵr Cymru i asesu'r effeithiau posibl o GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig ar adnoddau dŵr.

Bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n gwella'r ddarpariaeth o gyfleustodau yn Ynys Môn er budd i'w chymunedau, ei heconomi a'i hamgylchedd os ydynt yn gyson â chanllawiau eraill yn y CCA hyn, polisiâu yn y Cynllun Datblygu a'r CDU a Ataliwyd, polisi cynllunio cenedlaethol a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.

²² Diffinnir Gwasanaethau Ecosystem gan Defra fel gwasanaethau a ddarperir gan yr amgylchedd naturiol sydd o fudd i bobl. Mae'r buddion hyn yn cynnwys: adnoddau sylfaenol er mwyn goroesi, fel dŵr ac aer glan; cyfrannu at iechyd corfforol a meddyliol da, er enghraifft drwy allu defnyddio manau gwyrdd yng nghefn gwlad ac mewn trefi, ac adnoddau genetig ar gyfer meddyginiaethau; gwarchod rhag peryglon drwy reoleiddio ein cylch dŵr a'n hinsawdd; cymorth i sicrhau economi gadarn ac iach, drwy ddeunyddiau craidd ar gyfer diwydiant ac amaethyddiaeth, neu drwy dwristiaeth a hamdden; a buddion cymdeithasol, diwylliannol ac addysgol, a lles ac ysbrydoliaeth yn dilyn ymwneud â natur. Am fwy o wybodaeth ewch i <https://www.gov.uk/ecosystems-services>.

4.8 Gwastraff

Rheoli Gwastraff yn Gynaliadwy

- 4.8.1 Mae polisi cynllunio cenedlaethol, rhanbarthol a lleol a chynlluniau a rhaglenni eraill ar lefel Ewropeaidd, genedlaethol, ranbarthol a lleol yn rhoi pwys ar yr angen i sicrhau bod gwastraff yn cael ei reoli'n unol â'r hierarchaeth gwastraff ac egwyddor agosrwydd. Yn benodol, dylai Prosiect GNN Wylfa roi cymorth i gyflawni Tuag at Ddyfodol Diwasttraff, y strategaeth wastraff gyffredinol i Gymru, a'r cynlluniau sector sy'n ei hategu, sydd â'r nod cyffredinol o beidio â chynhyrchu gwastraff gweddilliol erbyn 2050.
- 4.8.2 Mae angen sicrhau bod cyfleusterau ar waith sydd wedi'u lleoli a'u dylunio'n ddigonol ac yn briodol i reoli gwastraff sy'n codi o adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa, gan gynnwys unrhyw ddatblygiadau cysylltiedig.
- 4.8.3 Gellir rhannu'r gwastraff sydd i'w reoli mewn cysylltiad â Phrosiect GNN Wylfa yn bedwar math: trefol (h.y. o gartrefi), masnachol a diwydiannol, adeiladu a dymchwel, a niwclear (ymbelydrol). Gan mai ef yw'r Awdurdod Casglu a Gwaredu Gwastraff, mae dyletswydd statudol ar y Cyngor Sir i gasglu gwastraff domestig o'r holl anheddau yn Ynys Môn, a bydd hyn yn cynnwys y gwastraff domestig sy'n gysylltiedig â gweithlu adeiladu a gweithredu'r prosiect.
- 4.8.4 Gan gymryd y bydd cartrefi ychwanegol yn cynhyrchu swm o wastraff sy'n debyg i hynny o'r cartrefi presennol yn Ynys Môn, rhagwelir y bydd hyn yn arwain at gynnydd o tua 6% yn y gwastraff sy'n codi yn ystod y cyfnod adeiladu a chynnydd o tua 1.2% yn y tymor hwy²³.
- 4.8.5 O ran gwastraff masnachol a diwydiannol a gwastraff o adeiladu a dymchwel, nid oes dyletswydd statudol ar y Cyngor Sir i ddarparu cyfleusterau i ddelio â'r mathau hyn o wastraff: cyfrifoldeb y sefydliad sy'n cynhyrchu'r gwastraff yw sicrhau y caiff ei waredu neu ei ailddeddfnyddio/ailgylchu mewn modd priodol a diogel. Mae'n ymddangos bod cystadleuaeth a chapasiti da ar gyfer trin a gwaredu gwastraff masnachol (h.y. gwastraff masnachol a diwydiannol yn ogystal â gwastraff o adeiladu, dymchwel a chloddio), er ei bod yn debygol y

²³ AMEC (2014) *Waste Management Review - Prepared in Support of the New Nuclear Build at Wylfa: Supplementary Planning Guidance*.

bydd angen cyfleusterau y tu allan i Ynys Môn i waredu gwastraff na ellir ei ailgylchu.

EA 16 Rheoli Gwastraff yn Gynaliadwy

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa sicrhau, drwy gydgysylltu â'r Cyngor Sir, fod egwyddorion rheoli gwastraff cynaliadwy yn cael eu dilyn wrth adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa. Yn unol â gofynion cenedlaethol, rhaid darparu Cynllun Rheoli Gwastraff Safle ar gyfer pob safle er mwyn hyrwyddo rheoli cynaliadwy ar wastraff yn unol â'r hierarchaeth gwastraff, a lleihau maint y gwastraff sy'n cael ei gludo yn ystod y cyfnodau adeiladu a gweithredu. Dylai'r cynllun hwn fod ar waith cyn dechrau'r gwaith adeiladu a dylai fod yn gyson â'r canllawiau ar yr arferion gorau.

Dylai hyrwyddwr y prosiect sicrhau (drwy gydgysylltu â'r Cyngor Sir a darparwyr gwasanaethau) fod unrhyw seilwaith sydd ei angen i reoli gwastraff yn cael ei ddarparu'n amserol ar gyfer adeiladu a gweithredu ar brif safle GNN Wylfa a safleoedd datblygu cysylltiedig. Dylid cynnal adolygiad optimeiddio casglu i ystyried unrhyw newid yn nosbarthiad y clystyrau poblogaeth a'r graddau y mae hyn yn rhoi pwysau ar y systemau casglu a gwaredu gwastraff. Os yw'n bosibl, dylid ailddefnyddio deunyddiau gwastraff ar y safle.

Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect ddangos na fydd y gweithgareddau rheoli gwastraff sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa yn cael effaith niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â cheisiadau eraill, ar yr amgylchedd neu iechyd pobl.

Storio Gwastraff Niwclear

- 4.8.6 Y dull o waredu gwastraff niwclear sydd wedi'i bennu gan Lywodraeth y DU yw bod gwastraff o'r fath i gael ei storio'n ddiogel dros dro yn y cyfnod cyn ei waredu'n ddaearegol. Mae NPS EN-6 (paragraff 2.11.3) yn datgan bod y Llywodraeth, ar ôl ystyried y dadleuon ynghylch gwastraff ymbelydrol, wedi'i bodloni y bydd trefniadau effeithiol ar gael i reoli a gwaredu gwastraff a gynhyrchir mewn gorsafoedd pŵer niwclear newydd ac na ddylai'r Arolygiaeth Gynllunio ystyried hyn ymhellach. Er hynny, dylid ystyried ceisiadau am gyfleusterau rheoli gwastraff (fel cyfleusterau storio dros dro) sy'n rhan o ddatblygiad gorsaf niwclear newydd neu'n ddatblygiad cysylltiedig. Felly, mae'r Cyngor Sir yn credu ei bod yn hanfodol rhoi arweiniad priodol yn y CCA hyn ar gyfer cyfleusterau storio gwastraff dros dro.
- 4.8.7 Mae'n debygol y bydd y ceisiadau ar gyfer GNN Wylfa yn cynnwys rhai cyfleusterau storio dros dro ar gyfer rheoli a storio gwastraff ymbelydrol lefel uwch. Mewn cysylltiad â hyn, mae Polisi Strategol PS7: Datblygiad yn Ymwneud â Niwclear yn yr Hoff Strategaeth ar gyfer y CDLIC yn nodi:
- “Byddai angen i unrhyw gynnyg (tu allan i Orchymyn Caniatâd Datblygu) ar gyfer trin, storio neu gael gwared â Gwastraff Lefel Isel lawn, Lefel Isel neu Lefel Canolig neu i drin neu storio gweddillion tanwydd sy'n deillio o'r orsaf pŵer niwclear bresennol neu unrhyw ddatblygiad niwclear yn y dyfodol ... mewn cyfleuster sy'n bodoli'n barod neu yn yr arfaeth ar neu du allan i'r safle niwclear fod:*
- a. gyda chyfiawnhad cryf drosto;*
 - b. yn dangos bod yr ardrawiadau cynllunio'n dderbyniol; a hefyd*
 - c. ddangos y byddai'r buddion amgylcheddol, cymdeithasol ac economaidd yn gryfach nag unrhyw effeithiau negyddol.”*
- 4.8.8 Felly bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect ddangos bod cyfiawnhad llawn dros y cynigion ar gyfer storio gwastraff dros dro ac na fyddant yn cael effeithiau niweidiol ar gymunedau lleol, yn enwedig o ystyried bod canfyddiadau negyddol yn aml ynghylch cyfleusterau storio gwastraff niwclear ac ansicrwydd am y cyfnod y bydd angen ei storio.
- 4.8.9 Dylid deall yn glir nad oes unrhyw beth yn y CCA hyn sy'n bwriadu rhoi sylw i waredu gwastraff uchel ei actifedd yn ddaearegol, fel y defnyddir y term hwnnw yn y ddogfen NPS EN-6 (paragraff 2.11.2) h.y. gweddillion tanwydd a gwastraff lefel canolig. Byddai gofyn cael caniatâd ar gyfer cyfleuster o'r fath yn gwbl ar wahân i'r GNN.

EA 17 Cyfleusterau Storio Gwastraff Niwclear

Bydd y Cyngor Sir yn ystyried ceisiadau sy'n ymwneud â storio gwastraff niwclear dros dro ar sail eu rhinweddau penodol. Rhaid cael cyfiawnhad llawn drostynt, ac ystyried opsiynau eraill rhesymol. Wrth ddatblygu ceisiadau o'r fath, dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa sicrhau bod mesurau i liniaru unrhyw effeithiau economaidd-gymdeithasol neu amgylcheddol niweidiol a allai godi mewn cysylltiad ag adeiladu a rhedeg y cyfleusterau storio gwastraff niwclear. Yn benodol, mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd hyrwyddwr y prosiect:

- yn nodi ac yn asesu'r effeithiau posibl o storio gwastraff niwclear, gan gynnwys peryglon radiolegol;
- yn ymgysylltu'n llawn â chymunedau Ynys Môn a rhanddeiliaid allweddol eraill wrth ddatblygu ceisiadau ar gyfer storio gwastraff niwclear;
- yn cymryd mesurau lliniaru a/neu fesurau cydbwysu y cytunir arnynt â'r Cyngor Sir, os nodwyd bod posibilrwydd o gael effeithiau niweidiol ar gymunedau lleol, yr economi neu'r amgylchedd;
- yn disgrifio mesurau priodol ar gyfer datgomisiynu ac adfer y safle lle y mae'r cyfleusterau storio gwastraff dros dro, os bydd hyn yn digwydd o fewn cyfnod sy'n hysbys pan wneir y ceisiadau am GCD neu ddatblygiadau cysylltiedig;
- os nad yw'r cyfnod ar gyfer datgomisiynu yn hysbys, yn ymrwmo (ar adeg cyflwyno'r cais) i roi manylion y mesurau ar gyfer datgomisiynu ac adfer y safle ar adeg y cytunir arni drwy drafod rhwng y partïon perthnasol.

4.9 Y Newid yn yr Hinsawdd

Lliniaru Effeithiau'r Newid yn yr Hinsawdd

4.9.1 Mae'r newid yn yr hinsawdd yn fater allweddol i'w ystyried wrth lunio polisi, ac mae'n dylanwadu fwyfwy ar fframweithiau a thargedau cenedlaethol. Mae Llywodraeth Cymru²⁴ wedi ymrwymo i darged ar gyfer Cymru o leihau allyriadau nwyon tŷ gwydr 3% o flwyddyn i flwyddyn, yn ogystal â gostyngiad o 40% erbyn 2020

(o'i gymharu â ffigurau 1990). Rhaid i Gymru gyfrannu hefyd at gyrraedd targedau'r DU ar gyfer lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr 80% erbyn 2050 a chynhyrchu 30% o'i thrydan o ffynonellau adnewyddadwy erbyn 2020.

4.9.2 Gan fod cynhyrchu ynni yn un o brif ffynonellau allyriadau nwyon tŷ gwydr, mae ynni carbon isel yn gallu helpu i gyrraedd targedau cenedlaethol ar gyfer lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr a lliniaru effeithiau'r newid yn yr hinsawdd. Mae cynhyrchu ynni carbon isel yn cael ei gefnogi ym mholisi cynllunio'r DU, gan gynnwys NPS EN-1, sy'n nodi'r pwysigrwydd o wneud defnydd helaeth o ynni adnewyddadwy, gallu cynhyrchu niwclear newydd a mesurau i ddal a storio carbon, a hefyd ym Mholisi Cynllunio Cymru a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.

4.9.3 Er bod Llywodraeth y DU yn diffinio pŵer niwclear fel ffynhonnell ynni carbon isel, mae'n bosibl y bydd allyriadau sylweddol o nwyon tŷ gwydr yn cael eu cynhyrchu yng nghyfnod adeiladu'r datblygiad a fydd yn cyfrannu at y newid yn yr hinsawdd. Byddai'r mathau o allyriadau nwyon tŷ gwydr sy'n gysylltiedig â hyn yn cynnwys carbon wedi'i gorffori mewn nwyddau a deunyddiau, ac allyriadau o gludo deunyddiau a phersonél yn ôl ac ymlaen i brif safle GNN Wylfa. Gellir helpu i leihau'r allyriadau nwyon tŷ gwydr hyn drwy ddylunio deunyddiau fel eu bod yn gynaliadwy a'u hailddefnyddio. Mae NPS EN-1 yn nodi bod cynaliadwyedd yn agwedd bwysig ar ddatblygiadau ac y dylent ddefnyddio adnoddau naturiol a'r ynni ar gyfer eu hadeiladu a'u rhedeg mewn ffordd effeithlon. Hefyd, oherwydd y carbon sydd wedi'i gorffori mewn deunyddiau adeiladu, allyriadau o drafnidiaeth a'r defnydd o ynni ar gyfer

²⁴Mae hyn wedi'i nodi yn *Cymru'n Un: Cenedl Un Blaned: Cynllun Datblygu Cynaliadwy Llywodraeth Cynulliad Cymru (Llywodraeth Cymru, 2009)*.

adeiladu a dymchwel, mae adeiladweithiau parhaol, yn hytrach na rhai dros dro, yn cael eu hystyried yn fwy cynaliadwy.

- 4.9.4 Mae'r ddogfen Renewable Energy Capacity Assessment for Anglesey (2013) a gyhoeddwyd yn ddiweddar gan Uned Polisi Cynllunio ar y Cyd Gwynedd ac Ynys Môn yn nodi bod cyfleoedd mawr i gynhyrchu mwy o ynni adnewyddadwy yn Ynys Môn, ac mai pŵer y llanw sydd â'r potensial mwyaf. Mae ynni gwynt ar y tir (gan gynnwys ynni gwynt ar raddfa micro) a microgynhyrchu (systemau solar ffotofoltäig a solar thermol etc) yn cael eu hystyried yn economaidd hyfyw hefyd. Felly, mae'n debygol y bydd cyfle i gynnwys dulliau cynhyrchu ynni adnewyddadwy ym Mhrosiect GNN Wylfa, ar brif safle GNN Wylfa a/neu mewn datblygiadau cysylltiedig.
- 4.9.5 Bydd cyfleoedd pwysig pellach i weithredu ar y newid yn yr hinsawdd drwy Brosiect GNN Wylfa gan gynnwys cyfleoedd i hyrwyddo teithio carbon isel (er enghraifft, lleihau'r defnydd o gerbydau a defnyddio cerbydau ecogyfeillgar) a hybu effeithlonrwydd ynni a lleihau'r galw am ynni. Mae lle pwysig i bob un o'r rhain wrth liniaru effeithiau'r newid yn yr hinsawdd a chyrraedd targedau.

EA 18 Lliniaru ar Effeithiau'r Newid yn yr Hinsawdd

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa geisio lleihau'r cyfraniad gan y prosiect at y newid yn yr hinsawdd drwy gamau a fydd yn cynnwys paratoi a gweithredu Cynllun Rheoli Carbon.

Dylid cynnwys mesurau mewn ceisiadau i hybu dylunio ac adeiladu cynaliadwy gan gynnwys:

- Ailddefnyddio adeiladau a deunyddiau, gan gynnwys rhai yn yr orsaf pŵer niwclear Magnox bresennol;
- Defnyddio deunyddiau adeiladu o ffynonellau cynaliadwy sy'n corffori llai o garbon;
- Cynnwys mesurau effeithlonrwydd ynni yng nghynllun a dyluniad adeiladau newydd;
- Adnewyddu adeiladau presennol i'w gwneud yn fwy ynni-effeithlon os yw'n briodol;
- Cyfleusterau sydd o gymorth i aildefnyddio ac ailgylchu gwastraff;
- Defnyddio cynhyrchion a dyluniadau sy'n effeithlon o ran dŵr.

Er mwyn lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr sy'n gysylltiedig â defnyddio ynni, dylid cynnwys darpariaeth mewn ceisiadau ar gyfer ynni adnewyddadwy ar y safle os bydd hyn yn economaidd hyfyw (neu, os na fydd yn hyfyw, disgwylir cyfraniadau i leihau allyriadau y tu allan i'r safle).

Dylid cynnwys mesurau mewn ceisiadau i hybu teithio cynaliadwy er mwyn lleihau allyriadau nwyon tŷ gwydr sy'n gysylltiedig â theithio (gweler [EA14](#)).

Disgwylir i bob cais cynllunio ar gyfer datblygiad cysylltiedig ddangos sut bydd y

datblygiad arfaethedig yn cyflawni'r Cynllun Rheoli Carbon.

Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd

- 4.9.6 Mae Prosiect GNN Wylfa hefyd yn wynebu bygythiadau oherwydd y newid yn yr hinsawdd, yn enwedig drwy berygl o lifogydd a difrod i seilwaith am fod lefelau'r môr yn codi, newid yn yr arfordir, cynnydd mewn tymheredd a newid mewn patrymau glawiad. Pennwyd bod y perygl o lifogydd ar ochr ogleddol Ynys Môn, lle y mae prif safle'r GNN arfaethedig, yn isel o'i gymharu â rhannau eraill o'r arfordir. Ceir amddiffynfeydd rhag llifogydd ar y glannau gorllewinol ac mae'r prif berygl o lifogydd ar yr arfordir yn yr ardal leol yn deillio o donnau sy'n gorlifo'r amddiffynfeydd. Mae NPS EN-6 Cyfrol II yn cynnwys cyngor gan Asiantaeth yr Amgylchedd ar berygl o lifogydd ar safle Wylfa sy'n nodi y gellir ei ddiogelu rhag y perygl o lifogydd drwy gydol ei oes weithredol am ei fod ar ben clogwyn. Mae Cynllun Rheoli Traethlin Gorllewin Cymru 2 (2012), a gyhoeddwyd yn fwy diweddar, yn nodi y bydd y perygl o orlifo'r amddiffynfeydd llifogydd presennol yn cynyddu wrth i lefel y môr godi. Mae'r cynllun yn argymhell monitro'r amddiffynfeydd presennol yn y dyfodol, ond yn nodi bod yr amddiffynfeydd yn annhebygol o fethu yn ystod cyfnod 100 mlynedd Cynllun Rheoli Llifogydd Dalgylch Gogledd-orllewin Cymru (CRhLID) (2009).
- 4.9.7 Er bod y perygl o lifogydd ar brif safle GNN Wylfa yn cael ei ystyried yn fach, mae'r CRhLID yn nodi bod llifogydd yn digwydd ar afonydd mewn rhai manau ledled Ynys Môn ar hyn o bryd, a bod llifogydd difrifol dan effaith y llanw mewn rhai ardaloedd. Yn ogystal â hyn, mae tystiolaeth o lifogydd dŵr wyneb a llifogydd o garthffosydd yn Ynys Môn. Mae tua 1,000-2,500 o adeiladau yn Ynys Môn lle y nodwyd bod tebygolrwydd 'arwyddocaol' o lifogydd (sef tebygolrwydd o fwy nag 1 mewn 75 (1.3%) o gael llifogydd mewn un flwyddyn), a rhagwelir y bydd y tebygolrwydd yn cynyddu yn ystod y ganrif nesaf oherwydd effeithiau'r newid yn yr hinsawdd (os na chymerir camau ataliol).
- 4.9.8 Yn unol â NPS EN-6, rhaid i brif safle GNN Wylfa fod yn un sy'n gwrthsefyll effeithiau'r newid yn yr hinsawdd. Mae addasu i'r newid yn yr hinsawdd yn ystyriaeth allweddol hefyd ar gyfer datblygiadau cysylltiedig. Mae Polisi Cynllunio Cymru, TAN15: Datblygu a Pherygl o Lifogydd, y Cynllun Datblygu a'r CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu yn ceisio lleoli datblygiadau oddi wrth ardaloedd lle y mae perygl o lifogydd a sicrhau bod datblygiadau newydd yn gallu gwrthsefyll effeithiau'r newid yn yr hinsawdd.
- 4.9.9 Yn ogystal â mesurau sy'n ymwneud â lleoliad a chynllunio a dylunio ar safleoedd, rhagwelir y bydd cyfleoedd i hyrwyddwr y prosiect gyfrannu at gynigion ar gyfer seilwaith atal llifogydd, un ai ar brif safle GNN Wylfa neu mewn manau eraill yn Ynys Môn. Gall hyn gynnwys monitro a'r posibilrwydd o godi amddiffynfeydd rhag llifogydd ar hyd 2km o arfordir gogledd Ynys Môn

(fel y nodwyd yng Nghynllun Rheoli Traethlin 2); camau i atal llifogydd mewn trefi a phentrefi ac ar seilwaith trafnidiaeth; rheoli llifogydd lleol sydd wedi'u hachosi gan ddŵr wyneb neu garthffosydd; neu gymryd rhan mewn cynlluniau rhybuddio rhag llifogydd a allai gael eu sefydlu.

EA 19 Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa leihau effeithiau'r newid yn yr hinsawdd ar GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig drwy gynnwys dulliau priodol o ddylunio, cynllunio ac adeiladu a fydd yn gwrthsefyll effeithiau'r newid yn yr hinsawdd, e.e. cynnydd mewn tymheredd a thywydd mwy eithafol. Un agwedd ar hyn yw defnyddio Systemau Draenio Cynaliadwy i reoli dŵr wyneb a lleihau perygl o lifogydd.

Er mwyn eu gwneud yn fwy cydnerth, dylid lleoli datblygiadau cysylltiedig lle y gellid cael difrod, gan gynnwys llety i weithwyr adeiladu, oddi wrth ardaloedd lle y mae perygl o lifogydd. Lle y ceir datblygiadau hanfodol mewn ardaloedd lle y mae perygl o lifogydd, dylid eu dylunio fel y byddant yn parhau i weithredu os ceir llifogydd a dylid darparu ar gyfer storio dŵr llifogydd i gydbwysu hyn. Rhaid cyflwyno cynlluniau ar gyfer rhybuddio rhag llifogydd a gwagio safleoedd gyda cheisiadau o'r fath.

Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect gyfrannu at wella/adeiladu seilwaith a dulliau ar gyfer rheoli perygl llifogydd lle y maent yn angenrheidiol i ddiogelu cynlluniau Prosiect GNN Wylfa rhag effeithiau hirdymor y newid yn yr hinsawdd. Rhaid i gynigion o'r fath fod yn gyson hefyd â strategaethau perthnasol eraill ar gyfer lliniaru effeithiau'r newid yn yr hinsawdd ac addasu iddynt mewn ardaloedd lle y mae perygl o lifogydd, gan gynnwys Cynllun Rheoli Traethlin Gorllewin Cymru, a rhaid eu seilio ar ymgynghori â chyrff perthnasol gan gynnwys y Cyngor Sir, Cyfoeth Naturiol Cymru a'r Sefydliad Rheoli Morol.

4.10 Yr Amgylchedd Naturiol

Bioamrywiaeth, Geoamrywiaeth a Thirwedd

4.10.1 Mae amgylchedd naturiol cyfoethog ac amrywiol ar y tir, ar yr arfordir ac yn y môr yn Ynys Môn. Mae bron y cyfan o arfordir Ynys Môn wedi'i ddynodi'n Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol (AHNE) oherwydd amrywiaeth y tirweddau hardd ar yr arfordir, ac mae rhannau ohoni wedi'u dynodi'n Arfordir Treftadaeth. Mae rhannau o'r AHNE o fewn prif safle arfaethedig GNN Wylfa ac mae'r Arfordir Treftadaeth yn agos iawn iddo.

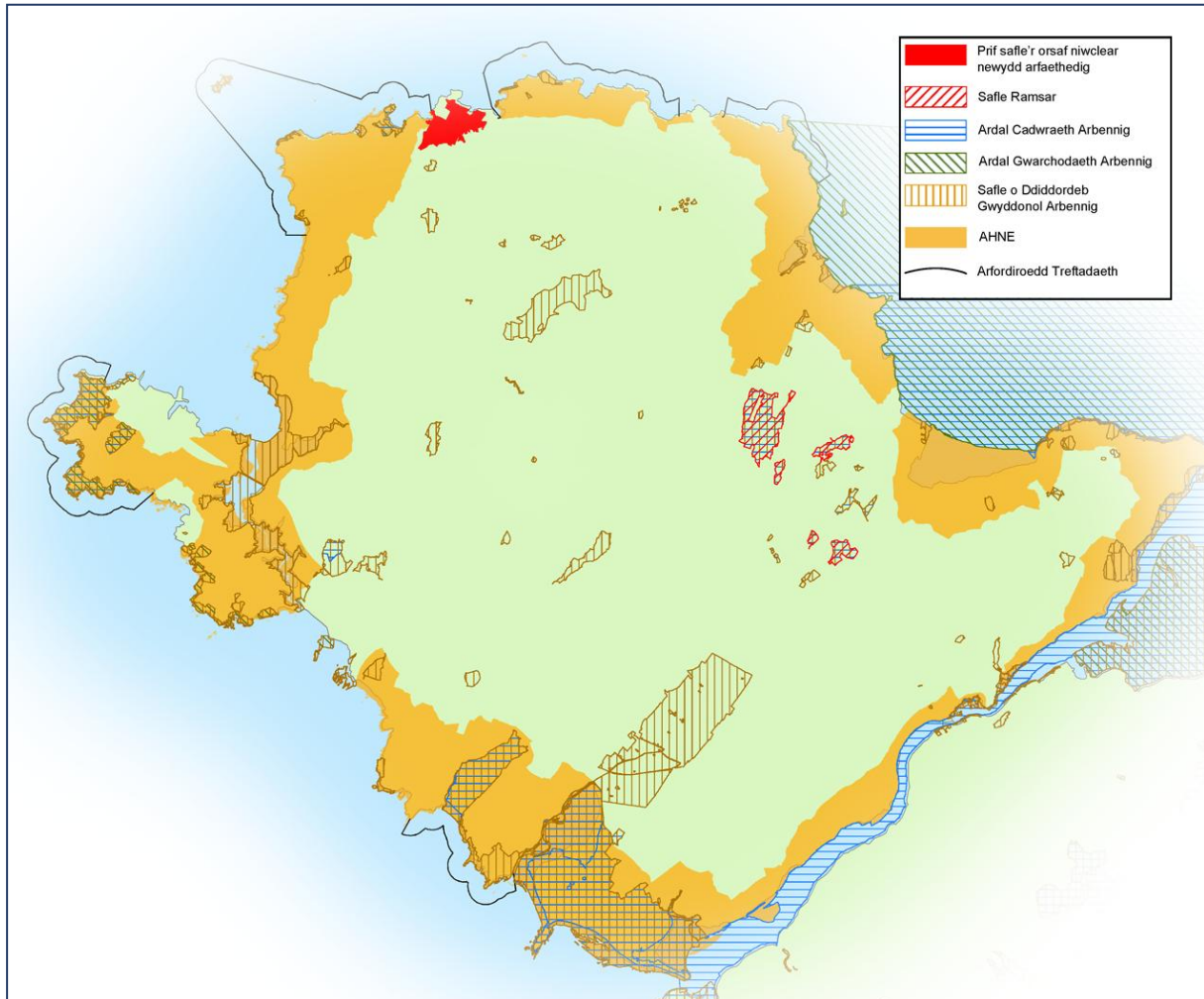

4.10.2 Ceir asedau pwysig ar gyfer bioamrywiaeth a geoamrywiaeth yn Ynys Môn, fel y mae'r nifer mawr o safleoedd â dynodiad Ewropeidd a chenedlaethol yn dangos. Caiff safleoedd o bwysigrwydd Ewropeidd eu dynodi er mwyn gwarchod cynefinoedd naturiol a rhywogaethau bywyd gwyllt sy'n brin, mewn perygl neu'n agored i niwed yn y Gymuned Ewropeidd. Yn y DU, mae'r rhain yn rhan o rwydwaith 'Natura 2000' o safleoedd sydd wedi'u gwarchod o dan Gyfarwyddeb Cynefinoedd y CE (1992). Ymhlith y safleoedd Ewropeidd yn Ynys Môn y mae wyth Ardal Cadwraeth Arbennig (ACA), tair Ardal Gwarchodaeth Arbennig (AGA) ac un safle Ramsar. Mae prif safle arfaethedig GNN Wylfa yn agos i ddau safle sydd â dynodiad Ewropeidd: ACA Bae Cemlyn ac AGA Ynys Feurig, Bae Cemlyn ac Ynysoedd y Moelrhoniaid. Mae AGA Ynys Feurig, Bae Cemlyn ac Ynysoedd y Moelrhoniaid yn cynnwys tair ardal ar wahân sy'n bwysig i bedair rhywogaeth o wenoliaid y môr sy'n nythu ynddynt. Yn ogystal â hyn, mae Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig (SoDdGA) Tre'r Gof, cynefin gwlyptir corsiog cyfoethog sy'n agored i effeithiau o newidiadau mewn maint ac ansawdd dŵr, o fewn ffin safle GNN Wylfa.

4.10.3 Mae Ynys Môn wedi'i dynodi'n geoparc gyda chymeradwyaeth UNESCO, sef GeoMôn. Mae Geoparc yn diriogaeth sydd â threftadaeth ddaearegol o bwysigrwydd Ewropeidd a strategaeth datblygu cynaliadwy sy'n cynnwys strwythur rheoli cadarn. Nod y dynodiad yw diogelu geoamrywiaeth, hyrwyddo treftadaeth ddaearegol ymysg y cyhoedd a hybu datblygu economaidd cynaliadwy mewn geoparciau, yn bennaf drwy ddatblygu twristiaeth ddaearegol.

4.10.4 Mae **Ffigur 4.2** yn dangos safleoedd â dynodiad Ewropeidd neu genedlaethol yn Ynys Môn.

Ffigur 4.2 Safleoedd â Dynodiad Ewropeidd neu Genedlaethol yn Ynys Môn

4.10.5 Mae polisi cynllunio cenedlaethol a lleol, yn ogystal â chynlluniau a rhaglenni eraill ar lefel Ewropeidd, genedlaethol a lleol, yn rhoi pwys ar sefydlu'r egwyddor o warchod yr amgylchedd naturiol. Ceir cydnabyddiaeth glir hefyd i'r gydberthynas rhwng gwarchod a gwella'r amgylchedd a materion allweddol eraill fel y newid yn yr hinsawdd, iechyd, hamdden, twristiaeth a datblygu economaidd. Mae hyn wedi'i adlewyrchu yn y dull y mae Llywodraeth Cymru wedi'i gynnig ar gyfer rheoli'r amgylchedd naturiol yn y dyfodol yn y Papur Gwyrdd 'Cynnal Cymru Fyw' (2012). Mae hyn yn ymwneud â mabwysiadu dull rheoli ar lefel yr ecosystem a pholisïau ar gyfer rheoli adnoddau naturiol mewn ffordd gyson ac integredig.

4.10.6 Mae'r amgylchedd naturiol yn ystyriaeth allweddol ar gyfer GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig. Gall Prosiect GNN Wylfa effeithio ar amodau

amgylcheddol yn Ynys Môn a bod yn agored i effeithiau o'r amgylchedd, ar ei ben ei hun neu ar y cyd â cheisiadau eraill am ddatblygiadau mawr, gan gynnwys seilwaith trosglwyddo trydan er enghraifft. Bydd y Cyngor Sir yn ceisio sicrhau y bydd unrhyw effeithiau niweidiol posibl ar amgylchedd naturiol Ynys Môn yn cael eu hatal neu, os nad yw hyn yn bosibl, eu lliniaru neu eu cydbwysu. Mae'r Cyngor Sir yn disgwyl hefyd y bydd hyrwyddwr y prosiect yn chwilio am gyfleoedd i wella cynefinoedd, bioamrywiaeth a thirweddau yn Ynys Môn yn unol â'r camau gweithredu mewn cynlluniau a rhaglenni perthnasol eraill gan gynnwys 'Gweithio Dros Gyfoeth Byd Natur: Cynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol Ynys Môn', 'Cynllun Gweithredu Arfordirol Môn-Menai' (2008) a 'Cynllun Rheoli AHNE Ynys Môn' (2011) er mwyn sicrhau dull integredig o reoli amgylchedd naturiol Môn.

EA 20 Gwarchod a Gwella'r Amgylchedd Naturiol

Dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa geisio sicrhau bod amgylchedd naturiol unigryw Ynys Môn yn cael ei warchod ac, os yw'n bosibl, ei wella. Yn benodol, mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd hyrwyddwr y prosiect yn dangos na fydd Prosiect GNN Wylfa, ar ei ben ei hun neu ar y cyd â cheisiadau eraill fel seilwaith trosglwyddo trydan, yn cael effeithiau niweidiol arwyddocaol ar y canlynol:

- Integredd safleoedd Natura 2000 fel Ardal Cadwraeth Arbennig Bae Cemlyn ac Ardaloedd Gwarchodaeth Arbennig Ynys Feurig, Bae Cemlyn ac Ynysoedd y Moelrhoniaid;
- Cyflwr Safleoedd o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig;
- Rhywogaethau sydd wedi'u diogelu gan ddeddfwriaeth Ewropeaidd a/neu genedlaethol;
- Cynefinoedd a rhywogaethau allweddol, gan gynnwys y rhai sydd wedi'u henwi yng Nghynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol Ynys Môn;
- Swyddogaeth ecolegol safleoedd cadwraeth natur a'u cysylltiad â'r dirwedd ehangach;
- Safleoedd Daearegol a Geomorffaid Pwysig Rhanbarthol a statws Geoparc rhannau o Ynys Môn;
- Tirweddau pwysig gan gynnwys Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol ac Arfordir Treftadaeth Ynys Môn;
- Cymeriad tirweddau lleol gan gyfeirio at Ardaloedd Tirwedd Arbennig ac Ardaloedd Cymeriad Tirwedd;
- Morwedd gan gyfeirio at Ardaloedd Cymeriad Morwedd;
- Llwybr Arfordir Cymru.

Lle na ellir atal effeithiau niweidiol, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i fesurau priodol gael eu rhoi ar waith i'w lliniaru a/neu eu cydbwysu. Rhaid i'r mesurau hyn fod yn gyson â chanllawiau a chamau gweithredu sydd mewn cynlluniau a rhaglenni presennol perthnasol, a rhai sy'n cael eu datblygu, a dylid cytuno arnynt â'r Cyngor Sir, Cyfoeth Naturiol Cymru a chyrrff eraill fel y bo'n briodol. Dyma rai o'r mesurau

EA 20 Gwarchod a Gwella'r Amgylchedd Naturiol

posibl ar gyfer lliniaru a chydbwysu:

- Lleihau ymyrraeth yng nghyfnodau adeiladu a gweithredu prif safle GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig, a fydd yn cynnwys yr arferion gorau;
- Defnyddio'r arwynebedd lleiaf posibl o dir ar gyfer adeiladu;
- Gwneud y defnydd mwyaf posibl o dir sydd wedi'i ddatblygu o'r blaen a cholli'r lleiaf posibl o'r tir amaethyddol gorau a mwyaf amlbwrpas;
- Adfer tir sydd wedi'i halogi;
- Mabwysiadu egwyddorion dylunio o ansawdd uchel;
- Sicrhau bod llai o sylweddau a all achosi llygredd yn cael eu gollwng i'r awyr, i ddŵr neu ar dir, drwy fabwysiadu Cynlluniau Rheoli Amgylcheddol ymysg pethau eraill;
- Adfer cynefinoedd ar ôl cwblhau gwaith adeiladu;
- Creu neu wella cynefinoedd y tu mewn neu'r tu allan i'r safle i gydbwysu effeithiau gweddilliol neu dros dro o Brosiect GNN Wylfa;
- Cynlluniau tirweddu a darparu mannau gwyrdd.

Lle bynnag y bo modd, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect chwilio am gyfleoedd i wella amgylchedd naturiol a gwasanaethau ecosystemau Ynys Môn gan gynnwys camau i ddarparu rhwydweithiau neu seilwaith gwyrdd a glas.

Yr Amgylchedd Dŵr

- 4.10.7 Yn nogfen Cynllun Rheoli Basn Afon Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru (2009) Asiantaeth yr Amgylchedd, nodir bod statws ecolegol a chemegol cyffredinol da gan 26% o afonydd a llynnoedd Ynys Môn. Mae rhai rhannau o afonydd lle y mae angen gwella ansawdd y dŵr yn sylweddol ac mae nifer o heriau'n codi wrth geisio sicrhau ansawdd dŵr wyneb gan gynnwys: llygredd gwasgaredig o weithgareddau amaethyddol; llygredd gwasgaredig o gloddfeydd hanesyddol; addasu cronfeydd dŵr yn ffisegol; llygredd yn y tarddle o waith trin carthion y diwydiant dŵr; ac asideiddio. Ochr yn ochr â hyn, mae safon gyffredinol y dŵr ymdrochi o gwmpas arfordir Ynys Môn yn gwella. Yn gyffredinol, roedd 73% o draethau wedi cyrraedd safonau'r canllawiau yn 2008 o'i gymharu â 33% ym 1992. Er hynny, mae gwaith monitro ar ddyfroedd ymdrochi sydd heb eu dynodi gan y CE yn dangos nad yw cyfran helaeth ohonynt yn cydymffurfio â safonau.
- 4.10.8 Mae Llywodraeth Cymru wedi diffinio polisi ar Reolaeth Integredig ar Barthau Arfordirol sy'n cymhell yr holl sefydliadau sydd â buddiant yn arfordir Cymru i gydweithio i ffurfio polisiâu a chynlluniau a fydd yn arwain at greu cymunedau bywiog, cynaliadwy ac economaidd lwyddiannus o gwmpas arfordir Cymru. Ceir gwybodaeth allweddol ar gyfer y broses gynllunio statudol mewn Cynlluniau Rheoli Traethlin.
- 4.10.9 Gall Prosiect GNN Wylfa effeithio ar ansawdd y dŵr yn afonydd ac ar arfordir Ynys Môn ac ar ei chynefinoedd a'i geomorffoleg yn ystod y cyfnod adeiladu (er enghraifft, o ganlyniad i ddŵr ffo o safleoedd adeiladu neu gynnydd mewn dŵr gwastraff mewn cysylltiad â mewnlifiad o weithwyr adeiladu) a'r cyfnod gweithredu (er enghraifft, o ganlyniad i ollwng dŵr oeri i'r môr). Bydd y prosiect yn creu mwy o alw hefyd am gyflenwadau dŵr a gall hyn effeithio ar ansawdd dŵr, yn enwedig o ystyried y rhagolygon am ddiffyg rhwng y galw am ddŵr a'r cyflenwad yn yr ardal yn y dyfodol. Felly dylai hyrwyddwr y prosiect ddangos na fydd y gwaith o adeiladu a gweithredu GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig yn cael effaith niweidiol ar ansawdd dŵr, drwy weithio mewn partneriaeth â'r cyrff sy'n gysylltiedig â rheoli adnoddau dŵr a chymunedau arfordirol.

EA 21 Gwarchod yr Amgylchedd Dŵr

Disgwylir i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa ddangos na fydd y gwaith o adeiladu a gweithredu GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â cheisiadau eraill, yn cael effaith niweidiol ar ansawdd dŵr, cynefinoedd glannau afon a rhywogaethau dŵr (gan gynnwys poblogaethau o bysgod mudol) neu ddefnyddwyr masnachol a hamdden.

Lle y nodir bod posibilrwydd o gael effeithiau niweidiol, dylid cymryd mesurau i liniaru'r effeithiau hyn. Rhai mesurau posibl yw:

- Rheoli dŵr wyneb ffo o safleoedd adeiladu a diogelu'r amgylchedd sy'n ei dderbyn, gan gynnwys llwybrau ar gyfer dŵr/dŵr budr drwy gynnwys Systemau Draenio Cynaliadwy wrth ddyllunio datblygiadau newydd;
- Mabwysiadu'r Technegau Gorau Sydd ar Gael i ddelio ag effeithiau sy'n gysylltiedig â gollwng sylweddau fel dŵr oeri o'r orsaf pŵer niwclear;
- Gweithredu Cynlluniau Rheoli Amgylcheddol;
- Rhoi mesurau effeithlonrwydd dŵr ar waith i leihau'r galw am ddŵr sy'n codi o ddatblygiadau newydd;
- Sicrhau bod cyflenwad dŵr a seilwaith dŵr gwastraff priodol ar gael i ateb y galw sy'n codi wrth adeiladu a gweithredu prif safle GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig, yn unol ag [EA15](#).

Lle bo'n berthnasol, dylai ceisiadau hyrwyddo'r camau gweithredu sydd yng Nghynllun Rheoli Basn Afon Ardal Basn Afon Gorllewin Cymru (2009) a rhoi ystyriaeth lawn i newid yn yr arfordir a pholisïau Cynllun Rheoli Traethlin Gorllewin Cymru (2012) (yn unol ag [EA19](#)). Disgwylir hefyd y bydd hyrwyddwr y prosiect yn gweithio mewn partneriaeth â Cyfoeth Naturiol Cymru, Dŵr Cymru a chymunedau arfordirol fel y bo'n briodol i hyrwyddo amcanion y Strategaeth Rheolaeth Integredig ar Barthau Arfordirol Cymru (2007).

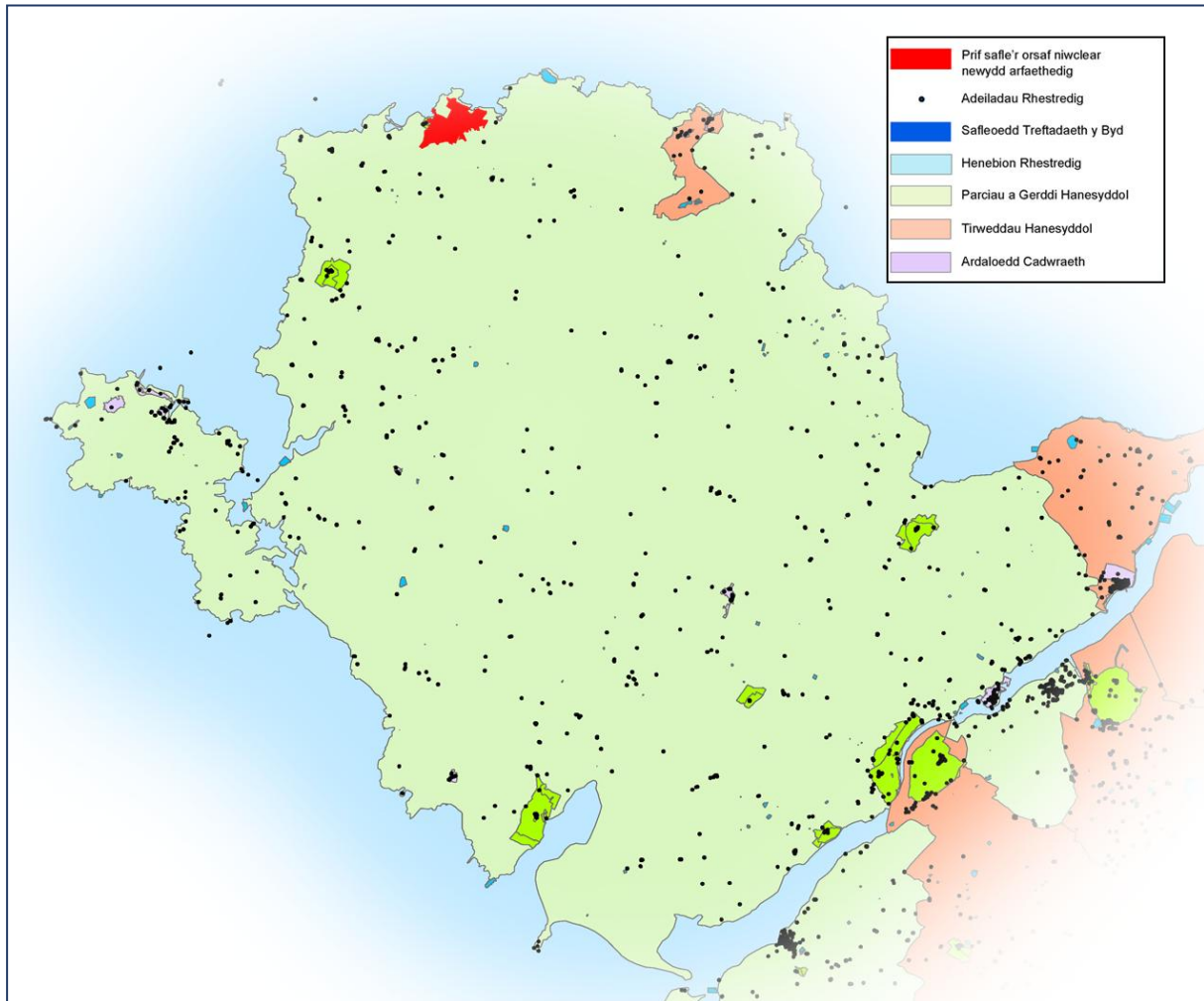
4.11 Yr Amgylchedd Hanesyddol

4.11.1 Mae treftadaeth gyfoethog gan Ynys Môn sy'n cynnwys amrywiaeth o asedau a safleoedd sydd wedi'u dynodi oherwydd eu gwerth treftadaeth ddiwylliannol. Mae'r rhain yn cyfrannu'n helaeth at gymeriad cyffredinol y dirwedd ddiwylliannol ac yn bwysig o ran eu diddordeb i ymwelwyr a'r

refeniw sy'n deillio o hynny. Mae **Ffigur 4.3** yn dangos yr asedau treftadaeth ddiwylliannol sydd wedi'u dynodi yn Ynys Môn. Ymhlith yr asedau sydd wedi'u dynodi yn ardal prif safle GNN Wylfa y mae Gerddi Cestyll sydd wedi'u cofrestru ac sydd yn union i'r gorllewin o ffin y safle; meini hirion o'r Oes Efydd sy'n Heneb Restredig sydd 1km i'r de; tri adeilad rhestredig Gradd II yng Nghafnan i'r gorllewin o'r safle, ac adeiladau rhestredig o gwmpas Cemaes.

Ffigur 4.3 Asedau Treftadaeth Ddiwylliannol sydd wedi'u Dynodi yn Ynys Môn

4.11.2 Yn unol â pholisi cynllunio cenedlaethol a lleol, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa sicrhau bod asedau yn Ynys Môn yn cael eu gwarchod, pa un a ydynt wedi'u dynodi neu beidio. Mae'n bosibl y bydd cyfleoedd hefyd i wella asedau, eu hamgylchoedd neu'r mynediad atynt drwy'r prosiect.

EA 22

Gwarchod a Gwella'r Amgylchedd Hanesyddol

Disgwylir y bydd hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa yn ceisio sicrhau bod asedau treftadaeth ddiwylliannol Ynys Môn a'u hamgylchoedd (gan gynnwys golygfeydd pwysig i gyfeiriad safleoedd/nodweddion ac oddi yno), yn cael eu gwarchod a'u gwella. Ymhlith yr asedau hyn y mae:

- Castell Biwmares sy'n rhan o Safle Treftadaeth y Byd Cestyll a Muriau Trefi Edward I yng Ngwynedd;
- Henebion Rhestredig ac olion archeolegol eraill sydd o bwysigrwydd

EA 22 Gwarchod a Gwella'r Amgylchedd Hanesyddol

cenedlaethol;

- Adeiladau Rhestredig;
- Tirweddau, Parciau a Gerddi Hanesyddol Cofrestredig;
- Ardaloedd Cadwraeth;
- Meysydd Brwydr Cofrestredig arfaethedig.

Mae holl asedau diwylliannol Ynys Môn, gan gynnwys y rhai sydd heb eu dynodi ac sydd o bwysigrwydd rhanbarthol neu leol, wedi'u cofnodi yn y Cofnod Amgylchedd Hanesyddol rhanbarthol. Oherwydd natur ddynamig adnoddau archeolegol, mae safleoedd newydd yn cael eu darganfod o hyd a'u hychwanegu at y cofnod. Dylai hyrwyddwr y prosiect asesu'r posibilrwydd o ddarganfod safleoedd archeolegol yn yr ardaloedd y mae ceisiadau am ddatblygu yn effeithio arnynt er mwyn llunio Strategaeth Amgylchedd Hanesyddol, yn unol â Pholisi Cynllunio Cymru (Pennod 6) a Chylchlythyr y Swyddfa Gymreig 60/96.

Wrth gyflwyno cais am GCD ac unrhyw geisiadau am ddatblygiadau cysylltiedig, mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y byddant yn cynnwys asesiad o effeithiau ar yr amgylchedd hanesyddol (gan gynnwys effeithiau cronol), a dylid cytuno â'r Cyngor Sir ar gwmpas yr asesiad hwn ymlaen llaw. Dylid cynnal rhaglen o waith archeolegol fesul cam i sicrhau ymchwil a chofnodi priodol ar gyfer yr holl olion archeolegol y bydd ceisiadau am ddatblygu yn effeithio arnynt. Dylid darparu'r canfyddiadau o ymchwiliadau o'r fath ar gyfer y Cofnod Amgylchedd Hanesyddol rhanbarthol a'u lledaenu i'r gymuned ehangach.

Dylai hyrwyddwr y prosiect chwilio am gyfleoedd, drwy gydgyssylltu â'r Cyngor Sir, Cadw a chyrrff perthnasol eraill, i wella asedau treftadaeth ddiwylliannol Ynys Môn gan gynnwys camau i adnewyddu ac aildddefnyddio adeiladau y nodwyd eu bod mewn perygl mewn ffordd sy'n gydnaws â'r adeiladau hynny neu drwy wella mynediad at asedau ar gyfer y cyhoedd. Dylid chwilio am gyfleoedd ar gyfer dehongli, cyflwyno gwybodaeth, gwaith maes ac addysg ar safleoedd drwy gydgyssylltu ag ysgolion ac amgueddfeydd lleol.

4.12 Hwyluso Datblygu

Rhwymedigaethau Cynllunio

- 4.12.1 Mae Prosiect GNN Wylfa yn cynnig cyfle heb ei fath i sicrhau buddion hirdymor cynaliadwy i wead economaidd-gymdeithasol Ynys Môn a rhanbarth Gogledd Cymru. Fodd bynnag, er mwyn gwireddu'r holl fuddion o'r buddsoddi hwn, a sicrhau na fydd unrhyw effeithiau niweidiol ar amgylchedd a chymunedau unigryw Ynys Môn, rhaid cymryd mesurau priodol i'w lliniaru a'u cydbwysu.
- 4.12.2 Mae'r Cyngor Sir, ar y cyd â Llywodraeth Cymru, wrthi'n paratoi Rhaglen Amlinellu Strategol ar hyn o bryd i nodi gwelliannau seilwaith a fydd yn angenrheidiol er mwyn i Ynys Môn fanteisio'n llawn ar gyfleoedd a fydd yn deillio o brosiectau mewnfuddsoddi sy'n gysylltiedig â'r sector ynni. Bydd hyn yn sicrhau bod modd manteisio ar fuddion adfywio economaidd hirdymor a chynaliadwy.
- 4.12.3 Mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd cynllun cynhwysfawr o fesurau economaidd, cymunedol/cymdeithasol, amgylcheddol a diogelwch yn cael ei roi ar waith a fydd yn lliniaru ac yn cydbwysu unrhyw effeithiau o Brosiect GNN Wylfa ac yn ystyried anghenion busnesau, cymunedau a'r gweithlu sy'n dod i mewn, yr amgylchedd, treftadaeth a diwylliant yn Ynys Môn. Yn unol â Deddf Cynllunio 2008, NPS EN-1, Polisi Cynllunio Cymru a rheoliadau a chanllawiau cysylltiedig, byddai'r mesurau hyn yn cael eu cyflawni drwy amodau ar ganiatâd cynllunio, rhwymedigaethau cynllunio, rhwymedigaethau ar gyfer caniatâd datblygu a gofynion o dan GCD fel y bo'n briodol.
- 4.12.4 Yng nghyd-destun yr amrywiaeth o gyfraniadau posibl y mae'r Cyngor Sir wedi'i nodi yn [CCA ar Rwymedigaethau Cynllunio \(Cytundebau Adran 106\)](#) (2008) a'r canllawiau sydd yn y CCA hyn, mae'r mesurau y gellir eu cymryd yn cynnwys:
- Buddsoddi mewn cyfleusterau addysgol, datblygu Academi Alwedigaethol Ynys Ynni a mentrau cyflogaeth a hyfforddiant lleol (gweler [EA1](#) ac [EA2](#));
 - Mesurau a/neu gyfraniadau i wrthbwysu unrhyw effeithiau niweidiol ar fusnesau presennol yn Ynys Môn ac ar fewnfuddsoddi (gweler [EA3](#));
 - Marchnata cyrchfannau, darparu cyllid ar gyfer cyfleusterau twristiaeth a mesurau eraill sydd â'r amcan o atal neu gydbwysu effeithiau niweidiol ar dwristiaeth gan gynnwys unrhyw ganfyddiadau negyddol ymysg ymwelwyr o Brosiect GNN Wylfa (gweler [EA5](#));
 - Cyfraniadau cydgysylltiedig at gyfleusterau, gwasanaethau a seilwaith cymunedol gan gynnwys gofal iechyd a chyfleusterau hamdden i gwrdd ag anghenion y prosiect ac anghenion lleol a gwella ansawdd bywyd y cymunedau yr effeithir arnynt (gweler [EA6](#), [EA8](#) ac [EA9](#));

- Darparu adnoddau digonol ar gyfer gwasanaethau brys a mesurau gwrthsefyll i ddelio â'r posibilrwydd y bydd mwy o ddigwyddiadau ar safleoedd Prosiect GNN Wylfa ac ar y rhwydwaith trafndiaeth (gweler [EA6](#) ac [EA7](#));
- Mesurau lliniaru/cydbwyso i ddelio ag effeithiau niweidiol gweddilliol ar iechyd, lles ac amwynder a darparu gwybodaeth am berygl i iechyd i gymunedau lleol, ymwelwyr a busnesau er mwyn ymateb i bryderon sy'n gysylltiedig ag adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa (gweler [EA7](#));
- Mesurau penodol i hyrwyddo cydlyniant cymunedol, lleihau troseddu ac anhrefn a hyrwyddo diogelwch cymunedol, gan gynnwys darparu gweithgareddau egniol ar gyfer amser hamdden gweithwyr (er enghraifft, chwaraeon a hamdden), rhoi Cynllun Rheoli Diogelwch Cymunedol ar waith, Cod Ymddygiad ar gyfer gweithwyr, a chyfraniadau at y rhwydwaith teledu cylch cyfyng (gweler [EA9](#));
- Mesurau a/neu gyfraniadau i ddelio ag unrhyw effeithiau niweidiol ar gymunedau sy'n derbyn datblygiadau ac aneddiadau eraill fel lleoedd i fyw, gweithio a dysgu, gan gynnwys gwelliannau ar dir y cyhoedd a chyfraniadau at gyrraedd amcanion ar gyfer adfywio strategol (gweler [EA9](#));
- Amrywiaeth o fesurau cyfannol a chydgyssylltiedig, wedi'u seilio ar Strategaeth Llety i Weithwyr Adeiladu, i liniaru a chydbwyso effeithiau niweidiol ar y farchnad dai leol a llety i ymwelwyr. Gall hyn gynnwys darparu a chyfrannu at dai (gan gynnwys tai fforddiadwy), Canolbwynt Tai a Chronfa Tai/Llety (gweler [EA10](#), [EA11](#) ac [EA12](#));
- Lliniaru effeithiau niweidiol ar y Gymraeg a'i diwylliant, er enghraifft, drwy gyrsiau cynefino a gwersi iaith ar gyfer gweithwyr adeiladu a gweithredu (gweler [EA13](#));
- Darparu a chyfrannu at seilwaith a gwasanaethau trafndiaeth i ddelio ag effeithiau niweidiol ar gyfleusterau trafndiaeth presennol sy'n deillio o Brosiect GNN Wylfa ac i gynnal a gwella cysylltedd (gweler [EA14](#));
- Darparu a chyfrannu at seilwaith sy'n hanfodol i gynnal Prosiect GNN Wylfa, gan gynnwys cyflenwadau dŵr, trin dŵr gwastraff, trydan, nwy, telathrebu a rheoli gwastraff (gweler [EA15](#) ac [EA16](#));
- Mesurau i leihau allyriadau carbon a chreu modd i liniaru ac addasu i effeithiau'r newid yn yr hinsawdd (gweler [EA18](#) ac [EA19](#));
- Diogelu safleoedd sydd o bwysigrwydd rhyngwladol, cenedlaethol a lleol o ran tirwedd, ecoleg, daeareg, archeoleg a threftadaeth adeiledig, ynghyd ag amrywiaeth o fesurau sy'n cydbwyso, yn lliniaru ac yn gwrthbwysu niwed gweddilliol i'r amgylchedd o ganlyniad i Brosiect GNN Wylfa, gan gynnwys cyfraniadau at ddarparu seilwaith gwyrdd (gweler [EA20](#), [EA21](#) ac [EA22](#));

- Cytundebau lefel gwasanaeth i roi adnoddau ar gyfer gwaith y Cyngor Sir ar reoli, gweithredu a monitro mesurau lliniaru (gweler [EA25](#)).
- 4.12.5 Mae'r Cyngor Sir yn credu y dylai'r rhwymedigaethau cynllunio ar gyfer y Prosiect GNN Wylfa cyfan fod yn rhai sy'n lliniaru ac yn cydbwyso pob agwedd ar yr effeithiau sy'n deillio ohono. Bydd y Cyngor Sir yn ceisio cytuno ar symiau ar gyfer Cronfa Lliniaru Effeithiau Cymunedol i lliniaru a/neu gydbwyso effeithiau'r prosiect nad oes modd mynd i'r afael â hwy fel arall, ac i weinyddu Cronfa o'r fath.
- 4.12.6 Mae'r Cyngor Sir, yn gwbl ar wahân i'r broses gynllunio, wedi ymrwymo hefyd i sicrhau Cyfraniadau Budd Cymunedol (CBC) i gymunedau a dinasyddion Ynys Môn o'r holl ddatblygiadau mawr ym Môn, gan gynnwys Prosiect GNN Wylfa. Pwrpas hyn yw sicrhau bod cymunedau'n elwa'n uniongyrchol o'r defnydd o'u hadnoddau lleol a'u bod yn cael eu digolledu am gynnal datblygiad o'r fath er budd y wlad. Cydnabyddir gan lawer bod CBC yn ffordd ddilys o hyrwyddo cynaliadwyedd, ansawdd bywyd a lles Ynys Môn a'i chymunedau yn y tymor hir. Mae'r Cyngor Sir wedi datblygu Strategaeth CBC²⁵ i egluro sut y gellir defnyddio CBC gwirfoddol i fodloni anghenion penodol Ynys Môn a'i chymunedau.
- 4.12.7 Fel y nodwyd, mae CBC yn gwbl ar wahân i'r broses gynllunio ffurfiol. Nid ydynt yn ffordd o wneud datblygiadau'n dderbyniol yng nghyd-destun cynllunio ac nid yw CBC yn cael eu hystyried wrth benderfynu ar gais am ganiatâd cynllunio. Felly ni fydd CBC o ran Prosiect GNN Wylfa yn cael eu trafod o gwbl yn yr asesiad o rinweddau cynllunio.

EA 23 Rhwymedigaethau Cynllunio

Bydd y Cyngor Sir yn ceisio sicrhau bod Prosiect GNN Wylfa yn atal, yn lleihau ac yn lliniaru effeithiau niweidiol (a'u cydbwyso os yw'n briodol) yn ystod cyfnodau adeiladu a gweithredu GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig.

Bydd y Cyngor Sir yn ceisio sicrhau bod set gynhwysfawr o fesurau a buddion yn cael eu darparu drwy rwymedigaethau, gofynion ac amodau sy'n gyson â'r Datganiadau Polisi Cenedlaethol perthnasol, polisi cynllunio cenedlaethol, y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd, y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, y cyngor a'r amcanion sydd yn y CCA hyn a strategaethau a pholisïau eraill sydd wedi'u mabwysiadu gan y Cyngor Sir.

Yn unol â CCA y Cyngor Sir ar Rwymedigaethau Cynllunio (Cytundebau Adran 106), dylai hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa geisio dod i gytundeb â'r Cyngor Sir, cyn cyflwyno'r cais am GCD a cheisiadau cynllunio ar gyfer datblygiadau cysylltiedig, ar

²⁵ Gweler

<http://democratiaeth.ynysmon.gov.uk/documents/s500000684/Cyfraniadau%20Budd%20Cymunedol.pdf?LLL=1>.

EA 23 Rhwymedigaethau Cynllunio

y mesurau sydd eu hangen, y gellir eu gorfodi drwy gyfraith, i atal, lleihau a chydbwysu niwed yn ystod y cyfnodau adeiladu, gweithredu a thrawsnewid ar ddiwedd y prosiect.

Yn unol â'r canllawiau yn y CCA hyn (gweler [EA25](#)), bydd y rhwymedigaethau'n cydnabod y pwysigrwydd o fonitro parhaus ar effeithiau sy'n deillio o Brosiect GNN Wylfa. Mae'n bosibl y bydd angen addasu mesurau lliniaru a chydbwysu yn ystod cyfnod cyflawni'r prosiect er mwyn delio â'r effeithiau hyn a'u gwrthbwysu.

Bydd y mesurau lliniaru neu gydbwysu'n ymwneud ag effeithiau Prosiect GNN Wylfa, pa un a yw'r rheini'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol, yn wirioneddol neu'n ganfyddedig, gan gynnwys y posibilrwydd o effeithiau niweidiol ar fusnesau presennol a mewnfuddsoddi, twristiaeth, y farchnad dai leol, yr amgylchedd, iechyd a lles cymunedau a'r Gymraeg a'i diwylliant.

Dylid disgwyl hefyd y bydd cyfleusterau'n cael eu darparu, fel y seilwaith cymunedol sydd ei angen ar gyfer cyfnodau adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa, na fyddent yn cael eu darparu fel arall. Dylai hyrwyddwr y prosiect roi pob ystyriaeth i fentrau, cynlluniau a strategaethau presennol yn Ynys Môn ac ymgysylltu'n effeithiol â chymunedau lleol, y Cyngor Sir a sefydliadau eraill fel y bo'n briodol, yn y cyfnod cyn ymgeisio, er mwyn pennu mesurau cydbwysu a lliniaru priodol i ddelio ag effeithiau niweidiol o Brosiect GNN Wylfa.

Rhoddir cefnogaeth i fesurau, prosiectau a gwasanaethau i wella lles, ansawdd bywyd a chynaliadwyedd y cymunedau yr effeithir arnynt yn y tymor canolig a hir.

Defnyddio Pwerau'r Cyngor

- 4.12.8 Mae nifer o bwerau statudol gan y Cyngor Sir y gallai eu harfer i hwyluso'r gwaith o adeiladu, cynnal, gweithredu a datgomisiynu Prosiect GNN Wylfa gan gynnwys y datblygiadau cysylltiedig.
- 4.12.9 Dylai hyrwyddwr y prosiect gysylltu â'r Cyngor Sir pryd y credir ei bod yn briodol i'r Cyngor ddefnyddio pŵer statudol i hwyluso'r datblygiad ac y byddai peidio â'i ddefnyddio yn arwain at arafu neu fethu â chyflawni Prosiect GNN Wylfa neu'r amserlen ar gyfer ei weithredu.
- 4.12.10 Nid yw'r rhestr isod yn cynnwys yr holl bwerau sydd ar gael a'i phwrpas yw dangos y mathau o bwerau y gallai'r Cyngor Sir eu defnyddio i hwyluso GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig. Ymysg y pwerau y mae'r rhai canlynol:
- Pwerau prynu gorfodol;
 - Pwerau i roi neu ddirymu caniatâd cynllunio neu unrhyw bŵer perthnasol arall o dan y system Cynllunio Gwlad a Thref;
 - Pwerau o dan swyddogaethau Priffyrdd y Cyngor;
 - Pwerau cyfatebol sy'n ymwneud ag unrhyw un o'r rhai uchod.
- 4.12.11 Mae pwerau prynu gorfodol a phwerau cyfatebol yn arfau pwysig y gall y Cyngor Sir eu defnyddio i grynhoi'r tir neu hawliau sydd eu hangen i gyflawni Prosiect GNN Wylfa. O'u defnyddio'n briodol, gallant gyfrannu at adfywio effeithiol ac effeithlon mewn ardaloedd trefol a gwledig, at adfywio cymunedol, a hyrwyddo buddiannau economaidd-gymdeithasol y Sir a rhanbarth Gogledd Cymru yn gyffredinol.
- 4.12.12 Yn gyffredinol, bydd gorchymyn neu gais cynllunio yn cael ei ystyried yn gyfatebol i orchymyn prynu gorfodol os bydd ei wneud neu ei gadarnhau'n arwain at gymryd oddi ar y gwrthwynebydd ryw hawl neu fuddiant mewn tir y mae'r statud yn rhoi hawl iddo gael ei ddiogolledu amdano.
- 4.12.13 Disgwylir y bydd unrhyw bŵer statudol y mae'r Cyngor Sir yn ei ddefnyddio'n niwtral o ran cost i'r Cyngor. Bydd yn ofynnol bod y parti sy'n gofyn am gefnogaeth yn indemnio'r Cyngor rhag unrhyw gostau y bydd y Cyngor yn eu hysgwyddo wrth arfer ei bwerau statudol i helpu i hwyluso'r gwaith o ddatblygu GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig. Bydd hyn yn cynnwys, ymysg pethau eraill, digolledu am unrhyw dir a gafaelir ac unrhyw gostau cyfreithiol neu gostau eraill.
- 4.12.14 Dim ond os oes cyfiawnhad cyfreithiol clir y bydd y Cyngor Sir yn defnyddio ei bwerau statudol, a bydd yn gwneud hynny'n unol ag ystyriaethau polisi lleol, rhanbarthol a chenedlaethol er budd y cyhoedd. Bydd yr angen am arfer y pwerau hyn yn cael ei asesu ym mhob achos unigol ac ar sail amcanion y

CCA hyn ac unrhyw bolisi cenedlaethol, rhanbarthol a lleol arall sy'n berthnasol. Mater i'r Cyngor Sir yn unig fydd ei benderfyniad i arfer pwerau o'r fath a bydd yn cymryd y mesurau diogelu cyfreithiol arferol wrth wneud hynny.

4.12.15 Os bydd y Cyngor Sir yn penderfynu defnyddio ei bwerau statudol, bydd yn gwneud hynny mewn ffordd dryloyw, yn unol â safonau'r arferion da cydnabyddedig, gan ymgynghori â rhanddeiliaid fel y bo'n briodol.

EA 24 Defnyddio Pwerau'r Cyngor

Er mwyn hwyluso'r gwaith o ddatblygu Prosiect GNN Wylfa, bydd y Cyngor Sir yn ystyried defnyddio ei bwerau statudol ar yr amod bod cyfiawnhad dros ddefnyddio pwerau o'r fath a bod hynny er budd y cyhoedd. Ymysg y pwerau hynny y mae:

- Pwerau prynu gorfodol;
- Pwerau i roi neu ddirymu caniatâd cynllunio neu unrhyw bŵer perthnasol arall o dan y system Cynllunio Gwlad a Thref;
- Pwerau o dan swyddogaethau Priffyrdd y Cyngor;
- Pwerau cyfatebol sy'n ymwneud ag unrhyw un o'r rhai uchod.

Os bydd y Cyngor Sir yn defnyddio unrhyw bŵer statudol i hwyluso'r gwaith o ddatblygu GNN Wylfa neu ddatblygiadau cysylltiedig, bydd yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect dalu'r holl gostau rhesymol sy'n gysylltiedig ag arfer y pŵer statudol hwnnw.

4.13 Gweithredu a Monitro

4.13.1 Oherwydd ei graddfa ac amrywiaeth yr effeithiau posibl, gallai nifer o effeithiau annisgwyl godi wrth adeiladu a gweithredu Prosiect GNN Wylfa. Bydd yn bwysig hefyd sicrhau bod unrhyw fesurau lliniaru a chydbwysu a gymerir o dan y ceisiadau'n effeithiol, gan ystyried newidiadau mewn amodau cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol yn y dyfodol. Felly bydd y Cyngor Sir yn ceisio cydweithio â hyrwyddwr y prosiect i ddatblygu a gweithredu trefniadau i fonitro'r effeithiau a fydd yn codi o Brosiect GNN Wylfa ac i ddelio ag effeithiau niweidiol annisgwyl os byddant yn codi.

EA 25 Gweithredu a Monitro

Bydd y Cyngor Sir yn cydweithio â hyrwyddwr y prosiect i ddatblygu trefniadau ar gyfer monitro'r effeithiau o Brosiect GNN Wylfa a'r canlyniadau i fesurau lliniaru/cydbwysu sy'n gysylltiedig. Bydd hyn yn cynnwys y canlynol:

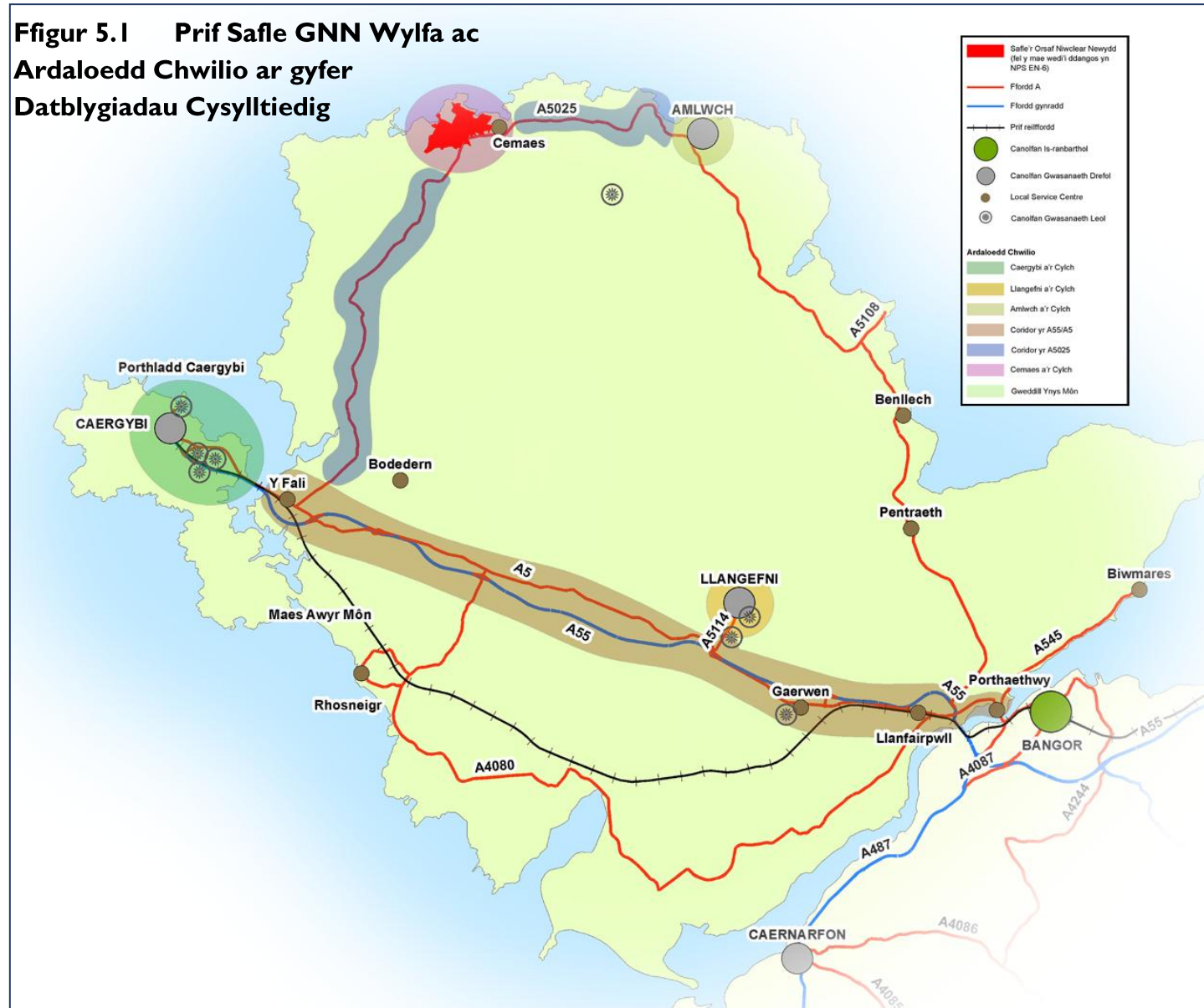
- Datblygu sylfaen dystiolaeth gynhwysfawr, gan ddisgrifio'r amodau llinell sylfaen a ddefnyddir i fonitro a gwerthuso newid;
- Paratoi fframwaith monitro a fydd yn cynnwys setiau o ddangosyddion allweddol ac, os yw'n briodol, targedau wedi'u seilio ar gynlluniau a rhaglenni cenedlaethol, rhanbarthol a lleol presennol;
- Cytundeb ar ffurf, cynnwys ac amlder yr adroddiadau monitro;
- Sefydlu protocol i ddelio ag effeithiau annisgwyl, e.e. drwy addasu mesurau lliniaru a chydbwysu.

Ceisir gwneud cytundebau lefel gwasanaeth i ddarparu adnoddau ar gyfer y rhan y bydd y Cyngor Sir yn ei chwarae wrth reoli a gweithredu'r fframwaith monitro.

5 Canllawiau ar Leoli

- 5.1.1 Bydd yn bwysig gweithredu mewn ffordd strategol wrth gynllunio a rhoi caniatâd ar gyfer Prosiect GNN Wylfa. Bydd y ffordd o weithredu'n unol â pholisi'r Cynllun Datblygu presennol, y CDU a Ataliwyd, y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu a chynlluniau a rhaglenni eraill sydd wedi'u mabwysiadu gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, y Cyngor Sir a rhanddeiliaid. Bydd hyn yn helpu i sicrhau bod GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig yn cael eu datblygu mewn ffordd gynaliadwy sy'n gyson â'r dyheadau cyffredinol ar gyfer twf yn Ynys Môn a chyflawni rhaglen Ynys Ynni Môn.
- 5.1.2 Yn yr adran hon o'r CCA, disgrifir egwyddorion datblygu allweddol y Cyngor Sir ar gyfer adeiladu a gweithredu gorsaf pŵer niwclear newydd ar brif safle GNN Wylfa. Hefyd rhoddir canllawiau ar leoli i helpu i baratoi a llywio ceisiadau am ddatblygiadau cysylltiedig y tu allan i'r safle, yn unol â strategaeth ofodol y Cyngor Sir ar gyfer twf yn Ynys Môn yn y dyfodol, er mwyn lliniaru effeithiau niweidiol a sicrhau'r manteision mwyaf posibl o Brosiect GNN Wylfa.
- 5.1.3 Er mwyn rhoi arweiniad ar leoliadau bras ar gyfer datblygiadau cysylltiedig, pennwyd y saith Ardal Chwilio ganlynol:
- Caergybi a'r Cylch;
 - Llangefni a'r Cylch;
 - Amlwch a'r Cylch;
 - Coridor yr A55/A5;
 - Coridor yr A5025;
 - Cemaes a'r Cylch;
 - Gweddill Ynys Môn.
- 5.1.4 Mae'r Ardaloedd Chwilio wedi'u dangos yn **Ffigur 5.1** gyferbyn, ynghyd â phrif safle GNN Wylfa.

**Ffigur 5.1 Prif Safle GNN Wylfa ac
Ardaloedd Chwilio ar gyfer
Datblygiadau Cysylltiedig**

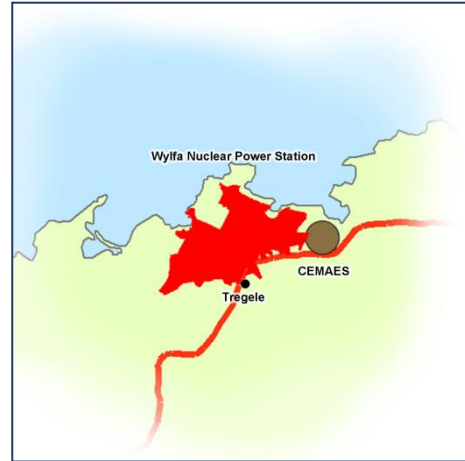
Tudalen 108

- 5.1.5 Amcan cyffredinol yr Ardaloedd Chwilio a'r canllawiau cysylltiedig yn yr adrannau isod yw cyfeirio datblygiadau sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa at aneddiadau mwyaf Ynys Môn ac ar hyd coridorau trafndiaeth allweddol. Ar gyfer pob un o'r saith Ardal Chwilio, rhoddir trosolwg ar amrywiaeth, math, graddfa a lleoliad posibl y datblygiadau cysylltiedig y byddai'r Cyngor Sir am eu ffafrio. Tynnir sylw hefyd at gyfleoedd a materion allweddol y byddai'r Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect eu hystyried wrth baratoi ceisiadau am ddatblygiadau cysylltiedig ym mhob un o'r Ardaloedd Chwilio. Wedyn rhoddir canllawiau sy'n cyfateb i'r materion a chyfleoedd hyn mewn cyfres o 'Egwyddorion Arweiniol' (EA).
- 5.1.6 Bydd y Cyngor Sir yn defnyddio'r canllawiau hyn, ynghyd â'r canllawiau ar gyfer y prosiect cyfan sydd yn [Adran 4](#) o'r CCA hyn a pholisi cynllunio cenedlaethol a lleol perthnasol (gan gynnwys polisi sy'n cael ei ddatblygu), i ymateb i ymgynghori gan hyrwyddwr y prosiect, i baratoi ei Adroddiad ar yr Effaith Leol ac i hwyluso penderfyniadau ar geisiadau cynllunio o dan Ddeddf Cynllunio Gwlad a Thref gan gynnwys rhai am waith hwyluso a pharatoi ar safleoedd y gellid eu cyflwyno cyn gwneud y cais am GCD. Bydd y graddau y mae'r egwyddorion arweiniol yn berthnasol i bob cais y mae'r Cyngor Sir yn ei gael yn amrywio ac felly, am fod y ceisiadau'n debygol o amrywio o ran eu natur a'u graddfa, bydd yn rhaid penderfynu arnynt fesul un.

5.1 Prif Safle GNN Wylfa

Trosolwg

5.1.7 Mae prif safle arfaethedig GNN Wylfa yn gyfagos i'r orsaf pŵer niwclear bresennol yn Wylfa ar Drwyn y Wylfa ar arfordir gogleddol Ynys Môn. Mae'r safle yn ymestyn tua'r dwyrain at gyrion gorllewinol Cemaes, tua'r de at yr A5025 a phentref Tregele a thua'r gorllewin at gilfach Porth y Pistyll. Mae'r safle oddeutu 10km o Amlwch tua'r dwyrain, 25km o Gaergybi tua'r de-orllewin a 24km o Langefni tua'r de.

5.1.8 Nid yw'r cynigion manwl ar gyfer y prif safle yn hysbys eto. Fodd bynnag, mae hyrwyddwr y prosiect wedi nodi bod y datblygiad yn debygol o gynnwys:

- Gorsaf bŵer a fydd yn cynnwys dau Adweithydd Dŵr Berw Uwch â gallu cynhyrchu o 2,700 MW o leiaf;
- Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF);
- MOLF dros dro;
- Adeiladwaith mewnfa ac allfa ar gyfer dŵr oeri;
- Seilwaith trosglwyddo trydan;
- Adeiladau cysylltiedig eraill, e.e. swyddfeydd gweinyddol;
- Cyfleusterau dros dro i storio gwastraff a gweddillion tanwydd;
- Ffyrdd mynediad;
- Mesurau a chynlluniau i reoli unrhyw effeithiau yn ystod cyfnodau adeiladu a gweithredu'r orsaf bŵer newydd²⁶.

5.1.9 Mae'r egwyddor o ddatblygu gorsaf pŵer niwclear newydd ar y safle wedi'i sefydlu eisoes yn NPS EN-6. Fodd bynnag, mae'r Cyngor Sir hefyd yn credu ei bod yn hanfodol bod egwyddorion datblygu allweddol yn cael eu gosod yn y CCA hyn a fydd yn dangos cyfleoedd a blaenoriaethau lleol ac yn tynnu sylw at y materion y mae'n credu y dylai hyrwyddwr y prosiect roi sylw iddynt er mwyn lleihau effeithiau niweidiol a sicrhau'r manteision mwyaf posibl o'r

²⁶ Mae mwy o fanylion yn <http://www.horizonnuclearpower.com/wylfa-ein-cynigion>.

gwaith o adeiladu a gweithredu'r orsaf pŵer niwclear newydd a datblygiadau cysylltiedig.

Cyfleoedd

5.1.10 Mae'r gwaith o ddatgomisiynu'r orsaf pŵer niwclear Magnox bresennol sy'n gyfagos i brif safle GNN Wylfa yn ymgymeriad mawr ac yn brosiect strategol allweddol yng nghyd-destun rhaglen Ynys Ynni Môn. Bydd y gwaith datgomisiynu'n digwydd ochr yn ochr â'r gwaith o adeiladu a gweithredu'r orsaf pŵer niwclear newydd ac, felly, bydd cyfle mawr i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa weithio mewn partneriaeth â Magnox i ddod â buddion cymdeithasol, economaidd ac amgylcheddol cronol a gwrthbwysio effeithiau economaidd-gymdeithasol sy'n gysylltiedig â chau'r orsaf bŵer bresennol.

Materion Allweddol

5.1.11 Mae'r ardal o gwmpas prif safle GNN Wylfa yn amgylchedd arfordirol neilltuol o gyfoethog a sensitif sydd, ynghyd â phresenoldeb asedau hanesyddol pwysig a chymeriad gwledig y cymunedau cyfagos, yn codi nifer o faterion allweddol y bydd angen i hyrwyddwr y prosiect eu hystyried wrth ddatblygu cynlluniau ar gyfer y prif safle. Mae'r materion hyn yn cynnwys:

- **Yr amgylchedd naturiol:** Mae SoDdGA Tre'r Gof o fewn ffin prif safle GNN Wylfa. Mae NPS EN-6 yn nodi y gallai'r cynefin corsiog cyfoethog hwn fod yn agored i effeithiau uniongyrchol a/neu anuniongyrchol sy'n gysylltiedig â newidiadau mewn ansawdd a maint dŵr ond y rhagwelir y bydd digon o dir ar gael o fewn y safle i ddatblygu'r orsaf pŵer niwclear newydd heb gael effaith barhaol ar unrhyw ardal sydd wedi'i dynodi. Mae NPS EN-6 yn nodi hefyd y gellid diogelu SoDdGA Tre'r Gof drwy fesurau lliniaru peirianegol ar gyfer draenio i gadw ansawdd a maint dŵr wyneb a dŵr daear gan ddiogelu'r dyfroedd mwynol ac felly cynnal ecoleg gyffredinol y SoDdGA. Mae'n bosibl hefyd y gellir darparu cynefin yn lle unrhyw gynefin a gollir o ganlyniad i ddatblygu.

Y tu allan i'r prif safle, mae nifer o safleoedd gwarchod natur sydd â dynodiadau cenedlaethol a rhyngwladol. Mae NPS EN-6 yn nodi ei bod yn bosibl y ceir effeithiau niweidiol arwyddocaol ar integredd chwe safle Ewropeaidd (ACA Bae Cemlyn, AGA Ynys Feurig, Ynysoedd y Moelrhoniaid a Bae Cemlyn, ACA Afon Menai a Bae Conwy, AGA Bae Lerpwl, AGA Traeth Lafan ac AGA Ynys Seiriol) drwy effeithiau dichonol ar adnoddau ac ansawdd dŵr, colli cynefinoedd (a rhywogaethau) a darnio/gwasgu cynefinoedd arfordirol, ymyrraeth (sŵn, golau a gweledol), ac ansawdd aer.

Mae AHNE Ynys Môn, Arfordir Treftadaeth Ynys Môn a Llwybr Arfordir Cymru yn dilyn yr arfordir tua'r dwyrain a'r gorllewin o'r prif safle. Hefyd ceir tri darn o Goetir Hynafol o fewn ffin y safle.

Tudalen III

- **Yr amgylchedd hanesyddol:** Mae Gerddi Cestyll yn union i'r gorllewin o ffin prif safle GNN Wylfa. Hefyd ceir nifer o asedau treftadaeth ddiwylliannol a ddynodwyd sy'n agos iawn i'r safle sy'n cynnwys adeiladau rhestredig, henebion rhestredig ac Ardal Gadwraeth Cemaes.
- **Perygl Llifogydd ac Erydu Arfordirol:** Mae'r rhan fwyaf o brif safle GNN Wylfa ar dir uwch ac yn sefyll ar greigwely caled, felly credir mai isel yw'r risgiau o lifogydd ac erydu arfordirol. Er hynny, mae NPS EN-6 yn egluro bod angen mwy o asesu i bennu a fydd angen amddiffynfeydd ychwanegol yn ystod oes yr orsaf bŵer newydd.
- **Y Gymraeg a'i diwylliant a chydlyniant cymunedol:** Mae prif safle GNN Wylfa mewn ardal sy'n wledig gan mwyaf lle y mae'r boblogaeth yn fach a'r ddarpariaeth o wasanaethau a chyfleusterau cymunedol yn gyfyngedig. O ganlyniad i hyn, bydd yn bwysig ystyried yr effaith o adeiladu a gweithredu'r orsaf pŵer niwclear newydd ar gydlyniant cymunedol, gan gynnwys effaith ddichonol ar y Gymraeg a'i diwylliant.

5.1.12 Er ei bod yn bosibl y bydd y gwaith o ddatgomisiynu'r orsaf pŵer niwclear bresennol a cheisiadau am ddatblygiadau eraill ger y prif safle (gan gynnwys datblygiadau cysylltiedig y tu allan i'r safle) yn rhoi cyfle i sicrhau buddion synergaid, mae graddfa'r datblygiadau gwahanol o fewn ardal gymharol fach a sensitif yn golygu y bydd yn bwysig iawn bod hyrwyddwr y prosiect yn rhoi ystyriaeth lawn i'r posibilrwydd o gael effeithiau cronol. Felly mae'r Cyngor Sir yn disgwyl y bydd hyrwyddwr y prosiect yn gweithio mewn partneriaeth â Magnox a datblygwyr eraill, fel y bo'n briodol, i gytuno ar fesurau i liniaru effeithiau cronol niweidiol a'u rhoi ar waith.

EA 26**Prif Safle GNN Wylfa – Egwyddorion Datblygu Allweddol**

Anogir/Disgwylir i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa, wrth baratoi cais am GCD neu geisiadau i gyrff eraill am ddatblygiadau cysylltiedig ar y prif safle, i wneud y canlynol:

- lleihau effeithiau ar gydlyniant cymunedol lleol, iechyd a'r Gymraeg a'i diwylliant drwy'r canlynol:
 - cyfyngu'r llety i weithwyr adeiladu ar y prif safle i'r hyn sy'n hanfodol gan roi cyfiawnhad cadarn o'r angen amdano;
 - paratoi Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg manwl ar gyfer pennu mesurau priodol i leihau effeithiau niweidiol ar y Gymraeg a'i diwylliant;
 - darparu gwasanaethau a chyfleusterau sydd wedi'u hintegreiddio ag aneddiadau presennol ac ar raddfa sy'n addas i'w lleoliad, i gwrdd ag anghenion gweithwyr adeiladu ac at ddefnydd y gymuned leol hefyd yn ystod cyfnod adeiladu'r orsaf bŵer a threfnu iddynt fod ar gael fel budd parhaol wedi i'r cyfnod adeiladu/gweithredu ddod i ben;

EA 26 Prif Safle GNN Wylfa – Egwyddorion Datblygu Allweddol

- mabwysiadu mesurau i hyrwyddo diogelwch cymunedol gan gynnwys paratoi Cod Ymddygiad i Weithwyr Adeiladu a Chynllun Rheoli Diogelwch Cymunedol;
- cynnal asesiad cynhwysfawr o effeithiau'r gwaith o adeiladu a gweithredu GNN Wylfa ar iechyd ac amwynder er mwyn pennu mesurau priodol i'w lliniaru a'u cydbwysu.
- Hyrwyddo defnydd cynaliadwy o adnoddau drwy'r canlynol:
 - rheoli gwastraff yn unol â'r hierarchaeth gwastraff;
 - defnyddio deunyddiau adeiladu a gafwyd yn lleol ac mewn ffordd gynaliadwy;
 - cynnwys mesurau effeithlonrwydd ynni yng nghynllun a dyluniad adeiladau newydd;
 - defnyddio cynhyrchion a dyluniadau sy'n effeithlon o ran dŵr;
 - darparu seilwaith ynni adnewyddadwy ar y safle.
- Osgoi effeithiau niweidiol ar adnoddau dŵr ac ansawdd dŵr yn ystod y cyfnodau adeiladu a gweithredu;
- Sicrhau bod y datblygiad yn gallu gwrthsefyll y perygl o lifogydd, gan gynnwys hyrddiadau storm a tswnami;
- Mabwysiadu mesurau lliniaru priodol, a mesurau cydbwysu pan fo'n briodol, er mwyn osgoi effeithiau niweidiol ar y canlynol:
 - integredd safleoedd Natura 2000 (neu eu nodweddion nodedig) gan gynnwys ACA Bae Cemlyn, AGA Ynys Feurig, Ynysoedd y Moelrhoniaid a Bae Cemlyn, ACA Afon Menai a Bae Conwy, AGA Bae Lerpwl, AGA Traeth Lafan ac AGA Ynys Seiriol (os byddai datblygiad ym mhrif safle GNN Wylfa, ar ei ben ei hun neu ar y cyd â cheisiadau eraill, yn debygol o gael effeithiau arwyddocaol ar safle Natura 2000, byddai rhaid cynnal Asesiad Priodol);
 - cyflwr SoDdGAau gan gynnwys SoDdGA Tre'r Gof;
 - coetir hynafol;
 - cynefinoedd a rhywogaethau a warchodir allweddol, gan gynnwys y rhai a nodwyd yng Nghynllun Gweithredu Bioamrywiaeth Lleol Ynys Môn.
- Lleihau effeithiau ar dirwedd ac effeithiau gweledol gan gynnwys rhai sy'n gysylltiedig ag AHNE ac Arfordir Treftadaeth Ynys Môn, asedau hanesyddol a derbynwyr preswyl a hamdden. Lle y mae hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa wedi dangos na ellir atal effeithiau o'r fath, rhaid cymryd mesurau priodol i'w lliniaru a'u cydbwysu;
- Cynnal a gwella mynediad at yr arfordir yng nghyswllt gwelliannau i Lwybr Arfordir Cymru;
- Pennu ffyrdd o drin tirweddau, creu cynefinoedd, rheoli perygl llifogydd a chysylltu a gwella Hawliau Tramwy sy'n integreiddio'n briodol â'r ardal o gwmpas. Mae'n bosibl y bydd gwaith a gwelliannau mewn tirweddau a seilwaith gwyrdd sy'n ymestyn y tu hwnt i ffin prif safle'r orsaf bŵer yn gallu lliniaru a chydbwysu effeithiau'r prosiect a chreu gwelliannau lle y bo'n briodol;

EA 26 Prif Safle GNN Wylfa – Egwyddorion Datblygu Allweddol

- Os yw datblygiad yn un dros dro, adfer a/neu greu gwrychoedd, tir amaethyddol, glaswelltir, coetir, nodweddion dŵr a phrysgdir cyn gynted â phosibl er mwyn lleihau effeithiau ar dirwedd ac effeithiau gweledol a chydbwysu effeithiau ar y nodweddion naturiol hyn.

Dylai hyrwyddwr y prosiect hefyd weithio mewn partneriaeth â'r Cyngor Sir, cymunedau lleol a rhanddeiliaid eraill wrth ddatblygu'r uwchgynllun ar gyfer y prif safle er mwyn nodi a lleihau effeithiau niweidiol posibl ac amlhau'r buddion sy'n gysylltiedig ag adeiladu a gweithredu'r orsaf pŵer niwclear newydd.

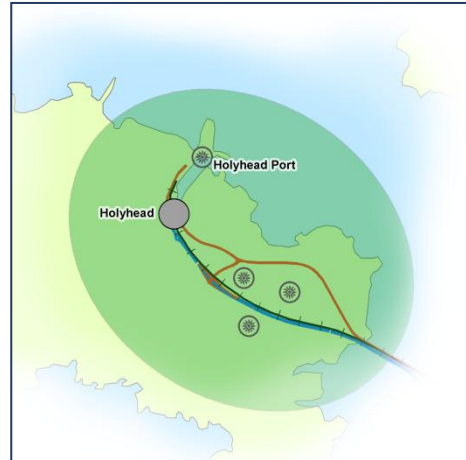
Dylai hyrwyddwr y prosiect weithio mewn partneriaeth â Magnox (a hyrwyddwyr prosiectau eraill fel y bo'n briodol) i chwilio am gyfleoedd i liniaru effeithiau niweidiol cronol ac amlhau buddion o weithgareddau datgomisiynu ac o adeiladu GNN Wylfa. Ymhlith y cyfleoedd y mae'r Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect a Magnox eu hasesu y mae:

- Defnyddio tir a seilwaith presennol ar safle Magnox i gynnal Prosiect GNN Wylfa;
- Mesurau i leihau effeithiau o ganlyniad i ymyrraeth fel sŵn ac allyriadau i'r aer o weithgarwch adeiladu a symudiadau cerbydau nwyddau trwm;
- Gwella cynefinoedd presennol, neu ddarparu rhai newydd, i wrthbwysu effeithiau cronol ar fioamrywiaeth ;
- Mesurau i leihau effeithiau cronol ar gymeriad y dirwedd a morwedd;
- Aildefnyddio gwastraff a deunyddiau sydd wedi'u cynhyrchu wrth ddatgomisiynu neu wrth adeiladu Prosiect GNN Wylfa;
- Ailhyfforddi ac uwchsgilio gweithlu'r orsaf pŵer niwclear bresennol a chontractwyr lleol er mwyn atal allfudo gan weithwyr crefftus a lleihau effeithiau niweidiol sy'n gysylltiedig â chau'r orsaf pŵer niwclear bresennol;
- Asesiad ar y cyd o effaith Prosiect GNN Wylfa a gweithgareddau datgomisiynu ar wasanaethau a chyfleusterau cymunedol, seilwaith a'r farchnad dai leol a rhoi mesurau ar waith i ddelio ag unrhyw effeithiau niweidiol yn yr aneddiadau yr effeithir arnynt gan gynnwys camau i greu darpariaeth ychwanegol;
- Mesurau i ddelio ag effeithiau cronol ar y Gymraeg a'i diwylliant, wedi'u seilio ar Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg ar y cyd;
- Paratoi Cynllun(iau) Trafnidiaeth a Thraffig ar y Cyd gan gynnwys cynigion ar gyfer buddsoddi ar y cyd mewn unrhyw seilwaith a gwasanaethau trafndiaeth y bydd eu hangen i gynnal y ddau brosiect a defnyddio seilwaith trafndiaeth ar y cyd.

5.2 Caergybi a'r Cylch

Trosolwg

5.2.1 Mae'r Ardal Chwilio hon yn cwmpasu tref Caergybi ac yn cynnwys Llain-goch a Phorth y Felin tua'r gogledd-ddwyrain a Phenrhos yn y de-orllewin. Mae hefyd yn cynnwys tir ger ffin ddatblygu ardal drefol Caergybi (sydd wedi'i diffinio yn y Cynllun Lleol) tua'r gogledd, y gorllewin a'r de.

5.2.2 Caergybi yw'r dref fwyaf yn Ynys Môn ac ar adeg Cyfrifiad 2011 roedd ganddi boblogaeth o 11,431²⁷ (16% o boblogaeth Ynys Môn). Hi hefyd yw'r brif ganolfan manwerthu a gwasanaethu ac mae ganddi amrywiaeth o gyfleusterau cymunedol gan gynnwys chwe ysgol gynradd, ysgol uwchradd, coleg, ysbyty cymunedol a chanolfan hamdden. Mae wedi'i chysylltu â'r brif ynys gan ffyrdd yr A5 a'r A55 a phrif reilffordd Arfordir Gogledd Cymru.

5.2.3 Caergybi yw'r porthladd llongau fferi prysuraf yng Nghymru. Mae'n borth rhyngwladol allweddol lle y ceir tua 2 filiwn o symudiadau gan deithwyr llongau fferi bob blwyddyn yn ôl ac ymlaen i Iwerddon. Er hynny, mae perfformiad economaidd y dref wedi dirywio o'i gymharu â gweddill Cymru. Mae'r dirywiad hwn wedi cyflymu ar ôl cau dau o'i phrif gyflogwyr sector preifat yn 2009/2010. Bellach Ardal Teithio i'r Gwaith (ATIG) Caergybi, sy'n cynnwys Ynys Gybi a gorllewin Ynys Môn, sydd â'r gyfradd uchaf o dderbynwyr y Lwfans Ceisio Gwaith, a'r dwysedd swyddi ail isaf, o'r holl ATIGau yng Nghymru. Ceir amddifadedd difrifol yng Nghaergybi hefyd. Mae'r rhan fwyaf o'r Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is yng Nghaergybi yn ddifreintiedig ac, yn ôl Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2011, Caergybi yw un o'r trefi mwyaf difreintiedig o'r holl drefi yng Ngogledd neu Ganolbarth Cymru ac mae ganddi sgôr uchel iawn am amddifadedd o ran iechyd, addysg, amgylchedd ffisegol, diogelwch cymunedol, tai, incwm a chyflogaeth.

5.2.4 Gall Prosiect GNN Wylfa fod yn gatalydd pwysig iawn ar gyfer adfywio Caergybi drwy ddarparu buddsoddi mawr ei angen mewn tai, cyfleusterau/gwasanaethau cymunedol a chreu swyddi. Un o brif flaenoriaethau'r Cyngor Sir yw bodloni'r angen am fuddsoddi ac adfywio sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa, yn ogystal â buddsoddiadau strategol eraill yng Nghaergybi, er mwyn trawsnewid y dref. I'r perwyl hwn, mae Llywodraeth Cymru wedi cymeradwyo cais am £7.5 miliwn o gyllid i helpu

²⁷ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

prosiectau tai ac adfywio yng Nghaergybi ar gyfer y cyfnod 2015-2017 o dan y Fframwaith Adfywio Trefol – Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid. Mae'r cais llwyddiannus, *Caergybi: Sicrhau Mantais Gymunedol Gynaliadwy*²⁸, yn rhaglen uchelgeisiol i weddnewid un o drefi mwyaf difreintiedig Cymru. Prif nod y rhaglen yw darparu ymateb cydlynol i ddatblygiadau newydd mawr a ddisgwylir yng Nghaergybi neu'r ardal gyfagos dros y pum mlynedd nesaf fel rhan o statws Ardal Fenter Ynys Môn a rhaglen Ynys Ynni Môn.

5.2.5 Mae Caergybi wedi'i diffinio'n anheddiad twf allweddol yng Nghynllun Gofodol Cymru ac mae'n rhoi pwyslais ar ddarparu gwasanaethau a chyflogaeth a meithrin cryfderau sefydledig er mwyn hybu a lledaenu ffyniant i'r gefnwlod wledig ehangach. Mae polisi presennol a pholisi sy'n cael ei ddatblygu yn y Cynllun Datblygu hefyd yn ceisio canoli buddsoddi mewn seilwaith, cyfleoedd gwaith a darpariaeth o dai newydd yn y dref. Er enghraifft, mae'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu yn enwi Caergybi yn ganolfan gwasanaeth drefol ac yn ganolbwynt ar gyfer y rhan fwyaf o'r datblygu newydd yn y dyfodol yn Ynys Môn (ynghyd â Llangefni ac Amlwch). Yn unol â rôl Caergybi yn yr hierarchaeth aneddiadau, ei hagosrwydd i brif safle GNN Wylfa a'r posibilrwydd o ddatblygu mewn cysylltiad â GNN Wylfa er mwyn hybu adfywiad y dref, mae'r Cyngor Sir yn credu y dylai Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch fod yn ganolbwynt ar gyfer llety i weithwyr adeiladu a mathau o ddefnydd tir ar gyfer cyflogaeth ar gyfer Prosiect GNN Wylfa, yn ogystal â chyfleusterau a gwasanaethau cymunedol cysylltiedig a cheisiadau am ddatblygiadau trafniadaeth angenrheidiol ar ffurf buddsoddi mewn priffyrdd a chyfleusterau Parcio a Theithio.

5.2.6 Mae Cynllun Gofodol Cymru yn ceisio manteisio i'r eithaf ar y cyfleoedd y mae Caergybi yn eu cynnig fel porth rhyngwladol o bwys. Felly mae'r Cyngor Sir o'r farn y dylid chwilio am gyfleoedd yn yr Ardal Chwilio hon yng nghyswllt y defnydd o Borthladd Caergybi ar gyfer cludo nwyddau (nwyddau adeiladu swmpus, peiriannau

ac offer) a gweithwyr ac ar gyfer datblygu seilwaith logisteg sy'n gysylltiedig â chludo nwyddau. Mae hyn yn gyson â Datganiad Sefyllfa'r Cyngor Sir ar Drafniadaeth ar gyfer Gorsaf Pŵer Niwclear Newydd Wylfa (2011), sy'n egluro'r

²⁸ Mae'r ceisiadau llwyddiannus ar gyfer Cam 1 a Cham 2 ar gael ar wefan y Cyngor Sir. Gweler <http://www.ynysmon.gov.uk/busnes/adfywio-a-buddsoddi/cais-lleoedd-llewyrchus-llawn-addewid-i-gaergybi?redirect=false>.

dull y mae'r Cyngor yn ei ffafrio ar gyfer rheoli symudiadau nwyddau a phobl yn ôl ac ymlaen o brif safle GNN Wylfa.

Cyfleoedd

- 5.2.7 Er mwyn gwireddu'r potensial ar gyfer buddsoddi sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa i hyrwyddo adfywiad yng Nghaergybi, bydd angen dull cydgysylltiedig a chyfannol o gynllunio ar gyfer datblygiadau cysylltiedig a chyfleoedd economaidd a mentrau adfywio eraill o bwys yn yr Ardal Chwilio hon a'i chyffiniau. Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa ategu'r cyfleoedd hyn lle y bo'n briodol er mwyn sicrhau'r canlyniad gorau i'r amgylchedd, yr economi a chymunedau lleol.
- 5.2.8 Mae Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch yn cynnwys pedwar o'r wyth safle yn Ardal Fenter Ynys Môn²⁹ sef:
- Aliwminiwm Môn (EZ1) (rhoddwyd caniatâd ar gyfer datblygu gweithfa pŵer biomas);
 - Parc Cybi (EZ2) (rhoddwyd caniatâd ar gyfer mathau o ddefnydd sy'n ymwneud â dosbarthu a warysau);
 - Ystad Ddiwydiannol Penrhos (EZ3);
 - Porthladd Caergybi (EZ4).
- 5.2.9 Mae datblygiad hamdden a phreswyl mawr wedi'i gynnig³⁰ hefyd oddi mewn ac yn gyfagos i ffin ddatblygu Caergybi (fel y mae wedi'i diffinio yn y CDU a Ataliwyd) i'r de o'r Ardal Chwilio (Tir yng Nghae Glas a Kingsland). Ymysg elfennau eraill, mae'r datblygiad arfaethedig yn cynnwys darparu 315 o gabanau gwyliau yng Nghae Glas a datblygiad preswyl o hyd at 320 o anheddau yn Kingsland. Hyrwyddir defnyddio'r ddwy elfen hyn yn llety dros dro i weithwyr yn ystod cyfnod adeiladu GNN Wylfa. Yn ogystal â hyn, mae'r cais yn cynnwys amrywiaeth o wasanaethau a chyfleusterau eraill y gellid eu defnyddio gan weithwyr adeiladu a'r gymuned ehangach gan gynnwys cyfleusterau Parcio a Theithio, manwerthu a hamdden. Ym marn y Cyngor Sir mae'r cynllun yn enghraifft o gyfle i sicrhau llety i weithwyr adeiladu a fydd o fudd parhaol wedi i gyfnod adeiladu GNN Wylfa ddod i ben, a hynny ar ffurf tai, datblygiad twristiaeth o bwys, cyflogaeth a chyfleusterau a gwasanaethau cymunedol.

²⁹ Mae mwy o wybodaeth am Ardal Fenter Ynys Môn a'i safleoedd yn <http://business.wales.gov.uk/enterprisezones/cy/ardaloedd/ynys-mon>.

³⁰ Cais Cynllunio Rhif: 46C427K/TR/EIA/ECON

Tudalen 117

- 5.2.10 Ymysg y safleoedd datblygu posibl eraill yng Nghaergybi y mae cyn safle Eaton Electrical a Turkeyshore Road sydd wedi'u nodi'n rhai a all fod yn addas ar gyfer mathau o ddefnydd sy'n cynnwys diwydiant ysgafn a swyddfeydd yn yr Adolygiad o Dir Cyflogaeth³¹ a baratowyd ar gyfer y CDLIC.
- 5.2.11 Ynghyd â'r cyfleoedd datblygu sydd wedi'u nodi uchod, disgwylir y bydd Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch yn ganolbwynt hefyd ar gyfer datblygu sy'n gysylltiedig â nifer o fuddsoddiadau allweddol eraill mewn ynni yn Ynys Môn. Gyda'i gilydd, maent yn cynnig cyfle unigryw i sicrhau buddsoddi cydgysylltiedig, twf economaidd ac adfywio yng Nghaergybi a ddaw â budd i'r gymuned a busnesau lleol.

Materion Allweddol

5.2.12 Mae'r Cyngor Sir yn cydnabod y bydd angen rhoi ystyriaeth fanwl i nodweddion amgylcheddol ac economaidd-gymdeithasol Caergybi a'r Cylch wrth lunio ceisiadau am fuddsoddi sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa yng Nghaergybi, yn ogystal â rhai ar gyfer prosiectau buddsoddi strategol mawr eraill yn yr Ardal Chwilio hon. Ymhlith y materion allweddol y bydd angen i hyrwyddwr y prosiect eu hystyried y mae:

- **Yr amgylchedd naturiol:** Mae amgylchedd naturiol o ansawdd uchel o fewn yr Ardal Chwilio ac o'i chwmpas sy'n cynnwys safle gwarchod natur â dynodiad Ewropeaidd (ACA ac AGA Glannau Ynys Gybi/Holy Island Coast tua'r gogledd-orllewin), nifer o SoDdGAau tua'r gogledd, y gorllewin a'r de-ddwyrain, AHNE Ynys Môn ac Arfordir Treftadaeth Mynydd Twr;
- **Yr amgylchedd hanesyddol ac adeiledig:** Mae treftadaeth adeiledig gyfoethog yn nhref Caergybi. Mae wedi'i dynodi'n ardal gadwraeth ac mae'n cynnwys nifer o adeiladau rhestredig. Mae'r Ardal Chwilio ehangach yn cynnwys mwy o adeiladau rhestredig a dwy heneb restredig tua'r de, un ohonynt oddi mewn i safle Ardal Fenter Ystad Ddiwydiannol Penrhos ac un yn gyfagos iddo;
- **Perygl llifogydd:** Er nad yw perygl llifogydd yn ystyriaeth bwysig ar gyfer y rhan fwyaf o Gaergybi, mae tir o fewn y Porthladd mewn perygl oddi wrth lifogydd llanw. Mae perygl o lifogydd llanw hefyd ar Draeth Penrhos sy'n ymestyn i'r tir dros ran o safle gwaith Aliwminiwm Môn;
- **Cyfleustodau:** Cafwyd llifogydd yn y rhwydwaith carthffosydd ar sawl achlysur o fewn dalgylch gwaith trin dŵr gwastraff Caergybi. Os ceir datblygiadau sylweddol o ganlyniad i fewnfuddsoddi yn yr ardal hon, bydd hyn yn effeithio'n syth ar y seilwaith trydanol presennol. Nid oes digon o allu yn y seilwaith trydanol ar hyn o bryd i ddarparu ar gyfer datblygiadau mawr (tai/cyflogaeth);

³¹ URS (2012) *Economic and Employment Land Review Study for the Anglesey and Gwynedd Planning Authority Area: Final Report*, Gorffennaf 2012.

- **Cymdeithasol ac economaidd:** Gan ei fod yn lleoliad posibl ar gyfer llety i weithwyr adeiladu a datblygu arall sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa, byddai cymunedau a busnesau lleol yng Nghaergybi yn gallu profi newid a phwysau sylweddol o ganlyniad i ddatblygu newydd. Gallai'r potensial ar gyfer effeithiau economaidd-gymdeithasol niweidiol gynyddu mewn ardaloedd lle mae amddifadedd difrifol yn sgîl mwy o bwysau ar gyfleusterau a gwasanaethau cymunedol pwysig, gan gynnwys darpariaeth gofal iechyd;
- **Capasiti priffyrdd:** Mae'n debygol y bydd cynnydd ym maint y traffig ar y briffordd rhwng Porthladd Caergybi a'r Fali yn ystod cyfnod adeiladu GNN Wylfa. Rhai o'r manau ar hyd y llwybr hwn lle y ceir y problemau mwyaf o ran capasiti yw:
 - Y fynedfa i Borthladd Caergybi;
 - Cyffordd yr A55/A5;
 - Cyffordd 1 ar yr A55;
 - Yr A5 rhwng Porthladd Caergybi a'r Fali (llwybr yn lle'r A55);
 - Cyffordd 3 ar yr A55, sef y prif lwybr strategol at yr A5025 (llwybr yn lle'r A5);
 - Cyffordd 2 ar yr A55.

EA 27 Caergybi a'r Cylch	
Datblygu Cysylltiedig	
Llety i Weithwyr Adeiladu	<p>Bydd cefnogaeth i ddatblygu llety i weithwyr adeiladu ar raddfa fach (h.y. llai na 50 o unedau) ac ar raddfa fawr (mwy na 50 o unedau) a fydd yn cynnwys llety pwrpasol, llety rhent preifat a/neu lety i ymwelwyr yn Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch ar yr amod ei fod ar raddfa briodol ac yn gymesur â maint y boblogaeth breswyl bresennol, ar ôl ystyried datblygiadau eraill sydd wedi'u cynnig neu eu caniatáu. Bydd y Cyngor Sir yn gefnogol i lety o fath a fydd yn rhoi budd parhaol wedi i'r cyfnod adeiladu ddod i ben.</p> <p>Yn unol â'r polisi yn y Cynllun Lleol presennol, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, rhaid lleoli datblygu newydd o fewn neu ar gyrion y ffin ddatblygu sydd wedi'i diffinio ar gyfer Caergybi, a ffefrir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd preswyl yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Rhaid i geisiadau ar gyfer llety i weithwyr adeiladu fod yn gyson â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol sy'n berthnasol a'r canllawiau sydd yn y CCA hyn a CCA eraill</p>

EA 27	Caergybi a'r Cylch
	ynghylch lleoli, dylunio a math.
Cyflogaeth	<p>Mae'r Cyngor Sir o blaid creu cyfleoedd busnes newydd addas ar raddfa fach a mawr, cyfleoedd yn y gadwyn gyflenwi ac ehangu busnesau presennol yn Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa.</p> <p>Rhaid lleoli mathau newydd o ddefnydd at gyflogaeth o fewn y ffin ddatblygu sydd wedi'i diffinio ar gyfer Caergybi, a ffeirir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd cyflogaeth yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Yn unol â pholisïau a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol, bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n creu cyflogaeth ar safleoedd addas eraill y tu allan i'r ffin ddatblygu ar yr amod bod cyfiawnhad priodol ar sail anghenion gweithredu, ystyriaeth ddyladwy i faterion amgylcheddol a chymdeithasol ac nad oes safleoedd addas eraill o fewn y ffin ddatblygu.</p>
Cyfleusterau a Gwasanaethau Cymunedol	<p>Bydd y Cyngor Sir yn mynnu bod cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol presennol yn cael eu gwella, a rhai addas newydd yn cael eu creu, yn Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch a fydd yn cwrdd ag anghenion gweithwyr adeiladu, y gall y gymuned leol eu defnyddio yn ystod cyfnod adeiladu Prosiect GNN Wylfa ac y gellir trefnu iddynt fod ar gael ar ôl y cyfnod adeiladu i roi budd parhaol.</p> <p>Bydd lleoliad, graddfa a dyluniad cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol newydd neu welliannau i rai presennol yn gyson â pholisi a chanllawiau'r Cynllun Datblygu sydd wedi'u nodi yn EA6 o'r CCA hyn ac mewn CCA eraill. Yn benodol, bydd cyfleusterau a gwasanaethau'n hawdd eu cyrraedd ar droed, ar feic ac mewn trafndiaeth gyhoeddus a byddant wedi'u hadeiladu at y safon amgylcheddol uchaf posibl (h.y. BREEAM 'Excellent').</p>
Logisteg Trafnidiaeth a Chludo Nwyddau	<p>Cefnogir gwelliannau i'r seilwaith trafndiaeth presennol gan gynnwys Porthladd Caergybi, prif reilffordd Arfordir Gogledd Cymru a phriffyrdd sy'n angenrheidiol ar gyfer adeiladu GNN Wylfa, ar yr amod eu bod yn unol â pholisi a chanllawiau cynllunio cenedlaethol a lleol yn ogystal â chanllawiau yn y CCA hyn, yn enwedig EA14.</p> <p>Dylai hyrwyddwr y prosiect ystyried yr angen am gyfleusterau Parcio a Theithio a Pharcio a Rhannu a rhai ar gyfer cyfuno llwythi yn yr Ardal Chwilio hon er mwyn lleihau nifer y symudiadau traffig ffyrdd rhwng Caergybi a phrif safle GNN Wylfa. Os yw'n briodol, bydd y cyfleusterau a ddatblygir yn rhoi budd ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben drwy barhau i'w defnyddio neu drwy gynnig tir i'w ailddatblygu.</p>
Cyfleoedd	

EA 27 Caergybi a'r Cylch	
Safleoedd yr Ardal Fenter	<p>Bydd disgwyl i hyrwyddwr y prosiect roi ystyriaeth fanwl, drwy gydgyssylltu â'r Cyngor Sir a Llywodraeth Cymru, ynghylch sut y bydd datblygu cysylltiedig yn gallu hyrwyddo'r defnydd o safleoedd Ardal Fenter Ynys Môn EZ1, EZ2, EZ3 ac EZ5. Yn benodol, bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect wneud y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Chwilio am gyfleoedd i leoli datblygiadau cysylltiedig priodol ar safleoedd dynodedig yr Ardal Fenter; • Asesu'r posibilrwydd o greu mwy o allu ym Mhorthladd Caergybi i drafod deunyddiau adeiladu swmpus, gan ategu ei rôl yn borth rhyngwladol allweddol; • Ystyried sut y bydd buddsoddi mewn cyfleusterau, gwasanaethau a seilwaith cymunedol mewn mannau eraill yn yr Ardal Chwilio yn gallu ategu a hybu gweithgarwch ar safleoedd yr Ardal Fenter.
Tir yng Nghae Glas a Kingsland	<p>Os rhoddir caniatâd cynllunio, dylai hyrwyddwr y prosiect wneud asesiad llawn o addasrwydd y datblygiad arfaethedig yng Nghae Glas a Kingsland ar gyfer llety i weithwyr adeiladu yn Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch. Os bydd hyrwyddwr y prosiect yn ffafrio dull arall o ddarparu llety i weithwyr adeiladu, yna bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect ddarparu cyfiawnhad ar sail resymegol gadarn dros wrthod y cynllun a'r dewis o safle(oedd) eraill a fydd yn unol â pholisi cynllunio lleol a chenedlaethol presennol.</p>
Safleoedd Datblygu Posibl Eraill	<p>Dylai hyrwyddwr y prosiect ystyried y posibilrwydd o ddefnyddio Cyn Safle Eaton Electrical a Turkeyshore Road ar gyfer datblygiadau cyflogaeth sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa.</p>
Buddsoddiadau Strategol Mawr	<p>Bydd disgwyl i hyrwyddwr y prosiect gydweithio â'r Cyngor Sir a hyrwyddwyr ceisiadau eraill ar gyfer buddsoddi strategol helaeth sydd o fewn neu'n agos i Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch er mwyn cydgysylltu cyfleoedd ar gyfer buddsoddi a datblygu lle y bo modd, cael y canlyniadau gorau i'r amgylchedd, preswylwyr a busnesau lleol, a sicrhau buddion a fydd yn parhau wedi i'r cyfnod adeiladu ddod i ben.</p>
Seilwaith Trafnidiaeth	<p>Yn ogystal ag ymchwilio i'r posibilrwydd o ddefnyddio Porthladd Caergybi i gludo deunyddiau adeiladu, dylai hyrwyddwr y prosiect asesu cyfleoedd i ddefnyddio cyfleusterau rheilffyrdd i gludo deunyddiau adeiladu a gweithwyr. Bydd hyn yn cynnwys y posibilrwydd o ddefnyddio'r orsaf bresennol ar safle Aliwminiwm Môn.</p> <p>Wrth ystyried y dichonoldeb o ddefnyddio moddau trafndiaeth ar reilffyrdd, ar ddŵr ac ar ffyrdd ac wrth ddatblygu ceisiadau ar</p>

EA 27 Caergybi a'r Cylch	
	gyfer datblygiadau cysylltiedig, dylai hyrwyddwr y prosiect ystyried cynigion presennol ar gyfer buddsoddi mewn trafndiaeth yng Nghaergybi, a cheisio eu cefnogi os yw'n briodol, yn benodol ffordd gyswllt newydd yr A55 ar gyfer Porthladd Caergybi.
Adfywio Caergybi	<p>Disgwylir i hyrwyddwr y prosiect weithio mewn partneriaeth â'r Cyngor Sir a chyrrff eraill i gefnogi ac ategu mentrau adfywio ehangach yng Nghaergybi (er enghraifft, y rhaglen Lleoedd Llewyrchus Llawn Addewid a gweithgareddau adfywio Partneriaeth Cymunedau yn Gyntaf Môn).</p> <p>Dylai hyrwyddwr y prosiect gyfrannu at unrhyw uwchgynllun ar gyfer y dref, a'i ystyried yn ei geisiadau datblygu.</p>
Materion Allweddol	
Yr Amgylchedd Naturiol	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, yn cael effaith niweidiol ar ACA ac AGA Glannau Ynys Gybi / Holy Island Coast (na'u nodweddion nodedig) na SoDdGAau ac asedau ecolegol eraill o fewn yr Ardal Chwilio ac yn ei chyffiniau. Yn benodol, dylid nodi'r effeithiau cronol posibl ar safleoedd cadwraeth natur dynodedig Ynys Gybi yn sgîl mwy o ymwelwyr, a cheisiadau ar gyfer rheoli neu liniaru'r effeithiau hyn.</p> <p>Dylid rhoi ystyriaeth fanwl i leoliad, graddfa a dyluniad datblygiadau er mwyn gwarchod a gwella AHNE Ynys Môn ac Arfordir Treftadaeth Mynydd Twr.</p> <p>Dylid lliniaru a/neu gydbwyso effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd naturiol hyd y gellir ac yn unol â pholisïau cynllunio cenedlaethol a lleol a'r cyfarwyddyd sydd yn y CCA hyn ac mewn CCA eraill. Dylid hefyd chwilio am gyfleoedd i ddarparu mwy o seilwaith gwyrdd yn yr Ardal Chwilio hon ac i wella bioamrywiaeth a thirwedd.</p>
Yr Amgylchedd Hanesyddol ac Adeiledig	<p>Wrth lunio ceisiadau ar gyfer datblygu, dylid ceisio sicrhau na fyddant yn cael effeithiau, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â phrosiectau eraill, ar yr asedau hanesyddol (a'u hamgylchoedd) sydd yn yr Ardal Chwilio hon gan gynnwys Ardal Gadwraeth Tref Caergybi, adeiladau rhestredig a henebion rhestredig.</p> <p>Rhaid mabwysiadu egwyddorion dylunio o ansawdd uchel wrth lunio ceisiadau a fydd yn adlewyrchu ac yn hyrwyddo cymeriad lleol ac yn sicrhau bod tir y cyhoedd yn ddiogel a hygyrch, yn unol â chanllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill sydd wedi'u mabwysiadu gan y Cyngor Sir.</p>

EA 27 Caergybi a'r Cylch	
Perygl Llifogydd	<p>Rhaid rhoi ystyriaeth fanwl i ddatblygu mewn ardaloedd lle y mae perygl llifogydd ac yn benodol ar dir o fewn ardal Porthladd Caergybi. Yn unol â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol, dylid lleoli datblygiadau oddi wrth ardaloedd lle y mae perygl llifogydd. Os cyflwynir ceisiadau ar gyfer tir lle y mae perygl llifogydd, bydd disgwyl iddynt gynnwys dull cynhwysfawr o liniaru perygl llifogydd a fydd wedi'i seilio ar Asesiad Canlyniadau Llifogydd.</p> <p>Rhaid cadw amddiffynfeydd rhag llifogydd presennol yn gyfan, gan gynnwys y morglawdd ym Mhorthladd Caergybi (os ceir cais am ddatblygu sy'n gysylltiedig â'r porthladd).</p>
Cyfleustodau	<p>Wrth bennu lleoliadau a datblygu ceisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiedig yn Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch, dylai hyrwyddwr y prosiect gydweithio â Dŵr Cymru, Scottish Power Energy Networks a Wales & West Utilities i ganfod a oes angen buddsoddi yn y seilwaith presennol a'i uwchraddio er mwyn darparu ar gyfer datblygu. Gallai'r buddsoddiad hwn gynnwys gwella'r seilwaith trydan, er enghraifft.</p>
Cymdeithasol ac Economaidd	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Caergybi a'r Cylch yn cael effaith annerbyniol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar fusnesau lleol a gwasanaethau a chyfleusterau cymunedol (gan gynnwys darpariaeth gofal iechyd) ynghyd ag ansawdd bywyd. Dylid cynnal asesiad o effeithiau economaidd-gymdeithasol y ceisiadau ar fanylder sy'n gymesur â math a graddfa'r datblygiad a gynigir. Dylid rhoi sylw'n benodol i'r effeithiau posibl ar yr Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is mwyaf difreintiedig yng Nghaergybi. Os nodir ei bod yn bosibl y bydd effeithiau niweidiol, dylid rhoi mesurau liniaru a/neu gydbwysu priodol ar waith.</p> <p>Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i Ddatganiad Iaith Gymraeg gael ei gyflwyno gyda phob cais ar gyfer datblygu cysylltiedig yn yr Ardal Chwilio hon, ac i Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg mwy manwl gael ei gyflwyno gyda cheisiadau am ddatblygiadau mwy, yn unol â'r trothwyon yn y Canllawiau Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2007).</p>
Capasiti Priffyrdd	<p>Rhaid i hyrwyddwr y prosiect sicrhau na fydd ceisiadau, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, yn gwaethygu tagfeydd traffig. Yn unol â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol ac EA14 yn y CCA hyn, dylai hyrwyddwr y prosiect asesu effeithiau posibl ar seilwaith priffyrdd a sicrhau bod gwelliannau i briffyrdd yn cael eu darparu lle y bo'n briodol i leihau tagfeydd, sicrhau diogelwch a lleihau effeithiau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â sŵn, ansawdd aer a gwahanu ardaloedd o boptu ffyrdd.</p>

EA 27	Caergybi a'r Cylch
	<p>Dylid lleoli datblygiadau newydd fel eu bod yn lleihau'r angen i deithio ac yn sicrhau'r cyfleoedd mwyaf posibl i ddefnyddio trafndiaeth gynaliadwy. Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect bennu cyfleoedd ar gyfer buddsoddi mewn trafndiaeth gyhoeddus leol a gwella llwybrau presennol i gerddwyr a beicwyr, a darparu rhai newydd.</p>

5.3 Llangefni a'r Cylch

Trosolwg

5.3.1 Mae Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch yn cwmpasu tref Llangefni ynghyd â'r gefnwlad gyfagos gan gynnwys yr A5114 sy'n cysylltu â'r A5 a'r A55. Llangefni yw'r anheddiad ail fwyaf ym Môn a'i phoblogaeth (ar adeg Cyfrifiad 2011) oedd 5,116. Mae ganddi amrywiaeth o gyfleusterau a gwasanaethau cymunedol gan gynnwys dwy ysgol gynradd, ysgol uwchradd, coleg, canolfan hamdden ac ysbyty cymunedol.

5.3.2 Mae Llangefni yn ganolfan cyflogaeth o bwys sy'n cynnal 3,754 o swyddi, nifer sydd ychydig yn uwch na'r nifer o swyddi a geir yng Nghaergybi. Er hynny, ceir amddifadedd difrifol mewn rhai mannau yn y dref. Er enghraifft, mae ward Tudur, sy'n cynnwys traean dwyreiniol y dref, wedi'i dynodi'n ardal Cymunedau yn Gyntaf a hi yw'r ward drydedd fwyaf difreintiedig yn Ynys Môn (ac yn un o'r wardiau mwyaf difreintiedig yng Nghymru)³² a chanddi broblemau penodol sy'n ymwneud ag amddifadedd iechyd, incwm, cyflogaeth ac addysg.

5.3.3 Mae datblygu yn Llangefni yn sbardun economaidd-gymdeithasol pwysig i'r cyfan o Ynys Môn. Mae wedi'i nodi'n un o'r prif ganolfannau ar gyfer twf yn y Cynllun Datblygu presennol, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, ac mae Cynllun Gofodol Cymru yn dynodi'r dref yn Ardal Adfywio. Yn y cyd-destun hwn, mae nifer o fentrau adfywio wedi'u rhoi ar waith i hyrwyddo rôl y dref yn ganolfan fasnachol o bwys. Mae prosiectau cyfredol hefyd yn ceisio manteisio ar y cyfleoedd a geir o raglen YYM, yr Ardal Fenter a Phrosiect GNN Wylfa yn benodol. Rhai elfennau yn y mentrau hyn yw paratoi uwchgynllun ar gyfer y dref a'r ystâd ddiwydiannol, buddsoddi mewn hyfforddiant ac addysg, a darparu adeiladau a seilwaith busnes o ansawdd uchel. O ganlyniad i hyn, mae'r Cyngor Sir yn credu y gall Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch ddarparu ar gyfer nifer o fathau o ddatblygu sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa gan gynnwys llety i weithwyr adeiladu, a mathau o ddefnydd tir sy'n ymwneud â chyflogaeth, y gadwyn gyflenwi a logisteg.

³² Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2011.

Cyfleoedd

5.3.4 Mae'n hollbwysig bod hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa yn cydweithio â'r Cyngor Sir, Llywodraeth Cymru a rhanddeiliaid eraill i fanteisio ar y cyfleoedd sydd ar gael yn yr Ardal Chwilio hon ac i ategu'r ymdrechion presennol i hyrwyddo potensial economaidd-gymdeithasol Llangefni. Yn benodol, mae'r Cyngor Sir yn ceisio darparu dau o safleoedd Ardal Fenter Ynys Môn ar gyfer datblygu sy'n ymwneud ag ynni. Y safleoedd hyn yw:

- Ystad Ddiwydiannol Bryn Cefni (EZ5): ystad ddiwydiannol bresennol sydd â mathau defnydd cymysg sy'n cynnwys swyddfeydd a diwydiant ysgafn. Mae'n agos i'r A55 ac mae cyfleoedd dylunio ac adeiladu yno ar gyfer y gadwyn gyflenwi ynni carbon isel. Mae'r Cyngor Sir wedi sicrhau cyllid yn ddiweddar o Gronfa Datblygu Rhanbarthol Ewrop (Rhaglen Gydgyfeirio'r UE ar gyfer Gorllewin Cymru a'r Cymoedd) a Rhaglen Adfywio Môn a Menai Llywodraeth Cymru i hwyluso nifer o welliannau i ystadau diwydiannol yn ardal Llangefni a fydd yn cynnwys:
 - adolygiadau a chynlluniau gwella ar gyfer ystadau;
 - briffiau datblygu ar gyfer safleoedd allweddol;
 - gwella arwyddion ar ystadau a'u hamgylchedd;
 - gwella seilwaith ystadau;
 - gweithgareddau marchnata a hysbysebu i ddenu buddsoddiadau a swyddi;
 - datblygu unedau busnes newydd at safon Rhagorol BREEAM i'w gosod ar rent.
- Tir yr Hufenfa (i'r gogledd o Fferm Lledwigan) (EZ6): yn agos i'r Parc Busnes Bryn Cefni presennol. Gall y safle hwn gynnwys mathau o ddefnydd ar gyfer diwydiant a swyddfeydd.

5.3.5 Un o'r cynigion eraill ar gyfer datblygu yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch sy'n cynnig cyfleoedd pwysig yng nghyd-destun Prosiect GNN Wylfa yw ehangu campws Coleg Menai drwy adeiladu Canolfan Ynni. Hefyd mae'r Coleg yn cynnal trafodaethau â'r Awdurdod Datgomisiynu Niwclear i ddatblygu cyfleusterau hyfforddi wrth baratoi ar gyfer datgomisiynu'r orsaf pŵer niwclear Magnox bresennol. Cynigir defnyddio'r Coleg yn ganolfan ragoriaeth ar gyfer hyfforddi mewn agweddau ar ddatgomisiynu, a datblygu cyfleusterau hyfforddi yno, o bosibl, i helpu i adeiladu GNN Wylfa yn y tymor hwy. Fodd bynnag, rhaid sicrhau cyllid ar gyfer yr ehangu hwn.

Materion Allweddol

5.3.6 Mae'r Cyngor Sir wedi nodi nifer o faterion allweddol y bydd angen i hyrwyddwr y prosiect eu hystyried wrth ddatblygu ceisiadau ar gyfer datblygu cysylltiedig yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch. Mae'r materion hyn yn cynnwys:

- **Yr amgylchedd naturiol:** Nid oes safleoedd gwarchod natur â dynodiad rhyngwladol neu genedlaethol yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch, er bod Gwarchodfa Natur Leol Nant y Pandy, dyffryn coediog 17.5 hectar (43 erw), i'r gogledd-orllewin o Langefni. Y safleoedd agosaf sydd â dynodiad cenedlaethol neu ryngwladol yw ACA Corsydd Môn a SoDdGA Caeau Talwrn (tua 1km i'r gogledd o'r Ardal Chwilio) ac ymhellach draw mae safle Ramsar Corsydd Môn a Llŷn a SoDdGAu Cors y Farl a Chors Bodeilio. Tua'r de, mae SoDdGA Cors Ddyga yn gyfagos i'r A5;
- **Tir amaethyddol:** Mae tir i'r de a'r gorllewin o Langefni yn cynnwys tir amaethyddol Gradd 2. Tir o Raddau 1, 2 a 3a (yn ôl diffiniad system Dosbarthiad Tir Amaethyddol Adran yr Amgylchedd, Bwyd a Materion Gwledig (Defra)) sy'n cael ei ystyried orau ac yn fwyaf amldeffnydd.
- **Yr amgylchedd hanesyddol ac adeiledig:** Mae Ardal Gadwraeth Llangefni yn cynnwys y dref hanesyddol a nifer o adeiladau rhestredig. Er nad oes henebion rhestredig o fewn yr Ardal Chwilio, mae Heneb Restredig Safle Ffosedig Tregarnedd tua'r de-ddwyrain o'r Ardal Chwilio ac yn agos iawn i Ystad Ddiwydiannol Bryn Cefni;
- **Cymdeithasol ac economaidd:** Byddai datblygu sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch yn gallu cael effaith niweidiol ar fusnesau a chymunedau lleol yn Llangefni, yn enwedig mewn ardaloedd difreintiedig iawn gan gynnwys ward Tudur. Mae'r rhan fwyaf o boblogaeth yr Ardal Chwilio hon yn siarad Cymraeg (mae mwy na 80% o breswylwyr wardiau Cyngar, Tudur a Cefni yn siarad Cymraeg, y cyfrannau uchaf o holl wardiau Ynys Môn). O ganlyniad i hyn, mae'n bosibl y bydd datblygu sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa yn effeithio ar gydlyniant cymunedol, y Gymraeg a'i diwylliant;
- **Perygl llifogydd:** Mae rhannau o Langefni mewn perygl o lifogydd, yn enwedig tir ger Afon Cefni sydd o fewn Parth Llifogydd C2 ac yn rhedeg o'r gogledd i'r de drwy'r dref. Y tu allan i ffin yr anheddiad tua'r de o'r dref ac i'r dwyrain o'r A5114, mae cyfran fawr o'r tir o fewn Parth Llifogydd C1;
- **Cyfleustodau:** Cafwyd achosion o lifogydd yn rhwydwaith carthffosydd y gwaith trin dŵr gwastraff ar gyfer dalgyrch Llangefni. Mae'n hysbys bod gallu'r rhwydwaith trydanol i ddarparu ar gyfer datblygiadau mawr yn yr ardal yn achosi anhawster. Nid yw'r rhwydwaith trydanol yn ddigonol i gynnwys unrhyw lwythi ychwanegol mawr. Byddai angen gosod pibellau nwy i gysylltu'r safleoedd cyflogaeth posibl ym Mharc Busnes Bryn Cefni (Lledwigan a Thir yr Hufenfa) â'r brif bibell dosbarthu nwy;

- **Capasiti priffyrdd:** Mae'r Adroddiad ar Ddichonoldeb Seilwaith Trafnidiaeth yr Ardal Fenter³³ yn nodi y byddai datblygu'r Ardal Fenter yn gallu creu problemau o ran capasiti o gwmpas Llangefni, yn enwedig ar y ffyrdd sy'n cysylltu safleoedd yr Ardal Fenter â'r A55.

EA 28 Llangefni a'r Cylch	
Datblygu Cysylltiedig	
Llety i Weithwyr Adeiladu	<p>Bydd cefnogaeth i ddatblygu llety i weithwyr adeiladu ar raddfa fach (h.y. llai na 50 o unedau) ac ar raddfa fawr (mwy na 50 o unedau) a fydd yn cynnwys llety pwrpasol, llety rhent preifat a/neu llety i ymwelwyr yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch ar yr amod ei fod ar raddfa briodol ac yn gymesur â maint y boblogaeth breswyl bresennol, ar ôl ystyried datblygiadau eraill sydd wedi'u cynnig neu eu caniatáu. Bydd y Cyngor Sir yn gefnogol i lety o fath a fydd yn rhoi budd parhaol wedi i'r cyfnod adeiladu ddod i ben.</p> <p>Yn unol â'r polisi yn y Cynllun Lleol presennol, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, rhaid lleoli datblygu newydd o fewn neu ar gyrion y ffin ddatblygu sydd wedi'i diffinio ar gyfer Llangefni, a ffefrir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd preswyl yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Dylai ceisiadau ar gyfer llety i weithwyr adeiladu fod yn gyson â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol sy'n berthnasol a'r canllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill o ran lleoli, dylunio a math.</p>
Cyflogaeth	<p>Mae'r Cyngor Sir o blaid creu cyfleoedd busnes newydd addas ar raddfa fach a mawr, cyfleoedd yn y gadwyn gyflenwi ac ehangu busnesau presennol yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa.</p> <p>Rhaid lleoli mathau newydd o ddefnydd at gyflogaeth o fewn y ffin ddatblygu sydd wedi'i diffinio ar gyfer Llangefni, a ffefrir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd cyflogaeth yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Yn unol â pholisiau a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol, bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n creu cyflogaeth ar safleoedd addas eraill y tu allan i'r ffin ddatblygu ar yr amod bod cyfiawnhad priodol ar sail anghenion gweithredu, ystyriaeth ddyladwy i faterion amgylcheddol a chymdeithasol ac nad oes safleoedd addas eraill o fewn y ffin ddatblygu.</p>

³³ AMEC (2013) *Enterprise Zone Transport Infrastructure Feasibility Report. Paratowyd ar ran Cyngor Sir Ynys Môn.*

EA 28 Llangefni a'r Cylch	
Cyfleusterau a Gwasanaethau Cymunedol	<p>Bydd y Cyngor Sir yn mynnu bod cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol presennol yn cael eu gwella, a rhai addas newydd yn cael eu creu, yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch a fydd yn cwrdd ag anghenion gweithwyr adeiladu, y gall y gymuned leol eu defnyddio yn ystod cyfnod adeiladu Prosiect GNN Wylfa ac y gellir trefnu iddynt fod ar gael ar ôl y cyfnod adeiladu i roi budd parhaol.</p> <p>Bydd lleoliad, graddfa a dyluniad cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol newydd neu welliannau i rai presennol yn gyson â pholisi a chanllawiau'r Cynllun Datblygu sydd wedi'u nodi yn EA6 o'r CCA hyn ac mewn CCA eraill. Yn benodol, bydd cyfleusterau a gwasanaethau'n hawdd eu cyrraedd ar droed, ar feic ac mewn trafndiaeth gyhoeddus a byddant wedi'u hadeiladu at y safon amgylcheddol uchaf posibl (h.y. BREEAM 'Excellent').</p>
Logisteg Trafnidiaeth a Chludo Nwyddau	<p>Cefnogir gwelliannau i'r seilwaith a gwasanaethau trafndiaeth presennol sy'n angenrheidiol ar gyfer Prosiect GNN Wylfa (e.e. gwella capasiti priffyrdd rhwng safleoedd yr Ardal Fenter a'r A5) a logisteg cludo nwyddau, ar yr amod eu bod yn unol â pholisi a chanllawiau cynllunio cenedlaethol a lleol yn ogystal â chanllawiau yn y CCA hyn, yn enwedig EA14.</p> <p>Er mwyn hwyluso symudiadau gweithwyr adeiladu yn ôl ac ymlaen i brif safle GNN Wylfa, bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau i ddarparu cyfleusterau Parcio a Theithio a Pharcio a Rhannu yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch. Os yw'n briodol, bydd y cyfleusterau a ddatblygir yn rhoi budd ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben drwy barhau i'w defnyddio neu drwy gynnig tir i'w ailddatblygu.</p>
Cyfleoedd	
Safleoedd yr Ardal Fenter yn Ystad Ddiwydiannol Bryn Cefni a Thir yr Hufenfa	<p>Dylai hyrwyddwr y prosiect chwilio am gyfleoedd, drwy gydgyssylltu â'r Cyngor Sir a Llywodraeth Cymru, i leoli mathau o ddefnydd at gyflogaeth sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa ar safleoedd yr Ardal Fenter yn Ystad Ddiwydiannol Bryn Cefni (EZ5) a Thir yr Hufenfa (EZ6).</p> <p>Bydd yn bwysig bod ceisiadau ar gyfer llety i weithwyr adeiladu a chyfleusterau, gwasanaethau a seilwaith cymunedol mewn rhannau eraill o'r Ardal Chwilio yn hyrwyddo ac yn ategu'r broses o ddarparu safleoedd yr Ardal Fenter lle y bo'n briodol.</p>
Campws Coleg Menai	<p>Dylai hyrwyddwr y prosiect chwilio am gyfleoedd i helpu i ehangu campws Coleg Menai er mwyn hwyluso hyfforddiant ar gyfer pobl leol a manteisio i'r eithaf ar gyfleoedd i greu swyddi o ganlyniad i Brosiect GNN Wylfa er budd cymunedau ym Môn.</p>

EA 28 Llangefni a'r Cylch	
Adfywio Llangefni	<p>Bydd disgwyl i hyrwyddwr y prosiect weithio mewn partneriaeth â'r Cyngor Sir a chyrrff eraill i hybu ac ategu mentrau adfywio ehangach yn Llangefni gan gynnwys Partneriaeth Cymunedau yn Gyntaf Môn.</p> <p>Fel rhan o'r dull cyfannol o adfywio Llangefni, dylai hyrwyddwr y prosiect gydgyssylltu â'r Cyngor Sir mewn perthynas â chyflawni'r uwchgynllun ar gyfer y dref a'r ystad ddiwydiannol.</p>
Materion Allweddol	
Yr Amgylchedd Naturiol	<p>Dylai hyrwyddwr y prosiect geisio sicrhau na fydd ceisiadau ar gyfer datblygu cysylltiedig yn cael effeithiau niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar safleoedd sydd â dynodiad cenedlaethol neu ryngwladol (na'u nodweddion nodedig) gan gynnwys ACA Corsydd Môn a SoDdGA Caeau Talwrn, safle Ramsar Corsydd Môn a Llŷn a SoDdGAau Cors y Farl a Chors Bodeilio a SoDdGA Cors Ddyga. Dylid lleihau effeithiau niweidiol ar asedau ecolegol eraill o fewn ac yn agos i'r Ardal Chwilio gan gynnwys Gwarchodfa Natur Leol Nant y Pandy.</p> <p>Dylid lliniaru a/neu gydbwyso effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd naturiol i'r graddau mwyaf posibl ac yn unol â pholisïau a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol yn ogystal ag arweiniad yn y CCA hyn. Dylid hefyd chwilio am gyfleoedd i ddarparu mwy o seilwaith gwyrdd yn yr Ardal Chwilio hon ac i wella bioamrywiaeth a thirwedd.</p>
Tir Amaethyddol	<p>Yn unol â pholisi cynllunio lleol a chenedlaethol ac EA20 yn y CCA hyn, nid yw'r tir amaethyddol gorau a mwyaf amldeffnydd y tu allan i ffin Llangefni i gael ei ddatblygu oni bai fod angen hanfodol am y datblygiad, ac nad yw tir ar gael sydd wedi'i ddatblygu o'r blaen neu sydd yn y graddau amaethyddol is, neu fod gwerth amgylcheddol mewn tir o radd is sydd ar gael sydd â dynodiad tirwedd, natur, hanesyddol neu archeolegol sy'n bwysicach nag ystyriaethau amaethyddol.</p>
Yr Amgylchedd Hanesyddol ac Adeiledig	<p>Wrth lunio ceisiadau ar gyfer datblygu, rhaid ceisio sicrhau na fyddant yn cael effaith niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar Ardal Gadwraeth Llangefni ac adeiladau rhestredig yn yr Ardal Chwilio (a'u hamgylchoedd). Rhaid rhoi ystyriaeth fanwl hefyd i'r posibilrwydd y bydd datblygiadau'n effeithio ar amgylchoedd Heneb Restredig Safle Ffosedig Tregarnedd.</p> <p>Rhaid mabwysiadu egwyddorion dylunio o ansawdd uchel wrth lunio ceisiadau a fydd yn adlewyrchu ac yn hyrwyddo cymeriad lleol ac yn sicrhau bod tir y cyhoedd yn ddiogel a hygyrch, yn unol â chanllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill sydd wedi'u</p>

EA 28	Llangefni a'r Cylch
	mabwysiadu gan y Cyngor Sir.
Perygl Llifogydd	Yn unol â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol, dylid lleoli datblygiadau oddi wrth ardaloedd lle y mae perygl llifogydd. Os cyflwynir ceisiadau ar gyfer tir lle y mae perygl llifogydd, bydd disgwyl iddynt gynnwys dull cynhwysfawr o liniaru perygl llifogydd a fydd wedi'i seilio ar Asesiad Canlyniadau Llifogydd.
Cyfleustodau	Wrth bennu lleoliadau a datblygu ceisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiedig yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch, dylai hyrwyddwr y prosiect gydweithio â Dŵr Cymru, Scottish Power Energy Networks a Wales & West Utilities i ganfod a oes angen buddsoddi yn y seilwaith presennol a'i uwchraddio er mwyn darparu ar gyfer datblygu ychwanegol. Gallai'r buddsoddiadau hyn gynnwys gwella'r seilwaith trydan a'r seilwaith carthffosiaeth lleol (yn dibynnu ar faint y datblygiad cysylltiedig yn yr ardal).
Cymdeithasol ac Economaidd	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Llangefni a'r Cylch yn cael effaith annerbyniol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar fusnesau lleol ac ansawdd bywyd. Dylid cynnal asesiad o effeithiau economaidd-gymdeithasol y ceisiadau ar fanylder sy'n gymesur â math a graddfa'r datblygiad a gynigir. Dylid rhoi sylw'n benodol i'r effeithiau posibl ar yr Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is mwyaf difreintiedig yn Llangefni. Os nodir ei bod yn bosibl y bydd effeithiau niweidiol, dylid rhoi mesurau lliniaru a/neu gydbwysu priodol ar waith.</p> <p>Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i Ddatganiad Iaith Gymraeg gael ei gyflwyno gyda phob cais ar gyfer datblygu cysylltiedig yn yr Ardal Chwilio hon, ac i Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg mwy manwl gael ei gyflwyno gyda cheisiadau am ddatblygiadau mwy, yn unol â'r trothwyon yn y Canllawiau Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2007).</p>
Capasiti Priffyrdd	<p>Rhaid i hyrwyddwr y prosiect sicrhau na fydd ceisiadau, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, yn gwaethygu tagfeydd traffig. Yn unol â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol ac EA14 yn y CCA hyn, dylai hyrwyddwr y prosiect asesu effeithiau posibl ar seilwaith priffyrdd a sicrhau bod gwelliannau i briffyrdd yn cael eu darparu lle y bo'n briodol i leihau tagfeydd, sicrhau diogelwch a lleihau effeithiau amgylcheddol sy'n gysylltiedig â sŵn, ansawdd aer a gwahanu ardaloedd o boptu ffyrdd.</p> <p>Dylid lleoli datblygiadau newydd fel eu bod yn lleihau'r angen i deithio ac yn sicrhau'r cyfleoedd mwyaf posibl i ddefnyddio trafndiaeth gynaliadwy. Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect bennu cyfleoedd ar gyfer buddsoddi mewn</p>

Tudalen 131

EA 28	Llangefni a'r Cylch
	trafnidiaeth gyhoeddus leol a gwella llwybrau presennol i gerddwyr a beicwyr, a darparu rhai newydd.

5.4 Amlwch a'r Cylch

Trosolwg

5.4.1 Mae Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch yn cynnwys Amlwch a'i chefnwlad gyfagos. Amlwch yw'r dref fwyaf gogleddol yng Nghymru ac mae ar arfordir gogledd Môn ar ffordd yr A5025. Mae'r Ardal Chwilio oddeutu 10km o brif safle GNN Wylfa.

5.4.2 Amlwch yw'r brif ganolfan ar gyfer cyflogaeth a gwasanaethau yng ngogledd Môn ac ar adeg Cyfrifiad 2011 roedd ganddi boblogaeth o 3,789. Fodd bynnag, mae bron hanner o weithlu'r dref yn allgymudo, cyfran sy'n fwy na'r un ganolfan arall yn Ynys Môn. Mae nifer o gyfleusterau a gwasanaethau cymunedol pwysig yn y dref gan gynnwys ysgol gynradd, ysgol uwchradd a chanolfan hamdden.

5.4.3 Mae Porth Amlwch yn un o'r 30% o Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is mwyaf difreintiedig yng Nghymru a'r 20% mwyaf difreintiedig yn Ynys Môn, ac mae cyflogaeth, addysg, tai a'r gallu i gael gwasanaethau'n broblemau neilltuo³⁴. Mae lefelau diweithdra yn gymharol uchel hefyd yn Amlwch a'r Cylch a ledled gogledd Môn. Er enghraifft, ym mis Mai 2014 y gyfran o'r boblogaeth a oedd yn hawlio lwfans ceisio gwaith (mesur o ddiweithdra) yn ward Porth Amlwch oedd 5.3% o'i gymharu â 3.6% yn Ynys Môn i gyd a'r cyfartaledd ar gyfer Prydain Fawr o 2.6%³⁵. O ganlyniad i hyn, mae'n bosibl y bydd buddsoddi sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa yn helpu i ddelio â phroblemau cymdeithasol ac economaidd presennol yn y dref.

5.4.4 Mae Amlwch wedi'i nodi'n un o'r prif ganolfannau ar gyfer twf yn y Cynllun Datblygu presennol, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu. Mae'n agos iawn i brif safle GNN Wylfa ar hyd yr A5025 ac mae cyfleoedd iddi chwarae mwy o ran fel canolfan allweddol yng ngogledd Môn ar gyfer llety i weithwyr adeiladu, masnach a chyfleoedd gwaith i gynnal Prosiect GNN Wylfa. Byddai buddsoddi yn Amlwch mewn cysylltiad â Phrosiect GNN Wylfa yn gallu helpu i wneud y dref yn fwy bywiog a hyfyw, cynnal a gwella cyfleusterau a gwasanaethau presennol (a hybu darpariaeth newydd) a sbarduno cyfleoedd gwaith lleol er mwyn hyrwyddo ffyniant yn y dyfodol.

³⁴ Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru 2011.

³⁵ NOMIS: Nifer yr Hawlwyr.

Cyfleoedd

- 5.4.5 Yr unig gyfleoedd penodol ar gyfer datblygu sy'n hysbys yn yr Ardal Chwilio hon yw dyraniadau tir ar raddfa fach ar gyfer tai a chyflogaeth o fewn ffin ddatblygu Amlwch. Mae'r Ardal Chwilio yn cynnwys safle'r gwaith cemegol blaenorol tua'r gogledd-ddwyrain sydd wedi'i ddyrannu at gyflogaeth yn y Cynllun Lleol a'r CDU a Ataliwyd. Mae Amlwch LNG wedi cyflwyno cais cynllunio ar gyfer adeiladu gwaith Nwy Hylifedig Naturiol ar y safle hwn sy'n cael ei ystyried ar hyn o bryd. Mae'r Ardal Chwilio hefyd yn cynnwys Parc Busnes presennol Amlwch, sydd gerllaw'r ardal drefol i'r de-orllewin o ganol y dref. Mae'r Parc Busnes yn cynnwys dyraniadau a wnaed yn y Cynllun Lleol a phlotiau eraill sydd ar gael a allai fod yn addas ar gyfer datblygiad sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa.
- 5.4.6 Mae safle Ardal Fenter Ynys Môn yn Rhos-goch (EZ8) yn agos iawn (tua 5km) i Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch. Rydym yn deall bod y safle hwn yn un o'r tri safle y mae Celtic Array yn eu hystyried ar gyfer is-orsaf ar y tir i gysylltu'r Fferm Wynt Rhiannon arfaethedig â'r rhwydwaith trosglwyddo trydan. Mae'r safle wedi'i ddyndodi hefyd gan y Cyngor Sir a Llywodraeth Cymru fel un lle y gellid lleoli busnesau datblygu a busnesau cadwyn gyflenwi sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa a gallai fod yn ffynhonnell gwaith bwysig i breswylwyr Amlwch. O ganlyniad i hyn, bydd yn bwysig bod unrhyw geisiadau sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa ar safle EZ8 yn ystyried cysylltiadau â'r Ardal Chwilio hon yng nghydestun darparu swyddi, y gallu i gyrraedd cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol a thai yn Amlwch.

Materion Allweddol

- 5.4.7 Mae amgylchedd naturiol a threftadaeth ddiwylliannol eithriadol o gyfoethog a sensitif yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch sy'n bwysig iawn o ran cynnal ffyniant yn Amlwch a'r economi ymwelwyr ledled Ynys Môn. Rhai o'r materion allweddol y bydd angen i hyrwyddwr y prosiect eu hystyried yn yr Ardal Chwilio hon yw:
- **Yr amgylchedd naturiol:** Er nad oes safleoedd gwarchod natur dynodedig yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch, mae AGA Bae Lerpwl tua 3km i'r dwyrain o'r Ardal Chwilio a SoDdGA Mynydd Parys tua 1km i'r de. Mae AHNE ac Arfordir Treftadaeth Ynys Môn yn dilyn yr arfordir i'r gogledd o'r Ardal Chwilio ac mae'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu wedi cynnig Ardal Tirwedd Arbennig a fydd yn gyfagos i ran ddeheuol yr ardal adeiledig yn Amlwch ac yn cwmpasu Mynydd Parys;
 - **Yr amgylchedd hanesyddol:** Mae amgylchedd hanesyddol cyfoethog yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch sy'n seiliedig ar dreftadaeth ddiwydiannol Amlwch. Mae rhan helaeth o'r Ardal Chwilio oddi mewn i'r safle sydd wedi'i ddyndodi'n Dirwedd Hanesyddol Amlwch a Mynydd Parys, sy'n

cysylltu Amlwch â Mynydd Parys a nifer o henebion rhestredig. Mynydd Parys oedd y gloddfa copor fwyaf yng Nghymru a Phrydain ar un adeg ac yma yr oedd y rhan fwyaf o'r copor yn Ewrop yn cael ei chloddio ar ddiwedd y ddeunawfed ganrif. Oherwydd ei chysylltiad â thref a phorthladd Amlwch, a oedd yn ei chynnal, mae'r dirwedd hon yn bwysig iawn o ran archeoleg ddiwydiannol a dyma'r unig safle o bwysigrwydd rhyngwladol yng Nghymru lle'r oedd mwynau heblaw haearn yn cael eu cloddio. Ymhlith yr asedau eraill sydd o bwysigrwydd neilltuol y mae Ardaloedd Cadwraeth Amlwch a Phorth Amlwch a nifer o adeiladau rhestredig yn y dref ei hun;

- **Perygl llifogydd:** Mae'r arfordir i'r gogledd o'r Ardal Chwilio a rhannau o Amlwch mewn Parth Llifogydd C2. Yn y cyswllt hwn, mae Cynllun Reoli Llifogydd Dalgylch Gogledd-orllewin Cymru (2010) yn nodi bod Amlwch yn un o'r trefi bach/pentrefi lle y mae adeiladau a seilwaith mewn perygl o lifogydd;
- **Cyfleustodau:** Rydym yn deall nad yw'r rhwydwaith trydanol yn ddigonol i ddarparu ar gyfer datblygiadau newydd. Mae angen cynnal trafodaethau pellach hefyd â Dŵr Cymru a Wales & West Utilities ynghylch cyflwr a maint y rhwydweithiau dŵr, carthffosiaeth a nwy;
- **Cymdeithasol ac economaidd:** Gan ei bod yn lleoliad posibl ar gyfer llety i weithwyr adeiladu a datblygiadau eraill sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa, mae'n bosibl y bydd economi a chymunedau lleol Amlwch yn profi newid a phwysau sylweddol o ganlyniad i ddatblygu newydd. Mae cyfran gymharol uchel o boblogaeth yr Ardal Chwilio hon yn siarad Cymraeg. Er enghraifft, yn ward Porth Amlwch mae 65% o breswylwyr yn siarad Cymraeg o'i gymharu â 57% ledled Ynys Môn (a 19% ledled Cymru)³⁶;
- **Twristiaeth:** Mae'r economi ymwelwyr, sy'n gysylltiedig â threftadaeth ddiwydiannol yr ardal, yn sector pwysig. Mae'r Porthladd a Chanolfan Ymwelwyr y Deyrnas Gopr yn atyniadau pwysig iawn i ymwelwyr fel y mae Mynydd Parys sydd y tu allan i'r Ardal Chwilio.

5.4.8 Bydd angen rhoi ystyriaeth fanwl hefyd i'r posibilrwydd o effeithiau cronol niweidiol a fydd yn gysylltiedig â datblygiad sy'n ymwneud â GNN Wylfa yn yr Ardal Chwilio hon, a hefyd o geisiadau eraill am ddatblygu, yn enwedig y gwaith Nwy Hylifedig Naturiol arfaethedig ar safle'r gwaith cemegol blaenorol a safleoedd lle y bydd ceblau'n cyrraedd y tir o Fferm Wynt Rhiannon (os byddant oddi mewn neu'n gyfagos i'r Ardal Chwilio).

³⁶ Y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

EA 29 Amlwch a'r Cylch	
Datblygu Cysylltiedig	
Llety i Weithwyr Adeiladu	<p>Bydd cefnogaeth i ddatblygu llety i weithwyr adeiladu ar raddfa fach (h.y. llai na 50 o unedau) ac ar raddfa fawr (mwy na 50 o unedau) a fydd yn cynnwys llety pwrpasol, llety rhent preifat a/neu llety i ymwelwyr yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch ar yr amod ei fod ar raddfa briodol ac yn gymesur â maint y boblogaeth breswyl bresennol, ar ôl ystyried datblygiadau eraill sydd wedi'u cynnig neu eu caniatáu. Bydd y Cyngor Sir yn gefnogol i lety o fath a fydd yn rhoi budd parhaol wedi i'r cyfnod adeiladu ddod i ben.</p> <p>Yn unol â'r polisi yn y Cynllun Lleol presennol, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, rhaid lleoli datblygu newydd o fewn neu ar gyrion y ffin ddatblygu sydd wedi'i diffinio ar gyfer Amlwch, a ffeirir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd preswyl yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Rhaid i geisiadau ar gyfer llety i weithwyr adeiladu fod yn gyson â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol sy'n berthnasol a'r canllawiau sydd yn y CCA hyn a CCA eraill ynghylch lleoli, dylunio a math.</p>
Cyflogaeth	<p>Mae'r Cyngor Sir o blaid creu cyfleoedd busnes newydd addas ar raddfa fach a mawr, ac ehangu busnesau presennol yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa. Rhaid lleoli mathau newydd o ddefnydd at gyflogaeth o fewn y ffin ddatblygu sydd wedi'i diffinio ar gyfer Amlwch, a ffeirir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd cyflogaeth yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Yn unol â pholisïau a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol, bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n creu cyflogaeth ar safleoedd addas eraill y tu allan i'r ffin ddatblygu ar yr amod bod cyfiawnhad priodol ar sail anghenion gweithredu, ystyriaeth ddyladwy i faterion amgylcheddol a chymdeithasol ac nad oes safleoedd addas eraill o fewn y ffin ddatblygu.</p>
Cyfleusterau a Gwasanaethau Cymunedol	<p>Bydd y Cyngor Sir yn mynnu bod cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol presennol yn cael eu gwella, a rhai addas newydd yn cael eu creu, yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch a fydd yn cwrdd ag anghenion gweithwyr adeiladu, y gall y gymuned leol eu defnyddio yn ystod cyfnod adeiladu Prosiect GNN Wylfa ac y gellir trefnu iddynt fod ar gael ar ôl y cyfnod adeiladu i roi budd parhaol.</p> <p>Bydd lleoliad, graddfa a dyluniad cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol newydd neu welliannau i rai presennol yn gyson â pholisi a chanllawiau'r Cynllun Datblygu sydd wedi'u nodi yn EA6</p>

EA 29 Amlwch a'r Cylch	
	o'r CCA hyn ac mewn CCA eraill. Yn benodol, bydd cyfleusterau a gwasanaethau'n hawdd eu cyrraedd ar droed, ar feic ac mewn trafndiaeth gyhoeddus a byddant wedi'u hadeiladu at y safon amgylcheddol uchaf posibl (h.y. BREEAM 'Excellent').
Logisteg Trafnidiaeth a Chludo Nwyddau	Cefnogir ceisiadau a fydd yn gwella'r system trafndiaeth gyhoeddus bresennol ac yn pennu ac yn gweithredu ar gyfleoedd i wella'r ddarpariaeth i feicwyr rhwng y dref a phrif safle GNN Wylfa.
Cyfleoedd	
Ystad Ddiwydiannol Amlwch	Dylai hyrwyddwr y prosiect chwilio am gyfleoedd, drwy gydgyssylltu â'r Cyngor Sir, i leoli mathau o ddefnydd cyflogaeth sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa ym Mharc Busnes Amlwch.
Safle Ardal Fenter Rhos-goch	Wrth lunio ceisiadau ar gyfer cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol, trafndiaeth, seilwaith a llety i weithwyr adeiladu yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch, dylid ystyried cysylltiadau â safle Ardal Fenter Rhos-goch fel lleoliad posibl ar gyfer busnesau datblygu/busnesau cadwyn gyflenwi sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa, os yw'n briodol.
Materion Allweddol	
Yr Amgylchedd Naturiol	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch yn cael effeithiau niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar AGA Bae Lerpwl a SoDdGA Mynydd Parys (na'u nodweddion nodedig) neu asedau ecolegol eraill o fewn ac yn agos i'r Ardal Chwilio.</p> <p>Dylid rhoi ystyriaeth fanwl i leoliad, graddfa a dyluniad datblygiadau er mwyn gwarchod a gwella safleoedd sydd â dynodiad pwysig oherwydd eu tirwedd, gan gynnwys AHNE Ynys Môn, yr Arfordir Treftadaeth a'r Ardal Tirwedd Arbennig arfaethedig.</p> <p>Dylid lliniaru a/neu gydbwyso effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd naturiol i'r graddau mwyaf posibl ac yn unol â pholisïau a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol yn ogystal â chanllawiau sydd yn y CCA hyn. Dylid hefyd chwilio am gyfleoedd i ddarparu mwy o seilwaith gwyrdd yn yr Ardal Chwilio hon ac i wella bioamrywiaeth a thirwedd.</p>
Yr Amgylchedd Hanesyddol ac Adeiledig	Wrth lunio ceisiadau ar gyfer datblygu, rhaid ceisio sicrhau na fyddant yn cael effeithiau niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar dreftadaeth ddiwydiannol yr ardal ac y byddant yn cadw'r dirwedd hanesyddol. Yn unol â pholisi cynllunio lleol a chenedlaethol ac EA22 , dylid cynnal asesiad o effaith y ceisiadau ar yr amgylchedd hanesyddol gan roi sylw

EA 29	Amlwch a'r Cylch
	<p>penodol i safleoedd sydd wedi'u dynodi (a'u hamgylchoedd) oddi mewn ac yn agos i'r Ardal Chwilio gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ardaloedd Cadwraeth Amlwch a Phorth Amlwch; • Adeiladau rhestredig; • Henebion rhestredig ym Mynydd Parys. <p>Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect gydweithio ag Ymddiriedolaeth Treftadaeth Ddiwydiannol Amlwch wrth baratoi ceisiadau ar gyfer yr Ardal Chwilio hon i sicrhau bod effeithiau niweidiol posibl wedi'u nodi a'u lliniaru/cydbwyso ac i gael y manteision mwyaf posibl.</p> <p>Rhaid mabwysiadu egwyddorion dylunio o ansawdd uchel wrth lunio ceisiadau a fydd yn adlewyrchu ac yn hyrwyddo cymeriad lleol ac yn sicrhau bod tir y cyhoedd yn ddiogel a hygyrch, yn unol â chanllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill sydd wedi'u mabwysiadu gan y Cyngor Sir.</p>
Perygl Llifogydd	<p>Yn unol â pholisïau cynllunio lleol a chenedlaethol, dylid lleoli datblygiadau oddi wrth ardaloedd lle y mae perygl llifogydd. Os cyflwynir ceisiadau ar gyfer tir lle y mae perygl llifogydd, bydd disgwyl iddynt gynnwys dull cynhwysfawr o liniaru perygl llifogydd a fydd wedi'i seilio ar Asesiad Canlyniadau Llifogydd.</p>
Cyfleustodau	<p>Wrth bennu lleoliadau a datblygu ceisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiedig yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch, dylai hyrwyddwr y prosiect gydweithio â Dŵr Cymru, Scottish Power Energy Networks a Wales & West Utilities i ganfod a oes angen buddsoddi yn y seilwaith presennol a'i uwchraddio er mwyn darparu ar gyfer datblygu ychwanegol. Gallai'r buddsoddiad hwn gynnwys gwella'r seilwaith trydan er enghraifft (yn dibynnu ar faint y datblygiad cysylltiedig yn yr ardal).</p>
Cymdeithasol ac Economaidd	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch yn cael effaith annerbyniol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar fusnesau lleol ac ansawdd bywyd cymunedau. Dylid cynnal asesiad o effeithiau economaidd-gymdeithasol y ceisiadau ar fanylder sy'n gymesur â math a graddfa'r datblygiad a gynigir. Os nodir ei bod yn bosibl y bydd effeithiau niweidiol, dylid rhoi mesurau lliniaru a/neu gydbwyso priodol ar waith.</p> <p>Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i Ddatganiad Iaith Gymraeg gael ei gyflwyno gyda phob cais ar gyfer datblygu cysylltiedig yn yr Ardal Chwilio hon, ac i Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg mwy manwl gael ei gyflwyno gyda cheisiadau am ddatblygiadau mwy, yn unol â'r trothwyon yn y Canllawiau Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2007).</p> <p>Er mwyn hyrwyddo cydlyniant cymunedol, dylai ceisiadau</p>

EA 29	Amlwch a'r Cylch
	gynnwys ffyrdd o integreiddio cymunedau, gwasanaethau a chyfleusterau presennol â rhai newydd.
Twristiaeth	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch yn cael effaith niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar botensial yr ardal ar gyfer twristiaeth. Disgwylir cael asesiad manwl o'r effeithiau posibl ar dwristiaeth sy'n gysylltiedig â cheisiadau ar gyfer datblygu (ar eu pen eu hunain ac ar y cyd â cheisiadau eraill).</p> <p>Rhai o'r mesurau posibl i ddelio ag unrhyw effeithiau niweidiol posibl ar dwristiaeth ac i amlhau cyfleoedd o fuddsoddi yn yr Ardal Chwilio hon yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynnal ac, os yw'n bosibl, gwella mynediad at yr arfordir yng nghyswllt gwelliannau i Lwybr Arfordir Cymru; • Gwaith cynnal a chadw a gwelliannau strategol ar y rhwydwaith Hawliau Tramwy, llwybrau beicio a rhwydweithiau o lwybrau cerdded; • Gwella seilwaith a chyfleusterau ar gyfer ymwelwyr; • Marchnata cyrchfannau drwy gydgyssylltu â Croeso Cymru, Partneriaeth y Cynllun Gweithredu Rheoli Cyrchfan, y Cyngor Sir ac Ymddiriedolaeth Treftadaeth Ddiwydiannol Amlwch; • Hyrwyddo'r Porthladd a Chanolfan Ymwelwyr y Deyrnas Gopr. <p>Mae'n bosibl y bydd cyfleoedd hefyd yn yr Ardal Chwilio hon i ddatblygu cysylltiadau â chanolfan ymwelwyr ar gyfer GNN Wylfa a'i hyrwyddo, er enghraifft, drwy farchnata neu ddarparu cysylltiadau trafniadaeth â'r ganolfan. Mae'n bosib y rhoddir cefnogaeth i ddatblygiad llety bach o ansawdd uchel i dwristiaid yn yr Ardal Chwilio hon i'w defnyddio dros dro gan weithwyr adeiladu, yn amodol ar y canllawiau yn EA12 y CCA hyn.</p>

5.5 Coridor yr A55/A5

Trosolwg

5.5.1 Mae'r Ardal Chwilio hon yn goridor oddeutu ffordd ddeuol yr A55 a'r A5 sy'n croesi Ynys Môn o'r dwyrain i'r gorllewin rhwng Pont Britannia a'r Fali. Mae'r A55 yn llwybr yn y Rhwydwaith Traws-Ewropeaidd (E22) ac yn goridor trafniadaeth allweddol ym Môn sy'n hanfodol ar gyfer perfformiad economaidd Ynys Môn a rhanbarth Gogledd Cymru yn gyffredinol. Mae Cynllun Gofodol Cymru yn ceisio amlhau cyfleoedd sy'n gysylltiedig â'r A55, yn enwedig rhwng economïau Iwerddon, Gogledd Cymru a thu hwnt, gan sicrhau bod cysylltiadau trafniadaeth digonol rhwng y canolbwyntiau a'r ardaloedd gwledig er mwyn eu cysylltu â gwasanaethau a chyfleoedd gwaith a hamdden. Mae'r A5 yn llwybr sirol/rhanbarthol pwysig.

5.5.2 Mae'n debygol y bydd symudiadau trafniadaeth sy'n gysylltiedig ag adeiladu GNN Wylfa yn effeithio ar yr A55 a'r A5 gan mai'r rhain yw'r prif lwybrau i Ynys Môn ac ar ei thraws, felly mae'n bosibl y bydd angen gwella capasiti priffyrdd a'u cryfhau mewn nifer o fannau, gan gynnwys:

- Pont Britannia ar yr A55;
- Pont Menai ar yr A5;
- Oddeutu'r A5/A5025 yn y Fali;
- Cyffyrdd 2 a 3 (cyffordd yr A55/A5) ar yr A55;
- Ar hyd yr A55 (yn enwedig ar yr adegau prysuraf yn ystod y dydd ac yn y tymhorau gwyliau).

5.5.3 Felly bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau am welliannau i'r rhwydwaith priffyrdd mewn cysylltiad â Phrosiect GNN Wylfa yng Nghoridor yr A55/A5. Yn unol â'r Datganiad Sefyllfa ar Drafniadaeth ar gyfer Gorsaf Pŵer Niwclear Newydd Wylfa

(2011), polisïau'r Cynllun Datblygu a chanllawiau yn y CCA hyn, dylai hyrwyddwr y prosiect geisio lleihau nifer y symudiadau gan gerbydau sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa gan gynnwys camau i fuddsoddi mewn trafndiaeth gyhoeddus a darparu safleoedd Parcio a Theithio a Pharcio a Rhannu mewn canolbwyntiau preswyl allweddol yn yr Ardal Chwilio hon (er enghraifft, ger y Fali) yn ogystal â darparu llwybrau newydd i gerddwyr a beicwyr a gwella'r rhai presennol.

- 5.5.4 Mae Coridor yr A55/A5 yn cynnwys aneddiadau'r Fali, y Gaerwen, Llanfairpwll a Phorthaethwy sydd wedi'u nodi'n ganolfannau gwasanaeth lleol yn y Cynllun Datblygu a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu. Ceir amrywiaeth o gyfleusterau a gwasanaethau cymunedol pwysig yn yr aneddiadau hyn, gan gynnwys ysgolion cynradd, meddygfeydd, swyddfeydd post ac, ym Mhorthaethwy, ysgol uwchradd, llyfrgell a chanolfan hamdden. Felly credir y gellid cynnwys rhywfaint o'r datblygu sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa yn yr aneddiadau hyn gan gynnwys: mathau o ddefnydd sy'n gysylltiedig â llety i weithwyr adeiladu; cyflogaeth; y gadwyn gyflenwi; trafndiaeth a logisteg. Ym marn y Cyngor Sir, mae'n annhebygol y bydd aneddiadau eraill yn yr Ardal Chwilio hon yn addas i gynnwys datblygu sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa oherwydd eu maint a'u lle yn yr hierarchaeth aneddiadau.
- 5.5.5 Byddai Canolbwynt Corfforaethol yn yr Ardal Chwilio hon yn galluogi gweithwyr, ymwelwyr ac is-gontractwyr sydd heb angen mynd i brif safle GNN Wylfa ei hun i fynychu cyfarfodydd a sesiynau hyfforddi y tu allan i'r safle, gan leihau nifer y teithiau ar hyd y rhwydwaith ffyrdd sirol.

Cyfleoedd

- 5.5.6 Bydd yn bwysig bod datblygiadau yn y seilwaith trafndiaeth yn yr Ardal Chwilio hon yn ategu ceisiadau eraill am fuddsoddi mewn seilwaith a gwelliannau, gan gynnwys y rheini yng Nghynllun Rheoli Asedau Priffyrdd y Cyngor Sir a'r Strategaeth Beicio sy'n cael ei datblygu yn ogystal â gwelliannau yng nghapasiti priffyrdd sy'n gysylltiedig â safleoedd Ardal Fenter Ynys Môn a buddsoddiadau strategol mawr eraill ym Môn.
- 5.5.7 Mae safle Ardal Fenter Ynys Môn yn y Gaerwen (EZ7) i'r dwyrain o'r Gaerwen. Ceir mathau o ddefnydd sy'n ymwneud â diwydiant ar y safle ar hyn o bryd y gellir eu heangu'n sylweddol ac mae lle o fewn yr ystad bresennol i gynnwys busnesau ynni carbon isel. Ymhlith y cyfleoedd posibl eraill ar gyfer datblygu yng Nghoridor yr A55/A5 y mae lleiniau gwag ar yr Ystad Ddiwydiannol Mona bresennol: nodwyd yn yr Adolygiad o Dir Cyflogaeth a baratowyd ar gyfer y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu y gallai'r rhain fod yn addas ar gyfer mathau defnydd B2 a B8. Yn ogystal â hyn, mae safleoedd ar gael

Tudalen 141

sydd wedi'u dyrannu yn y Cynllun Datblygu a'r CDU a Ataliwyd ar gyfer tai a chyflogaeth.

- 5.5.8 Mae Parc Gwyddoniaeth Menai yn cael ei ddatblygu gan Brifysgol Bangor. Rhagwelir y bydd y Parc Gwyddoniaeth yn ganolbwynt ar gyfer cwmnïau sy'n arbenigo mewn arloesi, ymchwil a datblygu gwyddonol. Gallai'r Parc fod yn gartref i brosiectau ymchwil ar gyfer diwydiant a gwyddoniaeth sydd o fewn Prifysgol Bangor ar hyn o bryd, yn fusnesau bach a chanolig eu maint, ac yn rhan o gwmnïau corfforaethol mawr. Y gobaith yw y bydd y Parc yn adeiladu ar sail cryfderau presennol Prifysgol Bangor mewn nifer o feysydd ymchwil, gan gynnwys ynni, gwasanaethau amgylcheddol, technoleg lân, peirianeg ac electroneg.
- 5.5.9 Bydd y Parc Gwyddoniaeth yn cyfrannu at sefydlu Ynys Môn yn ganolfan ragoriaeth ar gyfer ynni carbon isel drwy statws yr Ardal Fenter a'r weledigaeth ar gyfer rhaglen Ynys Ynni Môn. Mae'r lleoliad a ffeirir ar gyfer y Parc Gwyddoniaeth yn safle strategol ger Cyffordd 7 ar wibffordd yr A55 ger y Gaerwen. Fodd bynnag, nid yw caniatâd cynllunio wedi'i roi eto ar gyfer y datblygiad hwn ac mae'n bosibl y bydd amodau ar unrhyw ganiatâd a roddir yn cyfyngu'r mathau o ddefnydd a geir ar y safle.

Materion Allweddol

- 5.5.10 Mae nifer o faterion y bydd angen i hyrwyddwr y prosiect eu hystyried yn Ardal Chwilio Coridor yr A55/A5. Mae'r materion hyn yn cynnwys:
- **Yr amgylchedd naturiol:** Mae Afon Menai yn safle gwarchod natur â dynodiad Ewropeaidd (ACA Afon Menai a Bae Conwy). Hefyd mae ACA Llyn Dinam yn Llynnoedd y Fali i'r gorllewin o'r Ardal Chwilio. Mae nifer o SoDdGAau o fewn ac yn agos i'r Ardal Chwilio gan gynnwys (ymysg eraill) Cors Bodwrog i'r gogledd-ddwyrain o Walchmai, Cors Ddyga i'r gorllewin o Bentre Berw, Llynnoedd y Fali a Beddmanarch-Cymyran i'r gorllewin o'r Fali. Mae AHNE Ynys Môn ymhell i'r dwyrain a'r gorllewin o'r Ardal Chwilio. Ceir dwy Ardal Tirwedd Arbennig yn yr Ardal Chwilio hefyd, un i'r de o Lanfair-pwll a'r llall i'r de o Langefni;
 - **Yr amgylchedd hanesyddol:** Mae nifer mawr o asedau hanesyddol dynodedig yn Ardal Chwilio Coridor yr A55/A5 gan gynnwys adeiladau rhestredig a pharciau a gerddi hanesyddol;
 - **Perygl llifogydd:** Mae nifer o ardaloedd lle ceir perygl o lifogydd mewn rhannau o'r Ardal Chwilio hon, yn enwedig yn ne-ddwyrain y Fali sydd o fewn Parth Llifogydd C1;
 - **Cyfleustodau:** Mae'r Astudiaeth o'r Cylch Dŵr a baratowyd gan AMEC (2014) yn nodi'r farn bod gwaith trin dŵr gwastraff Llanfairpwll yn gweithredu'n agos at ei derfyn cyfeintiol ar hyn o bryd. Cafwyd achosion

o lifogydd yn rhwydwaith carthffosydd y gwaith trin dŵr gwastraff ar gyfer dalgylchoedd y Fali, Gaerwen a Llanfairpwll;

- **Cymdeithasol ac economaidd:** Mae'r A5 a'r A55 yn rhedeg drwy nifer o aneddiadau ac yn gyfagos iddynt. Mae'r lefelau sŵn ar hyd yr A55 ac yn gyfagos iddi yn uwch na 55dB (mae Canllawiau Sefydliad Iechyd y Byd ar gyfer Sŵn Cymunedol (1999) yn gosod lefel sŵn uchelgeisiol o 55dB LAeq dros 16 awr ar gyfer osgoi blinder oherwydd sŵn).

Mae aneddiadau yn yr Ardal Chwilio hon yn gymharol fach ac mae'r amrywiaeth o wasanaethau a chyfleusterau sydd ynddynt yn gyfyngedig. O ganlyniad i hyn, bydd yn bwysig ystyried yr effaith economaidd-gymdeithasol o ddatblygu sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa gan gynnwys effeithiau ar gydlyniant cymunedol, y Gymraeg a'i diwylliant.

EA 30 Coridor yr A55/A5	
Datblygu Cysylltiedig	
Llety i Weithwyr Adeiladu	<p>Bydd cefnogaeth i ddatblygu llety i weithwyr adeiladu ar raddfa fach (h.y. llai na 50 o unedau) ar ffurf llety rhent preifat a/neu lety i ymwelwyr yng Nghoridor yr A55/A5 yn y Fali, y Gaerwen, Llanfairpwll a Phorthaethwy ar yr amod ei fod ar raddfa briodol ac yn gymesur â maint y boblogaeth breswyl bresennol, ar ôl ystyried datblygiadau eraill sydd wedi'u cynnig neu eu caniatáu. Bydd cefnogaeth i lety pwrpasol os bydd yn rhoi budd parhaol wedi i'r cyfnod adeiladu ddod i ben.</p> <p>Yn unol â'r polisi yn y Cynllun Lleol presennol a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, rhaid lleoli datblygu newydd o fewn neu ar gyrion y ffiniau datblygu sydd wedi'u diffinio ar gyfer yr aneddiadau hyn, a ffefrir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd preswyl yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Yn unol â'r polisi yn y Cynllun Datblygu presennol a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, bydd unrhyw ddarpariaeth yn yr aneddiadau a restrwyd uchod yn gyfyngedig ac ar raddfa sy'n gymesur â maint y boblogaeth breswyl bresennol ym mhob anheddiad a lefelau presennol y ddarpariaeth o wasanaethau, gan adlewyrchu lle pob un ohonynt yn yr hierarchaeth aneddiadau</p> <p>Rhaid i geisiadau ar gyfer llety i weithwyr adeiladu fod yn gyson â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol sy'n berthnasol a'r canllawiau sydd yn y CCA hyn a CCA eraill ynghylch lleoli, dylunio a math.</p>
Cyflogaeth	<p>Mae'r Cyngor Sir o blaid creu cyfleoedd busnes newydd addas ar raddfa fach a mawr yng Nghoridor yr A55/A5 sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa. Rhaid lleoli mathau newydd o ddefnydd at gyflogaeth o fewn y ffiniau datblygu sydd wedi'u diffinio ar</p>

EA 30	Coridor yr A55/A5
	<p>gyfer y Fali, y Gaerwen, Llanfairpwll a Phorthaethwy, a ffefrir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd cyflogaeth yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Yn unol â pholisïau a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol, bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n creu cyflogaeth ar safleoedd addas eraill y tu allan i ffiniau datblygu'r aneddiadau a restrwyd uchod, ar yr amod bod cyfiawnhad priodol ar sail anghenion gweithredu, ystyriaeth ddyladwy i faterion amgylcheddol a chymdeithasol ac nad oes safleoedd addas eraill o fewn y ffiniau datblygu.</p> <p>Bydd cynlluniau i ehangu busnesau presennol yn cael cefnogaeth ar yr amod bod y datblygiad yn cyd-fynd â chanllawiau a pholisi cynllunio lleol a chenedlaethol.</p>
Cyfleusterau a Gwasanaethau Cymunedol	<p>Bydd y Cyngor Sir yn mynnu bod cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol presennol yn cael eu gwella, a rhai addas newydd yn cael eu creu, yng Nghoridor yr A55/A5 a fydd yn cwrdd ag anghenion gweithwyr adeiladu, y gall y gymuned leol eu defnyddio yn ystod cyfnod adeiladu Prosiect GNN Wylfa ac y gellir trefnu iddynt fod ar gael ar ôl y cyfnod adeiladu i roi budd parhaol.</p> <p>Bydd lleoliad, graddfa a dyluniad cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol newydd neu welliannau i rai presennol yn gyson â pholisi a chanllawiau'r Cynllun Datblygu sydd wedi'u nodi yn EA6 o'r CCA hyn ac mewn CCA eraill. Yn benodol, bydd cyfleusterau a gwasanaethau'n hawdd eu cyrraedd ar droed, ar feic ac mewn trafndiaeth gyhoeddus a byddant wedi'u hadeiladu at y safon amgylcheddol uchaf posibl (h.y. BREEAM 'Excellent').</p>
Logisteg Trafnidiaeth a Chludo Nwyddau	<p>Bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n gysylltiedig â gwelliannau i'r A55 a'r A5 a datblygu logisteg cludo nwyddau yn yr Ardal Chwilio hon os yw'n gyson â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol yn ogystal â chanllawiau yn y CCA hyn, yn enwedig EA14.</p> <p>Wrth ystyried a yw'r gwaith a gynigir yn addas, bydd y Cyngor Sir am weld tystiolaeth am y canlynol:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mai nifer y cerbydau a gynigiwyd yw'r lleiaf sydd ei angen a bod dulliau eraill mwy cynaliadwy o gludo i brif safle GNN Wylfa wedi'u hystyried a'u mabwysiadu os oedd modd; • y bydd Cynlluniau Rheoli Traffig priodol sy'n ymwneud ag amserlennu symudiadau, cyfuno llwythi a'r mathau o gerbydau a ddefnyddir yn cael eu mabwysiadu; • y bydd y gwaith a gynigiwyd yn cymryd cyn lleied o dir â phosibl ac yn achosi'r lleiaf posibl o wahanu rhwng cymunedau o boptu ffyrdd.

EA 30	Coridor yr A55/A5
	Er mwyn hwyluso ffyrdd cynaliadwy o gludo gweithwyr adeiladu yn ôl ac ymlaen i brif safle GNN Wylfa, bydd y Cyngor Sir yn cefnogi buddsoddiadau mewn llwybrau ar gyfer trafndiaeth gyhoeddus, beicwyr a cherddwyr ac i ddarparu cyfleusterau Parcio a Theithio a Pharcio a Rhannu. Rhaid lleoli cyfleusterau o'r fath yn agos i'r Fali, y Gaerwen, Llanfairpwll a/neu Borthaethwy. Os yw'n briodol, bydd y cyfleusterau a ddatblygir yn rhoi budd ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben drwy barhau i'w defnyddio neu drwy gynnig tir i'w ailddatblygu.
Canolbwynt Corfforaethol	Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect ddarparu ar gyfer Canolbwynt Corfforaethol o fewn yr Ardal Chwilio hon neu'n agos iddi. Disgwylir y bydd ceisiadau ar gyfer Canolbwynt Corfforaethol: <ul style="list-style-type: none"> • yn lleihau'r angen i deithio i brif safle GNN Wylfa ar gyfer busnes nad yw'n galw am bresenoldeb ar y safle; • yn agos i brif goridoriau trafndiaeth ac yn cynnwys mynediad da at orsafoedd rheilffyrdd teithwyr (neu'n gwella mynediad o ganlyniad i'r datblygu); • yn peri ei fod yn hawdd ei gyrraedd ar gyfer y farchnad lafur leol; • yn cynnwys safonau dylunio pensaernïol cynaliadwy a rhagorol; • yn creu'r cysylltiadau mwyaf posibl â phrosiectau eraill sy'n buddsoddi mewn ynni carbon isel ac ymchwil a datblygu yn Ynys Môn gan gynnwys y Parc Gwyddoniaeth arfaethedig; • wedi'u dylunio mewn ffordd sy'n caniatáu eu haddasu i roi budd o ran cyflogaeth wedi i gyfnod adeiladu GNN Wylfa ddod i ben.
Cyfleoedd	
Safle Ardal Fenter Ystad Ddiwydiannol y Gaerwen	Dylai hyrwyddwr y prosiect chwilio am gyfleoedd, drwy gydgyssylltu â'r Cyngor Sir a Llywodraeth Cymru, i leoli mathau o ddefnydd cyflogaeth sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa ar safle Ardal Fenter Ystad Ddiwydiannol y Gaerwen (EZ7). Dylai ceisiadau ar gyfer llety i weithwyr adeiladu, cyfleusterau, gwasanaethau a seilwaith cymunedol mewn rhannau eraill o'r Ardal Chwilio fod yn rhai sy'n hybu ac yn ategu'r broses o ddarparu'r safle Ardal Fenter hwn ac eraill lle y bo'n briodol.
Ystad Ddiwydiannol Mona a dyraniadau sydd wedi'u gwneud	Dylai hyrwyddwr y prosiect ystyried y posibilrwydd o ddefnyddio lleiniau gwag ar yr Ystad Ddiwydiannol Mona bresennol yn ogystal â dyraniadau sydd wedi'u gwneud yn y Cynllun Datblygu a'r CDU a Ataliwyd ar gyfer tai a chyflogaeth yn y Fali, y Gaerwen, Llanfairpwll a/neu Borthaethwy.

EA 30 Coridor yr A55/A5	
Parc Gwyddoniaeth Menai	Drwy gydgyssylltu â Phrifysgol Bangor a'r Cyngor Sir, ac ar yr amod bod caniatâd cynllunio wedi'i roi, dylai hyrwyddwr y prosiect ystyried y posibilrwydd o leoli datblygiadau sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa yn y Parc Gwyddoniaeth Menai arfaethedig neu'n agos iddo.
Ceisiadau sy'n ymwneud â Chynlluniau Trafnidiaeth	Disgwylir i hyrwyddwr y prosiect weithio mewn partneriaeth â'r Cyngor Sir i bennu cyfleoedd i hybu ac ategu'r broses o gyflawni cynlluniau'r Sir ar gyfer trafndiaeth, gan gynnwys y rheini sy'n ymwneud â'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • Y Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd; • Gwelliannau i gapasiti priffyrdd sy'n gysylltiedig â safleoedd Ardal Fenter Ynys Môn; • Y Strategaeth Beicio y mae'r Cyngor Sir yn ei datblygu.
Materion Allweddol	
Yr Amgylchedd Naturiol	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau ar gyfer datblygu yng Nghoridor yr A55/A5 yn cael effeithiau niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar ACA Afon Menai a Bae Conwy neu ACA Llyn Dinam (na'u nodweddion nodedig) neu asedau ecolegol eraill fel SoDdGAau sydd o fewn neu'n agos i'r Ardal Chwilio.</p> <p>Dylid rhoi ystyriaeth fanwl i leoliad, graddfa a dyluniad datblygiadau ym mhen gorllewinol a dwyreiniol yr Ardal Chwilio er mwyn gwarchod a gwella AHNE Ynys Môn a'r Ardaloedd Tirwedd Arbennig arfaethedig sy'n berthnasol i'r Ardal Chwilio. Wrth ddylunio gwelliannau sy'n angenrheidiol i ffyrdd, bydd y Cyngor Sir yn rhagdybio yn erbyn datblygu yn yr AHNE os na ellir dangos bod buddion amgylcheddol a chymdeithasol ehangach sy'n bwysicach na'r effeithiau niweidiol arni. Bydd hefyd yn mynnu y bydd deunyddiau ar gyfer adeiladweithiau cysylltiedig (waliau acwstig, llwybrau troed etc) yn adlewyrchu cymeriad lleol; na fydd ffyrdd yn torri ar draws Hawliau Tramwy (a bod Hawliau Tramwy'n cael eu gwella (o ran eu cyflwr ac arwyddion)); ac y collir y lleiaf posibl o lystyfiant a chynefinoedd ehangach ac, os collir y rhain, y creir rhai yn eu lle.</p> <p>Dylid lliniaru a/neu gydbwyso effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd naturiol i'r graddau mwyaf posibl ac yn unol â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol yn ogystal â chanllawiau sydd yn y CCA hyn. Dylid hefyd chwilio am gyfleoedd i wella bioamrywiaeth a thirwedd.</p>
Yr Amgylchedd Hanesyddol ac Adeiledig	Wrth lunio ceisiadau ar gyfer datblygu, rhaid ceisio sicrhau na fyddant yn cael effaith niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar asedau hanesyddol yr ardal (a'u hamgylchoedd). Yn unol â pholisiau cynllunio lleol a chenedlaethol ac EA22 , dylid cynnal asesiad o effaith y cynigion

EA 30	Coridor yr A55/A5
	<p>ar yr amgylchedd hanesyddol gan roi sylw penodol i safleoedd sydd wedi'u dynodi oddi mewn ac yn agos i Goridor yr A55/A5.</p> <p>Rhaid mabwysiadu egwyddorion dylunio o ansawdd uchel wrth lunio ceisiadau a fydd yn adlewyrchu ac yn hyrwyddo cymeriad lleol ac yn sicrhau bod tir y cyhoedd yn ddiogel a hygyrch, yn unol â chanllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill sydd wedi'u mabwysiadu gan y Cyngor Sir.</p>
Perygl Llifogydd	<p>Yn unol â pholisïau cynllunio lleol a chenedlaethol, dylid lleoli datblygiadau oddi wrth ardaloedd lle y mae perygl llifogydd. Os cyflwynir ceisiadau ar gyfer tir lle y mae perygl llifogydd, bydd disgwyl iddynt gynnwys dull cynhwysfawr o liniaru perygl llifogydd a fydd wedi'i seilio ar Asesiad Canlyniadau Llifogydd.</p>
Cyfleustodau	<p>Wrth bennu lleoliadau a datblygu ceisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiedig yn yr Ardal Chwilio hon, dylai hyrwyddwr y prosiect gydweithio â Dŵr Cymru, Scottish Power Energy Networks a Wales & West Utilities i ganfod a oes angen buddsoddi yn y seilwaith presennol a'i uwchraddio er mwyn darparu ar gyfer datblygu ychwanegol. Gallai'r buddsoddiadau hyn gynnwys gwella'r seilwaith trydan a'r seilwaith carthffosiaeth lleol (yn dibynnu ar faint y datblygiad cysylltiedig yn yr ardal).</p> <p>Dylai hyrwyddwr y prosiect gynnal trafodaeth gynnar â Dŵr Cymru mewn cysylltiad ag unrhyw geisiadau ar gyfer datblygu o fewn dalgylchoedd gwaith trin dŵr gwastraff Gaerwen a Llanfairpwll.</p>
Cymdeithasol ac Economaidd	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yng Nghoridor yr A55/A5 yn cael effaith annerbyniol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar fusnesau lleol ac ansawdd bywyd. Dylid cynnal asesiad o effeithiau economaidd-gymdeithasol y ceisiadau ar fanylder sy'n gymesur â math a graddfa'r datblygiad a gynigir. Yn benodol, bydd angen ystyried yn fanwl y posibilrwydd y bydd y datblygiad yn effeithio ar wasanaethau a chyfleusterau cymunedol presennol yn yr Ardal Chwilio. Er mwyn peidio â rhoi pwysau ar y ddarpariaeth bresennol, a hyrwyddo cydlyniant cymunedol, dylai ceisiadau roi'r gallu i integreiddio cymunedau, gwasanaethau a chyfleusterau presennol â rhai newydd.</p> <p>Dylai hyrwyddwr y prosiect leihau effeithiau niweidiol ar amwynder preswyl o lygredd golau, aer, dirgryndod a sŵn sy'n gysylltiedig ag adeiladu a gweithredu datblygiadau sy'n ymwneud â thrafnidiaeth. Yn unol ag EA7, rhai mesurau y gellir eu cymryd i leihau effeithiau niweidiol yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sgrinio gweithgareddau adeiladu; • Digolledu'r derbynwyr sy'n profi effeithiau;

EA 30	Coridor yr A55/A5
	<ul style="list-style-type: none"> • Pennu llwybrau i gerbydau nwyddau trwm; • Cyfyngu oriau gwaith adeiladu a rheoli traffig; • Monitro effeithiau posibl gan gynnwys rhai sy'n ymwneud â sŵn, ansawdd aer a llygredd golau. <p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau'n cael effaith niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar y Gymraeg a'i diwylliant yng Nghoridor yr A55/A5. Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i Ddatganiad Iaith Gymraeg gael ei gyflwyno gyda phob cais ar gyfer datblygu cysylltiedig yn yr Ardal Chwilio hon, ac i Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg mwy manwl gael ei gyflwyno gyda cheisiadau am ddatblygiadau mwy, yn unol â'r trothwyon yn y Canllawiau Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2007).</p>

5.6 Coridor yr A5025

Trosolwg

5.6.1 Mae'r Ardal Chwilio hon yn goridor oddeutu rhannau o'r A5025 sy'n cysylltu'r Fali â Chemaes ac Amlwch. Mae astudiaethau a gynhaliwyd gan hyrwyddwr prosiect GNN Wylfa a'r Cyngor Sir yn awgrymu y gellir cludo llwythi annormal o Borthladd Caergybi ar ffyrdd neu ar y môr i brif safle GNN Wylfa a'i bod yn debygol y bydd angen gwelliannau fel manau pasio, cynlluniau atal damweiniau a gwelliannau o ran gwelededd ar yr A5025. Byddai angen gwaith tebyg hefyd i hwyluso gweithrediadau i gludo nwyddau cyffredin. Mae'r astudiaeth ar lwybrau cludo llwythi trwm a Chyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF) gan Horizon yn dod i'r casgliad bod pedwar man yn yr Ardal Chwilio hon lle y byddai angen gwella'r rhwydwaith priffyrdd lleol i ddarparu ar gyfer adeiladu GNN Wylfa:

- A5/A5025 (Y Fali);
- A5025 Llanfachraeth;
- A5025 Llanfaethlu;
- A5025/Ffordd Fynediad i Safle Treglele.

5.6.2 Mae'r Cyngor Sir yn credu bod angen gwelliannau eraill ar lwybrau ar hyd yr A5025 hefyd gan gynnwys, er enghraifft, gwella aliniad y ffordd yng Nghefn Coch.

5.6.3 Nid oes unrhyw aneddiadau mawr (h.y. canolfannau gwasanaeth trefol neu ganolfannau gwasanaeth lleol) yn yr Ardal Chwilio hon. Y prif aneddiadau yw pentrefi bach Llanfachraeth, Llanfaethlu, Llanrhuddlad a Phorth Llechog sydd wedi'u cysylltu gan wasanaeth bysiau sy'n rhedeg ar hyd y coridor rhwng Caergybi ac Amlwch bob awr. Mae amrywiaeth gyfyngedig o gyfleusterau a gwasanaethau cymunedol yn y pentrefi hyn ac mae'r Cynllun Datblygu a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu yn cefnogi datblygiadau ar raddfa fach yn y pentrefi hyn ac yn yr ardal wledig ehangach a fyddai o gymorth i gynnal darpariaeth o wasanaethau a chyfleusterau ar gyfer cymunedau lleol.

5.6.4 Oherwydd ei chymeriad gwledig a'i phoblogaeth gymharol denau, prinder cyfleusterau cymunedol i ddarparu ar gyfer datblygu a diffyg cyfleoedd posibl

ar gyfer datblygu, mae Ardal Chwilio Coridor yr A5025 yn cael ei hystyried, at ddibenion y CCA hyn, yn goridor trafndiaeth presennol sy'n darparu'r canlynol:

- mynediad at brif safle GNN Wylfa lle y mae'n debygol y bydd cynnydd sylweddol yn y traffig yn ystod cyfnod adeiladu'r prosiect;
- cyswllt pwysig rhwng Amlwch a chymunedau'r gefnwlad wledig sy'n cynnwys Llanfachraeth, Llanfaethlu, Llanrhuddlad a Phorth Llechog.

Felly mae'r canllawiau ar yr Ardal Chwilio hon yn ymwneud yn bennaf â nodi gofynion ar gyfer lliniaru effeithiau sy'n codi o'i defnydd ar gyfer trafndiaeth.

Cyfleoedd

- 5.6.5 Gan fod Ardal Chwilio Coridor yr A5025 yn un wledig gan mwyaf, mae'n debygol mai'r unig gyfleoedd ar gyfer datblygu mewn cysylltiad â GNN Wylfa fydd ceisiadau sydd ar raddfa ac o fath sy'n addas i'w cynnwys mewn aneddiadau. Nid yw polisi'r Cynllun Datblygu presennol, y CDLIC sy'n cael ei ddatblygu na pholisi cynllunio cenedlaethol yn cefnogi datblygu helaeth. Gallai fod yn briodol caniatáu datblygu cyfyngedig o fewn y pentrefi sydd wedi'u nodi ond byddai'n rhaid iddo fod ar raddfa fach ac yn bosibl ei gynnal gan y gwasanaethau a chyfleusterau presennol.
- 5.6.6 Bydd yn bwysig bod gwaith datblygu ar y seilwaith trafndiaeth yn yr Ardal Chwilio hon yn ategu ceisiadau eraill ar gyfer buddsoddi a gwelliannau, gan gynnwys y rheini sydd yng Nghynllun Rheoli Asedau Priffyrdd y Cyngor Sir a'r Strategaeth Beicio sy'n cael ei datblygu, yn ogystal â gwelliannau yng nghapasiti priffyrdd sy'n gysylltiedig â buddsoddiadau strategol mawr eraill yn Ynys Môn gan gynnwys y gwaith o ddatgomisiynu'r orsaf pŵer niwclear Magnox bresennol.

Materion Allweddol

- 5.6.7 Mae'r Cyngor Sir yn cydnabod pwysigrwydd yr amgylchedd naturiol yn yr Ardal Chwilio hon ac mae hyn yn adlewyrchu ei chymeriad gwledig. Mae'n debygol mai'r materion allweddol a fydd yn codi yn yr Ardal Chwilio hon yw effeithiau amgylcheddol a chymdeithasol a fydd yn deillio o'r cynnydd a ragwelir yn y traffig ar hyd yr A5025 a gwelliannau i briffyrdd. Credir mai'r materion allweddol yw:
- **Yr amgylchedd naturiol:** Mae pedwar SoDdGA yn ymestyn i'r Ardal Chwilio hon (Cae Gwyn, Llyn Llygeirian, Llyn Garreg-lwyd a Beddmanarch-Cymyran). Mae rhannau o AHNE Ynys Môn yn rhan ddeheuol y coridor rhwng y Fali a Chemaes. Mae'r AHNE yn ymestyn i'r Ardal Chwilio hefyd rhwng Cemaes ac Amlwch ac yn cyd-ffinio ag ochr

ogleddol yr A5025 ar ei hyd yn y fan hon. Hefyd, mae'r Ardal Tirwedd Arbennig sydd wedi'i chynnig yn y CDLIC yn cyd-ffinio â rhan o ffin yr Ardal Chwilio tua'r dwyrain;

- **Yr amgylchedd hanesyddol:** Mae nifer mawr o asedau hanesyddol wedi'u dynodi yn yr Ardal Chwilio hon gan gynnwys adeiladau rhestredig a pharc a gardd hanesyddol gofrestrdedig;
- **Cymdeithasol ac economaidd:** Mae'r A5025 yn mynd drwy nifer o bentrefi bach ac, er bod y rhain y tu allan i ardaloedd sydd wedi'u diffinio ar gyfer llonyddwch, ceir lefelau sŵn ynddynt sy'n is na 55dB (mae Canllawiau Sefydliad Iechyd y Byd ar gyfer Sŵn Cymunedol (1999) yn gosod lefel sŵn uchelgeisiol o 55dB LAeq dros 16 awr ar gyfer osgoi blinder oherwydd sŵn). Bydd angen nodi problemau sy'n ymwneud â llygredd golau, aer, dirgryndod a sŵn, a'u hasesu a'u lliniaru;
- **Diogelwch ffyrdd:** Ar hyn o bryd mae llwybr yr A5/A5025 rhwng Caergybi a Wylfa wedi'i ddynodi'n llwybr cynghorol ar gyfer llwythi trwm o dan Ddosbarth D yr Asiantaeth Briffyrdd. Mae hyn yn cydnabod y defnydd presennol ohono'n llwybr mynediad at yr orsaf pŵer niwclear Magnox bresennol. Mae'r Cyngor Sir yn rhagweld y bydd yr A5025, yn enwedig y rhan rhwng y Fali a Chemaes, yn llwybr mynediad allweddol ar gyfer cerbydau adeiladu a gweithwyr adeiladu yn ystod cyfnod adeiladu GNN Wylfa ac y caiff ei defnyddio yn ystod cyfnod gweithredu'r datblygiad hefyd. Fel y nodwyd uchod, mae'r A5025 yn mynd drwy bentrefi bach ac felly mae'n bosibl y bydd effaith niweidiol ar ddiogelwch ffyrdd ar hyd y briffordd yn ôl nifer a math y cerbydau a ddefnyddir ac amllder eu teithiau.

EA 31 Coridor yr A5025	
Datblygu Cysylltiedig	
Cyflogaeth	<p>Yn unol â pholisi cynllunio lleol a chenedlaethol, yr unig geisiadau y bydd y Cyngor Sir yn eu cefnogi fel arfer fydd rhai ar gyfer cynnwys mathau newydd addas o ddefnydd at gyflogaeth ar raddfa fach sy'n manteisio ar gyfleoedd yn y gadwyn gyflenwi mewn cysylltiad â Phrosiect GNN Wylfa oddi mewn neu'n gyfagos i'r prif bentrefi yng Nghoridor yr A5025. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n creu cyflogaeth ar safleoedd addas eraill os oes cyfiawnhad cadarn ar sail anghenion gweithredu na ellir eu bodloni o fewn pentrefi ac ar yr amod bod ystyriaeth ddyladwy wedi'i rhoi i faterion amgylcheddol a chymdeithasol.</p> <p>Cefnogir ceisiadau i ehangu busnesau presennol ar yr amod bod y datblygu'n gyson â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol.</p>
Cyfleusterau a Gwasanaethau	Nid yw'r Cyngor Sir yn rhag-weld y bydd angen buddsoddi'n helaeth mewn cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol

EA 31 Coridor yr A5025	
Cymunedol	presennol, na rhai newydd, yng Nghoridor yr A5025. Os bydd cyfleoedd yn codi i wella gwasanaethau presennol, neu ddarparu rhai ychwanegol, yna bydd lleoliad, graddfa a dyluniad y cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol newydd, neu welliannau i'r rhai presennol, yn gyson â pholisi a chanllawiau'r Cynllun Datblygu sydd wedi'u nodi yn EA6 yn y CCA hyn ac mewn CCA eraill. Yn benodol, bydd cyfleusterau a gwasanaethau'n hawdd eu cyrraedd ar droed, ar feic ac mewn trafndiaeth gyhoeddus a byddant wedi'u hadeiladu at y safon amgylcheddol uchaf posibl (h.y. BREEAM 'Excellent').
Logisteg Trafnidiaeth a Chludo Nwyddau	Bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n ymwneud â gwelliannau i'r A5025, yn enwedig rhwng y Fali a Chemaes, a rhwng Cemaes ac Amlwch. Wrth ystyried a yw'r gwaith a gynigir yn addas, bydd y Cyngor Sir am weld tystiolaeth am y canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • mai nifer y cerbydau a gynigiwyd yw'r lleiaf sydd ei angen a bod dulliau eraill mwy cynaliadwy o gludo i brif safle GNN Wylfa wedi'u hystyried a'u mabwysiadu os oedd modd; • y bydd Cynlluniau Rheoli Traffig priodol sy'n ymwneud ag amserlennu symudiadau, cyfuno llwythi a'r mathau o gerbydau a ddefnyddir yn cael eu mabwysiadu; • y bydd y gwaith a gynigiwyd yn cymryd cyn lleied o dir â phosibl ac yn achosi'r lleiaf posibl o wahanu rhwng cymunedau o boptu ffyrdd.
Cyfleoedd	
Ceisiadau sy'n ymwneud â Chynlluniau Trafnidiaeth	Disgwylir i hyrwyddwr y prosiect weithio mewn partneriaeth â'r Cyngor Sir i bennu cyfleoedd i hybu ac ategu'r broses o gyflawni cynlluniau'r Sir ar gyfer trafndiaeth, gan gynnwys y rheini sy'n ymwneud â'r canlynol: <ul style="list-style-type: none"> • Y Cynllun Rheoli Asedau Priffyrdd; • Gwelliannau i gapasiti priffyrdd sy'n gysylltiedig â safleoedd Ardal Fenter Ynys Môn; • Y Strategaeth Beicio y mae'r Cyngor Sir yn ei datblygu.
Materion Allweddol	
Yr Amgylchedd Naturiol	Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau ar gyfer datblygu yng Nghoridor yr A5025 yn cael effeithiau niweidiol arwyddocaol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar asedau ecolegol sydd o fewn neu'n agos i'r Ardal Chwilio. Dylid rhoi ystyriaeth fanwl i leoliad, graddfa a dyluniad datblygiadau er mwyn gwarchod a gwella AHNE Ynys Môn a'r Ardal Tirwedd Arbennig sy'n berthnasol i Goridor yr A5025. Wrth

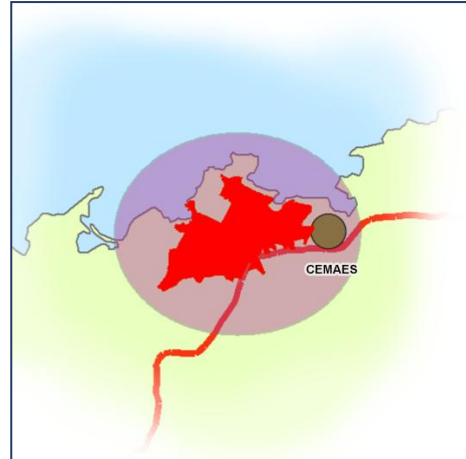
EA 31	Coridor yr A5025
	<p>ddylunio gwelliannau sy'n angenrheidiol i ffyrdd, bydd y Cyngor Sir yn rhagdybio yn erbyn datblygu yn yr AHNE os na ellir dangos bod buddion amgylcheddol a chymdeithasol ehangach sy'n bwysicach na'r effeithiau niweidiol arni. Bydd hefyd yn mynnu y bydd deunyddiau ar gyfer adeiladweithiau cysylltiedig (waliau acwstig, llwybrau troed etc) yn adlewyrchu cymeriad lleol; na fydd ffyrdd yn torri ar draws Hawliau Tramwy (a bod Hawliau Tramwy'n cael eu gwella (o ran eu cyflwr ac arwyddion)); ac y collir y lleiaf posibl o lystyfiant a chynefinoedd ehangach ac, os collir y rhain, y creir rhai yn eu lle.</p> <p>Dylid lliniaru a/neu gydbwyso effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd naturiol hyd y gellir ac yn unol â pholisïau cynllunio cenedlaethol a lleol a'r cyfarwyddyd sydd yn y CCA hyn ac mewn CCA eraill. Dylid hefyd chwilio am gyfleoedd i wella bioamrywiaeth a thirwedd.</p>
Yr Amgylchedd Hanesyddol ac Adeiledig	<p>Wrth lunio ceisiadau ar gyfer datblygu, rhaid ceisio sicrhau na fyddant yn cael effaith niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar asedau hanesyddol yr ardal (a'u hamgylchoedd). Yn unol â pholisïau cynllunio lleol a chenedlaethol ac EA22, dylid cynnal asesiad o effaith y cynigion ar yr amgylchedd hanesyddol gan roi sylw penodol i safleoedd sydd wedi'u dynodi oddi mewn ac yn agos i Goridor yr A5025.</p> <p>Rhaid mabwysiadu egwyddorion dylunio o ansawdd uchel wrth lunio ceisiadau a fydd yn adlewyrchu ac yn hyrwyddo cymeriad lleol ac yn sicrhau bod tir y cyhoedd yn ddiogel a hygyrch, yn unol â chanllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill sydd wedi'u mabwysiadu gan y Cyngor Sir.</p>
Cyfleustodau	<p>Wrth bennu lleoliadau a datblygu ceisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiedig yn yr Ardal Chwilio hon, dylai hyrwyddwr y prosiect gydweithio â Dŵr Cymru, Scottish Power Energy Networks a Wales & West Utilities i ganfod a oes angen buddsoddi yn y seilwaith presennol a'i uwchraddio er mwyn darparu ar gyfer datblygu ychwanegol.</p>
Cymdeithasol ac Economaidd	<p>Dylai hyrwyddwr y prosiect leihau effeithiau niweidiol ar amwynder preswyl o lygredd golau, aer, dirgryndod a sŵn sy'n gysylltiedig ag adeiladu a gweithredu datblygiadau sy'n ymwneud â thrafnidiaeth. Yn unol ag EA7, rhai mesurau y gellir eu cymryd i leihau effeithiau niweidiol yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sgrinio gweithgareddau adeiladu; • Digolledu'r derbynwyr sy'n profi effeithiau; • Pennu llwybrau i gerbydau nwyddau trwm; • Cyfyngu oriau gwaith adeiladu a rheoli traffig;

EA 31	Coridor yr A5025
	<ul style="list-style-type: none">• Monitro effeithiau posibl gan gynnwys rhai sy'n ymwneud â sŵn, ansawdd aer a llygredd golau.
Diogelwch Ffyrdd	Dylid cymryd mesurau i gynnal a gwella diogelwch ffyrdd ar hyd yr A5025 ar gyfer gyrwyr cerbydau adeiladu yn ogystal â gweithwyr adeiladu, preswylwyr lleol, ymwelwyr, gweithredwyr busnesau a gwasanaethau eraill, beicwyr, marchogion a cherddwyr.

5.7 Cemaes a'r Cylch

Trosolwg

5.7.1 Mae Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch ar arfordir gogleddol Ynys Môn ac mae'n cynnwys tir o gwmpas prif safle arfaethedig GNN Wylfa. Mae'n cwmpasu pentrefi Cemaes tua'r dwyrain a Thregele tua'r de, a'i phoblogaeth ar adeg Cyfrifiad 2011 oedd tua 1,400³⁷. Mae'r Ardal Chwilio hefyd yn cynnwys yr orsaf pŵer niwclear bresennol sy'n cael ei gweithredu gan Magnox ac sydd tua'r gorllewin o Gemaes.

5.7.2 Cemaes yw prif anheddiad yr Ardal Chwilio hon. Ym mholisi'r Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, nodir bod Cemaes yn ganolfan gwasanaeth lleol sydd â ffin anheddiad ac sy'n addas i gynnwys rhai tai ychwanegol yn ogystal â darparu gwasanaethau a chyfleusterau manwerthu. Ar y cyfan, mae hyn yn adlewyrchu rôl bresennol y pentref o ran darparu gwasanaethau a chyfleusterau pwysig i ddiwallu anghenion lleol ac anghenion cymunedau yn y gefnwlad wledig. Mae'r rhain yn cynnwys ysgol gynradd, meddygfa, llyfrgell, swyddfa bost a siopau. Y disgrifiad o Dregele yw pentref lleol sy'n addas ar gyfer datblygu sy'n ateb anghenion cymunedol ac yn parchu ei gymeriad presennol.

5.7.3 Mae'r orsaf bŵer bresennol yn gyflogwr pwysig yn yr ardal ac Ynys Môn gyfan. Yn 2012, roedd 543 o staff parhaol yn yr orsaf bŵer ynghyd â 46 ar contract tymor penodol, felly roedd cyfanswm o 589 o staff yn cael eu cyflogi'n uniongyrchol ar y safle. Mae'r orsaf bŵer yn chwarae rhan bwysig hefyd o ran cynnal busnesau lleol ym Môn (mae data am wariant mewn busnesau lleol yn dangos bod contractau uniongyrchol gwerth £3.2 miliwn yn weithredol yn 2011/12) a chynnal y ddarpariaeth bresennol o wasanaethau yn Ardal Chwilio

³⁷ Poblogaeth cymuned Llanbadrig, sy'n cynnwys Cemaes a Thregele, oedd 1,357 ar adeg Cyfrifiad 2011.

Cemaes a'r Cylch a ledled Ynys Môn.³⁸ Cafwyd caniatâd gan y Swyddfa Rheoleiddio Niwclear (ONR) i ddatgomiynu'r orsaf bŵer ym Mawrth 2009 ac, o ganlyniad, rhoddwyd y gorau i weithredu Adweithydd 2 yn Ebrill 2012. Rhoddwyd caniatâd pellach i ddatgomiynu Adweithydd 1 ym Medi 2013. Er y bydd gweithgareddau datgomiynu'n creu cyfleoedd gwaith a gwariant yn economi Môn, ar y cyfan bydd cau'r orsaf bŵer bresennol yn debygol o olygu colli nifer sylweddol o swyddi sefydlog, llai o fuddsoddi mewn busnesau lleol a'r posibilrwydd o danseilio'r ddarpariaeth o wasanaethau, gan effeithio ar ansawdd bywyd ymysg preswylwyr Ynys Môn.

- 5.7.4 Gan ystyried rôl Cemaes yn hierarchaeth aneddiadau Ynys Môn, ynghyd â graddfa'r holl ddatblygu a allai ddigwydd, credir bod potensial yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch i gynnwys amrywiaeth o ddatblygiadau sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa gan gynnwys llety i weithwyr adeiladu, llety i weithwyr parhaol, cyflogaeth, y gadwyn gyflenwi, cludiant a logisteg.

Cyfleoedd

- 5.7.5 Yn ogystal â'r caniatâd i ddatgomiynu'r orsaf pŵer niwclear bresennol, cafwyd caniatâd gan Lywodraeth Cymru i adeiladu arâe o dyrbinau llanw yn y môr rhwng Ynysoedd y Moelrhoniaid a Thrwyn y Gader (tua 5km o ffin Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch). Mae'r Cyngor Sir wedi rhoi caniatâd hefyd ar gyfer y cebl ar dir a'r is-orsaf sy'n gysylltiedig â'r datblygiad hwn i'r gorllewin o Gemaes.
- 5.7.6 Mae lleoliad y Fferm Wynt Rhiannon arfaethedig tua 20km o'r Ardal Chwilio ac mae'n bosibl y bydd y safleoedd cysylltiedig ar gyfer ceblau ac is-orsaf ar dir yn agos iawn i'r Ardal Chwilio³⁹.
- 5.7.7 Mae'n bosibl y bydd adeiladu'r arâe tyrbinau llanw a'r fferm wynt arfaethedig ar y môr yn rhoi cyfleoedd ychwanegol i sicrhau buddion cronol yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch a ledled Ynys Môn ar y cyd â Phrosiect GNN Wylfa a datgomiynu'r orsaf pŵer niwclear bresennol.

Materion Allweddol

- 5.7.8 Ceir amgylchedd arfordirol arbennig o gyfoethog a sensitif yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch ac mae hyn, ynghyd â phresenoldeb asedau hanesyddol pwysig a chymeriad gwledig y cymunedau, yn codi nifer o faterion allweddol y bydd angen i hyrwyddwr y prosiect eu hystyried. Mae'r materion hyn yn cynnwys:

³⁸ Magnox Cyf (2013) *Wylfa Nuclear Power Station: Environmental Statement 2013 Update*.

³⁹ Ar adeg ysgrifennu hyn, rydym yn deall y bydd hyrwyddwr y prosiect, Celtic Array, yn cyflwyno ceisiadau am ganiatâd ar gyfer yr elfennau ar y tir a'r môr ar gyfer Fferm Wynt Rhiannon yn 2014.

- **Yr amgylchedd naturiol:** Mae nifer o safleoedd gwarchod natur sydd â dynodiadau rhyngwladol a chenedlaethol yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch. Mae'r rhain yn cynnwys: AGA Ynys Feurig, Bae Cemlyn ac Ynysoedd y Moelrhoniaid/ACA a SoDdGA Bae Cemlyn tua'r gorllewin; SoDdGA Llanbadrig - Dinas Gynfor tua'r dwyrain; a SoDdGA Cae Gwyn tua'r de. Mae AHNE ac Arfordir Treftadaeth Ynys Môn yn dilyn yr arfordir i'r dwyrain a'r gorllewin o'r Ardal Chwilio hon;
- **Yr amgylchedd hanesyddol:** Rhai o'r asedau treftadaeth ddiwylliannol sydd wedi'u dynodi yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch yw Ardal Gadwraeth Cemaes ac adeiladau rhestredig o gwmpas Cemaes. Y tu allan i'r Ardal Chwilio, mae Heneb Restredig y meini hirion o'r Oes Efydd tua 2km i'r de-orllewin ac mae tri adeilad rhestredig Gradd II yng Nghafnan tua 0.5km i'r gorllewin;
- **Perygl llifogydd:** Mae'r arfordir a'r tir oddeutu Afon Wygyr, sy'n llifo drwy Gemaes, o fewn Parth Llifogydd C2. Mae rhan o'r anheddiad ger Trwyn y Penrhyn o fewn Parth Llifogydd B;
- **Capasiti priffyrdd:** Mae adeiladu GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch, ynghyd â phrosiectau mawr eraill ar gyfer buddsoddi strategol, yn debygol o arwain at effeithiau ar y rhwydwaith ffyrdd lleol oherwydd cynnydd yn y llifau traffig;
- **Cymdeithasol ac economaidd:** Byddai adeiladu GNN Wylfa a datblygiadau cysylltiedig yn gallu cael effaith hir a pharhaus ar yr economi leol ac ansawdd bywyd cymunedau yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch. Mae'n debygol y ceir effeithiau mewn cysylltiad, er enghraifft, ag allyriadau o weithgareddau adeiladu, pwysau ar wasanaethau a chyfleusterau presennol, cydlyniant cymunedol a'r Gymraeg a'i diwylliant. Gallai effeithiau economaidd-gymdeithasol fod yn neilltuol o amlwg yn yr Ardal Chwilio hon oherwydd maint cymharol fach y boblogaeth breswyl bresennol a graddfa fach y ddarpariaeth o gyfleusterau a gwasanaethau cymunedol;
- **Twristiaeth:** Mae Cemaes yn gyrchfan pwysig i ymwelwyr a cheir nifer sylweddol ohonynt yn yr haf. Byddai adeiladu a gweithredu GNN Wylfa yn gallu cael effaith niweidiol ar botensial yr ardal ar gyfer twristiaeth o ran canfyddiad ymwelwyr ac argaeledd cyfleusterau a gwasanaethau twristiaeth.

EA 32	Cemaes a'r Cylch
Datblygu Cysylltiedig	
Llety Gweithwyr Adeiladu	Yn unol â pholisi'r Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, dim ond llety i weithwyr adeiladu y dangoswyd ei fod yn hanfodol (drwy gyfiawnhad cadarn ar sail angen) y dylid ei ddatblygu yn yr Ardal Chwilio hon a dylai fod ar

EA 32	Cemaes a'r Cylch
	<p>raddfa sy'n gymesur â maint y boblogaeth breswyl bresennol, ar ôl ystyried datblygiadau eraill sydd wedi'u cynnig neu eu caniatáu.</p> <p>Yn unol â'r polisi yn y Cynllun Lleol presennol, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu ac EA10 yn y CCA hyn, rhaid lleoli datblygu newydd yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch o fewn neu ar gyrion y ffin ddatblygu sydd wedi'i diffinio ar gyfer Cemaes, a ffeirir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd preswyl yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Dylai ceisiadau ar gyfer llety i weithwyr adeiladu fod yn gyson â pholisi'r Cynllun Datblygu a'r canllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill o ran lleoli, dylunio a math. Yn benodol, bydd disgwyl i geisiadau ddarparu ar gyfer defnyddio'r datblygiadau'n barhaol wedi i gyfnod adeiladu GNN Wylfa ddod i ben er mwyn diwallu anghenion tai lleol.</p>
Cyflogaeth	<p>Mae'r Cyngor Sir o blaid creu cyfleoedd busnes newydd addas yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch sy'n gysylltiedig â Phrosiect GNN Wylfa. Rhaid lleoli mathau newydd o ddefnydd at gyflogaeth o fewn y ffin ddatblygu sydd wedi'i diffinio ar gyfer Cemaes, a ffeirir datblygu ar safleoedd tir llwyd a thir sydd wedi'i neilltuo at ddefnydd cyflogaeth yn y Cynllun Datblygu, y CDU a Ataliwyd a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu.</p> <p>Yn unol â pholisiau a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol, bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n creu cyflogaeth ar safleoedd addas eraill y tu allan i ffin ddatblygu Cemaes ar yr amod bod cyfiawnhad priodol ar sail anghenion gweithredu, ystyriaeth ddyladwy i faterion amgylcheddol a chymdeithasol ac nad oes safleoedd addas eraill o fewn y ffin ddatblygu.</p>
Cyfleusterau a Gwasanaethau Cymunedol	<p>Bydd y Cyngor Sir yn mynnu bod cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol presennol yn cael eu gwella, a rhai addas newydd yn cael eu creu, yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch a fydd yn cwrdd ag anghenion gweithwyr adeiladu, y gall y gymuned leol eu defnyddio yn ystod cyfnod adeiladu Prosiect GNN Wylfa ac y gellir trefnu iddynt fod ar gael ar ôl y cyfnod adeiladu i roi budd parhaol. Bydd lleoliad, graddfa a dyluniad cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol newydd neu welliannau i rai presennol yn gyson â pholisi a chanllawiau'r Cynllun Datblygu sydd wedi'u nodi yn EA6 o'r CCA hyn ac mewn CCA eraill. Yn benodol, bydd cyfleusterau a gwasanaethau'n hawdd eu cyrraedd ar droed, ar feic ac mewn trafndiaeth gyhoeddus a byddant wedi'u hadeiladu at y safon amgylcheddol uchaf posibl (h.y. BREEAM 'Excellent').</p>
Logisteg Trafnidiaeth a	<p>Cefnogir ceisiadau i gynyddu capasiti'r A5025 yn yr Ardal Chwilio hon, yn amodol ar ystyriaethau ynghylch polisi cynllunio lleol a</p>

EA 32 Cemaes a'r Cylch	
Chludo Nwyddau	<p>chenedlaethol. Rhoddir cefnogaeth hefyd i geisiadau eraill ar gyfer seilwaith cludiant fel Cyfleuster Dadlwytho Morol (MOLF) os byddant yn bodloni asesiad manwl o'u dichonoldeb ac arfarniad o opsiynau eraill ar gyfer symud deunyddiau adeiladu swmpus a llwythi anwahanadwy anghyffredin, yn unol ag EA14.</p> <p>Er mwyn cludo gweithwyr adeiladu mewn ffordd gynaliadwy yn ôl ac ymlaen i brif safle GNN Wylfa, bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau i ddarparu mannau gollwng ar gyfer cyfleusterau Parcio a Theithio a Pharcio a Rhannu. Os yw'n briodol, bydd y cyfleusterau a ddatblygir yn rhoi budd ar ôl i'r cyfnod adeiladu ddod i ben drwy barhau i'w defnyddio neu drwy gynnig tir i'w ailddatblygu.</p>
Cyfleoedd	
Datblygiadau Mawr Eraill	Yn unol ag EA26 , dylai hyrwyddwr y prosiect weithio mewn partneriaeth â Magnox (a hyrwyddwyr prosiectau (ynni) mawr eraill fel y bo'n briodol) i chwilio am gyfleoedd i liniaru effeithiau niweidiol cronol ac amlhau'r buddion o weithgareddau datgomisiynu, adeiladu GNN Wylfa a phrosiectau ynni strategol mawr eraill.
Materion Allweddol	
Yr Amgylchedd Naturiol	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch yn cael effeithiau niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar AGA Ynys Feurig, Bae Cemlyn ac Ynysoedd y Moelrhoniaid/ACA a SoDdGA Bae Cemlyn, SoDdGA Llanbadrig - Dinas Gynfor, a SoDdGA Cae Gwyn (na'u nodweddion nodedig) neu asedau ecolegol eraill o fewn ac yn agos i'r Ardal Chwilio. Yn benodol, dylid nodi'r effeithiau cronol posibl ar safleoedd cadwraeth natur dynodedig Bae Cemlyn yn sgîl mwy o ymwelwyr, a cheisiadau ar gyfer rheoli neu liniaru'r effeithiau hyn.</p> <p>Dylid rhoi ystyriaeth fanwl i leoliad, graddfa a dyluniad datblygiadau er mwyn gwarchod safleoedd sydd â dynodiad pwysig oherwydd eu tirwedd, a'u gwella os oes modd, gan gynnwys AHNE ac Arfordir Treftadaeth Ynys Môn, a morweddau.</p> <p>Dylid liniaru effeithiau niweidiol ar yr amgylchedd naturiol i'r graddau mwyaf posibl ac yn unol â pholisïau a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol yn ogystal â chanllawiau yn EA20 yn y CCA hyn ac mewn CCA eraill. Lle y bo'n briodol, dylid pennu a gweithredu mesurau liniaru a/neu gydbwysu mewn partneriaeth â hyrwyddwyr prosiectau eraill fel Magnox neu grwpiau gwarchod natur lleol. Dylid hefyd chwilio am gyfleoedd i wella bioamrywiaeth a thirwedd.</p>

EA 32	Cemaes a'r Cylch
Yr Amgylchedd Hanesyddol ac Adeiledig	<p>Wrth lunio ceisiadau ar gyfer datblygu, rhaid ceisio sicrhau y byddant, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, yn gwarchod a gwella asedau hanesyddol (a'u hamgylchoedd) yr ardal. Yn unol â pholisïau cynllunio lleol a chenedlaethol ac EA22 yn y CCA hyn, dylid cynnal asesiad o effaith y cynigion ar yr amgylchedd hanesyddol gan roi sylw penodol i safleoedd sydd wedi'u dynodi oddi mewn ac yn agos i Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch, gan gynnwys:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ardal Gadwraeth Cemaes; • Gerddi Cestyll; • Adeiladau rhestredig; • Henebion rhestredig ac asedau eraill y tu allan i ffin yr Ardal Chwilio. <p>Rhaid mabwysiadu egwyddorion dylunio o ansawdd uchel wrth lunio ceisiadau a fydd yn adlewyrchu ac yn hyrwyddo cymeriad lleol ac yn sicrhau bod tir y cyhoedd yn ddiogel a hygyrch, yn unol â chanllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill sydd wedi'u mabwysiadu gan y Cyngor Sir.</p>
Perygl Llifogydd	<p>Yn unol â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol, dylid lleoli datblygiadau oddi wrth ardaloedd lle y mae perygl llifogydd. Os cyflwynir ceisiadau ar gyfer tir lle y mae perygl llifogydd, bydd disgwyl iddynt gynnwys dull cynhwysfawr o liniaru perygl llifogydd a fydd wedi'i seilio ar Asesiad Canlyniadau Llifogydd.</p>
Cyfleustodau	<p>Wrth bennu lleoliadau a datblygu ceisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiedig yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch, dylai hyrwyddwr y prosiect gydweithio â Dŵr Cymru, Scottish Power Energy Networks a Wales & West Utilities i ganfod a oes angen buddsoddi yn y seilwaith presennol a'i uwchraddio er mwyn darparu ar gyfer datblygu ychwanegol.</p>
Cymdeithasol ac Economaidd	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch yn cael effaith annerbyniol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar fusnesau lleol ac ansawdd bywyd. Dylid cynnal asesiad o effeithiau economaidd-gymdeithasol y ceisiadau yn yr Ardal Chwilio hon ar fanylder sy'n gymesur â math a graddfa'r datblygiad a gynigir. Dylid cymryd mesurau lliniaru a/neu gydbwysu priodol i ddelio ag effeithiau niweidiol arwyddocaol. Yn benodol, bydd angen ystyried yn fanwl y posibilrwydd y bydd y datblygiad yn effeithio ar wasanaethau a chyfleusterau cymunedol presennol yn yr Ardal Chwilio. Er mwyn peidio â rhoi pwysau ar y ddarpariaeth bresennol, a hyrwyddo cydlyniant cymunedol, dylai ceisiadau roi'r gallu i integreiddio cymunedau, gwasanaethau a chyfleusterau presennol â rhai</p>

EA 32	Cemaes a'r Cylch
	<p>newydd.</p> <p>Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i Ddatganiad Iaith Gymraeg gael ei gyflwyno gyda phob cais ar gyfer datblygu cysylltiedig yn yr Ardal Chwilio hon, ac i Aseiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg mwy manwl gael ei gyflwyno gyda cheisiadau mwy, yn unol â'r trothwyon yn y Canllawiau Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2007).</p>
Twristiaeth	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch yn cael effaith niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar botensial yr ardal ar gyfer twristiaeth. Disgwylir cael aseiad manwl o'r effeithiau posibl ar dwristiaeth sy'n gysylltiedig â cheisiadau ar gyfer datblygu (ar eu pen eu hunain ac ar y cyd â cheisiadau eraill) yn yr Ardal Chwilio hon.</p> <p>Rhai o'r mesurau posibl i ddelio ag unrhyw effeithiau niweidiol posibl ar dwristiaeth ac i amlhau cyfleoedd o fuddsoddi yn Ardal Chwilio Cemaes a'r Cylch yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynnal ac, os yw'n bosibl, gwella mynediad at yr arfordir yng nghyswllt gwelliannau i Lwybr Arfordir Cymru; • Gwaith cynnal a chadw a gwelliannau strategol ar y rhwydwaith Hawliau Tramwy, llwybrau beicio a rhwydweithiau o lwybrau cerdded; • Gwella seilwaith a chyfleusterau ar gyfer ymwelwyr; • Marchnata cyrchfannau drwy gydgyssylltu â Croeso Cymru, Partneriaeth y Cynllun Gweithredu Rheoli Cyrchfan a'r Cyngor Sir; • Gellir rhoi cefnogaeth i lety twristiaeth o ansawdd uchel ar raddfa fach i'w ddefnyddio dros dro gan weithwyr adeiladu yn yr Ardal Chwilio hon, ar yr amod eu bod yn gyson â'r canllawiau yn EA12 yn y CCA hyn.

5.8 Gweddill Ynys Môn

Trosolwg

- 5.8.1 Gweddill Ynys Môn yw'r fwyaf o'r saith Ardal Chwilio ac mae'n cynnwys rhannau o Fôn sydd ar yr arfordir ac yn wledig gan mwyaf, ac sydd oddi wrth y prif ganolfannau a choridorau trafndiaeth. Mae'n cynnwys rhai o'r rhannau mwyaf sensitif o ran amgylchedd yn Ynys Môn fel Safle Treftadaeth y Byd o gwmpas Biwmares, safleoedd gwarchod natur sydd â dynodiad Ewropeaidd neu genedlaethol a rhannau helaeth o AHNE ac Arfordir Treftadaeth Ynys Môn.
- 5.8.2 Er nad oes canolfannau gwasanaeth trefol yn yr Ardal Chwilio hon, amcangyfrifwyd ei bod yn cynnwys ymhell dros hanner poblogaeth Ynys Môn mewn nifer o bentrefi, pentrefannau ac anheddau ar wahân. Mae canolfannau gwasanaeth lleol Benllech, Pentraeth, Biwmares, Rhosneigr a Bodedern o fewn yr Ardal Chwilio hon. Cyrhaeddir y canolfannau hyn ar yr A5025 ac, i'r de o'r A55, mae'r A4080 yn cysylltu â Rhosneigr. Mae rheilffordd Caergybi-Caer yn rhedeg drwy ran ddeheuol yr Ardal Chwilio hefyd a cheir gorsafodd (arosfannau ar gais) yn Nhŷ Croes a Rhosneigr. Cyrhaeddir Bodedern un ai o'r A55 neu'r A5025 ar hyd yr B5109. Mae Maes Awyr Môn hefyd tua'r de o'r Ardal Chwilio hon yng Ngorsaf RAF y Fali.
- 5.8.3 Ceir amodau economaidd-gymdeithasol cymysg yn yr Ardal Chwilio hon. Nid yw ei Hardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is ymysg y rhai mwyaf difreintiedig ym Môn. Er hynny, mae rhaniad pendant rhwng yr Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is yn y gogledd-de a'r rheini yn y dwyrain-gorllewin, a'r ardaloedd yn y gogledd-de sydd â'r lefelau uchaf o amddifadedd cyffredinol.
- 5.8.4 Yn unol â'r Cynllun Datblygu a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, mae'r Cyngor Sir o'r farn mai dim ond lefel gyfyngedig o ddatblygu mewn cysylltiad â GNN Wylfa y dylid ei chynnwys yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn (lle y mae polisi'n rhoi pwys ar warchod a gwella'r amgylchedd a chynnal cymunedau presennol), ac y dylid ei ganoli'n bennaf yn rhannau gogleddol a gorllewinol yr Ardal Chwilio. Gallai datblygu sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa fod yn fwy priodol o fewn anheddiad Bodedern sy'n agos i goridorau'r A5025 a'r A5/A55 ac yn cynnwys amrywiaeth o gyfleusterau a gwasanaethau cymunedol pwysig gan gynnwys ysgol gynradd, ysgol uwchradd, meddygfa a swyddfa bost. Er hynny, rhaid i ddatblygu ym Modedern fod ar raddfa sy'n gymesur â gallu'r anheddiad i gynnwys twf.

Cyfleoedd

5.8.5 Yn unol â chymeriad gwledig Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn, ychydig o safleoedd sydd wedi'u dyrannu a all gynnwys datblygu sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa. Y safle pwysicaf yw safle Ardal Fenter Ynys Môn Rhos-goch (EZ8) sydd tua 5km o Amlwch. Hefyd, mae Maes Awyr Môn yn llai na 3km o'r A55 ac yn cynnig ffordd o gyrraedd Gogledd-orllewin Cymru i deithwyr busnes a hamdden drwy gysylltu Ynys Môn a Chaerdydd. Mae Datganiad Sefyllfa'r Cyngor Sir ar Drafnidiaeth ar gyfer Gorsaf Pŵer Niwclear Newydd Wylfa (2011) yn nodi y gall y Maes Awyr ehangu ei wasanaethau presennol i gynnwys manau eraill yn y DU, os bydd angen. Er ei fod yn cydnabod na fydd teithiau awyr yn brif fodd trafnidiaeth ar gyfer cyfran fawr o weithlu GNN Wylfa, mae'n nodi y gallai hwyluso teithiau rhai cyflenwyr neu gontractwyr arbenigol.

Materion Allweddol

5.8.6 Mae'r Cyngor Sir yn cydnabod pwysigrwydd yr amgylchedd adeiledig a naturiol yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn yn ogystal â'r amodau economaidd-gymdeithasol yn ei chymunedau. Nid yw'r holl fathau o wasanaethau a chyfleusterau ar gael mewn aneddiadau ac mae ganddynt lai o gysylltedd na rhai o'r aneddiadau eraill yn Ynys Môn. Felly credir nad yw cymunedau lleol yn fannau priodol i gynnwys lefelau uchel o ddatblygu sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa.

5.8.7 Rhai o'r materion allweddol y bydd yn rhaid i hyrwyddwr y prosiect eu hystyried os yw'n dymuno lleoli unrhyw ddatblygiadau yn yr Ardal Chwilio hon yw:

- **Yr amgylchedd naturiol:** Mae Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn yn cynnwys nifer o safleoedd gwarchod natur sydd â dynodiad Ewropeaidd, SoDdGAau sydd â dynodiad cenedlaethol a'r pedair Gwarchodfa Natur Genedlaethol sydd yn Ynys Môn. Yma hefyd y mae rhannau helaeth o AHNE Ynys Môn, yr Arfordir Treftadaeth a'r ddwy dirwedd hanesyddol eithriadol sydd ym Môn, sef Penmon ac Amlwch a Mynydd Parys. Mae rhannau helaeth o'r Ardaloedd Tirwedd Arbennig arfaethedig o fewn yr Ardal Chwilio hon hefyd;
- **Yr amgylchedd hanesyddol ac adeiledig:** Ceir adeiladau rhestredig ac ardaloedd cadwraeth yn nifer o'r aneddiadau sydd yn Ardal Chwilio

Gweddill Ynys Môn, ac mae Biwmares yn rhan o Safle Treftadaeth y Byd ehangach. Ymhlith yr ardaloedd cadwraeth y mae Bodedern, Aberffraw, Llanfechell a Biwmares. Ceir olion archeolegol hefyd ledled Ynys Môn ac, am fod yr ardal yn wledig gan mwyaf, mae'n llai tebygol y bydd aflonyddu wedi bod arnynt;

- **Cymdeithasol ac economaidd:** Mae'r aneddiadau yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn yn gymharol fach a'u hamrywiaeth o wasanaethau a chyfleusterau'n gyfyngedig. Ceir cyfleusterau o radd ganolog ac uwch yng nghanolfannau gwasanaeth lleol Benllech, Biwmares Rhosneigr a darpariaeth ar lefel is yn y canolfannau gwasanaeth eraill a'r pentrefi mwyaf. Mae'r gallu i gyrraedd cyfleusterau lluosog yn amrywio ledled yr Ardal Chwilio a cheir pellteroedd teithio hirach (mwy na 10 munud o amser gyrru) yng nghanol Ynys Môn (yr ardal o gwmpas Llyn Alaw) ac ar rannau helaeth o'r arfordir gan gynnwys yr ardal o gwmpas Gorsaf RAF y Fali. Ni cheir ardaloedd sydd â'r lefelau uchaf o amddifadedd lluosog yn yr Ardal Chwilio hon. Er hynny, mae'r amddifadedd mewn Ardaloedd Cynnyrch Ehangach Haen Is yn dilyn patrwm pendant, a cheir lefelau uwch o amddifadedd wrth fynd o'r gogledd i'r de ar draws Ynys Môn yn hytrach nag o'r dwyrain i'r gorllewin;
- **Twristiaeth:** Mae'r amgylchedd adeiledig a naturiol cyfoethog yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn yn cyfrannu'n helaeth at economi twristiaeth Ynys Môn;
- **Cyfleustodau:** Oherwydd cymeriad gwledig yr Ardal Chwilio hon, mae'n bosibl y bydd argaeledd cyflenwadau dŵr yn gyfyngiad allweddol. Mae'r Astudiaeth o'r Cylch Dŵr a baratowyd gan AMEC (2014) wedi dangos nad yw safle Ardal Fenter Ynys Môn yn Rhos-goch yn rhan o'r rhwydwaith prif bibellau ac y byddai angen darparu seilwaith ychwanegol sylweddol i gyflenwi dŵr i'r safle.

EA 33 Gweddill Ynys Môn	
Datblygu Cysylltiedig	
Llety i Weithwyr Adeiladu	<p>Yn unol â'r Cynllun Datblygu a'r CDLIC sy'n cael ei ddatblygu, gall y Cyngor Sir gefnogi ceisiadau i ddatblygu nifer cyfyngedig o unedau llety ar raddfa fach ar gyfer gweithwyr adeiladu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O fewn neu ar gyrion y ffiniau sydd wedi'u diffinio ar gyfer canolfannau gwasanaeth lleol; • Os ydynt yn hygyrch (neu os gellir eu gwneud yn hygyrch) i brif safle GNN Wylfa heblaw drwy ddefnyddio ceir preifat; • Os ydynt yn gydnaws ac ar raddfa sy'n gymesur â'r anheddiad lle y byddant yn cael eu lleoli; • Os byddant yn diwallu anghenion lleol am lety yn y tymor hir wedi i gyfnod adeiladu'r prosiect ddod i ben.

EA 33	Gweddill Ynys Môn
	<p>Ar sail ei leoliad mewn cysylltiad â'r A55, yr A5025 a Chaergybi, mae Bodedern yn cael ei ystyried yn anheddiad allweddol yn yr Ardal Chwilio hon. Mae'n amgylcheddol sensitif (mae'n cynnwys ardal gadwraeth) ond yma y mae'r unig ysgol uwchradd yn yr Ardal Chwilio, ac mae'n cael ei wasanaethu gan drafnidiaeth gyhoeddus ac yn cynnwys nifer rhesymol o wasanaethau a chyfleusterau eraill. Felly byddai'r Cyngor yn cefnogi ceisiadau am ddatblygu preswyl mewn cysylltiad â Phrosiect GNN Wylfa yn yr anheddiad hwn a fydd yn rhoi budd tymor hwy i'r gymuned leol drwy ddiwallu anghenion tai lleol wedi i'r cyfnod adeiladu ddod i ben. Bydd angen gwelliannau i'r gwasanaeth bysiau presennol (yn enwedig o ran amlder y gwasanaeth) i gynnal unrhyw ddatblygu o'r fath, a dylai ei ddyluniad, ei raddfa a'i gymeriad fod yn addas i'r anheddiad.</p> <p>Rhaid i geisiadau ar gyfer llety i weithwyr adeiladu fod yn gyson â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol sy'n berthnasol a'r canllawiau sydd yn y CCA hyn a CCA eraill ynghylch lleoli, dylunio a math.</p>
Cyflogaeth	<p>Yn gyffredinol, mae'r Cyngor Sir yn annhebygol o gefnogi ceisiadau i greu cyfleoedd busnes newydd a chyfleoedd yn y gadwyn gyflenwi yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn mewn cysylltiad â GNN Wylfa, heblaw ar safle Ardal Fenter Rhos-goch (EZ8).</p> <p>Gallai'r Cyngor Sir gefnogi ceisiadau addas i greu cyflogaeth ar raddfa fach ar safleoedd addas eraill lle y mae cyfiawnhad cadarn ar sail anghenion gweithredu ac ar ôl rhoi ystyriaeth ddyladwy i faterion amgylcheddol a chymdeithasol.</p> <p>Cefnogir ceisiadau i ehangu busnesau presennol ar yr amod bod y datblygu'n gyson â pholisi a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol.</p>
Cyfleusterau a Gwasanaethau Cymunedol	<p>Bydd y Cyngor Sir yn mynnu bod cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol presennol yn cael eu gwella, a rhai addas newydd yn cael eu creu, yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn a fydd yn cwrdd ag anghenion gweithwyr adeiladu, y gall y gymuned leol eu defnyddio yn ystod cyfnod adeiladu Prosiect GNN Wylfa ac y gellir trefnu iddynt fod ar gael ar ôl y cyfnod adeiladu i roi budd parhaol. Bydd lleoliad, graddfa a dyluniad cyfleusterau a gwasanaethau cymunedol newydd neu welliannau i rai presennol yn gyson â pholisi a chanllawiau'r Cynllun Datblygu sydd wedi'u nodi yn y CCA hyn. Yn benodol, bydd cyfleusterau a gwasanaethau'n hawdd eu cyrraedd ar droed, ar feic ac mewn trafndiaeth gyhoeddus a byddant wedi'u hadeiladu at y safon amgylcheddol uchaf posibl (h.y. BREEAM 'Excellent').</p>

EA 33 Gweddill Ynys Môn	
Trafnidiaeth	Nid yw'r Cyngor Sir yn rhag-weld y bydd angen gwelliannau sylweddol yn y seilwaith trafndiaeth yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn o ganlyniad i Brosiect GNN Wylfa ar sail lefel y datblygu y disgwylir ei chael yn yr Ardal Chwilio hon. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd yn briodol cael gwelliannau mewn mannau i gyrraedd Maes Awyr Môn a safle Ardal Fenter Rhos-goch gan gynnwys amrywiaeth o foddau trafndiaeth cynaliadwy.
Cyfleoedd	
Safle Ardal Fenter Rhos-goch	<p>Bydd disgwyl i hyrwyddwr y prosiect ystyried yn ofalus, drwy gydgyssylltu â'r Cyngor Sir a Llywodraeth Cymru, a fydd yn bosibl cynnwys datblygu cysylltiedig ar safle Ardal Fenter Rhos-goch, os bydd ar gael.</p> <p>Bydd yn ofynnol bod unrhyw fathau newydd o ddefnydd at gyflogaeth ar y safle hwn yn gyson â pholisïau a chanllawiau cynllunio lleol a chenedlaethol a rhaid dangos, yn benodol, sut y mae modd gwneud y lleoliad cymharol anghysbell hwn yn gynaliadwy yng nghyd-destun y datblygiad a gynigir a'i allu i ddarparu mynediad cyfleus at brif safle GNN Wylfa.</p> <p>Wrth lunio ceisiadau, dylid ystyried ffyrdd o greu cysylltiadau â chyfleusterau a gwasanaethau cymunedol, trafndiaeth, seilwaith a llety i weithwyr adeiladu sydd yn Ardal Chwilio Amlwch a'r Cylch.</p>
Maes Awyr Môn	<p>Bydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau sy'n cynnig cyfleoedd i ehangu'r gwasanaethau hedfan sydd ar gael ym Maes Awyr Môn mewn ymateb i gynnydd posibl yn y galw mewn cysylltiad â Phrosiect GNN Wylfa, yn amodol ar ystyriaethau amgylcheddol.</p> <p>Mae'n bosibl y bydd ehangu gwasanaethau hedfan yn galw am ddatblygu yn y Maes Awyr. Rhaid dangos mewn ceisiadau am ddatblygu o'r fath na fydd yn arwain at effeithiau annerbyniol ar yr amgylchedd, y bydd yn digwydd o fewn ffin y safle presennol ac na fydd yn amharu ar weithrediadau gorsaf yr RAF gerllaw. Byddid yn gofyn am wella hygyrchedd y Maes Awyr drwy ddefnyddio moddau trafndiaeth cynaliadwy.</p>
Materion Allweddol	
Yr Amgylchedd Naturiol	Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn yn cael effeithiau niweidiol arwyddocaol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â phrosiectau eraill, ar y nifer mawr o safleoedd gwarchod natur sydd â dynodiad Ewropeaidd neu genedlaethol (na'u nodweddion nodedig) o fewn yr Ardal Chwilio neu'n agos iddi. Bydd yn bwysig hefyd fod ceisiadau'n gwarchod ac yn gwella AHNE Ynys Môn, yr Arfordir Treftadaeth, ardaloedd tirwedd hanesyddol eithriadol a'r Ardaloedd Tirwedd Arbennig

EA 33	Gweddill Ynys Môn
	<p>arfaethedig.</p> <p>Dylid rhoi ystyriaeth fanwl i leoliad, graddfa a dyluniad y datblygiadau er mwyn atal effeithiau niweidiol, yn unol â'r canllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill sydd wedi'u paratoi gan y Cyngor Sir. Dylid hefyd chwilio am gyfleoedd i wella bioamrywiaeth a thirwedd.</p>
Yr Amgylchedd Hanesyddol ac Adeiledig	<p>Wrth lunio ceisiadau ar gyfer datblygu, dylid ceisio sicrhau na fyddant yn cael effeithiau niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â phrosiectau eraill, ar yr asedau hanesyddol (a'u hamgylchoedd) sydd yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn gan gynnwys, er enghraifft, Ardal Cadwraeth Bodedern.</p> <p>Rhaid mabwysiadu egwyddorion dylunio o ansawdd uchel wrth lunio ceisiadau a fydd yn adlewyrchu ac yn hyrwyddo cymeriad lleol ac yn sicrhau bod tir y cyhoedd yn ddiogel a hygyrch, yn unol â chanllawiau yn y CCA hyn a CCA eraill sydd wedi'u mabwysiadu gan y Cyngor Sir.</p>
Cymdeithasol ac Economaidd	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn yn cael effaith annerbyniol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar fusnesau lleol ac ansawdd bywyd. Dylid cynnal asesiad o effeithiau economaidd-gymdeithasol y ceisiadau yn yr Ardal Chwilio hon ar fanylder sy'n gymesur â math a graddfa'r datblygiad a gynigir.</p> <p>Dylid rhoi mesurau lliniaru a/neu gydbwysu priodol ar waith i ddelio ag effeithiau niweidiol arwyddocaol. Yn benodol, bydd angen ystyried yn fanwl y posibilrwydd y bydd y datblygiad yn effeithio ar wasanaethau a chyfleusterau cymunedol presennol yn yr Ardal Chwilio. Er mwyn peidio â rhoi pwysau ar y ddarpariaeth bresennol, a hyrwyddo cydlyniant cymunedol, dylai ceisiadau roi'r gallu i integreiddio cymunedau, gwasanaethau a chyfleusterau presennol â rhai newydd.</p> <p>Ni fydd y Cyngor Sir yn cefnogi ceisiadau am ddatblygiadau sy'n creu galwadau ychwanegol ar wasanaethau presennol na ellir eu hateb, oni bai fod hyrwyddwr y prosiect yn ariannu mesurau i ateb y galwadau hyn. Rhaid sicrhau bod modd cyrraedd gwasanaethau presennol drwy ddefnyddio amrywiaeth o foddau trafndiaeth cynaliadwy a bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i hyrwyddwr y prosiect bennu cyfleoedd i fuddsoddi mewn trafndiaeth gyhoeddus leol a gwella llwybrau presennol i gerddwyr a beicwyr, a darparu rhai newydd.</p> <p>Credir nad yw'r ardaloedd gwledig yng nghanol Ynys Môn yn briodol ar gyfer datblygiadau sy'n gysylltiedig â GNN Wylfa am eu bod yn gymharol anghysbell, heblaw am safle Ardal Fenter Rhos-goch. Wrth ailddatblygu'r safle hwn, dylid gwella'r mynediad i Amlwch a'r aneddiadau llai i alluogi cymunedau lleol i fanteisio ar</p>

EA 33	Gweddill Ynys Môn
	<p>gyfleoedd economaidd a all godi.</p> <p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau'n cael effaith niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar y Gymraeg a'i diwylliant yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn. Bydd y Cyngor Sir yn disgwyl i Ddatganiad Iaith Gymraeg gael ei gyflwyno gyda phob cais ar gyfer datblygu cysylltiedig yn yr Ardal Chwilio hon, ac i Aseiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg mwy manwl gael ei gyflwyno gyda cheisiadau am ddatblygiadau mwy, yn unol â'r trothwyon yn y Canllawiau Cynllunio Atodol: Cynllunio a'r Iaith Gymraeg (2007).</p>
Twristiaeth	<p>Rhaid sicrhau na fydd ceisiadau yn Ardal Chwilio Gweddill Ynys Môn yn cael effaith niweidiol, ar eu pen eu hunain neu ar y cyd â datblygiadau eraill, ar botensial yr ardal ar gyfer twristiaeth. Disgwylir cael aseiad manwl o'r effeithiau posibl ar dwristiaeth sy'n gysylltiedig â cheisiadau ar gyfer datblygu (ar eu pen eu hunain ac ar y cyd â cheisiadau eraill) yn yr Ardal Chwilio hon.</p> <p>Rhai o'r mesurau posibl i ddelio ag unrhyw effeithiau niweidiol posibl ar dwristiaeth ac i amlhau cyfleoedd o fuddsoddi yw:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cynnal ac, os yw'n bosibl, gwella mynediad at yr arfordir yng nghyswllt gwelliannau i Lwybr Arfordir Cymru; • Gwaith cynnal a chadw a gwelliannau strategol ar y rhwydwaith Hawliau Tramwy, llwybrau beicio a rhwydweithiau o lwybrau cerdded; • Gwella seilwaith a chyfleusterau ar gyfer ymwelwyr; • Marchnata cyrchfannau drwy gydgyssylltu â Croeso Cymru, Partneriaeth y Cynllun Gweithredu Rheoli Cyrchfan a'r Cyngor Sir. <p>Gellir cefnogi ceisiadau am ddatblygu llety twristiaeth o ansawdd uchel ar raddfa fach i'w ddefnyddio dros dro gan weithwyr adeiladu yn yr Ardal Chwilio hon, ar yr amod eu bod yn gyson â'r canllawiau yn EA12 yn y CCA hyn.</p>
Cyfleustodau	<p>Wrth bennu lleoliadau a datblygu ceisiadau ar gyfer datblygiadau cysylltiedig yn yr Ardal Chwilio hon, dylai hyrwyddwr y prosiect gydweithio â Dŵr Cymru, Scottish Power Energy Networks a Wales & West Utilities i ganfod a oes angen buddsoddi yn y seilwaith presennol a'i uwchraddio er mwyn darparu ar gyfer datblygu ychwanegol.</p> <p>Oherwydd cymeriad gwledig yr Ardal Chwilio hon, mae'n bosibl y bydd argaeledd cyflenwadau dŵr yn gyfyngiad allweddol a dylai hyrwyddwr y prosiect drafod unrhyw geisiadau â Dŵr Cymru. Yn benodol, byddai angen darparu seilwaith ychwanegol sylweddol i gyflenwi dŵr i safle Ardal Fenter Rhos-goch.</p>

Rhestr Byrfoddau

ACA	Ardal Cadwraeth Arbennig
AEG	Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb
AEI	Asesiad o'r Effaith ar Iechyd
AEIG	Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg
AGA	Ardal Gwarchodaeth Arbennig
AGEHI	Ardal Gynnyrch Ehangach Haen Is
AHNE	Ardal o Harddwch Naturiol Eithriadol
ARhC	Asesiad Rheoliadau Cynefinoedd
ATIG	Ardal Teithio i'r Gwaith
CBC	Cyfraniadau Budd Cymunedol
CCA	Canllawiau Cynllunio Atodol
CDLIC	Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd
CDU	Cynllun Datblygu Unedol
CIS	Cynllun Integredig Sengl
CRhC	Cynllun Gweithredu Rheoli Cyrchfan
CRhLID	Cynllun Rheoli Llifogydd Dalgylch
dB	Desibel
EA	Egwyddor Arweiniol
GCD	Gorchymyn Caniatâd Datblygu
GNN	Gorsaf Niwclear Newydd
GYC	Gwerth Ychwanegol Crynswth
Ha	Hectar

Tudalen 169

LAeq	Lefel Sain Barhaus Gyfatebol
MOLF	Marine Off-Loading Facility (Cyfleuster Dadlwytho Morol)
MW	Megawat
NPS	National Policy Statement (Datganiad Polisi Cenedlaethol)
ONR	Swyddfa Rheoleiddio Niwclear
PSCA	Prosiect Seilwaith Cenedlaethol ei Arwyddocâd
SoDdGA	Safle o Ddiddordeb Gwyddonol Arbennig
TAN	Technical Advice Note (Nodyn Cyngor Technegol)
YYM	Rhaglen Ynys Ynni Môn

Atodiad A

Mae **Tabl A.1** yn dangos y berthynas rhwng yr Egwyddorion Arweiniol (EA) ar gyfer y prosiect cyfan yn **Adran 4** o'r CCA hyn a Datganiadau Polisi Cenedlaethol a pholisi cynllunio lleol a chenedlaethol (Cymru) sy'n berthnasol, gan gynnwys:

- Datganiad Polisi Cenedlaethol Cyffredinol am Ynni (EN-1) (2011);
- Datganiad Polisi Cenedlaethol ar gyfer Cynhyrchu Ynni Niwclear (EN-6) (2011);
- Polisi Cynllunio Cymru (2014);
- Nodiadau Cyngor Technegol (TAN);
- Cynllun Fframwaith Gwynedd (1993);
- Cynllun Lleol Ynys Môn (1996);
- Cynllun Datblygu Unedol Ynys Môn a Ataliwyd (CDU a Ataliwyd) (2005);
- Cynllun Datblygu Lleol ar y Cyd Ynys Môn a Gwynedd (CDLIC): Hoff Strategaeth Ddrafft (2013);a
- CCA eraill a Pholisi Cynllunio Dros Dro sydd wedi'u mabwysiadu gan Gyngor Sir Ynys Môn.

Dylid nodi mai dim ond cysylltiadau â pholisïau allweddol sydd wedi'u dangos yn **Nhabl A.1** ac na ddylid ei ystyried yn rhestr gynhwysfawr o bob polisi sy'n berthnasol i'r CCA hyn.

Tabl A.1 Rhestr o Gysylltiadau Polisi Allweddol â'r Egwyddorion Arweiniol ar gyfer y Prosiect Cyfan

Egwyddor Arweiniol yn CCA GNN Wylfa ar gyfer y Prosiect Cyfan	Polisi/Canllawiau Allweddol								
	NPS EN-1	NPS EN-6	Polisi Cynllunio Cymru	TAN	Cynllun Fframwaith	Cynllun Lleol	CDU a Ataliwyd	Hoff Strategaeth Ddrafft y CDLIC	CCA a Pholisi Dros Dro
EA 1: Cefnogi Rhaglen Ynys Ynni Môn ac Ardal Fenter Ynys Môn	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4	Penodau 4, 7	-	Polisi B6	Polisi 2	EP1	Polisiâu Strategol PS6, PS7, PS8	-
EA 2: Creu Swyddi a Datblygu Sgiliau yn Lleol	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4	Penodau 4, 7	-	Polisi Strategol 3	Polisi 2	CC1	Polisiâu Strategol PS1, PS6, PS7, PS8	-
EA 3: Cefnogi Defnydd Tir ar gyfer Cyflogaeth, Logisteg a Thrafnidiaeth	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4	Penodau 4, 7	-	Polisi Strategol 3, Polisiâu B1, B7	Polisi 2	PO2, PO4, EP1, EP4, EP6	Polisiâu Strategol PS1, PS3, PS4, PS6, PS7, PS8	-
EA 4: Cefnogi Busnesau Lleol sy'n Cynnig Gwasanaethau ac yn Rhan o'r Gadwyn Gyflenwi	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4	Penodau 4, 7, 10	TAN 4	Polisi Strategol 3, Polisiâu B1, B7	Polisi 2	PO2, PO4, EP1, EP4, EP6	Polisiâu Strategol PS1, PS3, PS4, PS6, PS7, PS8	-
EA 5: Hybu'r Economi Twristiaeth	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4	Penodau 4, 7, 11	TAN 13	Polisiâu CH1 - CH20	Polisiâu 8 – 13	PO7, TO1-TO10	Polisiâu Strategol PS6, PS7, PS8, PS9	-
EA 6: Cynnal a Gwella Cyfleusterau a Gwasanaethau Cymunedol	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4	Penodau 4, 10, 11	TAN 4, TAN 16	Polisi Strategol 1, Polisi Strategol 2, Polisiâu A3, F6 – F8	Polisiâu 14, 16 - 17	PO2, PO4, TO11, TO12, CC1, EP8 -10	Polisiâu Strategol PS1, PS3, PS5, PS6, PS7, PS10, PS20	-
EA 7: Diogelu Iechyd	Para 14.3.1 –	Para 3.12.7 –	Penodau 4, 13	TAN 11, TAN	Polisiâu D20,	Polisiâu 6, 43 -	GP1, GP2,	Polisiâu	Canllawiau

Egwyddor Arweiniol yn CCA GNN Wylfa ar gyfer y Prosiect Cyfan	Polisi/Canllawiau Allweddol								
	<i>NPS EN-1</i>	<i>NPS EN-6</i>	<i>Polisi Cynllunio Cymru</i>	<i>TAN</i>	<i>Cynllun Fframwaith</i>	<i>Cynllun Lleol</i>	<i>CDU a Ataliwyd</i>	<i>Hoff Strategaeth Ddrafft y CDLIC</i>	<i>CCA a Pholisi Dros Dro</i>
	14.4.3	3.12.11		12	F6	44	SG7, SG8, EP7	Strategol PS1, PS6, PS7	Dylunio'r Amgylchedd Adeiledig, Trefol a Gwledig
EA 8: Cefnogi Ffyrdd Iach o Fyw	Para 4.13.4, 5.10.5 – 5.10.24	Para 3.12.7 – 3.12.11	Penodau 4, 11	TAN 12, TAN 16	Polisiâu CH1, CH12, CH18, F6, D31, D34	Polisiâu 14, 16 - 17	TR9, TO10, TO11, TO12	Polisiâu Strategol PS1, PS5, PS6, PS7, PS20	-
EA 9: Cynnal a Chreu Cymunedau Cydlynol	Para 5.12.3	Para 3.12.7 – 3.12.11	Pennod 4	TAN 12, TAN 20	Polisiâu Strategol 1, 5, 6	Polisiâu 1, 42, 48	PO2, PO3, GP2	Polisiâu Strategol PS1, PS3, PS5, PS6, PS7, PS19, PS20	Cynllunio a'r Iaith Gymraeg, Canllawiau Dylunio'r Amgylchedd Adeiledig, Trefol a Gwledig
EA 10: Llety i Weithwyr Adeiladu a Marchnad Dai Ynys Môn	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4	Penodau 4, 9	TAN 2	Polisiâu Strategol 1, 2, 6, Polisiâu A1-A10	Polisiâu 47 - 52	PO2, HP2 – HP9	Polisiâu Strategol PS1, PS3, PS5, PS6, PS7, PS11, PS12	Tai Fforddiadwy, Polisi Cynllunio Dros Dro: Safleoedd Mawr, Polisi Cynllunio Dros Dro: Clystyrau Gwledig
EA 11: Cyflenwad Cudd	Para 5.12.3	Para 3.11.3 –	Penodau 4, 9	TAN 2	Polisi A4	-		Polisiâu	-

Egwyddor Arweiniol yn CCA GNN Wylfa ar gyfer y Prosiect Cyfan	Polisi/Canllawiau Allweddol								
	<i>NPS EN-1</i>	<i>NPS EN-6</i>	<i>Polisi Cynllunio Cymru</i>	<i>TAN</i>	<i>Cynllun Fframwaith</i>	<i>Cynllun Lleol</i>	<i>CDU a Ataliwyd</i>	<i>Hoff Strategaeth Ddrafft y CDLIC</i>	<i>CCA a Pholisi Dros Dro</i>
		3.11.4						Strategol PS7, PS11	
EA 12: Llety i Ymwelwyr	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4	Penodau 4, 11	TAN 13	Polisiâu CH2, CH4 – CH8	Polisiâu 8 - 13	TO2 -TO7	Polisiâu Strategol PS7, PS9	Llety Gwyliau
EA 13: Cynnal a Chryfhau'r Gymraeg a'i Diwylliant	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4	Pennod 4	TAN 20	Polisiâu Strategol 1, 5, 6	Polisiâu 1, 48	PO3, GP2	Polisiâu Strategol PS1, PS5, PS6, PS7, PS19	Safonau Parcio, Canllawiau Dylunio'r Amgylchedd Adeiledig, Trefol a Gwledig
EA 14: Trafnidiaeth	Para 5.13.3 – 15.13.12	Para 3.15.1 – 3.15.3	Penodau 4, 8	TAN 18	Polisiâu FF1 - FF21	Polisiâu 1, 23, 26	PO4, GP1, GP2, TR1-TR13	Polisiâu Strategol PS1, PS3, PS5, PS6, PS7, PS8, PS22	Canllawiau Dylunio'r Amgylchedd Adeiledig, Trefol a Gwledig
EA 15: Darparu Cyfleustodau	Para 5.12.3	Para 3.11.3 – 3.11.4, 3.15.1 – 3.15.3	Penodau 4, 12	TAN 19	Polisiâu A3, B7, D19 – D20	Polisiâu 1, 27, 46	WP10, SG4, SG5, EP14	Polisiâu Strategol PS1, PS3, PS5, PS6, PS7, PS8, PS20, PS21	-
EA 16: Rheoli Gwastraff yn Gynaliadwy	Para 5.14.6 – 5.14.9	-	Penodau 4, 12	TAN 21	Polisi D18	Polisi 29	PO5, GP1, WP1 – WP10	Polisiâu Strategol PS1,	Canllawiau Dylunio'r

Egwyddor Arweiniol yn CCA GNN Wylfa ar gyfer y Prosiect Cyfan	Polisi/Canllawiau Allweddol								
	NPS EN-1	NPS EN-6	Polisi Cynllunio Cymru	TAN	Cynllun Fframwaith	Cynllun Lleol	CDU a Ataliwyd	Hoff Strategaeth Ddrafft y CDLIC	CCA a Pholisi Dros Dro
								PS2, PS5, PS6, PS7, PS17	Amgylchedd Adeiledig, Trefol a Gwledig
EA 17: Cyfleusterau Storio Gwastraff Niwclear	-	Para 2.11.3	-	-	-	Polisiâu 43 - 44	WP9	Polisi Strategol PS7	-
EA 18: Lliniaru ar Effeithiau'r Newid yn yr Hinsawdd	Para 4.5.1, 5.2.6 – 5.2.13	-	Penodau 4, 12	TAN 8, TAN 22	Polisiâu C7 – C8	Polisiâu 1, 45	PO8b, EP18	Polisiâu Strategol PS1, PS2, PS5, PS7, PS15	Ynni Gwynt ar y Tir, Canllawiau Dylunio'r Amgylchedd Adeiledig, Trefol a Gwledig
EA 19: Addasu i'r Newid yn yr Hinsawdd	Para 5.5.5 – 5.5.17, 5.7.4 – 5.7.25	Para 3.6.6 – 3.6.16, 3.8.3 – 3.8.5	Penodau 4, 13	TAN 14, TAN 15, TAN 22	-	Polisiâu 1, 28, 36	PO8a, SG2	Polisiâu Strategol PS1, PS2, PS5, PS6, PS7	-
EA 20: Gwarchod a Gwella'r Amgylchedd Naturiol	Para 5.3.3 – 5.3.20, 5.9.5 – 5.9.23, 5.10.5 – 5.10.24	Para 3.9.3 – 3.9.6, 3.10.6 – 3.10.8	Penodau 4, 5, 13	TAN 5	Polisiâu Strategol 1, 4, Polisiâu D1 – D5, D7 – D14	Polisiâu 1, 30-37	PO8, PO8a, GP1, GP2, EN1 – EN10, EN15, EN16	Polisiâu Strategol PS1, PS4, PS5, PS6, PS7, PS15	Canllawiau Dylunio'r Amgylchedd Adeiledig, Trefol a Gwledig
EA 21: Gwarchod yr Amgylchedd Dŵr	Para 5.15.2 – 5.15.10	Para 3.7.3 – 3.7.8	Penodau 4, 5, 12, 13	TAN 5, TAN 14, TAN 22	Polisiâu Strategol 1, 4, Polisiâu D19 –	Polisiâu 1, 27, 36	PO8, PO8a, GP1, GP2, EN9, WP10,	Polisiâu Strategol PS1, PS2, PS5,	Canllawiau Dylunio'r Amgylchedd

Egwyddor Arweiniol yn CCA GNN Wylfa ar gyfer y Prosiect Cyfan	Polisi/Canllawiau Allweddol								
	NPS EN-1	NPS EN-6	Polisi Cynllunio Cymru	TAN	Cynllun Fframwaith	Cynllun Lleol	CDU a Ataliwyd	Hoff Strategaeth Ddrafft y CDLIC	CCA a Pholisi Dros Dro
					D20		SG3 – SG6	PS6, PS7, PS14	Adeiledig, Trefol a Gwledig
EA 22: Gwarchod a Gwella'r Amgylchedd Hanesyddol	Para 5.8.8 – 5.8.22	-	Penodau 4, 6	-	Polisiâu Strategol 1, 4 Polisiâu D15 – D16, D21 – D29	Polisiâu 1, 26, 39 - 42	PO8, PO8a, GP1, GP2, EN10 - EN15	Polisiâu Strategol PS1, PS5, PS6, PS7, SP15	
EA 23: Rhwymedigaethau Cynllunio	Para 4.1.8	-	Adran 3.7	-	-	-	-	Polisiâu Strategol PS5, PS6, PS7	Rhwymedigaet hau Cynllunio
EA 24: Defnyddio Pwerau'r Cyngor	-	-	-	-	-	-	-		
EA 25: Gweithredu a Monitro	-	-	-	-	-	-	-	Polisi Strategol PS7	

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

www.ynysmon.gov.uk
www.anglesey.gov.uk